

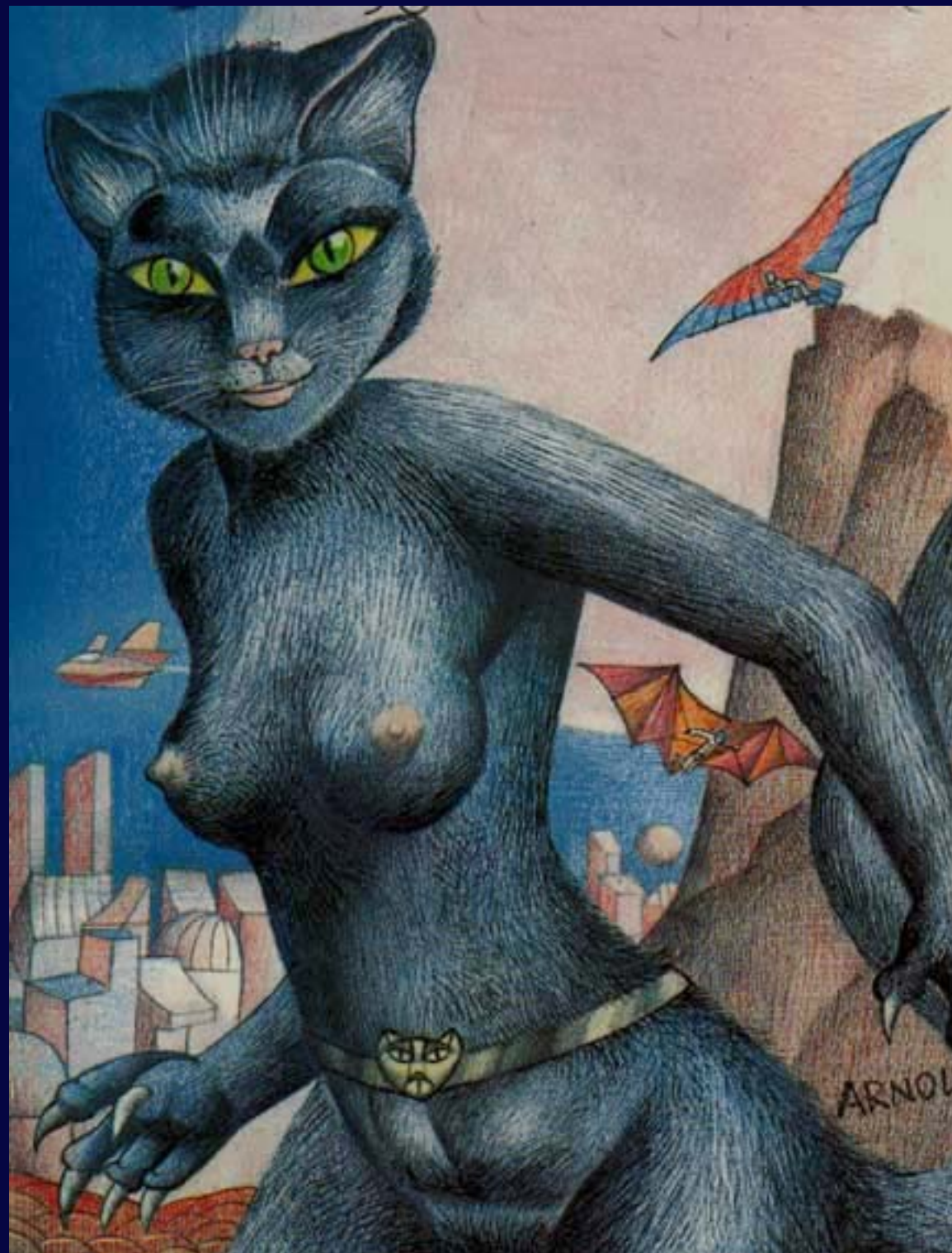
Bertil Mårtensson

Jungfrulig planet

När den misslyckade akademikern Sefrem Ibrahim erbjuds jobbet som ekologisk översynsman åt Världarnas Förbund på Batak, väntar han sig inget svårt arbete. Han tror helt på myten om idyllen av en jungfrulig planet. Inte ens de varnande orden från den stora vackra honkatten från Catworld bryr han sig om.

Men mot sin vilja tvingas han inse att det som pågår i själva verket är en fruktansvärd exploatering av en rik världs resurser. Sefrem försöker hejda miljöförstörelsen utan att inse vilka krafter han sätter sig upp emot; inflytelserika personer som är beredda att fortsätta exploateringen tills ingenting återstår på denna jungfruliga planet.

Jungfrulig planet visar åter att Bertil Mårtensson är Sveriges främste sf-författare. Det är en gripande och mycket dagsaktuell roman om en framtid som företer kusliga likheter med vår nutid.

BERTIL MÅRTENSSON

*Jungfrulig
planet*

En framtidsroman

*Denna roman tillägnas
de ännu överlevande valar
som kämpar en ojämnr kamp
mot flera nationers välustrustade krigsflottor!*

Obs. Denna roman utkom före *Det Gyllene Språnget* (som också finns i *Läs en bok*). Men utspelas i kronologin en tid efter denna.

Originalutgåva Bokád Bokförlag AB 1977.

© Bertil Mårtensson 2008

Innehåll

Förord	5
Transwite av Hearst	8
Möte med mentor	30
Drastiskt beslut	48
Drömstad, uppbrott	55
Mot nya världar	80
Jungfrulig planet	97
Sextio procents chans	112
Katten	129
Hjalmar Wrede	136
Främmande livsformer	151
Luft under vingarna	171
Katten och människan	184
Catworld	194
Diplomatfesten	202
Urinnevånarna	212
Valfångarna	219
Honkatten	245
Gruvan i Mello	217
Batakernas sång	272
Myternas tvångströja	149
Terroristerna	283
Ekologisk analys	296

I batakernas land	311
Tess Califer	316
”Anne”	330
”Sjukdomen”	343
Exploatörerna	350
Offret	363
Trädets röst	370
Epilog	282
Författarens efterord (1977, 2008)	383

Förord

Utdrag ur *Ekologiska översynskommissionens* rapport från planeten Batak år 2763, interstellär normtid:

Värld K-VL:101, ”Batak”, lokaliserades för första gången av scannerteamet Paretès-Brandt. Första ekologiska kartläggningen gjordes av Scully och team 2. Kulturell attaché var vid denna expedition Madok V. Zinderman som på mödernet härstammade från Sumatra på Jorden i tredje led. Imponerad av sin upptäckt av de kringströvande humanoiderna på K-VL:101 och av deras fria ursprunglighet kallade han dem ”bataker”, vilket var avsett som en hyllning både till dem och till hans egna, avlägsna fäder. På så vis fick den jungfruliga planeten ett namn. Urinnevånarna hade inget. De talade inte. De bara sjöng.

Batak är rik på en rad sällsynta mineraler och den är rik på intressanta livsformer. Till detta kommer att på Batak finns den mänskliga civilisationens hittills största kända fyndighet av teor+, den metall som är avgörande för den interstellära

rymdfartens existens.

Man kunde på förhand tro att det skulle bli svårt, ja, omöjligt att hävda ekologiska intressen gentemot de naturliga kommersiella och politiska intressena i en sådan situation. Emellertid visar fallet Batak att det på inget vis är omöjligt.

De på Batak verksamma bolagen har visat sig synnerligen medvetna om behovet av ekologisk samplanering, och Översynskommissionens arbete har i huvudsak förlöpt friktionsfritt. I detta avseende är Batak unik i VF, *Världarnas Förbund*, och ett föredöme inför den fortsatta utforskningen av kosmos och den fortsatta utvinningen av dess hemligheter.

Batak är fortfarande en jungfrulig planet, trots att det civiliserade inflytandet börjar göra sig gällande. Batakerna som förr bodde i stammar i skogsbältena på det norra halvklotet och levde på vad de där kunde skrapa ihop till sin föda, erhåller nu arbete, hälsovård, en viss grad av undervisning (anpassad till deras intelligensnivå) och bostäder i direkt anslutning till teor+utvinningen. Detta har inneburit en förflyttning, men vi har kunnat konstatera på platsen att detta projekt genomförts med stor omsorg om urinnevånarna. Till exempel har en hel stab av psykologer kopplats in av "Theor Interstelar" för att studera och eliminera anpassnings-

problemen. Detta har gått med framgång. Vi hörde aldrig någon batak klaga, och varför skulle de klaga? Arbetet är för många av dem krävande, det är sant, men då får man inte glömma att en vuxen batak är avsevärt starkare än någon människa. Fortfarande lever också många av dem kvar i sina ursprungliga områden, detta för att bevara ekologins grundkaraktär.

Batak avslöjar hela tiden nya hemligheter för de geologer, zoologer och antropologer som strömmar till från andra världar. Frånsett den viktiga teor+exporten kan man nämna en export av 15 miljoner ton djupfrysta matråvaror (per lokalt år, som motsvarar 0,89 IX), främst hämtat ur de överflödande rika haven, en total export om 32 miljoner ton sällsynta metaller (koppar, silver, tenn mm) samt att sidonäringsar som turism, export av souvenirer och andra sekundära branscher givetvis blomstrar.

Likväl kan det på inget sätt sägas att Batak är en hårt exploaterad värld. Målet att få den att dela med sig av sina rikedomar utan att förstöra dess ursprungliga egenart har hittills uppnåtts på ett föredömligt sätt...

Transwite av Hearst

För att kunna förstå den här historien bättre, måste vi först gå tillbaka några månader i tiden och förflytta oss till en värld belägen mer än tusen ljusår från Batak.

Sefrem Ibrahim kände sig egendomligt olustig till mods, där han gick genom korridoren i riktning mot den smala dörren som såg ut att vara gjord av trä, men som i själva verket var gjord av massiv hårdplast. Han kunde inte riktigt förstå det – när allt kom omkring hade han ju undervisat nu i flera år fast han fortfarande var junior. Han hade försökt räkna ut vad han skulle säga, men varje tänkbar inledningsmening föreföll honom alltför tam eller också direkt löjlig. Om några sekunder skulle han vara tvungen att säga något vettigt, men än så länge visste han inte vad det skulle bli.

Till hans olust bidrog också morgonens uppgörelse med Fridi Berman, eller rättare sagt hennes uppgörelse med honom. Hon hade kastat en blick på honom då de vaknade, och så hade hon sagt med skarpt tonfall:

– Tro inte att det här kommer att upprepas. Du tråkar redan ut mig.

Hon var den första studentska som följt honom i säng. Alldeles för sent hade han insett att alltihop var ett misstag. Nu var han redan känslomässigt engagerad och bunden, samtidigt som det klarnade för honom att hon måste ha följt med honom bara för att hon haft tråkigt. Tydligen hade han inte lyckats skingra hennes trista sinnesstämning, och det hade räckt för att hon skulle fatta ett negativt beslut. Såvida inte utgången varit given på förhand.

”Interstellär ekologi behandlar, enligt en gammal handbok (Burne-Strogovs?), relationerna mellan skilda gravitationsmässigt oberoende världar.”

Citatet dök upp i hans medvetande som ett slags ironisk kommentar till hans situation, samtidigt som dörrsensorn märkte närvaron av en lärare, vilket fick dörren att försvinna åt sidan så att han kunde gå igenom. Han var ganska säker på att Fridi inte skulle vara här. Hon hade aldrig gått på hans föreläsningar, så varför skulle hon göra det nu? Det abstrakta, filosofiska ämnet interstellär ekologi kunde inte tänkas intressera henne. Han kände ändå en omedelbar lättnad när han såg att hon inte var närvarande.

Instinktivt hade han redan uppfattat att de flesta ansikten framför honom var nya och obekanta. Kan-

ske hade han sett två eller tre av dem förut i någon av de allmänna korridorer som var öppna för såväl studenter som lärare. Det var allt, och de visste lika litet om honom.

Att le i detta kritiska ögonblick skulle ha varit ett misstag. Han avhöll sig från det, inte på grund av pedagogiska beräkningar, utan därför att han inte var upplagd att le just då.

Vad gör ni här? tänkte han nästan irriterat. Tro-
ligen tänker inte en enda en av er bli ekolog till yrket. Vad som är ett kall för mig, en konstart lika mycket som en vetenskap, det är en mängd egen-
domliga teorier för er. Ni tänker ägna några timmar per vecka under en termin åt att bekanta er med dessa teorier, som om det vore möjligt att uppnå något på den tiden. Varför? För att ni har hört att det är esoteriskt och studenter älskar det esoteriska. För att ni hört att det ska vara upplysande och studenter vill gärna få nyckeln till sanningen. Ni vet inte eller vill inte veta – på grund av naivitet eller envishet – att det tar år av tålmodigt arbete innan ens en glimt av ljuset hittar fram till er.

Han förmodade på goda grunder att många studenter lämnade ämnet efter en eller två terminer i tron att de verkligen förstått någonting. Men det de hade med sig i bagaget var bara några missuppfat-

tade fragment av teorier och åsikter. Och att ha litet kunskap är som redan Sokrates framhållit, värre än att inte veta någonting alls.

Ännu ett skäl: Att studera är mestadels ett hårt arbete, och ekologin hade fått rykte om sig att vara ett slags poesi, vag och inte särskilt fordrande. Efter att ha läst algebraisk högnivåteori och matematisk ekonomi om nätterna tills ögonen blödde, såg vilken genomsnittlig student som helst fram emot ett trevligt ämne, som innebar att man fick läsa igenom några böcker och prata så mycket man ville och inte mycket mer. En sinekur.

Och eftersom de bara stannade kvar så länge man skummade ytan, fick han aldrig en chans att visa dem att det var mer än så.

Han hade kommit fram till sin pulpet och stod där och lät dem titta på honom.

Nå, nu var de här i alla fall och de skulle arbeta tillsammans varje vecka under minst en termin, som omfattade en tredjedel av det isztwariska året. Tvåhundra nittio varv runt planetens axel medan den beskrev sin bana runt solen, vilket delat på tre och minus några få helgdagar blir åttiotre dagar. Söndagar fanns inte på Isztwar. Varje individ hade emellertid rätt till vissa fridagar. Men man var ändå tvungen att hålla sig å jour med vad som hände då,

så att det inte medförde något avbrott i ens studier eller arbete. I teorin var det ett strängt och puritanskt system, i praktiken gjorde en liberal tillämpning det hela drägligt.

Han kunde inte tala om för dem att han visste mer om matematisk-ekonomisk teori än vad de flesta av dem någonsin skulle göra. Det skulle skapa respekt men också ett slags hat. Eftersom han var ekolog var han upptränat känslig för mänskliga relationer. Ibland såg han det där som en ren yrkessjukdom. En ide flög i honom och han sa:

– Jag är er lärare, Junior Ibrahim, och jag undrar – varför är ni här?

De drog efter andan.

Han tänkte: Vad sjutton är det jag säger? men fortsatte:

– Jag undrar bara, för det är ett faktum att det inte är något större behov av ekologer i vår civilisation. Följaktligen kommer mycket få av er att få utöva den vetenskapen i praktiken.

Han betonade ordet vetenskap, för fast det var naturligt att se det som en konstform var det vilseledande att säga så.

– Därför är det naturligt att jag undrar vad ni väntar er att få ut av era studier. Jag antar att ni hoppas få ut någonting mer än de femton grader,

som ni samlar på er om ni sitter tålmodigt med på föreläsningarna och övningarna och klarar av ett avslutande, inte särskilt svårt prov. Nu log några i auditoriet, fast de försökte dölja det.

– Jag vet inte varför ni har kommit, fast jag är mycket intresserad av det och gärna diskuterar det med er privat här eller senare. Men en sak jag vet är att ni inte kommer att hitta det ni kom hit för. Min främsta önskan är, att när ni går härifrån så ska ni ändå ha funnit något. För att illustrera vad jag menar ska jag berätta en sann historia.

Han hade nu glömt vem han var, glömt Fridi, glömt sina problem. Han var knappt ens en människa. Han var en bok som givits ben och röst och skickats in i ett rum för att prata.

– Ni förstår, det var en berömd filosof från Jordan, expert på formell och intuitiv semantik, filosofins historia, logiken och dess metateori, som reste ut i rymden. Det här var på den gamla tiden när Jordan stod i centrum och alla andra planeter var främmande och mystiska för människorna. Jordmannen reste i flera månader tills han kom till en värld, där det bodde en mycket känd utomjordisk filosof, som han skrivit till och som ställt sig till förfogande för filosofiska överläggningar. Jordmannen hade känt sig otillfredsställd med det sätt han hit-

tills bedrivit filosoferandet på och hoppades att den utomjordiske filosofen skulle ha något intressant, nytt synsätt att erbjuda. Åtminstone var tanken på att diskutera filosofiska problem med en utomjordisk varelse helt oemotståndligt fängslande, när den en gång rotat sig i hans huvud. Han lämnade skeppet, utomjordingen mötte honom och de utbytte artighetsfraser. Utomjordingen som inte var alltför olik en människa till utseendet, hade erbjudit gästen att bo hos honom. Det var en kort promenad till hans hus och landskapet föreföll mycket vackert, så jordmannen hade inget att invända mot att de gick dit till fots längs en uråldrig promenadväg. En sak som jag ofta grubblat över, sa jordmannen då de lämnade rymdhamnen, är förhållandet mellan språket och verkligheten. Känner man inte ett slags filosofisk osäkerhet, när man tänker på det?

Hans värd nickade, men tydligen mest av artighet. Jordmannen kände ett behov av att förtydliga sig.

– Jag menar... vi övertar en rad begrepp som vi knappast, eller i alla fall mycket sällan, kan komplettera och vi antar mestadels att de här begreppen är adekvata för att beskriva verkligheten.

– Anta, fortsatte han, att det finns en del begrepp som är överflödiga eller missvisande, medan andra

begrepp saknas, som vi verkligen skulle behöva. Ändå förlitar vi oss helt på de begrepp vi har och ser med fientlighet när någon försöker introducera något nytt. Frågan är ...

– Jag förstår vad du menar, sa den utomjordiske filosofen, med den viktiga rad begrepp, som vi inte skulle kunna undvara. Till exempel, vad skulle man ta sig till utan ett skenbart så enkelt begrepp som veblen? Utan det blir ju verkligheten obegriplig och omöjlig att handskas med.

– Veblen? sa jordmannen, vad menar du?

De fortsatte att gå och utomjordingen var mycket artig och lät inte märka att jordmannen i och med sin fråga förolämpat honom grovt. Det berodde på ett fel i kommunikationen dem emellan att, som en form av veblen, denna förolämpning uppstått. Så den filosofiska diskussionen fortsatte oavbruten.

– Veblen är elementärt, sa utomjordingen. Se där! Han pekade i riktning mot två frånstötande, stora insekter som klängde på varandra synbarligen i färd med att fortplanta släktet. Men utomjordingen kanske pekade på marken bakom dem eller lövverket, så jordmannen nöjde sig med att nicka.

– Det där är precis som veblen, sa utomjordingen, då de gick vidare.

– Det är klart, veblen är inte bara att lägga sam-

man två stenar, sa jordmannen som läst en del indiska vishetsböcker och började misstänka att utomjordisk filosofi bestod i likartat nonsens.

– Just det, sa hans värd, veblen är mycket mer komplicerat.

Jordmannen fick syn på några främmande djur, mer eller mindre däggdjurslika, och eftersom det ena satt på det andra så antog han att de kopulerade.

– Jag antar att det där är ett tydligt fall av veblen, sa han. Den andre skakade sorgset på huvudet.

– Långt därifrån, sa han. Jag måste förklara det tydligare.

Nu följde en kvart av tålmodig demonstration. Utomjordingen stannade och pekade. Ibland trodde jordmannen att det var en viss vinkel mellan ett träd och marken undertill som var veblen; vid andra tillfällen verkade veblen vara en mystisk livskraft som genomsyrade allt. Men det var också fel, för ibland hade även döda ting något att göra med veblen. Utomjordingen blev under tiden mer och mer upprörd och angelägen.

Plötsligt kände jordmannen hur någonting rörde sig i marken under dem och han såg neråt. Just som han gjorde det, öppnades ett mörkt hål och uppslukade honom.

Utomjordingen betraktade marken, som åter slu-

tit sig över den försvunne jordmannen och såg ut som om ingenting hade hänt.

– Ännu ett beklämmande fall av veblen, sa han, och eftersom inget var att göra, fortsatte han ensam promenaden hem.

Sefrem log svagt.

– Ni får fundera ut det här själva, sa han, meningen och frågorna och svaren, den gömda poängen. Historien är inte bara sann, den är signifikant. När vi ses nästa gång bör ni ha läst de två första kapitlen av Termofilens ”Essay in ecology” och första kapitlet i LeGrandes ”Det interstellära problemet”. Läs det och försök få ett grepp om vad författarna vill säga, skriv ner frågor ni kommer att tänka på. De kommer sannolikt att vara viktiga, och vi bör diskutera dem här när vi möts.

Han bet sig i läppen och undrade vad mer det var han tänkt säga.

– De här grundtexterna kommer tyvärr inte att ge er någon vidare bra bild av vad vårt ämne handlar om, sa han sen. Om ni vill lära känna det bättre, kan jag rekommendera ”The great Q” av Mili Mitchison, en roman skriven av en ekolog, som ni säkert aldrig hört talas om, inte som ekolog i varje fall. Och ändå är hon den största som levt. Men eftersom det är en roman är den inte obligatorisk och ger i och för

sig inga poäng, utan den kan ni läsa för dess egen skull. Nå, det här var allt för i dag.

De hade valt en klasschef innan han kom in och denne kom nu fram med en namnlista över studenterna. Han tvekade.

– Jag förstod inte den där berättelsen, sa han till sist, medan Sefrem började memorera namnen. Senare kunde han förknippa dem med rätt ansikte.

– Ibland gör jag det inte själv, svarade han fråvarande. Den är som livet, en komplex gestalt. Beroende på hur man ser, ser man olika saker. Och det stora problemet inom ekologin, liksom överallt annars, är att vi inte vet rätt sätt att se på saken förrän efter många frustrerande besvikelser. Men det är bara en del av svaret. Du får själv fundera på resten.

– Naturligtvis... Sir, sa studenten.

Så var han ensam. De kände inte honom och inte varandra, så de flydde när tiden var ute. Senare skulle stämningen bli en annan. De skulle bilda en grupp tillsammans. Ett nät av relationer skulle uppstå. Det skulle nog bli bra.

Då han gick därifrån, inte längre en levande bok, tänkte han åter på Fridi. Han hade blivit kär i henne, förbannat också! Lusten att gå och titta efter henne var stark och han måste hålla den i schack genom att tänka på hennes kyliga och avskräckande ord.

De andra juniorerna brukade skryta om hur många studentskor de haft i sängen och fick honom därmed att känna sig underlägsen. Den allmänna föreställningen var att studentskan genast blev kär i junioren på grund av den senares charm, intelligens och – ställning vid akademien. Junioren kunde utnyttja det, men borde akta sig för att själv bli kär.

Sefrem fick aldrig berätta för någon om sin episod med Fridi Berman. Han insåg att han måste vara kär, för han kunde inte se det som bara en episod. Men den var det. Och det skulle gå över.

Han gick ut genom samma dörr som han kommit in genom. För den som var klädd som en lärare – manteln med dess spänne, baskern och de tunna stövlarna – öppnades den. Men det var spännets kod snarare än personens mäktighet som öppnade dörren. När man blev senior tenderade man att glömma det. Men skulle han någonsin bli senior?

Det var bara bland de andra juniorerna han var en senior. De som var jämngamla med honom eller rent av yngre hade blivit befordrade och när de väl var seniorer behöll de sin post på livstid, såvida de inte frivilligt sade upp den för vidare avancemang. Han visste inte om konsistoriet för Transwite av Hearst-akademien, den största och mest respekterade på Isztwar, var negativt till honom eller bara mot

det ämne han föreläste i. Båda alternativen var lika nedslående. Han skulle snart få veta vilka av förra årets juniorer som fått seniorkommission. Han visste redan att han inte skulle vara på listan.

Vid slutet av den trånga korridoren noterade en dörr hans närvaro, den gled åt sidan och släppte in honom i en stor rund hall.

Väggarna hade byggts i riktig marmor från ett närbeläget stenbrott och det gav rummet ett smått klassiskt utseende, som han brukat förknippa med gedigenheten hos äkta bildning. Taket var satt i en väldig, konkav mosaik, där hundratusentals glaspyramider och kuber bröt ner det utifrån kommande dagsljuset i färger. Här nere såg det ut som en mycket stor oljemålning, illuminerad inifrån, vilken återgav Rafaels Scuola di Atene. Originallet hade förstörts för ett antal århundranden sen vid en bombning av den gamla jordiska konstskattkammaren Vatikanen; men vid den tiden fanns det dock tillräckligt många fotografiska kopior för att en framtida utsmyckare skulle kunna skapa det här andrahandsmästerverket. Ljusmosaik kunde användas till mycket, även till originalkonst, men just här var Rafael helt på sin plats.

Under detta tak försökte akademins sekreterarstab med hjälp av datorer att få det komplicerade

maskineriet att fungera, och som vanligt vid en terminsstart misslyckades de...

Sefrem avundades just nu sekreterarna. De hade ett fast jobb med att sköta pappersarbetet och de tillhörde en etablerad organisation. Även om man kunde tro att sekreterarstaben tjänade studenter och lärare låg det motsatta intrycket alltid kusligt nära till hands. Han tänkte på vilket slags tråkigt rutinarbete han skulle behöva åta sig, om han tillhört den grupp han just nu var avundsjuk på. Han insåg att orsaken till avunden var hans egen oförmåga att komma över en seniorkommission och han försökte tänka på något annat.

Han passerade obemärkt genom den myllrande hallen och kom fram till den övre trappa som på utsidan ledde fram till jättekomplesets magnifika portal. Skyn var lysande blåvit. Arwiokorna och jihvaträden sköt iväg sina skott i mängder och skapade ett slags fyrverkeri runt omkring och i allt. Ett skott landade på hans huvud och han hoppade till. Någon skrattade vid hans sida, varefter han hörde orden:

– Hej, Ibrahim! Hur står det till?

Det var en av hans vänner, rättare sagt en av de många ytliga bekantskaper man fick godta här i stället för det sällsynta fenomen som en riktig vän är.

– Bra skulle jag tro, sa han. Jag har just mött

min nya grupp.

– Jaha du, sa den andre, vars namn var Lergo Finnego, och själv har jag precis nu fått nyheten att jag kickats uppåt.

Det sista sa han med illa dold självbelåtenhet. Att bli ”kickad uppåt” var akademislang för att bli befordrad till senior. Finnego var ekonom. Sefrem visste att han stått på väntelistan i ett år, så hans upphöjelse kom inte oväntat. Dessutom var professor Grimgarn hans handledare och Grimgarn var för tillfället ordförande i det utskott som tillhandahöll stipendier, befordringar, tjänster och hedersposter. Det betydde säkert en del liksom att ämnet ekonomi från karriärsynpunkt var mycket givande. Ofta lämnade seniorer eller professorer akademien för höglönlade, politiskt färgade tjänster som ekonomiska konsulter, antingen åt de gigantiska interstellära bolagen eller åt VF. En sådan händelse flyttade dem som stannade kvar ett pinnhål uppåt. Ett ämne som ekonomi fick också större anslag, vilket innebar att man hade råd med fler seniortjänster.

Trots att Finnegos seniorkommission alltså varit väntad, fick Sefrem en chock.

– Gratulerar, sa han och försökte låta uppriktigt entusiastisk. Jag förmodar att du är på väg för att titta på ditt nya hus?

Hur man bodde på akademien återspeglade ens status. Studenterna sov i salar och studerade i läsceller, där de fick köa för att få tid. Juniorerna, de lägst rankade lärarna, hade små men privata rum. Seniorer och professorer däremot disponerade hus med trädgård inom den parkanläggning som omgav det centrala akademikomplexet.

– Jag har redan varit där, tillstod Finnego, men jag kan inte flytta in förrän om en månad. Franklyn har redan rest sin väg till Cygnus två, men han kan inte skicka efter sin familj än, så de bor kvar där en tid.

Han gjorde en gest med handen.

– Men sen, sa han, ska jag ha ett fantastiskt invigningsparty. Du blir förstås inbjuden.

– Tack, jag kommer med nöje, sa Sefrem och undrade om han menade det.

Finnego kastade en undrande blick på honom.

– Förresten, du har inte hört nåt själv?

– Nej, det går långsamt i mitt ämne, sa Sefrem och ansträngde sig att låta nonchalant.

– Otur. Nej, jag får ge mig iväg. Det är konferens för seniorerna om fem minuter och de glömde sätta in hiss i den byggnaden. Vi ses!

Och så var han borta.

Något mörkt, som en kolsvart skalbagge, tog sig

en promenad i Sefrems mage och dess många ben trampade på lika många nervändar. Den fullbordade en rundtur och började på en ny. Han tvingade sig att gå nerför trapporna. Avlägset dunder. Han kände sig yr.

En av hans nya studenter kom förbi, kände igen honom och tittade nyfiket och undrande på honom. Han såg det inte.

Nu gick han bland vackra arwiokor och jihvatråd. Med ständiga knallar som av små krevader sköt de iväg sina eldröda skott. En automatisk parkmaskin, som var ute och rensade gångarna från de drivor som samlades där, undvek honom skickligt. Då den såg att han bara var junior brydde den sig inte om att hälsa.

Han hade nu gått en lång stund men det hjälpte inte att fly. Han måste tänka igenom situationen, analysera den. Vad var det som var fel?

Men visste han det inte redan?

Symptomen var klassiska, flykt, spänningar, en påtaglig svårighet att tänka rationellt. Adrenalin pulserade i hans ådror. Hjärtat slog snabbt och hårt och han andades som en långdistanslöpare som nyss kommit i mål. Händerna höll han krampaktigt knutna och när han öppnade dem med en viljeansträngning darrade fingrarna. Det var ångest han

kände. Men ångest för vad?

Ingenting hotade honom, ingenting.

Utom ett överhängande misslyckande.

Han försökte gå vidare med lugna steg. Jag får inte bli rädd, försökte han intala sig. Det kommer att ordna sig. Men han visste att det inte var sant.

Han knöt åter händerna, men nu medvetet.

Jag måste förvandla den här reaktionen till något utåtriktat, jag måste ta itu med mina problem. Det är allt väntande som gjort mig trött och apatisk. Jag kom hit och trodde att det skulle räcka med att vara begåvad. Jag eftersträvade att vara lysande i allt jag gjorde. Och jag var lysande. Men det räckte inte. Och när jag nu till sist inser det känner jag bara fruktan. Trots mina kunskaper om interstellär ekologi, som inkluderar ett systematiskt vetande om den mänskliga naturen och mänskligt beteende, måste jag vara väldigt naiv – nej! Måste ha varit.

Det är slut med det från och med nu.

Han kände sig lugnare, mer samlad. Nej, inget överhängande misslyckande. Han hade låtit tankarna löpa iväg med sig. Han var för ambitiös, det var felet. Och han ville ha ett erkännande. När allt kom omkring hade han publicerat sex korta uppsatser i de stora tidskrifterna, och hans avhandling om den klassiska olyckan i gruvorna på Tokay hade all-

mänt hälsats som ett betydande arbete. I detta hade han klart visat, låt vara tvåhundra år för sent, hur katastrofen kunde ha undvikits. Så vad kunde vara fel?

De har gjort ett misstag någonstans, tänkte han. Jag ska ta reda på det.

Löjligt nog hade panikkänslorna ersatts av stark fysisk hunger. Han orienterade sig bland de energiskt aktiva träden och gick i riktning mot de stora matsalarna. Han hade ingen lust att visa sig på juniorernas egen restaurang just nu. Anonym skulle han äta i en stor sal och slippa den uppmärksamhet som skulle vara oundviklig bland kollegerna i den yngre lärarstaben.

Den lunch som serverades i matsalarna skulle knappast ha tillfredsställt en gourmets smaklökar, men den var riklig, mättande och näringsrik. Soppa, bröd och smör, ost, en bit groom – en stor frukt – och så kunde man välja sitt favoritte, stimulerande, avslappnande eller erotiskt uppiggande.

Man gick in där det såg ut att vara ledigast, passerade den automatiska serveringsdisken där man fick vad man önskade genom att beställa med hög och tydlig röst. Inget att betala, man bara visade sitt identitetskort och notan skrevs upp på den hemstad, som betalade för ens uppehälle här. Transwite av

Hearst-akademin tog emot studenter från tretton världar, alla blomstrande och medvetna om den prestige och makt som utbildning kan ge. Studenterna som kom hit var medvetna om att de tillhörde eliten. Det tog dem en viss tid att anpassa sig till det faktum att en briljant begåvning från en Montserrats högskola är en bland alla andra vid Transwite av Hearst. Det rådde en allmän stämning av konkurrens här också men Sefrem hade inte ogillat det. Man är som regel disponerad att godta ett system så länge det gynnar en själv.

Nu gynnade det inte honom längre och därför började han leta efter – och hitta – brister.

Den ständiga jakten på grader ledde till ytlighet snarare än till det inspirerade sanningssökande som var idealet. Om man snabbt kunde lära sig att utföra kalkylerna och lära sig många formler utantill, hade man ett övertag över dem som behövde mer tid men hade en mindre ytlig attityd mot sitt ämne. Skulle den här akademien fostra någon ny Einstein eller Mitchison? Verkade det inte i stället som om den producerade studenter med höga grader, men utan ens en elementär kunskap om de problem som fanns. Slutsatsen var mycket pessimistisk och han hoppades att han hade fel, ändå – ibland misstänkte han numera att han hade rätt.

Han planerade att förändra en del saker när han en gång uppnått en något högre ställning. Som junior var det bäst att inte ens diskutera dessa frågor. Knappast ens privat.

Han led ingen brist på ambitioner, men det var en nackdel, när de inte gick att förverkliga så lätt. Ingenting är så tröttande som att gå omkring och vara otålig dagarna i ända.

Soppan lade sig varm och lugnande i hans mage i sällskap med brödet. Han tog en kniv och skar sig en bit groom. Det röda fruktköttet i mitten var saftigt och innehöll många vitaminer. Den gula frukten runt omkring bestod mest av kolhydrater och var honungssöt.

Tekuben hade löst sig i det varma vattnet. Han grep plastmuggen och läppjade på den aromatiska brygden, försjunken i tankar...

Han hade försummat att hålla kontakt med sin mentor på sista tiden, och nu insåg han klart att det varit ett misstag. Geir Traverne var inte ekolog, fast han i sin egenskap av historiker kände till en hel del i ämnet. Det fanns inte en enda professor i interstellär ekologi. Traverne var förordnad att sköta om ämnets administration och ge handledning åt de få som ville ägna sig åt det framdeles. Just nu var de tre stycken, av vilka Sefrem var äldst och högst kvalificerad.

Traverne måste veta vad Sefrem borde göra. Om han lade fram sin sak på ett lugnt och sakligt sätt, skulle Traverne säkert hålla med om att det inte stod rätt till. Han var en äldre herre, en smula artigt ointresserad, men om Sefrem besökt honom oftare skulle han kanske ha kommit i ett varmare förhållande till Traverne. Det var inget att göra åt nu, tyvärr. Men Traverne hade ju tidigare gjort vad han kunnat, så han skulle säkert ge något lämpligt råd. Och Sefrem skulle lyssna till det rådet och kämpa på. Det skulle bara vara ett första steg.

Han beslöt sig för att söka upp Traverne senare på kvällen.

Möte med mentor

Solen sjönk mot horisonten bakom akademien, oändligt avlägsen från dess vita fasader och just nu ogenomskinliga, reflekterande fönster. Träden tystnade, medan energiska parkmaskiner sopade upp resten av deras ivägskjutna avkomma. Han gick nedför mittgången och brevet låg tungt i fickan.

På himlen bredde norrsken ut sig som påfågelsstjärntar, flimrande parasoller. I själva verket var ljuseffekterna spår av rymdskepp som tog av mot stjärnorna, som redan syntes däruppe som osäkert blinkande punkter.

I utkanterna av de kraftiga gravitationsfält, som alstrades av skeppen, lösgjordes energier i form av flyende gravitoner.

Utanför fältet sönderföll dessa på en miljarddels sekund till harpyjoner, snabba superartiklar med lång räckvidd. Joniseringen av de högre atmosfärskikten var bara en synlig bråkdel av den totala effekten.

Var det sant som en del påstod att harpyjonerna rubbade planetens magnetiska stabilitet samtidigt

som de bröt ner ozonosfären? Stjärnskeppen skulle kunna starta längre bort – vid de yttre planeterna – men då skulle man behövt anlägga en transitostation där och ordna färjetrafik med långsamma interplanetära skepp. Och det skulle bli krångligare och dyrare.

Fast vad angick allt detta honom?

Ingenting angick honom mer...

Geir Traverne var en magerlagd högre man, sjuttiotvå. På vilken annan värld som helst skulle man ha tagit honom för aristokrat. Och det skulle kanske inte ha varit helt fel, för han hade varit senior vid akademien längre än han brydde sig om att minnas. Hade det varit värt det? Det var en fråga han ställt sig allt oftare under senare år, en fråga som plågat honom och som ständigt gjort sig påmind. Hade det hela inte bara varit ett slöseri med tid och med liv?

Hela dagen hade han gått i ett chocktillstånd på grund av brevet han fått och nu, när han började kunna tänka igen, kände han sig mest deprimerad. Om ändå det förflutna kunde göras om, ändras... Om felaktiga beslut kunde omintetgöras... Men det kunde de inte, och han visste det mycket väl. Just i egenskap av historiker visste han att människor alltför ofta lär sig för sent vad de bör göra eller inte bör göra.

Han hade i alla fall avlagt sig sin plats i konsistoriet i dag, personligen. Han hade inte angett det sanna skälet till sitt plötsliga beslut, men han miss-tänkte att de visste det i alla fall. Läckor är oundvikliga inom en så pass liten grupp. Det där var också en trivial insikt som historien bjöd på. Ännu en – man resignerar när man står inför katastrofen. Men så långt hade det inte gått än.

För en människa med hans läggning skulle det ta tid.

Han gick förbi studenthusen med deras orange-rier och sovsalar. Taken glödde i skenet av den försvinnande solen, fångade upp dess sista ljus och omvandlade det till värme och elektricitet.

Efter vandringen genom parken nådde han till sist sitt eget hus, där han bott ensam nu i fyrtio år. Hon hade gett sig av, han hade aldrig fått veta vart. Och hennes motiv hade han inte förstått – då. Men han avbröt tankekedjan och började rutinmässigt ägna sig åt dagens nyhetssammandrag.

Väggarna dämpade det mesta av solnedgångens skarpa ljus, men släppte igenom själva känslan, så att den blev en del av husets atmosfär.

Han satte på sin mottagare. I likhet med de flesta moder-na apparater uppfyllde den prestationskrav som för interstellärt bruk. Han kunde ta emot digi-

tala sändningar från andra solsystem direkt om han ville. Det behövde man förstås bara kunna ombord på ett rymdskepp eller som strandad ensam på en obefolkad värld. Det var lättare att ta in den lokala relästationen som med sin jätteantenn och stora förstärkning erbjöd mycket bättre bild och ljud. Och så fick man allt sorterat, sållat och arrangerat, precis det man ”borde” veta.

Framför honom blev väggen plötsligt en vy – och framför sig hade han ett till hälften sönderfallet hus, som före explosionen omfattat sjuttio nivåplan med en markyta på några kvadratkilometer. Det hade varit fullt med folk där när det hände. Helikoptrar med flygets glänsande emblem landade och lyfte, fullastade av människor – sårade, levande, döende – på väg till närmaste sjukhus.

Han visste genast att det varit en bomb, för så såg det ut, och nyhetsreportern verifierade det:

– ...rapporterar att omkring femtiotusen människor be-fann sig inuti den stora byggnaden när bomben exploderade. En extremistgrupp med namnet ”Folkets röst” har spritt flygblad över området med en bomb, som exploderade på några hundra meters höjd, och i dem tar de på sig ansvaret för detta nya terrordåd. Attentatet mot *Världarnas Hus* kommer att åter öka de politiska kraven på kraft-

fulla åtgärder – omedelbara repressalier – mot den här och andra terrorgrupper, krav som sedan länge vilat i luften. Fler och fler kommer att säga: Hur länge till ska vi behöva vänta? Hur länge till ska vi behöva leva i skräck? Hur länge till ska vi behöva se hur vårt samhälle hotas inifrån utan att något görs till dess försvar? Hur länge till ska vi behöva lyssna till hur våra politiker föredrar att undvika att tala om problemen i stället för att lösa dem? Därför kan man utan vidare säga att "Folkets röst" bara lyckats med att förse sina fiender med ytterligare argument. Ytterst få medborgare kan sympatisera med denna nya akt av hänsynslöst våld mot oskyldiga...

Världarnas Hus på Chryseis. Ett centrum för handel mellan över femhundra världar. Och mer än det – en kulturell och etnologisk mötesplats för alla dessa världar, med museer, konferenshallar och parkanläggningar. Och denna plats för manifestation av enhet, detta fredens och toleransens citadell, hade nästan fullkomligt raserats. Den retoriske nyhetskommentatorn hade otvivelaktigt rätt i att ingen kunde sympatisera med en grupp som angrep ett sådant monument. Och som dessutom åstadkom ett blodbad.

Geir Traverne tände sin pipa. Med en gest hade han dämpat ljudet så att han framför sig bara hade

ett skiftande snabbväxande nyhetspanorama, otroligt och obegripligt utan speakerns ständigt ledsagande röst.

Här var det tyst, lugnt. Man var avskild från universum. Det som hände därute nådde en som en triD-visualisering, hårt redigerad för maximal effekt.

Det var alltid lättare för en historiker att ta reda på vad som hänt på en viss värld i det förflutna än att försöka förstå vad som hände i samma ögonblick. I sina yngre år hade han gjort allvarliga försök att hålla sig välinformerad. Han hade använt mottagarens inbyggda dator till att lagra sådana informationer som intresserade just honom. Ibland hade han dock fått modifiera programmeringen beroende på ändrade intressen och åsikter om vad som var essentiellt, men också för att kunna applicera olika teorier om det förflutna på nuet. Resultatet hade blivit ett kalejdoskop med många färgrika detaljer, men som det inte gick att skaka fram någon helhetsbild ur. För att få kunskap om det som saknades måste man resa ut bland världarna, intervjua nyckelpersoner, dra fram saker ur skymundan. Och det skulle stöta på hårt motstånd. Inte förrän vissa personer dött eller ändrat uppfattning kunde fakta släppas fram, som avslöjade vad som verkligen hänt. Efter en viss tid kröp det mesta faktiskt ut. I me-

moarer, i utgåvor av brev och i tillbakablickande intervjuer avslöjade politiker ibland sanningen för att rättfärdiga sig själva. Och även om de sällan sade hela sanningen, avslöjade de tillräckligt mycket för att en intelligent person med tillgång till inte längre hemligstämplade arkiv skulle kunna pussla ihop resten. Men vid det laget var den sanningen bara av intresse för historiker. Det är bara specialister som intresserar sig för det förflutna. Eller romantiker.

Traverne hade slutat använda sin dator. Han ägnade sig ofta åt nyhetssändningarna men enligt en slumpmässig metod. Han slog på sin mottagare, när han hade tillfälle, och den gav honom alltid någonting att tänka på. Han hittade inte lösningen på några problem, men det hade han ju aldrig lyckats med ändå. Hans attityd hade blivit annorlunda.

Han såg nu klart att den historiska funktion som Transwite av Hearst-akademin hade, var att ge unga människor utbildning i olika, praktiskt användbara ämnen, som matematik och programmeringsteori. Och dessutom att lära dem inta sin plats i ett komplicerat samhälle, att få dem att acceptera detta samhälle som något av Gud givet, omöjligt för dem att förändra eller påverka. Den indirekt inpräntade sensmoralen var – för att travestera den gamle filosofen Leibniz' ord – att detta samhälle vid varje given tid-

punkt var den bästa av alla världar. Ingen individ kunde påverka det. Systemet förändrades på grund av sina egna inneboende lagar och trögheten. Det enda någon individ kunde göra var att sköta sitt arbete så bra som möjligt. Visst, det fanns brister, alla erkände det – på ett vagt och allmänt plan. Men ingenting kan ju bli helt perfekt, och som helhet betraktat var detta det bästa av alla samhällen. Med detta inpräntat lämnade de unga akademin och gick ut för att styra och administrera ett växande interstellärt industriimperium.

En supplementär uppgift var att suga upp och absorbera farliga element. Akademin bibehöll en radikal atmosfär, drog till sig folk med ambitioner att göra någonting åt någonting och lärde dem att kunskap är ett outhärligt vapen. Den gav dem intrikata problem att lösa, problem med föga relevans för den praktiska verkligheten, även om de på det intellektuella planet var både intressanta och angelägna. Sedan man tillbringat tio år av sitt liv med att lösa ett visst problem i den politiska teorin, är det osannolikt att man vill erkänna att ens värdelösa lösning på det är oanvändbar. I stället försvarar man sitt engagemang med att hävda problemets och lösningens stora betydelse. Att säga något annat skulle vara att erkänna, att man har kastat bort tio

år av sitt liv. Mycket få har modet att göra det.

På så vis gavs människor, som kunde varit farliga för det bestående samhället utanför akademien, fullkomligt harmlösa uppgifter, som isolerade dem från den politiska verkligheten. Mitt eget liv har varit som en dröm, tänkte han. Och jag förstod det inte. Jag trodde man kunde hitta några sanningar här. När jag insåg att det inte var sant, trodde jag att akademien i alla fall erbjöd en post, varifrån jag kunde observera skeendet. Genom att stå utanför det skulle jag se klarare.

Han reste sig och fortfarande med pipan i munnen stängde han av väggen och gick ut i det som var nästan natt. Solen hade försvunnit men kvarlämnat spår av rött. I natt var himlen klar, full av stjärnor och gnistrande, exploderande svansar av rymdskepp som tog steget ut mot stjärnorna. Allt som hände därute var intressant, viktigt och relevant. I stället för att studera teori, nyhetssändningar och vetenskapliga tidskrifter och abstrakter och allt det där, skulle han ha begett sig dit ut. Han såg det nu. Judi hade sagt ho-nom detsamma för fyrtio år sedan, men han hade inte förstått det. Först när det var för sent...

För sent. För sent? Omöjliga, orimliga ord. Ändå kände han brevet som en tyngd. Han hade inte rört det, hade inte stoppat undan det. Det gav honom i

själva verket en egendomlig trygghet. Det var den fasta punkt kring vilken allt kretsade.

Klockspelet vid dörren klingade sprött. En besökare.

– Vem är det? sa han och hans röst hade en irriterad skärpa.

En kort paus. Tveksamhet.

– Mentor, jag anhåller om ett samtal, sa en röst och använde den formella frasen. Han kunde utnyttja sin rätt att uppskjuta det, säga ”all right, jag har inte tid nu, kom klockan två i morgon”. Men varför skulle han det? Den tid var förbi då saker kunde eller borde uppskjutas till i morgon. Han hade känt igen den unge mannens röst och han trodde sig redan veta vad denne ville.

När han ätit gick Sefrem i riktning mot bostäderna. Han såg bekanta ansikten, studenter som deltagit i hans kurs under någon tidigare termin. De nickade artig och han höjde höger arm till hälsning.

Han såg också en person som Jon Rogar, som deltagit i ekologikursen för två år sen och fortsatt för att bli den yngste senioren i akademins historia, och som om ett eller två år sannolikt skulle få efterträda den gamle professor, vars favorit han var. Hans ämne var nu extraterrestriell biologi, och han hade redan

varit utsänd på forskningsresor till olika världar för att studera icke-mänskliga humanoiders metabolism. Jon kände inte längre igen sin före detta lärare. Åtminstone hälsade han inte. Sefrem uppfattade det som en direkt skymf. Och det trots att Jon i sin forskning använt flera ideer som han snappat upp under Sefrems fria diskussioner, då den senare haft för vana att kasta ut stimulerande uppslag för att peka på vissa idéers allmänna tillämpbarhet. Ekologin och biologin var av gammal hävd besläktade.

Det här var kanske i själva verket en anledning till att han slutat hälsa på Sefrem. Kanske Jon inte ville erkänna idéernas egentliga ursprung. Eller också hade han blivit en så viktig person nu, att han inte längre lade märke till småfolket.

Sefrem stötte också på Fridi Berman. Till hans stora förvåning sa hon ”hej” till honom, hon till och med log. Han hade planerat att gå förbi henne med låtsad likgiltighet – och han hade förväntat sig att hon skulle göra det samma. När hon log helt naturligt som om ingenting hänt, var det för sent för honom att ändra attityd. Han klev förbi henne med utseendet hos ett åskmoln.

Några sekunder senare insåg han att han bara gjort sig löjlig och hatade sig själv för det. I dag ver-

kade allt ha sammansvurit sig mot honom.

Juniorerna hade sina rum i samma komplex som sovsalarna fanns. Det var hans övertag, det privata rummet. Inte för att det var stort. Det tycktes krympa ihop för varje termin. Det var fullt av papper, hans egna anteckningar, föreläsningssanteckningar, manuella register, med mera. Han hade givetvis inte råd att skaffa sig någon aldrig så liten dator. Man hade ingen lön som junior. Bara uppehållet och en viss fickpeng. Och det betalade hemstaden. Som senior knöts man däremot fast till akademien och fick hög lön av denna samt uppehälle.

I dag var inte en dag då han skulle kunna arbeta. Han mindes knappt var han slutat... Han tog en musikpinne på måfå och stoppade in den i hålet i sin gamla smithson.

Apparaten avläste kristallstrukturerna på ytan, som lagrade en tämligen god reproduktion av levande musik, i det här fallet Noromas syntetiserade landskapsbilder XII-XX. Sefrem slöt ögonen.

Han vaknade. Rummet låg i mörker. Fönsterväggen glimmade mattröd i solnedgångens sista svaga nyanser. Hur mycket var klockan?

Han hade tänkt besöka sin mentor och det var hög tid nu. Han tog av sig skjortan och valde ut en

ny. Tvättade ansiktet och grimaserade i ett försök att inte se nyvaken ut. Sen gick han.

Han såg en del studenter som var ute för att roa sig. Han såg att de var nya här, för de letade så uppenbart efter något som kunde roa dem. Snart skulle de förstå att det inte fanns något. Det var meningen att de skulle sova eller studera på kvällarna.

Erinrande sig sin första tid här gick han mot vilorna i parken där seniorerna, professorerna och de högre uppsatta administratörerna bodde, skyddade bakom höga träd. Skyn flimrade av norrskensmönster som ibland blev framträdande och vackra likt en väv av rörliga regnbågar. Ibland försvann de och då blev stjärnorna åter tydliga. Han undrade om de väldiga urladdningarna verkligen höll på att förstöra atmosfären eller om det bara var ett annat falskt rykte.

Det lyste svagt någonstans inuti Travernes hus, så denne var tydligen hemma. Sefrem stannade utanför ingången och en spröd signal genljöd automatiskt genom huset och trädgården runt detsamma.

– Vem är det? sa Travernes röst, tydligt irriterad. Sefrem tvekade, svalde och sa:

– Mentor, jag anhåller om ett samtal.

Arg på sig själv för att han inte kommit på något mindre stelt att säga med tanke på att han verkli-

gen behövde ett vänligt råd nu, väntade han.

Till sist sa Traverne:

– Naturligtvis, kom in!

Det var också signal till dörren att släppa in honom.

– Jag är ute i trädgården, sa Traverne med en röst som hördes genom hela huset, men jag kommer strax.

Sefrem väntade i vardagsrummet. Han var inte längre nervös. Hans krav var rimliga. Om mediokra talanger inom andra ämnesområden kunde få en kommission så borde han också kunna få det. Traverne måste inse det orättvisa i den föreliggande situationen och ge honom ett råd.

Nu kom den äldre mannen in. Han hade tydligen känt igen Sefrem på rösten, för han hade ett igenkännande leende på läpparna redan när han steg in i rummet.

Det måste vara skönt att ha en trädgård att kunna gå ut i. Sefrem ville gärna ha en. Kanske den här rent av. Han tyckte Traverne såg äldre ut än någonsin.

– Välkommen, Sefrem, sa Traverne och sträckte ut handen.

Handskakningar var förbehållna intima vänskaper på den här planeten. Sefrem reste sig från den

stol han sjunkit ner i och tog den andres hand på ett sätt som förhoppningsvis var naturligt. Nu var han nervös igen.

– Nå, vad kan jag göra för dig, sa Traverne vänligt. Sefrem svalde.

– Mentor, sa han, jag har studerat listan över nya seniorer och jag tycks inte vara upptagen där... Jag antar det beror på något fel, så jag vill gärna att du ger mig ett råd om hur jag kan få det tillrättat.

Han hade lyckats klämma fram med det.

Travernes leende försvann. Hans ansikte blev en smula formellt, yrkesmässigt.

– Nja, det är ju konsistoriet som handhar det där, och du vet lika väl som jag, att sekreterare Gourdley är till för att ta emot klagomål om felaktig behandling av olika ärenden.

Han tittade direkt på Sefrem.

– Men jag tror inte det är en handlägningsfråga du refererar till. Det är snarare en fråga om personalpolitik eller ämnesrivalitet och du vill ha mitt stöd. Jag kan tyvärr inte hjälpa dig.

Sefrem försökte låta bli att hoppa upp och springa ut. Jag är slut, tänkte han.

Högt stammade han:

– Va... varför?

– Huvudorsaken är den att jag inte kan hjälpa

dig, sa den andre. Jag försökte faktiskt föra dig på tal en gång, men majoriteten viftade bort det. Och något jag inte förstår är varför du inte lämnar akademien genast. Din situation här är hopplös. Har du försökt söka arbete?

– Arbete? sa Sefrem. I hans mun låg ordet illa till. Han ville studera, forska... det var ett arbete så gott som något, fast när man säger arbete så åsyftar man anställning hos ett kommersiellt företag. Det ville han undvika.

– Vad vill du göra som senior? sa Traverne.

Sefrem tyckte frågan var svårbesvarad för att svaret var så uppenbart. Han tvekade:

– Forska, undervisa, skriva vetenskapliga uppsatser, söka sanningen...

– Också ett sätt, sa Traverne sarkastiskt, att älska sanningen på... att skriva uppsatser om den.

Han korsade benen och tände sin pipa, sittande mitt emot Sefrem.

– Det har aldrig slagit dig att det du gör här är fullkomligt betydelselöst, sa han.

– Men... sa Sefrem till svar, upprörd, det är ett viktigt ämne. Får jag påminna dig om att...

Han tystnade, Traverne visste allt det där.

– Jag ser det som en rättvisefråga, fortsatte Sefrem stelt. Mitt ämne har behandlats styvmoder-

ligt i alla år. Vi har ingen ordinarie professor, utan du, en historiker, anlitas för att sköta ämnets administration och handledning. Undervisningen sköts av juniorer. Själv är jag äldst nu inom juniorgruppen. Det är orättvist. Ämnet är en metavetenskap som sammankopplar så skilda discipliner som lingvistik, ekonomi och biologi. På det sättet intar det en liknande position som din vetenskap, historievetenskapen.

– Du behöver inte föreläsa för mig, sa Traverne trött. Konsistoriet delar inte din uppfattning. De anser att den interstellära ekologin inte tillräckligt bevisat sin värdefullhet. Därför kan jag inte hjälpa dig.

De satt tysta en halv minut.

– Jag är benägen att hålla med dem, sa Traverne sen.

Sefrem undrade hur näsvis han kunde vara. Men vad hade han att förlora? Ingenting.

– Får jag fråga varför? sa han.

– För all del, blev svaret. Jag anser att ämnet måste bevisa sin användbarhet i praktiken. Det är väldigt angeläget att teoretisera, men jag tror på sambandet mellan teori och praktik. Teorin måste ha ett område där den leder till andra resultat än akademiska avhandlingar. Jag har läst dina uppsat-

ser. De är lysande, ingen tvekan om det. Men jag efterlyser litet mer värme, en litet större känsla för det irrationella, ett sinne för det där svårgripbara som heter praktisk erfarenhet.

Sefrem satt svarslös. Han ville argumentera, men det var utsiktslöst.

– Jag tror säkert du skulle kunna få en honorär seniorstitel på villkor att du lämnar akademien, sa Traverne. Där var det. Han hade inte varit paranoid. Man ville verkligen bli av med honom. En konspiration förelåg. Det kändes egendomligt i hans ben. Stumt. Nej, ingen ångest som tidigare i dag, om jag får be! Andas lugnt, ja, det är utvägen.

– Jag förstår, sa han och reste sig. Jag ska tänka på det. Han kunde vänta till nästa år, sedan kunde de inte förbigå honom. Det skulle vara omöjligt. Såvida de inte ville ta död på honom. Kanske var det vad de ville. Han lämnade Traverne med en bugning, för han hade fått lära sig att alltid visa respekt.

Drastiskt beslut

De följande dagarna genomled Sefrem Ibrahim, utan att han visste det, en svår kris. Han skötte sin undervisning, han skrev litet på sin uppsats om ekokatastrofen på Jorden för tvåhundra år sen.

I den tänkte han med flödesdiagram visa hur den hotande katastrofen uppstod genom en serie av skenbart oberoende misstag. I själva verket fanns ett dolt beroendeförhållande mellan dem, nämligen det mänskliga beteende, som leder till att en människa, som tagit ett felaktigt steg, hellre fortsätter på den inslagna vägen än väljer en annan kurs som hon vet kommer att rätta till allting. Argumentet brukar vara att det är för sent att ändra riktning, fast det i själva verket är fullkomligt möjligt hela tiden. Utvecklingen blir då att detta felsteg leder till andra felsteg, i stället för att man försöker korrigera.

På så vis skulle ekokatastrofen direkt komma att sammankopplas med en psykologisk analys av mänskligt beteende.

Inte ens Traverne skulle kunna förneka analysens praktiska användbarhet. Han skulle visa dem...

Men när de dagarna gått insåg Sefrem plötsligt att något hänt. Något annat, oväntat.

Detta var krisens innehåll: självbevarelsedriften tog över kontrollen från förnuftet. Han befann sig i en återvänds-gränd, det var ett faktum. För att kunna överleva måste han hitta nya möjligheter inom sig själv.

Detta ledde till en nervositet som han försökte dämpa genom meditation. Men den en gång i skolan inlärd avslappningstekniken SP (för solar plexus) hjälpte inte. Han återgick till tabletter.

Samtalet från Traverne kom oväntat. Skärmen började blinka och där han halvlåg på sin soffa sa Sefrem likgiltigt:

– Ja.

Det ordet aktiverade apparaten. Plötsligt tittade Geir Traverne på honom. Sefrem satte sig upp, generad över att ha låtit sig ertappas i detta tillstånd.

– Du får förlåta att jag stör, sa Traverne, men jag har en sak att tala med dig om. Det gäller din framtid.

– Jaså, sa Sefrem. Tabletterna han tagit hade gjort honom slö och dåsig. Traverne ignorerade detta och fortsatte:

– Det torde vara svårt för dig att få en seniorskommission just nu, som vi diskuterade härom kväl-

len. Däremot är det lättare att få rent honorära titlar. Jag garanterade dig en sådan, faktiskt, om du minns. Inte personligen, utan därför att jag känner akademiens praxis.

– Jag har inte lyckats hitta något arbete, sa Sefrem. Härmed gjorde han det i princip omöjliga. Han erkände att Traverne i sak hade rätt.

Traverne var god psykolog och triumferade inte. Han sa:

– Du har inte haft så många dagar på dig. Och det är inte lätt att hitta en adekvat sysselsättning för en så högt specialiserad individ som du. Det torde i de flesta fall vara väldigt svårt. Därför så bör du lyssna nu.

Sefrem hade inget annat att göra.

– Vid min ålder, sa Traverne, så har man automatiskt samlat på sig en rad kontakter runtom i vår vintergata. Jag fick ett långväga samtal i går kväll. Närmare bestämt från en tjänsteman inom VF-sektionen för övervakning av sanktionsreglernas efterlevnad på koloniserade planeter. Det finns en värld någonstans, långt härifrån, som du kanske känner till. Den heter Batak.

– Jag har hört talas om den, sa Sefrem, som klarat något i huvudet.

– Saken är den, sa Traverne, att man letar efter

någon lämplig person till posten som Översynsman för Batak. Den här personen på VF hade fått infallet att kontakta mig för att fråga om jag kunde rekommendera någon. Jag tänkte då genast på dig och menade att en interstellär ekolog skulle vara mycket väl kvalificerad för en sådan post. Han var litet miss-trogen först...

– Hur så? kunde Sefrem inte låta bli att inflika.

– Dom hade en ekolog på posten förut, och han tycks ha misskött sig rejält. I alla fall blev han avskedad på ett vanhedrande sätt efter något slags skandal, vars detaljer jag inte känner.

– Vet du vad han hette?

– Tess Califer, tror jag det var.

– Califer! utbrast Sefrem. Men jag trodde han var på akademien på Pleijos III. Han har räknats till de stora på området.

– Jag vet inte vad som hände, han ville kanske komma ut i världen och lämnade sin akademi. Men nu är posten ledig igen. Om du vill ha den, så har jag befogenheter att erbjuda den till dig. Lönen är måttlig, tre hundra tusen stellära pund om året. Uppgifterna är att flyga omkring och inspektera, avfatta rapporter till närmast överordnade VF-organ och liknande. Jag tror du skulle få gott om tid att bedriva egen ekologisk forskning om du vill det. Trivs du inte

kan du ju söka dig vidare sen. Det är alltid den första posten som är svårast att få. Nå om du vill så har jag ett kontrakt åt dig, och sedan du signerat det får du ett förskott på trettio tusen pund och en stor bunt dokument som VF telegraferat över och som jag har. Kan jag hjälpa dig med det här, är det bra. Det blir i så fall det sista jag gör här, för jag reser i morgon.

– Reser?

– Jag reser hem, sa Traverne kort.

Sefrem hade två motstridiga röster inom sig. En ropade säg ingenting, du måste tänka först, och den andra manade säg ja genast.

– Jag tar det, sa han. Om jag får en seniorstitel.

– Jag kan ordna det med några samtal, sa Traverne. Kom hit i kväll då, låt oss säga halv sju.

– Jag kommer, sa Sefrem, och tillade:

– Tack.

Men förbindelsen var redan bruten.

Har jag gjort rätt? tänkte Traverne, när han kommit ombord på transitraket som skulle föra honom upp till stjärnskeppet, där det vilade i sin bana. Är det rätt att försöka styra en annan människas liv?

Han lutade sig bakåt och spände fast sig.

Sefrems kommission hade varit svår att förhindra det här året. Pojken var ju övermeriterad redan.

I själva verket hade Traverne tagit sig an Sefrems sak betydligt mer än denne kunde förstå själv. Han hade tidigt insett Sefrems lysande begåvning och sedan han tänkt på saken hade han ansett det som slöseri att låta en sådan talang få kasta bort sitt liv på en karriär här vid akademien. Kunskaperna och förståelsen var än så länge enbart teoretiska, men här skulle Sefrem kanske aldrig komma längre. Han hade själv slösat bort sitt liv här, det fick räcka med det.

Han hade hos Sefrem känt igen mycket av sig själv sådan han varit när han för fyrtionio år sen kom hit till Transwite av Hearst.

Nu nalkades emellertid slutet för honom. Han hade gjort vad han kunde för att hjälpa Sefrem Ibrahim. Resten fick denne klara av själv.

Traverne hade fortfarande brevet med sig, det brev som meddelat honom att hans vitala värden nu fallit så mycket att det inte fanns mer att göra. Hans stund i universum gick mot sitt slut. För bara några hundra år sedan hade en person med hans medfödda defekter på sin höjd kunnat leva ett fåtal år efter födseln. Han hade kunnat växa upp och utvecklas normalt tack vare medicinsk behandling och han hade fått uppleva ett ganska långt liv. Försoning. Allt hade nog varit till det bästa. De sista dagarna

skulle han leva i stillhet och – hoppades han – utan fruktan.

Geir Traverne väntade på accelerationschocken.

Drömstad, uppbrott

Sefrem Ibrahims identitet var krossad som en spegel av vilken bara skärvor återstår.

Nästa dag var han uppe på sekretariatet och mottog sitt seniorsdiplom. Med detta i handen signerade han sin avskedsansökan.

Sekreteraren lade handlingen bland andra papper för arkivering. Det var allt.

Han tänkte, vem ska ta hand om min undervisning nu, hur ska det gå... men de problemen angick honom inte längre. Känslan var märkvärdig. Den var kuslig, tom, ihålig.

Han lämnade den vita byggnaden och gick ut bland träden, som inte längre var aktiva. De stod tysta nu. Deras ammunitionskammare var tömda. Blomningstiden var förbi.

Sefrem drev längs gångarna runt akademikomplexet och undrade vad han skulle ta sig till. Han återvände i tankarna till episoder ur sitt tidigare liv, de hade alla lett i en och samma riktning, en riktning i vilken vägen nu stängts. Men återvändandet till det förflutna var ett sätt att hitta en punkt att

orientera sig kring. Han hade sitt rykte att tänka på. Hemstaden fick inte räkna honom bland de misslyckade. Detta hade länge varit den grundläggande ambitionen. Han hade växt upp som ett av femton barn. Föräldrarna hade han sällan sett, då han mest levt – som andra barn – på förskoleinternat, skolinternat och till sist på högskolan. Hans föräldrar var en del av det samhälle han lämnat bakom sig. Han hade aldrig återvänt till Trier under sina år vid Transwite av Hearst-akademin på Isztwar. Hemvärlden Trier hade han sagt farväl till för alltid.

Den hade bekostat hans studier vid akademien för att han skulle sprida en viss ära över sin hemvärld. I alla officiella dokument stod det att han kom från Trier.

Om han återvände hem och tog kontrakt på hemvärlden, så var allt gott och väl, investeringen hade lönat sig, kapi-talet återfördes till moderbolaget.

Om han inte återvände, var han ändå från Trier och det ålåg honom att göra sin hemvärlds namn heder. Detta hade inpräntats i honom sedan han var liten, det var en del av kulturen. Fast han intellektuellt kunde genomskåda mekanismerna, var han känslomässigt bunden av dem.

Och nu var situationen den, att han kunde telegrafera hem sin seniorsupphöjelse och sin anställ-

ning vid VF-sekretariatet med placering direkt på Batak. Sedan kunde han glömma Trier. Skulden var betald.

Han satte sig ett slag på en bänk och betraktade den akademi, som han önskat viga sitt liv åt.

Den hade inte velat ha honom, och var redan nu avlägsen, främmande, överklig.

Ja, avlägsen.

Det slog honom att han var rik. Ett interstellärt telegram till Trier skulle inte innebära någon ekonomisk uppoffring för honom längre. Tack vare sin egendomligt inflytelserike mentor hade han ett rörelsekapital på trettio tusen interstellära pund, vilket torde motsvara femtio tusen isztwar-dollar. Då han insåg att han var uppbackad av detta kapital, kände han sig lättad. Han planerade vad han närmast skulle göra.

Han skulle åka in till Isztwars huvudmetropol Drömstad och utrusta sig för resan. Sitt rum disponerade han ännu några dagar.

Han hade inte besökt Drömstad särskilt ofta. Resan dit var lång och dyr. Och ett besök i metropolen var också en ekonomisk påfrestning.

Drömstad var ett interstellärt center. Här skyfflades valutor, hit kom tekniska nyheter som bara de rikaste kunde fundera på att skaffa sig, här kunde

man bo i interstellär lyxklass och i en så interplanetarisk miljö att man inte märkte vilken planet man befann sig på. Här fanns agenturerna, konsulaten och diplomat kvarteren.

Resan med överljudsskyttel tog en timme, pneumotåget in till centrum tog ytterligare en timme.

Omtumlad steg Sefrem Ibrahim ut på ett rullande band och stirrade på de artificiella himlar som illusionsfälten alstrade över staden. Var det uti den här förvirrande och excentriska verkligheten han nu skulle bege sig? För första gången undrade han hur det skulle vara på Batak.

Excentriskt klädda människor omgav honom. Han måste se ut som kusinen från landet.

Han skymtade jättelika displayer från något som såg ut som en turistbyrå och växlade band så att han kom dit. Han frågade efter en guide över Drömstad.

En blaserad kvinna som var naken på överkroppen frånsatt något som såg ut som ett tunt sprayat silverlager sade att det fanns på planet ovanför, här hade man bara interstellära sällskapsresor. Hon pekade med förlängd nagel mot en serie hisschakt längre bort.

Schakten var långa plaströr vari skivor av någon metall som rymde ett tiotal personer flyttades upp och ner med hjälp av fokuserade gravitationsfält.

Detta gick mycket snabbt för accelerationspåfrestningarna eliminerades helt inom fälten. Sefrem gick ditåt och snubblade nästan på en äldre kvinna, som kom halvrusande över golvet åtföljd av ett trebent sällskapsdjur av för Sefrem okänt ursprung. Det stannade och sträckte huvudet i hans riktning. Ett öga mötte hans och djuret gav ifrån sig ett slags bubblande läte innan det kutade vidare.

Så småningom lyckades han bli uppflyttad till det överliggande planet. Upplevelsen var omstörtande om man inte var van. Drömstad var anlagt i trettio-talet plan, men varje plan såg ut som om det var det översta tack vare de artificiella himlarna.

Här mottogs nyanlända från det närbelägna landningsfältet för interstellära besökare och här kunde han köpa sig en guide över staden. Den kostade femton dollar och bestod av ett semitransparent kort med ett antal påtryckta koder.

– K, sa Sefrem, varvid kortet lyste upp och började förklara vad man kunde köpa i staden. Han kunde välja bland tolv uttömmande varukategorier och valde kategorin personlig utrustning.

Den kategorin visade sig omfatta kläder, smycken, speci-aldräkter för besök på mindre jordlika planeter, olika slag av elektronisk utrustning med mera.

Varje underavdelning hade sitt eget kodord. Han

valde elektronisk utrustning och rekommenderades genast att uppsöka branschspecialisten Universal Co.

Man kunde förmoda att det företaget fick betala en hel del för denna form av reklam.

Om han ville, erbjöd sig kortet att bli hans vägvisare. Han samtyckte och en röd pil lyste genast åt det håll han borde gå. Speakerrösten sade:

– Tjugo minuter med stadsskyttel. Tre timmar med rullband. Pilen visar riktningen till närmaste skyttel.

Rullband utgick i olika riktningar. Sefrem trängde sig upp på ett tillsammans med nyanlända besökare från andra världar. Såvitt han kunde bedöma var de alla människor, men plastkirurgin firade numera triumfer och man kunde se ut nästan hur som helst, om man bara ville och hade råd att betala.

Därför kunde det vara svårt att skilja en genuin människa från någon humanoid, åtminstone för den oerfarne.

De som ständigt färdades mellan världarna var ett släkte för sig med ett annat beteende än de på olika världar bofasta folkgrupperna. De var affärsmän, professionella kontraktörer, försäljare, reklamfolk, trendpejlare, mutkolvar... De drogs ständigt mot det extrema, för deras yrke fordrade att de drog till

sig uppmärksamhet. Man kunde till exempel låta örsnibbarna växa framåt och mötas i en liten köttknöl på hakan. Samma haka kunde förlängas, så man fick något urtida egyptiskt över sig. Syntetögon hade gått i massproduktion nu och kunde placeras på de mest besynnerliga ställen. Givetvis var de anslutna till hjärnan och fungerade lika bra som de medfödda.

Den excentriske man – det var väl en man? – som passerade Sefrem kunde uppfattas som representant för något av de få intelligenta humanoidsläkten, som påträffats och sugits in i människornas civilisation om man inte visste att genuina humanoider vanligen inte ser excentriska ut. De verkar främmande men gör ett mera funktionellt intryck.

Skyttlarna var vagnar som löpte enligt ortostatiska principer i komplicerade rörsystem. När en sådan blev ledig körde den till närmaste station och fylldes genast. Sefrem fick vänta en stund tills han kunde tränga sig in i en vagn.

”Tryck in koden T-56-8”, lyste det på hans kort.

Framför honom fanns ett litet tangentbord. Han skyndade sig att trycka in koden. Skytteln avlevererade sina pas-sagerare en och en tills vagnen var tom, och den prioriterade den som hade kortast färdväg.

Plötsligt pressades Sefrem bakåt i sätet. Här fanns ingen kompensation.

”Det finns åksjuketablett i armstödet”, sa en skylt bredvid manöverbordet framför. Han petade på en del av armstödet, det öppnades och en tablett rullade fram. Han svalde den tacksamt. Lättnaden var nästan omedelbar.

Anländ till sin destinationsort överfölls han av demoniska gestalter som framhöll att han såg alldeles för vanlig ut. Var och en representerade en firma som utförde olika former av kosmetiska operationer. Han skakade dem av sig och flydde upp på ett rullband, som förde honom in i en stor öppning – för den röda pilen pekade i den riktningen.

Här lyste gula ljusramper. En man med vänligt utseende tog emot Sefrem när bandet plötsligt tog slut.

– Kan jag hjälpa till med något? sa han. Sefrem kände sig tacksam för detta oväntade inslag av humanitet i den kommersiella apparaten.

– Jag är intresserad av elektronisk personutrustning, sa han. Minidatorer och liknande.

– Ett naturligt intresse, sa mannen. Ta rullband fyra och stig av vid station sjutton. Lycka till!

Det var litet lugnare här, inte så mycket folk.

Sefrem gled längs bandet i det stora varuhuset.

Sjutton! Han hoppade av i sista sekunden.

– Min herre, sa en ny vänlig röst.

– Goddag, sa Sefrem. Jag har gott om tid och jag behöver en hel del. Har ni nån katalog?

– Vi ger sortimentöversikter i bildmaskinerna, sa försäljaren, som var lika vettig som mannen vid entrén. Kanske det smartaste försäljarknepet av alla i denna stad var att uppträda som artiga, normala människor. Man föll genast för det. Det ingav förtroende.

Mekaniken erinrade Sefrem om Thornes sjätte teorem. Han var interstellär ekolog trots allt, även om han lämnat akademin.

– Persondatorer, sa Sefrem. Olika tillbehör.

– Det blir katalogdel 67 E, sa mannen, låt mig hjälpa!

Sefrem satt i en fåtölj medan en röst – här en kvinnas – meddelade elementära fakta om apparaturs prestanda. Ville man ha mer detaljerad information om en enstaka produkt var det bara att säga till.

Efter en stund kom en naken flicka och serverade en kopp rykande äkta kaffe. Hon log vänligt och försvann. Sefrem erinrade sig Fridi Bermans nakna kropp under deras enda och ur hennes synvinkel

tydliga misslyckade natt. För honom hade det inte varit så. Var det något fel på honom?

Bildvisningen innefattade även en översikt över firmans interstellära servicecentraler om något skulle gå galet – vilket framstod som osannolikt. Sefrem bestämde sig för att handla här.

Han vinkade till sig försäljaren. Denne sa:

– Min herre har bestämt sig? Då får jag rekommendera ett besök hos våra personliga konsulter. De kan hjälpa till med att skraddarsy en utrustning för just ert speciella behov. Låt mig se (han konsulterade en väggpanel med tända och släckta rutor i olika färger), ja det blev just ledigt här. Gå in genom dörren där och fråga efter konsult Lunj. Han är en av våra allra bästa män, mycket kunnig. Lycka till!

Sefrem började känna sig som om han placerats under förmyndarskap, men uppsökte i alla fall den omtalade Lunj. Denne disponerade ett rum som vagt påminde om en elegant läkarmottagning. Själva var han en rödhårig liten man i vit rock och han bad Sefrem slå sig ner i en bekväm fåtölj.

– Jaha... sa han utdraget. Nu gäller det vad utrustningen ska användas till.

Sefrem funderade.

– Den bör vara transportabel över tusen ljusår, sa han. Jag behöver den för lagring och bearbetning

av information, mitt bibliotek till exempel. Terminalutgångar bör finnas. Hög kapacitet i största allmänhet.

– Mm, kommenterade Lunj. Är det en högindustriell värld som åsyftas, eller någon primitiv nybyggarplanet?

– Batak, svarade Sefrem. Den är väl något mitt emellan.

– Batak? Aha, en intressant destination, ganska nyöppnad om jag inte tar fel? Har ni funderat på de här nya subdermala enheterna? Själva operationen är över på några minuter, vi sätter bara in en ofarlig lokalbedövning. Jag garanterar, ingen smärta och inga postoperativa obehag. Vi har just fått in de senaste modellerna från vår ledande leverantör på Taurus IV.

– Priset? framstötte Sefrem.

– Det bara sjunker. Egentligen borde ni vänta ett halvt år till. Ta till exempel den lilla universalmaskinen D-15, som kostade 15 000 dollar för ett år sen. Nu är den nere i hälften. En dag kommer vi att kunna sätta in den i alla spädbarn för en struntsumma. Men den som behöver en utrustning kan ju tyvärr inte vänta på kommande prisfall. 7 500 är ändå billigt. 500 tillkommer för installation och kodning.

– Vad kan D-15 göra? sa Sefrem och försökte hålla god min.

– Allt, sa Lunj. Minnets kapacitet är femtio biljarder bitar. Kodning till ägarens röstmönster. Samtal via det enkla men uttrycksfulla datorspråket Verbal-3.

– Utmärkt, sa Sefrem med spelad världsvana.

– I övrigt alla standardfunktioner, matematiska och vetenskapliga. Den kan också hantera de icke-intuitiva delarna av högnivåalgebra och Oolom-teori.

– Kan den bearbeta och hantera diagram?

– Naturligtvis. Men då bör man ha en lös skärm som också innehåller alla behövliga terminala ut- och ingångar. Den betingar ett tilläggspris av 1750 dollar om man vill inkludera printer, läsare och annan standardutrustning.

– Hur stor är den skärmen?

Lunj gjorde en gest som försäkrade att storleken inte var något problem.

Sefrem försökte komma på något mer att fråga om.

– Och energiförsörjningen till enheten?

– Det är en smal sak, sa Lunj. Den omvandlar kroppsvärme till den elektricitet som den behöver. Här har jag en.

Han höll fram en ampull i vilken en hudfärgad

kapsel vilade i någon vätska. Kapselns storlek var bara några millimeter.

– En fin liten sak, sa Lunj förstrött. Han gick på rutin nu. Kanske började han tycka att Sefrem tog för lång tid på sig att bestämma sig.

– Och hur lång livslängd har en sån här? framstötte Sefrem. Det plågade honom att behöva bestämma sig så snabbt.

Lunj tittade på honom.

– Det vet vi inte, sa han. Men den kommer att överleva oss, även om vi står här i femtio år till.

Sefrem räknade i huvudet. Den sammanlagda summan var hög, men uttaget skulle knappt märkas på hans konto. Förändringen i hans livsomständigheter var väldig. Han kände sig nästan beklämd. Var inte allt bara ett stort misstag? Universum lekte med honom, i kulisserna hånskrattade Gud.

Han tvingade sig till att nicka.

– Jag tar den, sa han.

Han kände sig bättre till mods när han kom ut från Lunj.

– Allt känns bra får jag hoppas? sa försäljaren. Får vi bjuda på en liten middag? Ni är väl hungrig så här efteråt?

Ekvilibrium återställdes.

– Faktiskt, hörde Sefrem sig säga, det är inte utan.

Middagen var utsökt. Han fick personlig eskort till ett bord i en inomhusträdgård med exotiska växter. Han åt en skaldjurssoppa som förrätt, en rejäl bit stek som huvudrätt med mängder av tillbehör och till efterrätt beställde han glass med tyrn, ett slags söta bär från någon värld, vars namn han inte kom ihåg när han väl lämnat den gammaldags tryckta matsedeln ifrån sig.

Flickan som serverade var även hon naken men med en röd blomma inflätad i pubeshåret.

Sefrem gjorde en spontan historisk reflektion. Den spektakulära kampen för kvinnans frigörelse från rollen som dekoration åt männen och uppapperska åt dem hade börjat redan omkring åren 1950-1960 på Jorden, men trots att rörelsen haft stora framgångar på vissa områden levde de gamla mönstren kvar hela tiden. Bland annat torde det bero på att dessa var effektiva ekonomiskt sett. Männen trivdes med dem och det fanns gott om flickor som gärna spelade sin roll mot en acceptabel lön.

Frånsett isolerade experiment - som det matriarkaliska samhället på Iphnis - hade rollfördelningen bestått. Efter år 2000 hade inga större förändringar inträtt. Det kunde förklaras på olika sätt, dels med hänvisning till den s k mänskliga naturen, dels med hänvisning till traditionens makt, ekonomiska fak-

torer och liknande. Sefrem hade aldrig sysslat med sådana frågor och hade ingen bestämd åsikt. Han nöjde sig med att göra dessa reflektioner medan han åt, varefter han tänkte på helt andra saker. Han vinkade till sig flickan.

– Har ni någon avdelning här som sysslar med musikelektronik? sa han.

Hon log förföriskt och funderade kokett i två sekunder.

– Jodå, det blir rullband tre till avdelning tjugotvå.

Och hon försvann med gungande höfter. Sefrem stirrade efter henne och tänkte åter på Fridi Berman. På hur hon tagit av sig klädesplaggen ett efter ett, som för att egga honom till ett tillstånd av olidlig upphetsning. Han blundade och slog sig för pannan. Hur länge skulle hon förfölja honom?

När han en timme senare lämnade byggnaden hade han även utrustats med en portabel radio. Två minimala enmillimeterspulsatorer som monterats in i hans öronbrosk förmedlade en distorsionsfri återgivning över området 30-20000 hz. Själva radioenheten hade dolts i käkbenet. I stället för sin smithson hade han en avspelarordning i form av en ring, vars minne kunde lagras över hundratusen inspelningar. Musikpinnarnas tid var förbi.

Men han hade backat när de ville installera en TV för ”helprivat screening” i hans hjärna. Inte för att det var oöverkomligt dyrt, det tycktes honom bara dekadent.

Från Isztwars huvudstad telegraferade han också till sin hemvärld Trier.

Den tid var sedan länge förbi när ljusets hastighet betraktades som den högsta tänkbara. Sedan Galliwrach 1998 visat att Einsteins speciella relativitetsteori var ett specialfall inom ett flertal tänkbara övert teorier och skisserat den förs-ta kolomorfa övert teorin, som först femtio år senare kunnat förbättras och överföras från de abstrusa spekulatio-ner-nas fält till de praktiska experimentens, hade världsbilden inte bara roterat ett halvt varv utan också vänt ut och in på sig.

Kolomorfin innebär ett nytt sätt att tänka, som är lika svårtillgängligt för lekmän som det einstein-ska tänkandet var för 1920-talets människor. Teorin är också omöjlig att förklara i vardagliga termer. Om man försöker leder det bara till missförstånd. Till grund ligger en matematisk teori som vagt kan erinra om en hasar dbetonad lek med möjligheter, men som i grunden är något annat. Liksom vad gäller relativitetsteorin har kolomorfin grundligt missförstått av poeterna. Einsteins teori förvanskades till

den grad att den stackars fysikern kom att framstå som en gruvlig moraluppläsare. Allting är relativt, predikade han ju. Moral och traditionella värden störtade samman.

En av kolomorfin grundsatser har förvanskats till den luddiga filosofiska tesen att alla möjligheter är likvärda sub specie aeternitatis.

Tolkar man det moraliskt får man givetvis fram något ganska katastrofalt. Men det är inte det kolomorfin sysslar med.

Begreppen grupp och gruppering är väsentliga för teorin.

Men vad har det att göra med samlevnadsproblem eller politik? Ingenting alls. Ändå fick vissa människor för sig att kolomorfin förespråkade ohämmad kollektiv sexualitet.

Eftersom teorin studerades av särskilt utvalda ljus vid speciella skolor, som gärna låg litet isolerat, spreds det en hel del rykten om vad som försiggick vid dessa skolor. Och vanliga människor, som kände sig utestängda och underlägsna, hämnades genom att blint tro på alla sådana rykten.

Enligt Einsteins allmänna relativitetsteori berodde gravitationen på rummets krökning. På så vis kunde vissa fenomen förklaras, men inte andra. Gravitationen tycktes ibland uppvisa en partikel-

aspekt. Då infördes gravitonen som en ny elementarpartikel. Till sist smälte de här aspekterna samman på ett paradoxalt sätt i begreppet grupp, eller som man ofta sade, kluster.

En kluster av möjligheter transformeras till något annat vid möte med en annan kluster. Därför var gravitonen som partikel inget odelbart. Hela begreppet elementarpartikel hade fått överges.

Om gravitonen, som vid låg hastighet relativt ljusets hade nästan ingen lokalisering alls, accelererades, fick den allt mer bestämd lokalitet ju högre hastigheten blev. Vid passerandet av ljusets hastighet blev lokaliteten ett ögonblick absolut, men sedan avtog den igen. Och universum hade visat sig innehålla intressanta asymmetrier. På andra sidan ljusets hastighet blev gravitonens lokalisering i tiden också obestämd!

Ur detta följde att Sefrem Ibrahim kunde telegrafera till sin hemvärld Trier över femhundraolv ljusår och få omedelbart kvitto på att telegrammet nått fram. Ett faksimil av seniorsdiplomet och hans nya anställningskontrakt samt en kort hälsning till föräldrarna var det hela.

Riktade gravitonskuror accelererades till långt över ljushastigheten. Tack vare sin brist på tidslig och rumslig lokalisering kom de fram innan de normalt

borde ha gjort det (naivt räknat på avståndet dividerat med hastigheten). Hur de överförde informationen kunde däremot bara den som genomgått specialskola förstå.

Han lämnade Interstellära Telegrams skrämmande jättehall med kvittot i fickan.

Enligt hans kreditkort hade hans samlade förmögenhet minskat något. Alla betalningar skedde via kortet, som var persontroget (bra om man tappade det). Däremot fick man ibland fortfarande kvittenser på papper. Av juridiska skäl hade det visat sig nödvändigt.

Han knöt vänster hand och hans radio kopplades in, sög åt sig litet kroppsvärme och överförde tolkade elektroniska budskap till hans öronlober. Den subjektiva upplevelsen var att luften fylldes med musik. Liksom skyddad inuti ett kraftfält steg han på ett band och fördes mot resebyråerna.

Nu skulle han boka in sig till Batak. Denna helt nya och främmande värld vars ekologiska översynsman han skulle bli. Det är en sak att vara medveten om det komplicerade i frågeställningar man har framför sig på papper eller i dataform. Det är en helt annan – och kusligare – upplevelse att stå inför det som verklighet. Sammansatt, komplicerad, svåröverskådlig verklighet.

Inne på resebyrån fick han stå i kö. Världen var tydligen full av människor och andra, som ville lämna den.

Framför honom stod en grupp garanterat icke-mänskliga humanoider.

Trots bristen på släktskap med människan klassificerades några arter som humanoider på grund av sin kroppsbyggnad och sitt intellekt.

Sefrem var dock alldeles för upptagen av sig själv och sina tankar för att bry sig om att observera dem. Han omgavs av musik och kunde välja programkanal med omärkliga, konditionerade muskelsammandragningar.

Det blev plötsligt hans tur och han stängde instinktivt av radion. Musiken försvann. En försilvrad kvinna såg på honom.

– Jag skall till Batak, sa han.

Hennes fingrar fladdrade inom en ram av tunn koppar. Hon stod i förbindelse med centraldatorn genom ett fält. En skärm lyste upp.

– Det finns ingen direktrutt, sa hon. Lyxklass blir med byte på Ceti två. Turistklass blir en omväg över Chryseis. Hon väntade otåligt.

– Vad är prisskillnaden?

– Två tusen pund.

– Turistklass då. Hur mycket kostar det?

– Sjutusen pund, sa kvinnan.

– För enkel biljett?

– Ja.

– När går nästa skepp?

– I morgon förmiddag.

Skulle han hinna bli klar till dess?

– När går nästa därefter?

– Om tre månader.

– Då får jag be om en enkel till i morgon, sa Sefrem. Exakt när... ?

– Allt står på biljetten. Det blir åttatusentolv pund. Lägg kreditkortet där, tack.

– Javisst, förlåt mig, sa Sefrem. Hon fick honom att känna sig underlägsen. Hur?

– Var god kontrollera transaktionen, sa kvinnan. Ni har bara fem minuter på er att överklaga fel.

Han tittade på sitt kort, fingrade på det. Uttag och balans blev synliga i mörkrött. Det stämde förstås. Maskiner gör inga fel.

Med biljetten i handen avlägsnade han sig...

– Åttatusentolv, utbrast han sen han sprungit tillbaka. Ni sa ju Sjutusen.

– Sjutusen är för enkel resa till Batak över Chryseis, sa hon, femhundratre pund är vår förmedlingsavgift och femhundranio pund är biljett-

kostnaden för atmosfärtransport. Utan den är inte biljetten till stjärnorna mycket värd, eller hur?

– Jag förstår, sa Sefrem, jag ville bara kontrollera. Ursäkta mig.

Han avlägsnade sig snabbt men kände hennes blick i ryggen.

Det var tidig natt när han kom tillbaka. Hans ögon föll nästan igen. Han satte sig på sin enda stol och såg sig om. När ögonlocken envisades med att falla ner letade han upp några stimularkapslar och svalde dem. Efter en halv minut kändes det som om han just vaknat. Men det skulle komma surt efter.

Vad skulle han ta med sig?

Kläder tänkte han köpa nya. Över huvud taget var det världsliga bagaget ointressant. Viktigare var det med biblioteket och hans egna anteckningar...

Han plockade fram sitt gamla bokminne, som han köpt begagnat redan på Trier. Som han levte!

Det tog en knapp minut att överföra bokminnets innehåll till den nya datorns minnesbank. Värre var det med alla anteckningar han hade på papper.

Terminalen var emellertid försedd med optisk läsare och det enda som begränsade dess kapacitet var hans egen snabbhet i att lägga dokumenten på plats för avläsning. Han ordnade papperen i högar och satt sen i två timmar med det arbetet.

Därefter lagade han te och satte sig att fundera. Vad mer?

Blicken föll på hans gamla smithson. Han hade sitt musikbibliotek att tänka på också.

Med en gest aktiverade han ringens inspelningsfunktion. Sen programmerade han datorn att sköta överföringen, vilket den kunde göra genom ett uttag i den användbara terminalenheten.

Allt skedde givetvis trådlöst.

Avläsningen av programmet i en musikpinne tog tre sekunder. Därefter hördes ett milt pling i öronen – tid att sätta nästa pinne på plats.

Det var ännu mörkt därute. Åter grep honom en kuslig stämning, liksom av att han sade farväl till hela sitt liv. Han kunde förakta sin fattigdom och brist på resurser tidigare, men det hade varit hans gamla smithson och hans ineffektiva gamla bokminne. Han dog för att kunna födas på nytt, men det kändes smärtsamt och egendomligt.

Han skulle träda ut i en modern, hart när obegränsad til-varo. Varför hade han satsat så hårt på att stanna kvar vid akademien? Han förstod det, för han kunde minnas hur det känts att vara den gamla personligheten. Men ändå förstod han det inte, hans nya jag kunde inte förstå det. Det kommer att bli annorlunda, tänkte han, men inte sämre.

Kanske skulle han verkligen få tid att bedriva forskning vid sidan av, kanske skulle han en dag även kunna framstå som övermeriterad till en professur i sitt ämne. Då skulle de föredra att inte minnas hur de motarbetat honom tidigare. Han log vid tanken. Stimularkapslarna gav också självförtroendet en skjuts.

Sedan programmen väl lagrats i ringen kunde de spelas upp bara han sade eller för sig själv viskade programmets titel. Att spela in från radion skulle vara enkelt liksom att köpa nya program. Bara i dag hade det varit komplicerat, eftersom det gällt överföring mellan två olika system, ett urmodigt och ett aktuellt.

Teet hade kallnat och ute grydde det.

Ögonlocken blev plötsligt tunga igen.

Han svalde sin sista kapsel och gav sig iväg utan att vända sig om och kasta en blick på akademien, som han aldrig mer skulle återse.

Morgontåget tog honom ombord och förde honom till den närmaste staden, där han bytte till direktlinjen till rymdhamnen. Här landade bara de atmosfärraketer som förde passagerare upp och ner mellan världen och stjärnskeppen.

Han gick som i dvala. Klockan var nu halv åtta. Linje 674-A sa en skylt i transithallen. En tulltjän-

teman tittade på honom och hans biljett, nickade.

Sefrem passerade. Utanför väntade en matarbuss till raketten.

En hiss inuti en mast förde honom hundra meter upp. Där log en värdinna mot honom och tittade noga på biljetten.

Han lotsades mot något som liknade en röd vilfåtölj. Hon gav honom en grön tablett och såg till att han svalde den. Han spände ett bälte om sig och slappnade av. Det var enkelt.

Stimulareffekten började avta, och då kom all den ackumulerade tröttheten.

Ändå märkte han hur platserna runt omkring fylldes. Plötsligt var det fullt. En signal ljöd.

Någonting mullrade dovt.

Den röda vilfåtöljen tippade runt och han pressades ner i den.

– Andas lugnt, sa en röst och han lydde den och andades lugnt.

Efter några minuter upphörde accelerationen, men då sov han och märkte ingenting av dockningen.

Mot nya världar

Teorin för de svarta hålen utvecklades redan på 1930-talet. Ett fyrtiotal år senare lokaliserade man något på stjärnhimlen, som tycktes vara ett svart hål.

Hundra år därefter byggdes det första stjärnskeppet enligt den principen. I princip var det ett svart hål.

Ett svart hål karakteriseras av att det är en stjärna som kollapsar under sin egen gravitation. Ju mer den kollapsar, desto mer rödförskjuts dess utstrålande ljus, tills den försvinner. Vi befinner oss då i en Schwarzschild-singularitet där tätheten är oändlig och volymen är noll.

Så långt var allt klart redan inom ramen för Einsteins allmänna relativitetsteori.

Det som tillkom i och med kolomorfin blev avgörande för utvecklingen av interstellär rymdfart. Enligt den nya teorin var det möjligt att studera vad som sker inuti en Schwarzschild-singularitet. Det visade sig att detta inte var entydigt bestämt.

I och med att vetenskapsmän har upptäckt att det finns variabler, vill de veta vad som händer vid

olika värden på variablerna.

Det tekniska framåtskridandet har en egen mekanik. Först en matematisk modell, sedan praktiska prov.

Genom alstrandet av ett intensivt gravitationsfält kunde man få ett sfäriskt rymdskepp att ingå i sitt Schwarzschild-tillstånd. Sett ur det utomliggande universums synvinkel har rymdskeppet nu volymen noll. Det finns inte i universum.

Men under vissa betingelser kommer volymen inte att vara noll – sett inifrån rymdskeppet.

Ur den aspekten har en löskoppling från universum skett. Rymdskeppet har blivit sitt eget universum. Ett universum är sig självt nog.

Någon absolut avgränsning från andra universa fordras inte heller.

Enligt kolomorfin är vissa läckage rent av oundvikliga. Och här öppnades möjligheten till motor-drift.

Ett interstellärt stjärnskepp är således ett svart hål. Det färdas – i den kolomorfa betydelsen av ”färdas” – med en hastighet som vida överstiger ljusets. När det når destinationsorten stängs det artificiella gravitationsfältet av. På några veckor kan man förflytta sig hundratals ljusår utan alla de märkliga tidseffekter som Einstein förutspådde. Utan denna

möjlighet till snabba kommunikationer skulle en interstellär civilisation inte kunna bestå. Man kan helt enkelt jämföra stjärnskeppens rutter med en organisms blodomlopp.

Vid start och landning – det vill säga vid på- och avslag av fältet – läcker det ut högenergetiska gravitoner. Dessa är in-stabila och sönderfaller på en mysekund i harpyjoner.

Om skeppet inte vore utomordentligt väl skärmat kunde ingenting överleva i det.

Som skärm används ett lager av den unika metallen theor+. Den har atomnummer 183, men den är stabil. Inte ens med högnivåalgebra kan en modell av dess struktur konstrueras, beroende på de komplicerade krafter och spinnförlopp som håller den samman.

Theor+ är den enda metall som stoppar harpyjoner.

Sefrem tillbringade några dagar på skeppet med att bekanta sig med sin D-15. Han fann det oroande att kommunicera med den personligen och föredrog att ta ut vad han behövde via en yttre skärm.

Med de blygsamma krav han förr vant sig vid att ställa på teknisk utrustning, var detta en häpnadsväckande resurs att kunna ta till när som helst.

Sedan han anpassat sig till stjärnfarandets händelsefattigdom, hade han föresatt sig att lära känna sitt blivande arbetsfält, planeten Batak, så detaljerat som möjligt.

I stjärnskeppets bokhandel köpte han två program som behandlade Batak, det ena ur turistens, det andra ur affärsmannens synvinkel.

Han besåg dem på en skärm som fanns tillgänglig i hytten, först med oro, sedan med allt större lättnad.

Batak kallades för en jungfrulig värld och såg verkligen ut att göra skäl för namnet. För turisterna erbjöd den ett sannskyldigt paradiset av lugn vildmark med många möjligheter till jakt och annan rekreation, för affärsmannen var den en veritabel uppsjö av möjligheter.

Den främsta inkomstkällan var de stora fyndigheterna av theor+, som Theor Instellar hade koncession på i VF:s regi. Fyndigheterna på Batak av denna viktiga metall uppskattades till att vara större än de tillgångar, som totalt fanns under mänsklig kontroll före koloniseringen av den jungfruliga världen.

Till detta kom icke obetydliga fyndigheter av silver, koppar och tenn, järn och kol. Stora områden hade avsatts som reservat, men i övrigt var en upp-

byggnad på gång. Tack vare Bataks exklusiva fauna var antalet inflyttade vetenskapsmän stort.

I övrigt var turismen en mycket stor inkomstkälla, och många sysselsattes med att tillverka souvenirer att sälja på stället och för export.

Batak var en av de världar som visat sig befolkad, men innevånarna var en ras av humanoid grundtyp, som aldrig utvecklats någon civilisation. De levde i vilt tillstånd i skogsbältena runt den subtropiska zonen norr om ekvatorn, tydligen i någon form av primitivt stamsamhälle. De använde sig inte ens av redskap i sökandet efter den dagliga födan. Kanske var det de gynnsamma livsbetingelserna som inte tillräckligt stimulerat en utveckling.

Intelligensmässigt gick det inte att bedöma batackerna med mänskliga mått. De kunde dock läras att utföra en hel del typer av arbete, och eftersom psykologiska analyser visat att de inte alls vantrivdes med sysselsättning, kunde man använda dem inom gruvdriften.

Arbete i gruvor passade dåligt för den högsensitiva människorasen, men batackerna var med sin icke oansenliga kroppsstyrka väl lämpade för detta och det hade visat sig att de trivdes, särskilt som de nu fick bekväma bostäder, bättre föda och bättre allmänna levnadsvillkor.

Ett omfattande team av läkare och psykologer sörjde för deras välbefinnande på varje gruvort, men de bedrev även forskning.

Verksamheten på Batak stod under VF:s överinsyn med en oberoende expert, utsedd av VF, som överste ekologisk tillsynsman.

Plötsligt slog det honom:

– Det är ju jag!

Att lära känna Batak via dessa program tog ett par dagar men fortfarande återstod lång tid av resan.

Han satt ibland över en drink i baren och iakttog sina medpassagerare. Det var få som han kände någon lust att bekanta sig med. När han såg på kvinnorna, märkte han att Fridi Berman höll på att bli lika överklig i hans minne som ett gammalt fotografi. Tidigare hade han vad gällde kvinnor haft en känsla av att han upplevt sitt livs enda höjdpunkt och att vad som återstod var en enda lång utförsbacke. Nu försvann den känslan och han såg fram mot sin ankomst till Batak med intresse. I sitt arbete skulle han få stora möjligheter att lära känna intressanta och intelligenta kvinnor.

Det fanns ett rikt spektrum av drinkar att välja bland, men han återvände likväl snart till sin hytt. Det fanns ett stort bibliotek ombord och han åter-

upplivade bekantskapen med en del klassiker, Shakespeare, Dostojevskij, Molière, i både klassiska uppsättningar och moderna – gjorda på någon koloniplanet.

Han såg såväl Laurence Oliviers ”Hamlet” som Zybogs. Den senare hade spelats in på Borduni 2, en oländig klippvärld med rester av en urgammal, försvunnen kultur. Här spelades det gamla dramat upp igen, lätt moderniserat för att öka aktualiteten.

Men den autentiska jordstämningen och atmosfären hos Olivier var mer fängslande trots den gamla svartvita återgivningen och det raspiga ljudet.

Han deltog inte i de sällskapslekar som arrangerades i de olika logerna i skeppet. Här spelade man ruddi, knax och även kläd poker. Inte heller uppsökte han motionssalen. I stället tog han en lång promenad varje morgon. (Var tolfte timme dämpades belysningen för att ge en viss dygnsrytm.)

Efter två veckor anlände man till Chryseis, där skeppet gick tillbaka in i universum. Nästan alla ombord lämnade det, antingen för att de nått sitt mål eller för att passa på att roa sig under tre dygns uppehåll.

Sefrem stannade ombord och nöjde sig med att lyssna till de lokala nyhetssändningarna, som sjöd av upphetsning över den revolutionära kampgruppen

Folkets rösts senaste bombattentat.

Han såg de chockande bilderna av ett sönderfallt kulturcentrum med svärmar av plan, som kretsade över ruinerna som bin för att plocka upp sårade och döda.

Chryseis var en tätbefolkad värld, full av administrativa centra och säte för flera VF-organ. Sefrem satte ett frågetecken för, om inte vissa antropologiska rön om folktäthet och social struktur visade, att sådana här fenomen var en oundviklig följd av det komplicerade samhället. Han skaffade uppgifter om Chryseis och satte sig att räkna på det, men kom inte fram till något bestämt resultat. Det lättsårade, komplicerade samhället lockar till sig terrorister som flugpapper. Men innebär det att man har en förklaring till terrorismens existens som sådan? De allmänna statistiska uppgifter han kunde få var inte tillräckliga som underlag.

Han fäste sig särskilt vid en bild från ruinerna. Kameran zoomade in silhuetten av en kattlik humanoid som stod på ett tak och såg ner på förödelsern...

Nya passagerare kom ombord.

Sefrem märkte att de talade den chryseisdialekt, som blivit normerande. De verkade också på något

sätt medvetna om att de kom från imperiets viktigaste värld, dess medelpunkt och administrativa centrum. De förde sig som adel. De var adel.

Varför skulle de till Batak, den sannolikt primitiva utvecklingsplaneten?

Han märkte att de såg snett på honom. Han förstod inte anledningen förrän efter flera dar.

Sen slog det honom – han var klädd som en lokalvärldare. Det syntes på honom att han kom från landsorten på någon mindre värld. De bästa kläder han haft att bära på Isztwar dög inte här.

På hitresan hade han mest haft sällskap med människor som kände till Isztwar. De hade haft lättare för att acceptera honom.

Han drog sig tillbaka till sin hytt, förundrad över människornas ytlighet och enfald. Sedan ringde han skeppets informationsservice och datorn meddelade honom, att det fanns en ekipering ombord. Här fanns allt för en interstellär resenär. Det var bara att ta sig upp till G-däck.

En morgon gick Sefrem dit upp. Det bjöd honom emot att ge efter för ett socialt tvång, men han ville inte framstå som en outsider. Och framför allt ville han göra rätt intryck, när han kom fram till sin destination.

Glasdörrar öppnade sig för honom på G-däck och

en man klädd i långa byxor, slitsade i sidorna så man kunde njuta av hans vackra ben, beskådade Sefrem.

– Jag skulle vilja se på litet kläder, sa Sefrem med en lätt harkling.

Mannen såg på honom med sina ljusgröna ögon.

– Jag förstår det, svarade han. Vilken stil önskas? Vi har praktiskt taget allt här.

Han verkade fullkomligt blasé.

Sefrem svalde förtretet och ignorerade de föga väl dolda förolämpningarna.

– Något interstellärt, mumlade han.

– Jaha... något interstellärt, upprepade den andre. Han fick det att låta mycket oinitierat och enfaldigt. Sefrem försökte erinra sig hur de andra ombord var klädda.

– Ja, sa han, såna där lågskor med en rund boll framtill och en jacka med genomskinlig rygg... byxor som är vida nertill.

Mannen med de ljusgröna ögonen log.

– Jag förstår, sa han. Lågskor med en rund boll framtill... Han snäppte med fingrarna.

En 3D-mannekäng materialiserade sig framför dem. Det var förstas bara en bildprojektion ur en databank.

Den var klädd ungefär som Sefrem beskrivit sina önskemål.

– Så här menar du, sa den grönögde. Dornetter från Chryseis största modehus, en lapuchong och så förstås, hm, byxor som är vida nertill... pantoliver kallas de. En neutral standarddress kan man säga. Om man har en vacker rygg...

– Det är inget fel på min rygg, sa Sefrem.

– Nej, det får vi hoppas, sa den andre. Men jag kan inte intressera dig för något lite fräschare och en smula djärvare? Varför ska man alltid vara så konventionell? (Snäpp) Här är till exempel det allra senaste från huset Bastón.

Sefrem stirrade på en manlig modell iförd ett kjol-liknande plagg, som slutade ovanför knät. Vaderna var lindade i ett tyg som skimrade i regnbågens alla färger. Kjolen hade en slits framtill så att ett vinddrag visade upp könsorganen, vilka var överdragna med genomskinlig trikå.

– Eller något mer exotiskt? (Snäpp)

En man i fotsid dräkt av hoplänkade lättmetallskivor. (Snäpp)

En man i guldskimrande sammet, täckande hela kroppen som en åtsittande strumpa. Under fötterna satt runda skivor i plastlaminat. På huvudet hade han en krans av förmodligen syntetiska blommor.

Han driver med mig, tänkte Sefrem. Han kände ett ursinne svalla upp inom sig, men hittade inget

sätt att ge utlopp åt sin vrede.

– Nej tack, sa han. Det första du visade var lagom dekadent för mig, precis lagom. Jag tar det.

– Lagom dekadent? Jag förstår inte, sa den andre. Men som du vill. Får jag be om ditt kort?

Han lade kortet på en skiva och återlämnade det. På en annan skiva berörde han några siffror.

– Den här storleken ska nog passa.

Ett paket dök upp bredvid Sefrem.

– Adjö.

De gröna ögonen såg åt annat håll.

Sefrem grep paketet och lämnade affären, blek av ursinne.

När han kom till sin hytt och provade kläderna passade de givetvis inte heller. De var minst tre nummer för stora. På väg ut hejdade han sig.

– Jag är alldeles för dum, utbrast han högt, och så tog han kontakt med skeppets servicedetalj, som skickade en budrobot att lämna tillbaka de felaktiga plaggen. Den återvände med en ny uppsättning, vars storlekar han noga specificerat sedan han tagit reda på riktiga beteckningar.

En timme senare kunde han lämna sin hytt iförd de nya kläderna. Han kände sig löjlig, men ingen tog notis om honom.

Det var som om han inte existerade. Men de såg

i alla fall inte längre snett på honom.

Han fördjupade sig i en serie filmatiseringar av Balzacs romaner i ett detaljerat och väluppbyggt 1820-tals Paris. Det var ingen bortkastad tid.

Han tyckte sig ha bott på stjärnskeppet större delen av sitt liv. När högtalare meddelade att det var tid att samlas vid färjorna om sex timmar, blev han nästan chockad. Batak. De var framme.

Färden ner var som vanligt påfrestande. Varför kunde de inte neutralisera g-krafterna? Tekniskt sett borde det vara enkelt. Men det var väl en kostnadsfråga.

En aning illamående upptäckte han att skeppet till sist stod stilla. De var nere.

Stående på en metallbro, som förband transitskeppet med ett landningstorn, såg han för första gången ut över Batak. Luften kändes angenäm med någon bismak som han inte kunde definiera. Det var inte obehagligt, bara främmande. Himlen var ljusst blå och nästan molnfri. De hade landat i den subtropiska zonen på södra halvklotet. Solen var på väg ner, det var eftermiddag. Världen var en flat yta, en stäpp.

Långt borta låg en del låga byggnader, som glänste metalliskt. Någonstans inte långt härifrån skulle

det finnas en stad, men han kunde inte se den.

En flygvärdinna bad honom stiga in i hissen. De åkte ner och kom ut till en väntande eldriven buss. Vid andra landningstorn på fältet väntade eller avgick andra bussar. Det var tydligen många människor som anlant.

De låga byggnaderna kom närmare, de var verkligen uppförda i hopskruvad plåt. Bussen stannade vid en ingång märkt med en interstellärt igenkännbar tullsymbol. Sefrem ställde sig i kö.

Det blev en lång väntetid.

Han tog fram sin terminal, vek upp den och beordrade datorn att rita femdimensionella figurer i tre plan. Människorna runt omkring sneglade på honom. Gjorde han något oanständigt? De var väl inte vana vid vetenskaplig apparatur. Han ignorerade dem och erinrade sig ett enkelt, strategiskt spel från sin första skoltid. Det tog bara några minuter att lära maskinen spelet och sedan hade han nöjet att besegra den två gånger i följd, varefter den vann alla spel utom ett.

Till sist blev det hans tur. Till hans förvåning och förtret beordrades han att klä av sig naken i en vit cell. En läkare tog blodprov i ett finger och studerade ingående hans kroppsbyggnad. Sedan belystes han med olika slags ljus.

– Klä på er och gå vidare in i nästa rum. Stanna där tills ni blir uppropad. Fortsätt då till den politiska kontrollen.

– Får jag fråga vad allt det här betyder? sa Sefrem.

Läkaren kastade en hastig blick på honom. Han föreföll hårt stressad.

– Den här världen har ömtålig ekologi och står under VF:s övervakning. Vi vill inte ha in några virulogiska eller bakteriella störningar.

– Det låter ju förnuftigt, improviserade Sefrem och gick vidare, tänkande: *Vet du att jag är din nye chef?*

I väntrummet fick han sitta i tre kvart, varefter han ropades upp som godkänd och fick fortsätta.

Han kom in i en mindre hall.

En man i uniform vinkade på honom och han gick dit.

– Lägg underarmen här, tack, sa mannen.

Pass existerade inte. Hudmönstret gällde som identitetshandling.

– Jaha, sa tjänstemannen, vad tänker ni göra här på Batak?

– Arbeta, sa Sefrem.

– Med vad? Tjänstemannens attityd var formell och lik-giltig. Han följde ett inlärt formulär.

– Jag ska tillträda tjänsten som ekologisk

översynsman åt VF, sa Sefrem i hopp att detta skulle göra intryck.

– Jaså, sa tjänstemannen. Medan vi väntar på besked från datan, så fyll i den här deklARATIONEN.

Sefrem fick ett formulär och mannen pekade på ett bås där han kunde stå och fylla i det. Där låg en liten laserpenna. Sefrem grep den och studerade papperet. Han skulle härmed intyga att han trodde och alltid trott på VF:s grundstadgor och att han aldrig varit anhängare av totalitära metoder samt besvara frågan om han ansåg att samhällliga problem borde lösas med hjälp av våld, därtill försäkra att han snarast möjligt tänkte sätta sig in i de lokala lagar som rådde på Batak och medge att han, om han överträdde dem, inte kunde åberopa bristande kännedom om dessa lagar och stadgor inför domstolen. Han fick beskriva sina föräldrars politiska hemvist, räkna upp de politiska partier han tillhört och så vidare.

De är verkligen noggranna här, tänkte han. Något sådant hade det inte varit fråga om, när han kom från Trier till Isztwar. Då hade man nöjt sig med att säkerställa hans identitet och kontrollera hans legala rätt att uppehålla sig där som student.

Mannen vinkade igen. Han ville ha formuläret. Sefrem satte ett sista kryss och återvände.

– Sefrem Ibrahim, sa mannen. Datan har bekräfs

tat och ni har skrivit under deklARATIONEN, ser jag. Om ni går ut till höger, så ska ert bagage finnas där. Trevlig vistelse på Batak, sir.

Jaså, jag är ”sir” nu, reflekterade Sefrem. Men han nickade till svar och gick ut till höger. Där fanns en mängd skåp i plast runt väggarna och invid ett antal personlås lyste olika namn. Han letade efter sitt eget. Till sist såg han det och satte pekfingret på låset. Dörren till skåpet öppnades och hans namn försvann. Det var ledigt igen.

Jungfrulig planet

På utsidan mötte honom åter den flacka stäppen, över vilken en metalliskt glänsande bana löpte som ett rakt, en meter brett spår. Det fanns en plattform där man kunde vänta på nästa förbindelse. Den var försedd med ett tak täckt av mattsvarta skivor, som absorberade solljus som ett blygsamt bidrag till linjens totala energiförsörjning. På olika världar var lösningarna ofta olika, eftersom de vanligtvis improviserades lokalt av ingenjörer med de materiel som stod till buds.

Ett hundratal människor väntade på plattformen med likgiltiga, i en del fall besvikna ögon. Här gjorde Batak verkligen inget intryck som motsvarade turistreklamen.

Sefrem ställde sig i stället i skuggan av en byggnad bredvid och satte ner sitt bagage. Han var inte ensam där. En kvinna eller snarare en flicka stod ett tiotal meter längre bort. Hon hade inget bagage, ingenting. Hennes kläder var enkla och av lokalt ursprung men framhöll figuren. Hon är mycket vackrare än Fridi Berman, reflekterade Sefrem frånvarande.

Hon sneglade på honom, men såg sedan rakt fram. Han undrade om inte hans stjärnskeppskläder måste se löjliga ut här. Han märkte att han var en av de få som inte bytt om, innan de steg iland på destinationsorten. Det hörde kanske till att man skulle smälta in i den befolkning som redan fanns här. Sefrem suckade. Alltid var det något han inte tänkte på. Han fick korrigera det, när han fått ett hotellrum.

Flickan såg åter på honom, med ett slags hopp i blicken. Men sen suckade hon och försjönk i sin trankila, nästan melankoliska attityd.

Hon gick några steg, såg sig om, fortsatte och rundade ett hörn så han inte såg henne mer. Han fick ett intryck av att hon väntat på någon som inte kommit. En älskare att döma av hennes besvikelse. Inget som angick honom.

Han ville att det snart skulle komma någon vagn så han kunde komma in till Bataks huvudstad, som helt enkelt kallades City. Han behövde ett hotellrum där han kunde samla sig, innan han tog kontakt med VF:s representanter. Det förvånade honom att de inte skickat någon för att möta honom. Allting här tycktes ske under förhållandevis primitiva former.

Han såg ut över stäppen. Nu observerade han, att långt borta i öster syntes ett byggnadskomplex

som måste vara mycket stort. Intrycket av industriell funktionalitet var påtagligt.

Flickan kom tillbaka från en promenad runt några byggnader. Hon kom rakt emot honom och några steg från honom öppnade hon munnen som för att säga någonting men hejdade sig, mumlade: Förlåt! och ställde sig vid husväggen en bit bort.

Sefrems nyfikenhet var väckt. Han funderade ett slag och så gick han bort till henne och sa:

– Kan jag hjälpa dig med något?

Hon ryckte till, tittade snabbt på honom. Hennes blodröda läppar skälvde till.

– Nej, sa hon, jag har ingen rätt att blanda in dig i mina problem... men... nej, det har jag inte.

Det lät slutgiltigt.

Sefrem ryckte på axlarna och kände sig en aning besvärad. Det var olikt honom att tränga sig på, tänkte han. Men hade hon inte liksom bett om det?

Han återvände till sitt bagage och såg ut mot stäppen. Ingen farkost syntes. Dåliga förbindelser var det också här. Hon såg på honom igen. Till sist kom hon långsamt bort och sa:

– Tack ska du ha för ditt erbjudande om hjälp. Jag ville verkligen inte snäsa av dig, det är bara det att... Hon teg igen.

– Nej nej, utbrast Sefrem, det gör ingenting.

Flickor som grät gjorde honom utom sig och den här såg ut som om det kunde bryta loss när som helst.

– Det jag ville fråga var om du kunde betala för min resa tillbaka in till City, sa hon. Jag tyckte du såg snäll ut. Men det får jag inte utnyttja på det här viset... Du skulle förstås få pengarna tillbaka senare. Men det går inte.

Hon gick igen.

Vilken egendomlig människa, tänkte Sefrem. Hon måste vara desperat, eftersom hon... För hon verkar ju så självmedveten innerst inne, så stolt.

Resan in till City kunde ju inte kosta mycket – för honom borde summan vara nästan försumbar.

Han gick bort till henne.

– Om du har råkat ut för några svårigheter, så är det ingen konst för mig att hjälpa dig, sa han. Det skulle vara ett rent nöje för mig, jag försäkrar.

Varifrån fick han alltid dessa uppstyltade fraser, när han skulle till att prata med någon på ett naturligt sätt?

– Menar du det? sa hon. Hennes ansikte lyste upp. Men jag kan inte... fortsatte hon.

– Jag insisterar, sa Sefrem, som blivit alltmer intresserad av denna fascinerande varelses komplicerade livsöde. Och jag har ingen avsikt att tvinga dig berätta om hur du hamnat i den här belägenhe-

ten. Det är din privata hemlighet. All right?

Hon tvekade. Behovet segrade över stoltheten. – All right, sa hon.

– Då får jag kanske göra dig sällskap under resan, sa han. Jag är ensam och känner inte till någonting om den här världen. Det är så mycket som är olika vart man än kommer.

– Det är kanske sant, svarade hon. Jag har aldrig varit utomvärlds. De säger att det finns många fantastiska saker därute.

– Det kan jag intyga, sa Sefrem. Men den här planeten ska ju vara fantastisk nog. Inte för det här ser något vidare ut.

Han gjorde en gest ut mot stäppen. Förresten, syntes det inte något därute nu som löpte utmed metallspåret?

– Nu kommer det, sa hon. Jag kommer från Centralhavet själv. Där är det helt annorlunda. Man kan bada och det finns grönska och många turister.

Farkosten löpte med hög fart en halvmeter ovanför spåret. Ett dammoln yrde upp vid sidorna och bakom. Ett luftkuddetåg, tänkte Sefrem.

– Är du född här? frågade han medan de hämtade hans bagage och gick mot plattformen.

Det femtio meter långa tåget saktade in farten och sjönk ner mittför plattformen på hjul, som fäll-

des ut nedtill. Dammolnet skingrades.

– Ja, svarade hon. Strax efter det att mina föräldrar kom hit.

– De var pionjärer? sa Sefrem.

– Ja, jag antar det. Men det har de inte fått mycket för.

De stod vid en ingång i tåget. En dörr hade fällts in och en laserstråles fokuserade energi blockerade deras väg. Bakom dem väntade andra människor otåligt.

– Hur gör man? sa Sefrem desperat.

– Ge mig ditt kreditkort, sa hon.

Han lämnade det och hon tryckte det med en vagn mot en ruta vid sidan om, samtidigt som hon ritade en tvåa med fingret på den. Lasern slocknade och släppte förbi dem, men när Sefrem passerat tändes den åter.

– Nu är du två biljetter fattigare, sa hon leende.

Han tog emot kortet och kontrollerade av rutin summan på kontot. Han var femtio dollar fattigare. Man utnyttjade verkligen sitt monopol på den här linjen.

De satte sig mitt emot varann och hon sa:

– Jag heter Anne.

– Jag heter Sefrem, sa han.

– Tack ska du ha för hjälpen. Jag ska verkligen betala tillbaka.

– Behövs inte, sa han vårdslöst. Jag är rik.

– Jaså.

Hon tycktes försjunka i tankar. Han ville inte tränga sig på utan såg ut genom fönstret. De accelererade. Bakom dem försvann rymdhamnen i ett moln av uppslängt stoft.

– Hur lång tid tar resan? frågade han sen.

Hon såg upp.

– Tjugotvå minuter, svarade hon.

De höll nu konstant fart. Femhundra kilometer i timmen eller mer.

– Du, sa hon plötsligt. Jag har tänkt på en sak. Det är inte rätt av mig det här.

– Vad då?

– Att jag bad om din hjälp utan att förklara någonting.

– Åh, det behövs inga förklaringar.

– Jag vill inte vara någon snyltgäst, sa hon. Hon suckade och underläppen skälvde till.

Inte nu igen, tänkte han.

– Jag har inga pengar kvar, så enkelt är det, sa hon. De sista gick åt till resan ut. I dag. Jag har rest fram och tillbaka nu tre gånger. Varje gång ett stjärnskepp kommit in. Men han har inte varit på något av dem. Och jag har inte haft råd att telegrafera.

– Han? sa Sefrem med illa dold men medkän-

nande nyfikenhet.

– Min far, sa hon.

–Åh...

– Det är tre månader sen han reste, sa hon, och vi har inte hört någonting. Jag tog de sista pengarna vi hade och reste hit. Ensam. Jag tänkte att han måste komma. De lovade ju att han skulle bli frisk igen.

– Så han var sjuk? sa Sefrem.

– Obotligt sjuk, sa de första läkarna där hemma. Men så åkte han till specialister. De sa att han kunde bli botad, men det skulle kosta mycket pengar och han blev tvungen att resa utomvärlds. Det gällde någon speciell metod som inte fanns tillgänglig på Batak utan fordrade särskilda resurser.

Sefrem greps av medlidande. Dessutom var hon ju så söt. Hennes näsa var rak och medellång, hennes läppar fylligt röda, troligen även under make-upen. Ögonen var sorgsna nu, men han såg att de skulle kunna vara uppkäftiga, sensuella, vad hon ville.

Hennes hår var något mitt emellan brunt och rött. Hennes eget? Omöjligt att säga, men han skulle inte bli förvånad om det var så.

När han såg på henne, valde hon att titta ut genom fönstret.

– Han kommer nog aldrig tillbaka, sa hon. De tog

alla hans pengar och slängde honom på soptippen. Jag vet det. Världen är sådan.

Hon lät mer likgiltig än bitter. Apati, reflekterade Sefrem, människans värsta fiende.

– Men hur ska du klara dig nu? sa han. Kan du inte ringa hem och be dem ordna en biljett?

Hennes svar förstummade honom.

– Min mor dog för två dar sen.

– Herregud! utbrast Sefrem.

– Jag har bara en bror kvar, sa hon. Och han hatar mig. Nej, jag ska inte återvända. Jag har kvar mitt hotellrum en dag till. Jag stannar i City. Det måste väl gå för en flicka att dra sig fram där, sa hon. Jag ser väl inte så illa ut, Sefrem?

– Nej nej, men du får inte ge upp så lätt.

Orden lät torftiga, tyckte han.

– Så lätt? sa hon också. Vad ska jag göra? Någon yrkesutbildning har jag inte. Far ville gifta bort mig. Något annat dög jag väl inte till.

– Jag kanske kan hjälpa dig.

Hennes blick fästes på honom. Hon blinkade till, liksom av rörelse.

– Nej, Sefrem, du har redan hjälpt mig tillräckligt. När han öppnade munnen för att protestera sa hon: – Det har du. Det får vara bra så.

Utanför fönstret syntes bebyggelse. Den var låg.

Batak City var byggt i ett plan, utom i centrum, där några kullar bildade grund för en naturlig uppdelning i nivåer. Jämfört med de städer Sefrem sett, var den gles, grönskande, fridfull.

De passerade en flod. Metallspåret bara upphörde på ena stranden och tåget flög över vattnet. Det gick på en sekund, sedan rusade de fram över mark igen. Sefrem svalde.

– Var kommer vi in? sa han.

Anne log mitt i sin bitterhet.

– Du vet verkligen inte mycket, sa hon.

– När man inte är född här, och aldrig varit här förut, så är det väl naturligt, invände Sefrem.

– Det är klart, slätade hon över. Men du, då har du väl bokat hotellrum och allt genom en byrå?

Sefrem skakade på huvudet.

– Bra, sa hon.

– Hur så? Jag borde väl klandras?

Tåget hade gradvis saktat farten. De for fram genom en park som tycktes fylld av förbiflimrande fruktträd. Sedan kom det allt tätare bebyggelse...

– De skulle ha placerat dig på *Stellar International* i centrum, förklarade hon. Priserna där är ohyggliga; allt är säkert interstellärt, men tråkigt. Det hotell jag bor på tar däremot bara femton dollar om dagen. Maten är fin, rummen är fina. Det ligger ju

inte i centrum direkt, men man kommer in dit på fem minuter.

– Är du på väg dit? undrade Sefrem.

Hon nickade.

– Men... sa han, kan inte jag följa med dig? Jag har ju ingen anledning att kasta bort mina pengar på ett dyrt lyxhotell, om det finns lika bra eller nästan lika bra hotell i mellanprisklassen. Så kan vi kanske fortsätta diskutera vad du bör ta dig till. Du bör ju inte förhastad dig.

– Du får gärna följa med, sa hon. Jag vill åtminstone göra dig en liten gentjänst. Men det där andra... nej.

– Men jag kan väl få bjuda dig på middag i alla fall, sa Sefrem, frustrerad av hennes insisterande på ett hopplöst oberoende.

– Jag ska tänka på saken, sa hon.

När de kom ut sa Anne:

– Det här är centrum.

Det påminde om en litet glesare version av Drömstad på Isztwar. Människor gled omkring på sina band, en del interstellärt groteska, andra klädda i mer funktionella kläder som troligen hörde till den lokala livsstilen.

De överfölls av individer i trasor så snart de kom ut från stationen.

– Turist, turist, hotell, ropade de. Jag visar!

– Turist, flickor, bra rum. Jag visar!

– Turist! Jag visar!

Sefrem värjde sig med händerna. De tog sig upp på ett trottoarband och han utbrast:

– Finns det en sådan slum här?

Anne lade sin hand på hans arm.

– Slum, sa hon. De där idioterna har höga löner. En del rika turister som kommer hit tycker att det är pittoreskt att välkomnas av tiggare. De där är fast anställda. När de arbetat sin tid, klär de om och åker hem.

– Typiskt, sa Sefrem. Jag är nog för naiv.

– Kanske det, sa hon. Det finns fattigkvarter på Batak. Men dem får inte turisterna se.

Hon lät bitter. Själv tycktes hon närmast komma ur medelklassen, men hennes reaktion inför sociala orättvisor var sympatisk.

De kom fram till en glastunnel, där vagnar gled förbi i snabb fart.

– Med de här vagnarna kan man komma överallt man vill, förklarade hon. Man visar kortet här, ser du, och likadant när man stiger ur. Datan håller reda på hur mycket man åkt för. Det är bra med de genomskinliga tunnlarna. Man hinner se så mycket.

Sefrem skattade sig lycklig att ha funnit en så

vacker guide. En ledig vagn gled emot dem och de steg snabbt upp i den och hon tryckte på en knapp.

När hon väl förstod vilka möjligheter han hade att verkligen hjälpa henne, skulle det bli svårt för henne att tacka nej. Och han tänkte inte fordra några gentjänster, som hon inte själv ville ge.

De gled ut ur en syntetisk skymning och in i en riktig, när vagnen lämnade centrum och sköt iväg utåt periferin. Helt plötsligt böjdes glasröret och gick lodrätt nerför en klippvägg. Här saktade vagnen in och de svävade ner som i en hiss. Sedan sköt de åter fart i det horisontella planet. Han såg att hon tryckte på stoppknappen. Vid nästa station svängde vagnen ut från huvudspåret och stannade.

– Det är bara en kort promenad kvar, sa hon. Vi får gå till fots.

– Det låter skönt, sa Sefrem. Luften var egendomligt levande här, full av dofter. Klimatet var ett annat, eller berodde det på närheten till floden?

– Finns det några rum med utsikt över den här parken? Hon nickade.

– Då ska jag försöka få ett sådant, sa han. Jag börjar bli hungrig. Vad säger du om att vi äter middag tillsammans? Du kan kanske lära mig de lokala matvanorna.

– Det kan väl inte skada, sa hon till svar, men

hennes tonfall lät distraherat och egendomligt.

Strax därefter släppte hon hans arm.

– Tyvärr, sa hon, det är nog tid för oss att skiljas nu. Han stannade och stirrade på henne. Hon stod stel. Väntande.

Det var någon bakom honom.

Men när han skulle vända sig om träffades hans huvud av ett hårt slag. Han fick en egendomlig känsla av att skallen krossades och att dess innehåll spreds ut... Han låg på marken. Den lutade åt sidan. Någon tryckte något kallt mot hans fingrar. Allt försvann...

”Anne ” tog av sig peruken.

– Behövde ni slå ihjäl honom? sa hon.

– Sköt du ditt, så sköter vi vårt, sa en av de två. Men det var ett bra jobb. Fortsätt i den här stilen. Vi ses!

Hon skalade av en bit syntethud från näsryggen. Sedan gjorde hon detsamma med läpparna. Hennes egna var tunna, bleka.

De två hade försvunnit.

I den mörka parken ändrade hon nu sin klädsel. Jackan vändes så att avigsidan kom utåt. Hon gled ur kjolen och gjorde likadant med den, släppte ner den litet. Utan en blick på mannen, som låg på mar-

ken med ett krossår i huvudet, gick hon sin väg.

På något sätt lyckades han komma till medvetande. Han hörde steg och försökte röra sig.

Någon böjde sig över honom. Smärtvågor slickade honom. Han öppnade ögonen och tyckte sig stirra in i ögonen på ett jättelikt kattdjur.

Full av skräck försvann han nerför en lång mörk korridor.

Sextio procents chans

Han hade iakttagit de gröna drakarna på avstånd mycket länge, kanske i flera dagar. I början skrämde de honom. Han kände dem inte men kunde vänta sig det värsta. På ryggarna glänste tjocka plåtar som isflak nerläppta i ett grönskimrande hav. De tycktes halvt genomskinliga men mycket hårda.

Drakarna – han lyckades aldrig räkna dem, men de var inte mer än fyra eller fem stycken – föreföll mycket väl märka hans existens, men brydde sig inte om honom. Tvärtom, höll de sig inte på sin kant? Var de kanske rädda för honom ?

Tanken, som först föreföll absurd, fick mer och mer stöd under den följande tiden. De undvek honom verkligen. När de förflyttade sig runt den sankmark, där han gått ner sig och fastnat, tog de omvägar hellre än att komma nära honom. Och det kunde inte vara kvicksanden som skrämde dem för han såg dem gå oberört över andra, minst lika sankna ställen. Som om de trots sina massiva kroppar vägde mycket litet.

Den här trakten som han kommit till under sina

vandringar var egendomlig. Ett glädjefattigt skymningsland. Han började förstå att det skulle dröja länge innan det kom någon hjälp.

Det fanns ett ljus över himlen – ett skärt ljus som låg alldeles stilla. Ingen sol gick upp och ingen sol gick ner. Ibland dåsade han till och tiden försvann. Han satt fast som i ett elastiskt grepp, som i en lerbjättes hand.

Han sjönk inte längre, inte sedan han slutat spjärna emot. Kampen bara påskyndade hans slutgiltiga undergång. Han hade slappnat av, ungefär som när en erfaren simmare flyter, skenbarligen utan att röra sina lemmar. Och så hade han spejrat mot skyn efter undsättning.

Det var då han såg drakarna och stelnade i panik.

Senare ingick de mest som en del av hans synfält. Han förstod att de var harmlösa, ja, det var nästan som om de inte riktigt var där.

Vad kunde de vara för någonting?

Gestalter från en annan tid, kanske från ett annat universum. Utsända, mystiska observatörer. Något kanske helt oförklarligt.

De hade gått omvägar och undvikit honom så länge att han fick en chock när en av dem plötsligt

kom emot honom utan att vika åt sidan. Med ens bröt kallsvetten fram och han kände hur han blev våt över hela kroppen. Paniken växte. Det var ett ömtåligt system som bar honom uppe på kvicksandens yta. En störning, även om det bara var hans egna utdunstningar, kunde mycket väl rubba hela den precära balansen, och då vore han ohjälpligt förlorad.

Och han var inte beredd att dö.

Han hade alldeles för mycket gjort eller ofullbordat. Sin långa vandring hade han påbörjat med helt andra förväntningar än att det skulle sluta så här...

Drakens huvud växte. Det hade förefallit så litet i proportion till kroppen, men det var på avstånd. Det sköt ut på krönet av en väldig, tjocknande hals och bakom den kom kroppen, så väldig att den borde tynga ner marken.

Fler faror hotade honom.

Uppe i skyn såg han cirklande fåglar med utbredda svarta vingar och vassa, krökta näbbar.

Han skulle vara hjälplös om de slog ner, han kunde inte ens röra på armarna. De skulle hugga mot ögonen först förstås...

I bakgrunden såg han hur de andra drakarna stannade upp och höjde sina huvuden, liksom av-

vaktande. Han blundade.

– Sefrem Ibrahim, sa en röst.

Harmlösa?

Men rösten förstod han inte.

Han öppnade ögonen och stirrade rakt in i drakens väldiga pupiller.

– Sefrem Ibrahim, sa den. Hör du mig?

Fortfarande utan att förstå svarade han:

– Ja, jag hör.

– Det är bra, sa draken. Hur mår du?

Han svarade:

– Jag sitter fast.

Sedan blundade han igen. Det kändes obehagligt och skrämmande att ha den så nära inpå sig.

Han förstod fortfarande ingenting.

– Vill du identifiera dig, sa rösten.

– Om du vet vem jag är, svarade han, måste du veta det andra också lika bra som jag.

Han kände stor tillfredsställelse med sitt svar den här gången. Han tänkte inte låta sig luras så lätt.

– Vad har hänt? frågade han själv.

Han trodde inte på allvar att han skulle få svar. Men han fick det efter en kort väntan.

– Du befinner dig på neurokirurgiska kliniken intensivavdelning i Sife. Det är åttonde dygnet du är

här. Just nu är du tillfälligt inkopplad via artificiella nervlänkar för polisförhör. Läkarna har tyvärr förbjudit det tidigare. Du blev överfallen och rånad och fick vissa nervbanor förstörda. Med hjälp av transplantation och regenerationsstimulering av vävnaderna hoppas läkarna att du ska kunna överleva. De ger dig sextio procents chans just nu.

– Tack, sa han, och han öppnade inte ögonen ifall draken skulle vara kvar. Det skulle förresten ha varit lika oroväckande att se den försvunnen.

– Vi har inte lång tid, sa rösten, men jag måste be dig bekräfta om du minns något. Vem som slog ner dig. Om du hörde någon röst. Var du ensam?

– Nej, sa han. Dunkelt mindes han nämligen att han inte varit ensam.

– Jag såg ett lejon, fortsatte han.

Tydligen förstod de det där, för rösten sa:

– Ja, vi vet, men innan dess. Det var väl inte hon som överföll dig?

– Nej.

– Var du ensam när du blev överfallen?

Dunkla minnen.

– Där var någon... sa han. Hon hette Anne.

– Överfölls du av en kvinna?

– Nej, sa han, hon...

– Hade ni sällskap?

– Ja.

– Så hon såg alltihop då?

– Jag... ja, det måste hon väl ha gjort.

– Vad hette hon mer än Anne?

– Jag minns inte.

– Ingen kvinna fanns på platsen då du påträffades. Skulle hon ha lämnat den?

– Det måste hon väl ha gjort.

– Har du känt denna Anne länge?

– Det tror jag inte. Jag hade aldrig sett henne förrän vi träffades på...

– Var?

– Jag minns inte, sa han lamt. Det var tröttande med alla dessa frågor.

– Var det i Batak City? Eller vid rymdhamnen? Eller... ?

– Det var vid rymdhamnen, sa han. Jag betalade hennes biljett.

– Frågade hon dig om det, eller var det din egen ide?

Rösten tycktes insinuera att han gjort något brottsligt.

Han teg.

– Frågade hon dig?

– På sätt och vis.

– Och sen berättade hon sitt livs historia för dig?

- Ja. Hon var.. .
- . . fattig, fyllde rösten i. Hon hade väntat förgäves på någon vid rymdhamnen.
- Ja, just det, hennes far. Hur vet... ?
- Och hennes pengar var slut.
- Ja.
- Och så följde du med henne hem?
- Nej, inte så. Hon erbjöd sig att visa mig till ett billigare hotell, där hon själv bodde förresten. Men det var inte tal om...
- Hon var en lockfågel, sa rösten. Samma gamla historia.
- Jag förstår inte.
- En lockfågel. Någon som lockar in en person i en fälla. Hon var givetvis i maskopi med de män som slog ner dig. Minns du något av dem?
- Jag såg dem inte.
- Nej, de tycks ha kommit bakifrån. Samma gamla historia. Det händer tusentals dumma turister varje år. Men man väntar sig inte av en hitsänd expert från Världarnas Förbund att han ska gå rakt i den simplaste och genomskinligaste av alla fällor.
- Jag beklagar, svarade han stelt.
- Det är inget annat du minns som kan vara till hjälp?
- Nej, jag tror inte det.

– Nå, det spelar ingen större roll. Vid det här laget har din ”Anne” bytt utseende dussintals gånger. Säkert arbetar hon någon annanstans en tid framöver tills uppståndelsen lagt sig. Någon möjlighet att lösa det här fallet har vi tyvärr inte. Nu säger de att jag måste sluta tala, så tiden är ute. Lycka till med tillfrisknandet.

– Ditt... sa Sefrem. Han hade tänkt säga ”ditt namn?” men rösten var borta. Han öppnade ögonen och såg att draken redan hunnit halvvägs tillbaka. Dess ryggplåtar gnistrade som bergkristall.

Uppe i den rosa skyn väntade de svarta fåglarna.

– Sextio procent! ropade han upp till dem. Hörde ni det? Sextio procent!

De skingrades långsamt.

Tiden gick. Ibland sov han. De gröna drakarna undvek honom som de hade gjort mest hela tiden. Ingen sol gick upp och ingen sol gick ner i det glädjefattiga skymningslandet. I stället vilade ett entonigt ljus över det hela. Skulle det verkligen komma någon hjälp?

Han föll i dvala och tiden gick. Han var inte säker på hur många dagar som passerat. Det spelade ingen roll. Han blev mer och mer övertygad om att allt hopp var ute och att han skulle få stanna här i de överkliga drakarnas sällskap tills han svalt ihjäl.

Det var natt när han vaknade. Runt honom surrade apparater tyst och kontrollampor lyste dämpat. Han var ensam, övervakad av elektronik. Det uppfattade han mycket väl. Han förstod däremot inte varför han var här eller hur han kommit hit.

Var han ombord på stjärnskeppet?

Han upptäckte att han kunde röra sig något, men från skuldrorna och uppåt var han fixerad i en enda ställning. Att vrida på huvudet gick inte alls.

Som i en blixtnöje minde han att han anlät till Batak och gått iland. Och blivit överfallen. Rånad.

Rånad?

Löjligt, tänkte han. Omöjligt.

Men han hade i alla fall blivit slagen, för här låg han på en intensivvårdsavdelning, bevakad av maskiner som registrerade och analyserade varje andetag, pulsförlopp och kanske även hans tankar.

Han hade dunkla minnen av ett samtal med någon som representerade de lokala myndigheterna.

Transplantation... regenerationsstimulering... sextio procents chans att överleva...

Det var då.

Hur stod procenten nu?

Hundra?

Han hade ju vaknat till medvetande. Det måste vara positivt.

Plötsligt greps han av en våldsamt vrede mot de personer som överfallit honom och slagit in skallen på honom.

Det var orättfärdigt gjort. Men han kunde inte nå dem för att hämnas. Han var bunden här.

Då hörde han steg.

– Såja, sa en kvinnlig röst. Ta det bara lugnt. Ett nålstick i låret.

Allt gled isär.

– Är du vaken? sa en röst. Han kände en hand på sin axel.

Han öppnade ögonen och såg upp. Han låg på sidan.

– Ja, sa han.

– Det är bra, sa sköterskan. Snart kommer frukosten och sen har du ett besök.

Han vred på huvudet. Hon hade försvunnit. Han vred på huvudet?

Alltså satt han inte längre fast.

Han sträckte upp en hand och kände på huvudet. I nacken satt en plåsterlapp. Det var allt.

Precis som om det var en vanlig morgon sträckte han på sig. Det var en helt spontan rörelse, som efteråt skrämde honom. Men hade det inte varit meningen att han skulle röra på sig, hade de nog sett

till att göra det omöjligt för honom.

Försöksvis satte han sig upp. Det gick bra. Det kändes i kroppen att den legat stilla och oanvänd ett tag, kanske flera veckor. Men den fungerade.

En sköterska i blåvit dräkt kom in med en bricka, som hon placerade framför honom. Den innehöll något slags blåvita ägg, två stycken, några bröds- skivor, pålägg – gräddgul ost –och så ett ångande te i keramikmugg.

– Det ska väl smaka gott nu, sa hon och log vän- ligt. Svälj bara den här tabletten först. Magen kan bli litet orolig annars. Du har fått intravenös näring så länge nu.

Han svalde tabletten.

– Om du inte skulle må bra, så säg bara till. Vi har övervakningsautomatik i det här rummet så någon hör dig hela tiden.

– Förlåt, sa han, men kan jag anse mig botad nu?

– Det tror jag nog, log hon innan hon försvann. Du måste stanna som konvalescent en tid bara.

Tankfullt läppjade han på teet och fann att det smakade gott. Det var rödskimrande. Det fanns för- stås ingen möjlighet för honom att veta vad för slags te det var fråga om. Det är mycket man behöver lära sig, när man kommer till en ny värld. Och det är ofta de enkla, självklara sakerna som är svåra.

Hans mage tog emot två smörgåsar med upprik- tig förtjusning och de blåvita äggen visade sig vara mycket goda med tillsats av litet salt.

Medan han åt funderade han över vem det kunde vara som skulle besöka honom. Fler polisförhör? Han hade dunkla minnen av att ett sådant redan ägt rum, fast under vilka omständigheter mindes han inte. Han fick vänta och se.

En yngre sköterska hämtade brickan.

– Om du vill gå upp och tvätta dig, sa hon, så går det bra. Hon pekade på en dörr.

När Sefrem steg upp och på matta ben gick över rummet var det nära att han gått rakt in i dörren, van vid automatik som han var.

Den här måste öppnas manuellt. Det fanns ett handtag som han måste vrida ner och dra emot sig. Då gled den lätt upp. Bakom fanns WC och dusch i ett litet rum med gråvita väggar och mörkrött golv.

Han tog av sig den tunna lannesäck han sovit i och ställde duschreglaget på medium...

När han kom ut igen satt någon och väntade på honom. Det var en man i fyrtioårsåldern. Sefrem kunde ta fel, för den här mannen liknade inte riktigt vad Sefrem var van vid. Han var mindre än genom- snittet, hyn var brungul, ögonen smala och en aning sneda.

Sefrem stirrade på honom, sedan slog det honom: Mannen var kines.

Han hade aldrig träffat en äkta kines förr i verkligheten, bara sett dem på bilder ur jordens historia.

Men givetvis fanns det kineser. Under kolonisationstidens första skede hade dessa koloniserat några planeter där de under första århundradet levt relativt isolerade. Senare hade relationerna luckrats upp, de hade gått med i det nystartade VF.

De orientaliska folkspillror som bosatt sig på andra världar hade snabbt blandats in i den allmänna genetiska poolen.

Den här mannen måste komma från de genuina kinesvärldarna, slog det Sefrem.

– Förlåt mig, sa han, jag väntade inte att det skulle komma någon så snabbt. Jag har bara duschat.

Han var fysiskt trött nu och lade sig i sängen och drog filten över sig.

– Mitt namn är Thai Poo Lao, sa den andre. Jag representerar Världarnas Förbund här. Min titel är ambassadsekreterare.

– Och jag är Sefrem Ibrahim. Jag beklagar att vi träffas under sådana här former första gången.

– Ja, sa den andre, det är mycket pinsamt och olyckligt. Det är därför jag är här nu. Mycket olyckligt. Alltihop. Ser illa ut.

Han såg anklagande på den sängliggande. Sefrem sa ingenting utan väntade.

– Mycket olyckligt intryck, sa Lao. Ny representant för VF låter sig bli rånad på simplaste sätt. Ser inte bra ut.

Aha, tänkte Sefrem. Det är så de ser det.

– Jag får det intrycket, sa han högt, att ni tycker att de som slog ner mig är mindre skyldiga än jag, som blev nedslagen.

Lao slog ut med händerna, irriterat.

– Det ser illa ut för alla, sa han surt.

– Den där flickan gjorde ett helt autentiskt intryck på mig, sa Sefrem. Han började bli arg trots att han egentligen ville sova, utmattad som han var av all ovan aktivitet.

– Dessutom, fortsatte han, hade det här inte hänt om ni skickat någon att möta mig.

Lao blev litet blekare.

– Omöjligt att veta när skeppen kommer in, sa han. Det här kom för tidigt också. Tyvärr. Annars hade vi sänt någon. Jag beklagar detta.

Du ljuger, tänkte Sefrem, men sa inget därom.

– Kom i själva verket för att göra en tjänst, sa Lao nu. Den nyanlände måste skicka en rapport till VF-kommissionen på Chryseis inom fem dagar. Nu har det gått sju dagar. Ni måste skicka rapport

snarast. Vad tänker ni då skriva som förklaring?

– Jag får väl skriva vad som hänt, sa Sefrem.

– Nej, nej, sa Lao upprört. Hör på! Kommissionen kommer att undra varför ni lät er luras på detta sätt. Ser inte bra ut. Gör ett inkompetent intryck. De kanske skickar hit ersättare genast. Någon annan. Förstår ni? Vi vill hjälpa er. Det är en mycket olycklig sak som hänt. Vi känner oss skyldiga och vill reparera det genom att hjälpa er. Jag har skrivit en passande rapport. Läs den!

Han gav Sefrem ett ark som denne läste. Det var kort och meddelade att han omedelbart vid ankomsten till Batak drabbats av en svår infektion som fordrat långvarig sjukhusvård. Nu var han emellertid på bättringsvägen och skulle snarast möjligt börja sätta sig in i sina arbetsuppgifter. Lao hade till och med lyckats få en läkares stämpel och signatur som bekräftelse på dessa lögner.

– Det här är ju inte sant, sa Sefrem upprört.

– Nej, erkände Lao, men det bästa för er att skicka. Annars blir det avsked, tror jag.

– Men herregud! Kan jag hjälpa att någon slår mig i huvudet... ?

– Nej, nej. Men VF-personal förväntas vara experter på främmande planeter. Ni gick i en fälla som vilken turist som helst, utom den mest oerfarne, hade

undviktit. Och all förskottslön – borta! Allt!

– Hur i fridens namn är det möjligt? sa Sefrem. Kreditkortet är persontroget.

– Jag ska förklara, sa Lao.

Han tog fram ett plastkort ur en ficka.

– Ta det i handen, sa han. Låt det vara ert kreditkort. Först slår jag ner er. Så.

Han grep Sefrems arm strax under armbågen och tryckte den mot sängen så att kortet som satt fast i dennes fingrar pressades mot underlaget.

– Här har jag en annan apparat. Ni håller själv i kortet. Det fungerar. Precis som när ni betalar något i en affär, så överförs pengar från ert kort till ett annat konto. I det här fallet töms ert konto helt.

– Men då ska man kunna utläsa av mitt kort till vilket konto transaktionen skett, sa Sefrem. Och det hela ska vara registrerat av finansdatakontrollen. Jag kan bara begära pengarna tillbaka.

– Inte i det här fallet, sa Lao. Man kan nämligen inte spåra transaktionen. De här personerna är experter. De hittar på program som lurar datakontrollen. Det har inte gått att avslöja dem fast en särskild polisavdelning sysslar med detta.

Sefrem skakade på huvudet.

– Det är otroligt.

– Batak är en primitiv värld, sa Lao. Nyöppnad.

Dit söker sig ofta kriminella personer. Ett beklagligt faktum. Först på lång sikt kan det bli bättre. Nå?

Han menade åter att Sefrem skulle skriva under på dokumentet.

– Om jag är luspank, sa Sefrem, vem betalar då för min vistelse här?

– Det gör vi, sa Lao. Ni blev identifierad genom att man sökte igenom tullens registreringsuppgifter. När det stod klart vem ni var, skickades ni genast till bästa tänkbara sjukhus.

Det är fantastiskt, tänkte Sefrem. Om jag inte varit en någorlunda betydande person, en VF-höjdare, hade de bara låtit mig dö.

Skulle han skriva på?

Lao kunde ha rätt. Det såg på något vis inkompetent ut att rapportera sanningen till kommissionen. Han hade på grund av sin naivitet gått rakt in i en ganska enkel fälla. Han fick se denna osminkade sanning helt klart. Även om det bjöd emot.

– Då är jag utan pengar när jag kommer ut härifrån, sa han.

Lao gjorde en gest.

– Vi kan ordna ett smärre förskott på nästa lön. Inofficiellt.

Sefrem tänkte: Jag har inget val.

Han skrev på.

Därefter avlägsnade sig Lao snart.

På eftermiddagen samma dag vaknade han och kände sig utvilad. Han erinrade sig morgonens besökare och kände en diffus oro men också en växande vrede över den härva han så snabbt hamnat i. Han avskydde lögner, och nu hade han redan skickat sin första lögnaktiga rapport till VF för att rädda sitt eget skinn. Och VF-ambassadens. Det skulle inte bara ha sett illa ut för honom utan även för dem, om sanningen kommit fram.

Annars skulle Lao knappast ha varit så enträgen.

Där han låg och kände avsmak för varje form av lögn, slog det honom att detta kanske hängde samman med hans naivitet. Eftersom han avskydde varje form av lögn ville han ogärna tro att människor med så stor lätthet begagnade sig av denna enkla väg till framgång i livet.

Han hade trott att man vid akademierna samarbetade osjälviskt, drivna av en inneboende längtan efter att söka sanningen. När det så småningom visat sig att verkligheten var en annan, hade han nästan vägrat att se den.

Och nu var han här. Och hade inte klarat av att skicka iväg en nödvändig lögn själv.

Till det hade han behövt hjälp.

Är jag galen? tänkte han.

Eller är det universum som är galet?

Han tvingades till ingående självkranskelse under de följande dagarna, åtminstone mellan de medicinska kontroller då hela hans nervsystem ingående testades.

Det är på tiden att jag vaknar upp, sa han till sig själv. Bestämmer mig för vad jag ska göra, i stället för att driva tanklöst och oflekterat.

Han gick igenom sitt liv och det slog honom hur omoget och naivt han mestadels betett sig.

Som när han fått pengar i sin hand nu senast på Isztwar. Genast hade han köpt en del dyra lyxsaker som ett primitivt sätt att bygga upp ett självförtroende.

Och det här arbetet hade Traverne skaffat honom. Kunde han göra något alls själv?

Det återstod att se.

Katten

Paradoxalt nog hade han ändå glädje av sina apparater där han låg sysslolös. Med hjälp av radion kunde han lyssna på nyhetsutsändningar och musik. Det fanns bara tre kanaler på Batak, men det räckte.

Datorn och dess terminal kunde han använda för att titta i sitt bibliotek. Terminalen var full av finesser. Trots sin litenhet alstrade den en ganska stor skärmbild, som dessutom kunde varieras inom vissa gränser. Bilden var virtuell, det vill säga, den tycktes sväva i luften framför själva apparaten. Han kunde läsa i sina böcker sida för sida, han kunde också bläddra eller roa sig med att fråga datorn vad han hade för böcker om det eller det ämnet. Men en dag fick han besök...

Hon kom in genom dörren, anmäld av en syster som bara sa:

– Det är besök.

Och hon var inte en människa, men ändå... kvinna. Hon var som ett stort kattdjur med gröna ögonspringor. Han hade sett henne förut.

– Det var du som räddade mig, sa han.

Hon nickade, och han kunde inte avgöra om det var en gest hon lärt sig av att vistas bland människor eller om det var ett universellt sätt att säga ja på.

– Tack, sa han, för han visste inte vad han skulle säga. Hennes ögonspringor, smala pupiller, vidgades och smalnade igen. Hon var något man kan möta i djungeln en natt och man stelnar till och inte vet om man bör känna fruktan eller beundran.

Hennes päls skimrade när hon rörde sig. Den var kort och tät och förtog varje intryck av nakenhet. Runt midjan bar hon endast ett bälte med en vidhängande väska.

Nu såg han att hon inte alls liknade ett lejon, utan mest av allt en stor honkatt.

Fast hon gick upprätt. Hon hade grace. Hon var – kvinna. Hon gick över rummet, långsamt, och han följde henne med blicken.

– Jag skrämde dig, sa hon.

Hennes röst var sträv, liksom hes, men välartikulerad. Han kunde inte uppfatta någon accent.

Han mindes hur han vaknat till sans och stirrat rätt in i hennes ansikte.

– Jag var väl redan chockad, sa han. Och... jag har aldrig träffat någon av ert släkte förut.

Ögonspringorna vidgades och smalnade igen. Det var som ett leende.

– Jag skrämmer dig inte längre?

Han skakade på huvudet.

– Nej, jag är bara överraskad. Smickrad, tillade han.

– Jag kom för att se om du hade fått tillbaka din hälsa.

Hon hade en smidig svans. Den rörde sig av och an som ett uttryck för en okuvad vildhet.

– Tack, sa han. Jag har väl i stort sett fått tillbaka den nu. Du räddade mitt liv. Jag är mycket tacksam.

Plattityder, bara plattityder. Han kunde inte komma på något annat. Men hennes svar överraskade.

– Ni tror vi är vilda djur, sa hon. Ni tror att vår enda längtan är att sätta tänderna i er. Ni har stor olust i blicken, när ni möter oss. Men jag hjälpte dig. En katt räddade en människa. Så nu finns det en människa som vet att katter inte är några vilda djur.

– Jag är mycket tacksam, mumlade han åter, matt. Sedan samlade han sig.

– Vill du berätta för mig hur det gick till?

Ögonen smalnade till tunna linjer.

– Jag kände vittringen av våld och död. Jag skyn-

dade dit. När jag kom fram låg du på marken. Jag lutade mig över dig och såg att du levde. Vittringen efter två män och en kvinna var stark. Jag kunde förfölja dem, men då skulle du inte överleva. Jag skyndade till närmaste hus och bad människorna slå larm. De blev vettskrämda när en katt kom ut ur mörkret.

Åter leendet.

– En polishelikopter kom med en bår. Jag måste lämna en vittnesberättelse. Det tog lång tid. Jag skyndade tillbaka. Vittringen var svagare nu. Jag spårade dem och kom efter en kvart till en folktom hållplats för tunnelvagnar. Där upphörde den.

Ögonen djupnade och blev överjordiskt svarta.

– Men jag glömmer aldrig en vittring, sa hon. Om jag möter dem igen, så vet jag.

Och just nu var hon mer djur än kvinna.

Men plötsligt sa hon:

– Jag ska gå nu. Jag kom bara för att se om du fått din hälsa åter.

Hon drog sig tillbaka.

– Vänta, nästan ropade Sefrem. Träffas vi igen?

Det var mer än ren artighet som tvingade fram de orden, det var en både vetenskaplig och mänsklig lust att lära känna denna säregna varelse bättre.

– Jag tror det, sa hon. Batak är så liten.

Och så var hon borta.

Dagen därpå fick han ett samtal med en läkare, som förklarade att de nya neuronlänkarna stabiliserats på ett tillfredsställande sätt. Han kunde lämna sjukhuset nästa dag.

Han tackade läkaren för sjukhusets insatser för att rädda hans liv. Dennes fackmässiga min löstes upp i ett nästan generat leende. Han var tydligen inte van att bli avtackad.

– Lycka till, sa han och de skakade hand.

Den dagen fick han tillåtelse att ströva fritt i sjukhusets korridorer, han kunde gå ut på en solaltan på taket från vilken man hade utsikt över stora delar av staden Sife. Den var helt annorlunda Batak City, lagd i endast ett plan överallt. Byggnaderna var mestadels små, fasaderna var vita, de om-gavs av trädgårdar.

Häruppe fanns många andra patienter, konvalescenter som han eller sådana som väntade på behandling. Några satt och spelade kort vid ett bord.

Han såg ingen som verkade mottaglig för samtal, och återvände ner för att repetera den information om Batak som han hittills samlat in.

På vägen ner upptäckte han att han kunde ta en genväg till sin avdelning, och det gjorde han utan att

bry sig om de skyltar som satt här och var.

Då fick han se något egendomligt.

En manlig vårdare kom nerför en korridor med vad som först erinrade Sefrem om en jättelik gorilla. Men sedan såg han att det inte var en gorilla utan en humanoid. Den var högväxt och bred och väldig över skuldrorna. Ögonen satt djupt. Den saknade egentlig näsa men hade två näsborrar mitt i ansiktet. Käkarna var grova och sköt fram.

Huden var hårlös men grov och läderartad. Han fick en skymt av ena handen, som hade tre välutvecklade fingrar i stället för fem.

Klädd i en grå särk följde den apatiskt skötaren in genom en dörr och försvann...

– Vad gör ni här? sa en skarp kvinnoröst.

Det var en sköterska som upptäckte Sefrem där han stod.

– Jag... började han, och det slog honom att han måste ha råkat beträda förbjudet område.

– Jag gick vilse, sa han matt. Jag är på väg till min avdelning...

Bluffen lyckades. Förvirrade patienter var något hon var van vid. Hennes misstänksamhet släppte, hon frågade var han hörde hemma och följde honom ut ur korridoren, pekade:

– Där, genom sektion 1-A. Sen tar ni till höger.

– Tack, sa han och flydde fältet.

Tillbaka i sitt eget privata rum sjönk han ner i sängen. Helt oväntat hade han fått en första skymt av Bataks urinnevånare.

Så de hade en särskild avdelning för dem här på sjukhuset. Det var ju hedersamt. Men varför denna segregation?

Han funderade på saken och insåg att batakerna i all godmodighet kunde riskera att skrämman livet ur de flesta mänskliga patienter, för den hade verkligen varit imponerande i storlek och utseende.

Hjalmar Wrede

– Hallå där, sa den rödblonda mannen med de blå ögonen och sträckte ut en stor hand med hår och breda, välskötta naglar.

Sefrem sträckte ut en av sina jämförelsevis små händer.

– Frihetens timma är slagen, sa främlingen. Det är väl inte dumt? Nu ska vi bara ha ut dig härifrån helskinnad också. Man kan inte lita på de här vitrockarna.

Mannen skrattade.

– Förlåt? sa Sefrem.

– Spelar du golf? sa den andre.

– Nej. Jag tror inte det...

– Det lär du dig snabbt. Det är den enda sanna avkopplingen. Kontakten med livets innersta mysterium. Du mättar och slår. Bollen far iväg. Närmare och närmare målet. Och så ibland små överraskningar.

– Jag förstår, sa Sefrem artigt. Det gjorde han inte alls.

– Jag tog mig friheten att ta med litet kläder till

dig, sa den andre. Jag ringde en syster och fick henne med litet övertalning att uppge din storlek. Haha! Det var lustigt. Hon trodde visst jag planerade något brott. Men så sa jag vem jag var och då gick det bra. Men du skulle ha hört hennes tonfall först!

– Och vem är du? sa Sefrem.

Blå ögon stirrade på honom. En mun vreds upp i ett brett grin.

– Sa jag inte det? Hjalmar Wrede, ambassadör för VF, till din tjänst. Om du klär på dig så väntar jag utanför. Sen åker vi någonstans där du kan få en riktig frukost.

– Det låter bra, sa Sefrem utan att tänka. Det behövdes inte. Det var bara att haka på den andres strida ordström.

– Vi ses, sa Hjalmar Wrede och försvann.

Sefrem steg ur sängen. Han kände på huvudet. Han hade inte längre något plåster i nacken. När han inspekterade sig själv, var det som om ingenting hänt, som om det bara varit en otäck mardröm.

Men han mindes besöket av Katten.

Så det hade hänt...

Han skakade klentroget på huvudet och begav sig in i duschen. Senare, uppfräschad, provade han de kläder Hjalmar medfört.

De visade sig passa. Sjukhuset hade haft rätt mått.

Det var halvlånga byxor som slutade strax nedanför knäna, sandaler, en lätt genombruten skjorta med purpurmönster, en ganska elegant jacka i något mycket tunt skinn.

Han stoppade in terminalen i en innerficka i jackan, där den passade precis i hopfällt skick.

Så de hade skickat en ambassadör! Tydligt tillmättes han någon betydelse i alla fall. Men vad var ”golf”?

Han kastade en blick ut genom rummets enda fönster. Himlen var djupblå och nästan molnfri. Subtropisk. Den påminde om himlen på Isztwar.

Fördelaktigt skilde den sig däremot från himlen på Trier, det vill säga i de trakter där han växt upp. Den hade varit grå, evigt grå. Tung. Något att fly undan in i böckernas värld. Ibland hade han lekt med tanken att det var som om planeten hämnades på människorna för att de haft djärvheten att bosätta sig där och störa dess frid.

Kanske han skulle kunna tycka om Batak ändå, när allt kom omkring. Han fick försöka skaka av sig det som hänt.

Sefrem undrade över sina andra saker. Kanske ambassaden redan hade tagit hand om dem? De fanns i alla fall inte här. Han hade däremot sitt kreditkort. Det lyste upp med en nolla punkt två nollor till, när

han tryckte på det. Han stoppade det i fickan. Han visste ju ändå hur det var att vara fattig...

När han lämnade sitt rum möttes han av en sköterska med en frukostbricka.

Men hon var inte på väg till honom utan gick förbi. Den företagsamme Hjalmar hade väl upplyst dem om att han skulle äta någon annanstans.

Trappan ut från sjukhusets huvudingång var en väldig terrassformad sluttning i marmor. Det fanns ingen annan möjlighet att ta sig ner än att gå. Han började uppfatta att Batakcivilisationen inte byggt ut de mängder av underlättande maskinerier som han var van vid.

Undantaget måste vara Batak City som verkat mer byggt för turisterna – och de som levde på turisterna – än för planetens egentliga befolkning.

De hade fört honom till en annan stad.

Varför?

Han fick fråga Hjalmar Wrede.

Om det som så mycket annat.

Efter vad som tycktes som en timmes vandring nerför trapporna nådde han en öppen plats.

– Hallå där, ropade någon vid sidan av honom.

Han kände igen ambassadören. Denne satt i en upptill öppen, lätt strömlinjeformad farkost.

Materialet var någon metalliserad hårdplast. Den

rymde två personer fram och två bak.

Sefrem studerade den särskilt noga. Allt här var mer eller mindre nytt för honom. Formgivning, driftprinciper...

Hjalmar öppnade en sidodörr manuellt och gjorde en gest till Sefrem att kliva in.

– Puh, sa denne när han satt sig. Det var en lång trappa.

– Aha, sa den andre, jag borde kanske ha tipsat dig om att man kan ta hiss ner i källaren så kommer man ut genom en sidodörr här nere.

Han pekade och Sefrem såg sidodörren bredvid trappan.

– Men det är inget att lägga på minnet, konstaterade Hjalmar. Vi ska hålla oss friska från och med nu – inte sant?

Han knuffade Sefrem i sidan, samtidigt som han med handen förde fram en spak i golvet. Farkosten surrade och vibrerade och höjde sig en halv meter från marken.

Sedan sköt den fart framåt och Hjalmar styrde med ena handen på en ratt.

– Nu ska vi ha frukost, sa han. Jag har visserligen fått frukost redan men jag tror jag gör dig sällskap ändå. Jag tycker det suger i magen sådana här soliga dagar, gör inte du det?

– Jodå, sa Sefrem neutralt. Vart är vi på väg?

– Nej nej, utbrast den andre, överraskning på gång. Du får se. Jag säger inget. Skönt att vara ute i friska luften igen, inte sant?

– Jo, sa Sefrem, nu med mer övertygelse. Det är länge sen sist. Jag tillbringade ju en hel del veckor ombord på ett stjärnskepp och där är luften inte särskilt frisk, fast de gör sitt bästa med fläktar och konditioneringsaggregat och blomkammare.

Vinden fläktade i deras hår genom det öppna taket.

– Jaså du, du ska vara ekologisk översynsman du, sa Hjalmar. Ursäkta om jag är burdus, men jag är bara sån till min läggning. Jag är helt enkelt nyfiken på vem du är, var du kommer ifrån och allt det där.

– Jag trodde ni visste allt det redan?

– Det finns säkert nere på ambassaden. Thai Poo Lao – vår ambitiösa sekreterare – vet säkert allt om dig som han har rätt till och kanske mer ändå.

De flög fram över en asfalterad väg, som slingrade sig genom staden. Långt borta på andra sidan bebyggelsen syntes en nertill skogtäckt och hög klippa, imponerande hög, en verkligt enastående formation.

– Men jag bryr mig aldrig om de där formella

papperen, sa Hjalmar. Så opersonligt och otrevligt. Lao han sköter det formella, och jag sköter representerandet och har mest bara trevligt.

– Jag hade besök av den där Lao, sa Sefrem.

– Jaså, ja jag tyckte han sa något om det. Vad tycker du om honom? Kall, inte sant? Men effektiv, det måste man erkänna.

– Ja, jag fick det intrycket, sa Sefrem.

De tog av till höger och därefter till vänster. Staden låg som försänkt i frid. Husen var små, det fanns många vidsträckta villaområden. Den administrativa överklassens stad, reflekterade Sefrem. De mötte några vagnar av samma typ som deras egen, men inte så många.

– Nu ska du få se, sa Hjalmar plötsligt och tillade: – Jag ska försöka kollidera med den där vagnen.

Han är galen, slog det Sefrem. Den maniska upprymdheten, tankeflykt... jo, han är klart galen!

De accelererade mot en mötande vagn och så svängde Hjalmar uti den mötande vagnens väg med en knyck på ratten.

Men det var som om farkosten vägrade lyda honom för strax innan kollisionen blev oundviklig, svängde den åt sidan med god marginal.

– Effektivt säkerhetssystem, sa ambassadören

glatt. Ing-en kollision är möjlig. Importerade det själv faktiskt. Vi hade en besökare från Taurus fyra som nyss hade utvecklat det. Jag lät honom vinna ett golfparti och så var det klart. Hög rabatt.

Sefrem släppte långsamt ut den luft som fyllt hans bröst.

– Ja, Lao han kommer alltid med papper, sa Hjalmar nu. Kylig är han, men effektiv. Jag själv gillar inte det där beräknande sättet, men det kanske behövs vissa människor som är sådana. Vad säger du?

– Jag vet inte. Kanske det.

Vägen bar nu uppåt.

De passerade den höga klippan – som mätte cirka femhundra meter – och bakom den svängde vägen och de kom in på en stor plan yta, där ett antal vagnar stod parkerade.

– Vi får ta hissen upp.

Undrande följde Sefrem sin ciceron fram mot en dörr i klippväggen.

Ambassadören öppnade den med ett ryck och höll upp den för Sefrem som steg in.

– Det är ganska många som har semester nu, så det är folktomt i stan, man har den nästan för sig själv, sa Hjalmar och tryckte på en knapp invid vilken det lyste en uppåtriktad pil.

– Åh, sa Sefrem. Intrycket var överväldigande.

De stod nu på klippans topp och hade utsikt över hela staden. Långt där nere låg sjukhuset som en vit och vidsträckt slottsbyggnad. Men man såg mycket längre ändå. Var det ett hav som skymtade precis vid horisonten, eller var det på grund av ljusbrytningen som det gröna slog över i blått?

Jungfrulig planet. En rik värld.

– Jag trodde väl du skulle tycka om det. Kom här, vi kan nog hitta ett bord inne i restaurangen med fin utsikt.

Utanför fönstret var ett fall på femhundrasextio meter. Klippans överdel var avhuggen och bildade en altan som rymde en restaurang för tvåhundra gäster och en omgivande trädgård. Sefrem hade fått en pikant och riklig frukost och lutade sig tillbaka med blicken riktad mot panoramat utanför.

– Jaså, du är också ekolog, sa Hjalmar.

Sefrem kastade en förvånad blick på honom.

– Är det underligt? Som ekologisk översynsman är det väl det enda tänkbara att VF utser en ekolog.

– Nja, vi hade ju litet dåliga erfarenheter av den senaste ekologen, sa Hjalmar. Hans ansikte hade fått något allvarligt och förmanande över sig.

– Jag har hört det ryktesvägen. Vad var det egentligen som hände?

Hjalmar slog ut med händerna och log åter brett.

– Nej, sa han, vi talar om det en annan dag. Och det har ju inte med dig att göra. Ibland är det faktiskt bäst att dra ett tjockt streck över det förflutna. Jaså, du kommer från Trier säger du. Hm... jag har nog aldrig träffat någon från Trier förut...

– Det är inte konstigt, replikerade Sefrem. Det är en värld utan större betydelse eller intresse.

Den andre höjde på ögonbrynen.

– Där finns en del mindre industrier, förklarade Sefrem, och en lokal och inskränkt kultur. Sedan jag fick stipendium till Isztwar har jag inte varit där igen.

– Isztwar? Hjalmar sken upp. Där har jag varit ett par gånger på genomresa. Drömstad, inte sant? Egendomligt namn. Men vilka kvinnor...

Sefrem nickade, för han ville inte verka helt ovetande. Han kände sig underlägsen inför den andres erfarna världsmannaskap, underlägsen och avundsjuk.

– Akademin ligger ute på landet, sa han. Men vi åkte ju in till Drömstad ibland.

– Ack ja, sa ambassadören nostalgiskt, det var då det. Nu är man ju gudbevars gift och allting. På tal om det – du måste få träffa min hustru. Vi bjuder över dig när du kommit litet till ro i ditt hus.

– Mitt hus? sa Sefrem förvånat.

– Vet du inte det heller? Det följer med tjänsten. Vi borde kunna se det härifrån...

Han lutade sig snett över bordet och kisade ut över Sifes idylliska landskap.

– Nej, det syns inte, konstaterade han, men det ligger där borta någonstans. Bostad ingår i tjänsten förstås. Tyvärr inte kvinna, jag beklagar. Skaffa dig det. Det bör man ha här, annars blir livet odrägligt.

Det var tydligen ett uppriktigt menat råd. Hans ansikte var helt allvarligt.

– Nu har du i alla fall fått frukost, och den var väl inte dålig?

– Det smakade mycket bra, sa Sefrem.

– Jag tänkte väl det. Men då åker vi ner, så kör jag dig till huset.

På andra sidan klippan fanns vidsträckta, böljande gröna marker.

– Det är ingen uppe och flyger i dag, anmärkte Hjalmar Wrede.

– Förlåt?

– Det finns en del dårar som idkar drakflygning här uppifrån. De trär vingor på ryggen och hoppar rakt ut. Alltså åt det här hållet; över staden är det givetvis förbjudet.

Han skrattade till.

– Men en gång var där en gynnare som togs av en oväntad vindstöt och fördes runt klippan och ut över Sife. Han damp ner i en fruktträdgård och jag tror inte han överlevde.

Bakom grinden i ciselerat trä, vid vars sidor tunga grenar med guldfärgade blad och äppelliknande röda frukter skymde sikten, skymtade han huset. Det var en rektangel i gult tegel med stora fönster på sydsidan och den kantades av ormbunksliknande höga växter vars grönska antydde möjligheten av en befriande svalka. Solen som klättrat mot zeit hade lagt ett dallrande värmebälte över staden.

Men något syntes ovanpå huset. Blått och vitt trängde igenom lövverket där uppe.

Sefrem steg ur fordonet och torkade sig i pannan med handens baksida.

– Allt är kodat på dig, förklarade Hjalmar. Dörr och allt. Sefrem nickade utan att säga något.

Vad var det där?

– Vad... ? började han och pekade uppåt.

– Du har landningsplats för helikoptern på taket, sa den andre.

– Helikoptern?

– Ja, för dina tjänsteflygningar.

– Herregud, jag kan inte flyga.

Åter såg ambassadören förvånad ut.

Sefrem tänkte: De har valt fel man till det här, menar han.

– Om du verkligen inte kan det, så lär du dig det snart. Det finns en autopilot, en dator, som sköter det mesta... Om du kontaktar Thai Poo Lao, kan han ordna några timmars instruktion åt dig.

– Det låter spännande, improviserade Sefrem.

– Jag menar det. Då klarar du dig själv nu? Jag har några delegater att underhålla. I dag är det varmt så jag får ta ut dem på fiske eller något. Vi ses.

Hjalmars farkost höjde sig och försvann nerför den smala gatan på sin luftkudde.

Sefrem lade handen på grinden och öppnade den. Innanför låg en gräsmatta med en gång av oregelbundna flata stenar som ledde fram mot en dörr på husets långsida. Nu skuggades han delvis av det suggestivt gyllenskimrande lövverket.

Utanför dörren stannade han och tittade. Det fanns ett handtag, inget mer.

Han lade handen på det och dörren gled upp.

– Välkommen hem, sir, sa en artigt modulerad mansröst. Ni kommer att finna att allt är städlat och rent. Ert bagage står i arbetsrummet på höger sida och där är också era tjänsteinstruktioner redo för uppspelning när helst ni önskar.

Sefrem gick in.

– Vill ni vara så god och stänga ytterdörren, sir, påpekade rösten. Tyvärr finns ingen automatik installerad. Sådant är förhållandevis ovanligt på Batak.

Sefrem gick tillbaka och stängde dörren.

– Det är klart att om ni önskar få huset genomvädrat, sir, så bör ni ju låta dörren vara öppen... sa rösten.

– Håll tyst, sa Sefrem.

Det blev tyst.

Det var svalt i huset. Sedan han tittat igenom sina saker och sett till att allt var där, inklusive ett nytt kreditkort med 8 000 interstellära dollar, motsvarande 10 000 lokala pund, gick han på husesyn. I sovrummet sträckte han ut sig på den breda sängen och somnade.

När han vaknade var ljuset som sipprade in rödaktigt. Han hade sovit bort det mesta av dagen.

I köket hittade han en elektronisk lista över livsmedel som fanns i lager. Önskade han något ytterligare var det bara att lägga till det på listan, som avlästes av en grossist före varje nyleverans.

Dessa skedde regelmässigt var tredje dag, fann han.

Sedan han hittat en tesort med någorlunda be-

kant namn, lagade han sig en kanna te och tog den med sig in i arbetsrummet, där han besåg sina tjänsteinstruktioner.

Det visade sig att han inte skulle bli överhopad av arbete. En gång i halvåret skulle han sammanställa en detaljerad rapport. I övrigt ålåg det honom att genom på eget initiativ företagna inspektioner säkerställa att föreskrifterna i Världarnas Förbunds femte paragraf generellt följdes.

Han gick ut i trädgården. Horisonten avtecknade sig röd bortom träden, ormbunkarna och grannhusen. Han kände sig både hemma och främmande här, en egendomlig upplevelse. Hur mycket i den här trädgården kom från själva Batak, hur mycket var import?

Han visste det inte.

Framför honom, insåg han, låg många dagars intensiva studier för att lära sig den här världens botanik och zoologi, livsmönster, ekonomi – alla de faktorer som låg till grund för dess komplicerade men säkert intressanta och spännande ekologi.

Det slog honom att det var först nu som han på allvar kunde börja tillämpa det han lärt sig av sin gamla idol, Mili Mitchison.

Framför allt – att använda sina ögon.

Främmande livsformer

Akvarierna i Capiscar skapades av Niels Galingwe under första kolonisationsskedet, en idealist vars målsättning var att i dessa enorma glastankar samla alla Batakhavens mest representativa livsformer så att de skulle kunna visas upp för turister eller för de barn som nu börjat födas på planeten. Niels Galingwe förutspådde nämligen att om några decennier skulle flera av dessa unika arter vara utrotade, som till exempel skett på Jorden i historisk tid, där vissa djurarter endast bevarats genom att det fanns exemplar i något zoo – eller inte alls. Men det var innan VF:s femte paragraf tillkommit, som förhindrade okontrollerad exploatering av främmande planeter.

När den ursprungliga stiftelsen måste försättas i konkurs gick en forskare till Theor Interstellär, det stora gruvbolaget, och lyckades utverka att Theor köpte akvarierna och donerade dem åt forskningen. Akvarierna är nu förbehållna densamma – turisterna får söka sig till andra ställen för sevärdheter.

Det ursprungliga målet – att bevara en presumtivt hotad fauna och flora – behöver inte uppfyllas. I

stället är Capiscar ett centrum för marinbiologisk forskning på Batak...

– En hel del former här har grundläggande motsvarigheter på andra planeter av jordkaraktär. Vi försöker så långt som möjligt använda en enhetlig terminologi... men ofta får vi improvisera. Här ska du få se något intressant.

Dr Reine Alcazar öppnade en dörr. De hade gått längs en lång vit korridor med rörledningar i taket som ombesörjde vattenomsättning och syrsättning till tankarna. Nu kom de ut på ett slags lejdargång fem meter över marken. Vid sidorna låg akvarierna som stora glasklockor. Vattnet skimrade i grönt och blått. Runt de stenar som fyllde botten slingrade sig i flikar och tentakler ett skimrande, främmande växtliv som i färgprakt överträffade allt Sefrem någonsin sett. Fiskliknande varelser pilade fram och åter, nervöst och ryckigt, medan andra kröp på glaset med sugfötter, som efterlämnade ett klibbigt spår, eller flöt orörliga. Stora blanka ögon stirrade på inkräkterna. Hur mycket förstår de? tänkte Sefrem. Tittar de på oss eller ser det bara så ut?

– Här ska du få se en raritet, sa Alcazar.

Han pekade på en tank där en enda sak flöt i det klara vattnet. Det var en livlös rektangulär skiva av

något styvt material, två gånger tre meter.

– Den bör vara hungrig nu, sa biologen.

I en behållare utanpå glasklockan förvarades stora köttstycken. Han tog ett stycke och kastade ner det i vattnet genom den övre öppningen.

– Titta nu och tänk på att vattnet inte cirkulerar i någon nämnvärd utsträckning.

Sefrem tittade.

Om Alcazar inte sagt något om frånvaron av strömmar skulle han automatiskt ha antagit att det rektangulära föremålet långsamt drevs i riktning mot den sjunkande köttbiten just av en sådan ström.

Innan köttstycket nått halvvägs ner mot botten kolliderade det med skivan och något oväntat hände: Skivan vek sig om köttet, dess kanter förseglades blixtnabbt och resultatet såg ut som en halvfylld påse...

– En *deceptofagus giganticus* klarar av en fullvuxen människa.

Dr Reine Alcazar såg nästan stolt ut när han sade det.

– Puh, sa Sefrem. Jag får hoppas ni har nät här runt badstränderna.

Alcazar nickade.

– Jo, men inte på grund av den här. Den är mycket sällsynt i *giganticus*-varianten. I tropikhaven finns

det en del mindre, men de lever på småfisk.

– Hur tar den sig fram? Jag kunde inte se någon rörelse.

– Nej, det är också meningen att du inte ska göra det. Deceptofagus ser ut som ett livlöst kringflytande föremål och undgår på så vis upptäckt. Den tar sig fram med hjälp av miljoner osynliga cilier som sitter överallt. De är både transportorgan och matsmältningsorgan. Och sensorer. Den känner vittringen, glider omärkligt nära bytet och så slår den igen.

- Den representerar en evolutionslinje som troligen fanns på Jorden, men som dog ut. Den hör inte hemma inom någon standardlinje. Det är ingen acoelomat och ingen coelomat heller. Den saknar kroppshåligheter. Ingen sida är magsida för den kan vika sig åt vilket håll som helst.

– Den påminner mig om en insekts- och köttätande växt, sa Sefrem. Genom sitt sätt att sluta sig om bytet.

– Intressant att du säger det; länge tyckte man att den borde klassificeras som en växt. Det är först helt nyligen som vi fastslagit att den är ett djur men som sådant ohyggligt primitivt. Frågan är om man ska se det som en klump samverkande celler, eller som en organism i egentlig mening. Något nervsystem eller central organisation har ännu inte upp-

täckts. En inte orimlig möjlighet är att varje enskild cell har neuronkapacitet.

Sefrem sneglade på varelsen där den svävade ensam i sin glasbehållare, i färd med att smälta köttet. Det fanns något både storslaget och beklämmande över den.

Ett system av metalltrappor och gångar förband de stora akvarierna. Samma glasklocka kunde studeras på olika nivåer.

– Akta dig så du inte snubblar här, sa Alcazar när de gick vidare. Själv klättrade den senige mannen i sin vita rock som en apa.

– Annars ser visst livsformerna här ut som på de flesta platser, menade Sefrem. Det var mest ett sätt att få igång Alcazars plötsligt sinade berättarådra.

– Jo, vid en ytlig blick. Tittar man noga så hittar man egendomliga varianter.

Han pekade på en avlång fisk i ett myllrande akvarium.

– Det där är ingen fisk utan ett slags mask. Men den har skelett. Den första tiden här får man lätt huvudvärk när man ska försöka tillämpa sina gamla invanda kategorier. Och ännu har vi ju bara gjort några små nerdykningar i vad som finns.

– De här ochinodermerna jagar till exempel kollektivt på ett sätt som får en att tänka på ett avance-

rat samhälle, men till sin byggnad är de primitiva.

Alcazar pekade på några varelser som påminde om sjöstjärnor.

– De flyter omkring eller sitter på stenar, men så ett tu tre kommer ett byte inom räckhåll. Då agerar de med skrämmande effektivitet. De omringar det och spärrar dess väg. På armarna har de bedövnings-taggar. Offret angrips nu från alla håll av utfällda magar och matsmältningssafter. Efter en timme återstår bara ett renrakat skelett.

Han såg på sin klocka.

– Det är tyvärr inte matdags förrän om två timmar för dem. De tar bara levande byten.

– Jag avstår gärna, sa Sefrem. Är kollektiva beteenden vanligare här än på Jorden?

Trots det skick vari den lämnats efter flera stora ekokatastrofer var Jorden och dess nu till stor del utdöda fauna den självklara referensramen även för människor som inte fötts på Jorden och aldrig besökt den.

Den vetenskapliga traditionen härstammade från moderplaneten och sådana traditioner är seglivade.

Dessutom var det den här referensramen som gjorde att forskare från olika världar kunde tala med varandra och göra sig någorlunda förstådda. Sefrem kunde förutsäga att en sprängning var på väg,

förebådad av en period av osäkerhet. Frågan var bara kring vad nytt paradigmen den interstellära kulturens människor skulle kunna enas. Kanske en ny evolutionsteori, om en sådan gick att få fram.

Finns det någon som arbetar systematiskt med sådana här frågor, undrade han, eller pysslar var och en bara med att inventera beståndet på sin egen bakgård?

Hur medveten var exempelvis den här Alcazar? Det var svårt att säga och han kunde inte gärna fråga. Han måste spela rollen av den intresserade lekmannen. Tyckte de han ställde alltför ledande frågor kunde resultatet bli att de slöt sig, bokstavligen, som musslor.

– Kollektivt beteende...? upprepade Alcazar. Jo, det verkar vara mer frekvent här. Det är bara en ytlig iakttagelse förstås. Citera mig inte på den punkten är du snäll. Men jag har den känslan. På Jorden är mönstervarelserna på något vis den ensamjagande hajen. Man noterar avvikelser från detta mönster främst i insekternas värld – och så hos de högre primaterna. Här arbetar däremot även konstruktivt sofistikerade varelser socialt. På tal om det måste vi titta på T-bläckfiskarna, som vi specialstuderat här i flera år. Det är väl den mest intressanta varelse vi stött på här, utom batakhumanoiden.

– Ja, dem har jag sett fram emot att få se, sa Sefrem. Inom sig rodnade han över sin kalkylerade lögn. Men den fick avsedd effekt på hans värd.

Den torre biologens ansikte lystes upp av en plötslig entusiasm. Hans händer blev livfulla, han gestikulerade.

– De har en egen avdelning, sa han. Vi får gå tillbaka. Nej förresten, vi kan ta en genväg här.

Sefrem följde honom upp för en kort trappa med smala, branta steg. Till sin plötsliga förfäran upptäckte han att de nu befann sig över akvariet med sjöstjärnorna, de som jagade kollektivt. Om han slant, skulle han ramla rakt ner till dem.

Plötsligt var det nära att han skrattade till. Det skulle allt vara ett passande öde för honom, förolyckad i ett akvarium, uppäten. Han hade kommit att uppfatta sig själv som född olycksfågel. Rånepisoden, som inlett hans vistelse här, hade satt sina spår.

Men marinbiologen väntade redan vid en dörr som ledde in i huvudbyggnaden igen. Sefrem tog sig dit.

– Det är jobbigt det här, log den andre. Man vänjer sig på en vecka när man jobbar här. Vi kan observera T-bläckfiskarna på stora monitorer inne i ett laboratorium som byggts upp enbart åt dem. De är

skygga och vägrar uppföra sig normalt om de observeras. Så vi har dem under TV-bevakning. De företrar mörker också invid bostaden, så vi skulle inte se så mycket med blotta ögat. Men med dagens effektiva värmekameror och annan apparatur kan vi följa dem mycket bra från våra länstolar.

I en korridor mötte de en grupp. Alcazar presenterade Sefrem och de skakade hand.

– Professor Anja Trophe, studerar planktonsystemet och näringskedjornas strukturer... Goddag! ... Dr Merle Johnson, liksom jag heltänd på bläckfiskar...

– Och jag är en outsider här, sa den tredje och räckte fram sin hand mot Sefrem. Carlo Cimarrossa. Jag har ett litet ställe i Dagenstadt där vi studerar den här planetens landdjur. Välkommen ner om du vill ta en titt på dem. Såvida inte Reine här lyckas göra också dig till bläckfiskfanatiker.

– Tack för inbjudan, sa Sefrem. Jag ska ta den helt bokstavligt och komma.

– Det är bra, sa Cimarrossa. Vi har en del att visa vi med. Här är mitt kort. Slå en signal innan du kommer, så jag inte är ute på någon fältexpedition på tredje kontinenten.

Så småningom nådde de ett rum på nedre våningen, som till en början mest påminde Sefrem om

hans barndoms föreställningar om en kontrollstation i ett rymdskepp.

Runt väggarna fanns stora mörka skärmar, högtalare, inspelningsapparat och flera imponerande paneler med än så länge okänd funktion.

Mitt i rummet fanns också bekväma stolar, som var svängbara.

– Slå dig ner, sa Alcazar med en gest och gick bort till en panel där han sysselsatte sig med något.

– En kamera är sönder, sa han, den är inte lagad än. Men vi ska väl kunna klara oss med det vi har.

Han satte sig bredvid Sefrem och hade nu en fjärrkontroll i handen. En knapp trycktes in och Sefrem trycktes tillbaka i stolen av vad han såg.

De satt på havsbotten. Alger och koraller omgav dem. Tagghudingar klättrade långsamt förbi. Röda fiskar – om det nu var fiskar? – pilade fram och tillbaka, ryckigt och nervöst. På sidorna glänste guldstänk, fenorna var som silversmide. Någon större, mörk skepnad rörde sig längre bort. Vad är det? tänkte Sefrem.

Men gradvis avtog den första överraskningseffekten. Han såg paneler och indikatorer. Själv satt han kvar i sin stol bredvid Alcazar. Ingen av dem hade några svårigheter att andas.

En 3D-bild – särskilt om man som i det här fallet är omgiven av den – kan göra ett så starkt intryck på en att man måste övertyga sin kropp om att den inte behöver reagera på det den ser.

Genom att lokalisera de enskilda skärmarna och hänföra synintrycken till impulser från dessa kunde Sefrem, när initialchocken avtog, övertyga sin kropp om att den lugnt kunde sitta kvar i stolen och att inget hot förelåg.

Först nu kunde han uppskatta det sceneri som bredde ut sig runt dem.

– Vi är på en kilometers djup, sa mannen bredvid honom. Det här är tropikvatten och trots djupet är det förhållandevis varmt. I vårt akvarium – som ligger under den här byggnaden – har vi samlat ihop litet fler livsformer än man skulle hitta på ett och samma ställe i den verkliga oceanen. Men annars är allt så autentiskt vi kunnat få det. De där slöjorna till höger är en sorts köttätande växter, Clafula extraterrestris. De röda fiskarna är spejarfiskar. Det märkligaste med dem är deras förmåga att uthärda snabba tryckskillnader. Man kan hitta dem ner till fem kilometers djup.

– Vad är det där?

Sefrem pekade på den mörka skepnaden.

– Det måste vara Nicodemus, vår maskot. Han –

egentligen är han hermafrodit – är en jättecrustacea, en slags hummer som är starkt besläktad med terrestriska former. Centrala nervsystemet är något annorlunda utformat, han saknar bukmärg och har i stället en ryggrad som påminner om en mycket primitiv fisks. Han har varit här i snart tjugofem år och vi tror han är bortåt de hundra. Nicodemus är inte dum. Han skulle kunna jaga själv, men det är han för lat för. Vi skickar ner en radiostyrd fisk med mat till honom ibland. Det vet han.

– Som en knarrig pensionär, sa Sefrem roat.

– Kamerorna sitter också monterade i fiskar. Jag styr dem härifrån och det innebär att vi kan färdas obehindrat och se allt ur precis den vinkel vi önskar. Håll i dig.

En sugande känsla när stolarna plötsligt tycktes skjuta fart genom vattnet.

– Tyvärr kan vi inte gå hur nära som helst med våra radiofiskar när vi kommer till cephalopoderna. Jag vill inte utmana dem alltför mycket. Dessutom tror jag mig ha konstaterat att de genomskådat våra fiskar. Vi kan simulera utseendet och de doftämnen som vi lyckats isolera, men det finns mängder av sinnrika beteenden som vi inte klarar av. Så länge vi håller oss litet diskret på avstånd bryr de sig inte om oss – de har tydligen godtagit oss så långt.

De åkte förbi de slöjor som kallades Clafula extraterrestris, Sefrem tyckte sig nästan känna hur de svepte över hans hud. Han rös.

Nu fick han också en bättre glimt av jättehummern där den satt med sina väldiga klor och med stora ögon på korta stjälgar glodde ut över sitt kungarike. Det verkade i alla fall som om giganten själv hade den uppfattningen.

Ögonen följde dem. Sefrem tyckte att de tittade just på honom. En ilning utmed ryggen. Sjöjungfruns kalla finger. Alcazar styrde kameran åt sidan.

– Han knep en av våra fiskar en gång, sa han med ett skratt. Sedan matstrejkade han en längre tid. Han måste ha fått en rejäl stöt. Och elektroniska komponenter smakar väl heller inte så gott. Men nu ska du snart få se din första T-bläckfisk.

De flöt över några korallformationer och illusionen av att golvet höjde sig under dem var stark.

Framför låg nu ett mera vidsträckt sceneri och längre bort rörde sig något.

– Vi kan inte komma nära, men vi har ju teleoptik.

Reine Alcazar manövrerade och det var som om de rusat genom vattnet tillsammans. Skärmarna baktill slocknade, framför sig hade de en bläckfisk i närbild.

– Med så här extrem teleoptik blir tredimensiona-
liteten förvrängd, förklarade Alcazar. Han slog om
och de såg nu på en tvådimensionell rörlig färgbild.
Den var påträngande nog.

Sefrem stirrade in i det uttryckslösa ansiktet hos
en fullkomligt främmande varelse med stora, näs-
tan mänskliga ögon. Pupillerna var som vida, mörka
fönster in mot en annan verklighet. De omgavs av
en iris som skimrade likt en infattning av topaser
och safirer.

Ovanför ögonen höjde sig huvudet och vidgades
utåt i T-form. Var det därför den fått sitt namn?

Under ögonen ett slags näbb, skrämmande vass.

Det gigantiska huvudet vilade på en bädd av ten-
takler. En del av dessa var klivna i topparna, andra
hade skopformad avslutning.

Varelsen låg stilla, liksom i vila.

– Han bevakar boet, förklarade Alcazar.

– Boet? upprepade Sefrem förvånat.

– Det ligger inne bland korallerna där borta. Där
inne finns de som inte är ute och samlar föda. Tyvärr
är det den kameran som är sönder. Normalt skulle
vi inte se så här mycket färger på detta djup, men
kamerans signaler analyseras och färgen läggs på i
en dator.

Sefrem nickade, så mycket hade han räknat ut

själv. Han sa:

– Det är svårt att avgöra hur stor den är.

– De vi har här är inte särskilt stora. Den som vi
tittar på just nu väger inte mer än femhundra kilo.
Ute i havet finns exemplar som väger femton till
tjugo ton.

Herregud, tänkte Sefrem.

– Och de är sociala? sa han.

– Ja, det sociala beteendet är fullt utvecklat. De
lever i något slags storfamilj. Någon bestämd le-
dare har de inte. Normalt finns det ett tjugotal djur
i en koloni. Här har vi tio. Det går åt ganska mycket
mat tyvärr.

– Vad lever de av?

– Trots sitt krigiska utseende är de faktiskt
vegetarianer. De lever på undervattensväxter som
samlas ihop, släpas hem till boet och delas upp där.
Och de har ett skiftsystem.

– Hur då?

– Hälften av de vuxna vilar medan andra hälften
är ute och samlar mat. Sedan byter de.

– Det är ju fantastiskt! utbrast Sefrem.

– Inte sant? Och en intressant sak är att de olika
djuren är ospecialiserade. I ett myrsamhälle eller
ett bisamhälle är individerna uppdelade i katego-
rier från födseln och de fullgör olika funktioner bero-

ende på i vilken kategori de blivit födda. Man kan vara soldat, arbetsbi, drönare och så vidare. Så är det inte här.

– Är de intelligenta?

Sefrem tyckte frågan föll sig självklar.

Alcazar ryckte till.

– Det där är en kontroversiell fråga. Jag skulle tro att vi vet för litet ännu. Det ligger nära till hands, kan man tycka, att förutsätta något slags intelligens som förklaring till beteendet. Men reflexivt, instinktstyrt beteende kan ibland verka förbluffande ändamålsenligt och intelligent. Och vad menar vi med intelligens? Det finns ju de som anser att människan själv är en högeligen reflexstyrd organism.

Han skrattade torrt.

– Hur är det med deras nervsystem? Jag förmodar att ni studerat anatomin.

– Åjo. Vi har plockat sönder åtskilliga exemplar. De är utan tvivel mer utvecklade än sina motsvarigheter på Jorden. Och det finns ett mycket intressant appendix på det centrala nervsystemet, ett ganglion vars funktion ingen blivit klok på ännu. Men själv tycker jag att frågan om en eventuell intelligens är ointressant. Jag har specialiserat mig på deras språk.

– Tyder inte språk på intelligens?

– Inte alltid. Bina har ett komplicerat språk, men

de är inte intelligenta enligt gängse uppfattning. Jag ska spela upp några signaler för dig. De är lågfrekventa för att kunna fortplanta sig långa sträckor genom vattnet. Vi höjer hastigheten så att vi kommer upp några oktaver och så omvandlar vi det till för oss hörbart ljud. Då låter det till exempel så här.

Ett brummande ljud fyllde rummet.

– Det här är vaktpostens varningssignal om något främmande och fientligt nalkas boet. Här är en annan. Nu hördes ett oregelbundet kluckande.

– Faran över, översatte Alcazar. Sen finns det också varningsljud som används mellan enstaka individer som är ute och samlar mat.

Olika typer av brummandes, långa och korta, varierades med klickljud.

– Det är nästan som ett slags telegrafi. Vi har lyckats knäcka koden för en del kombinationer. De kan till exempel varna varandra för om faran kommer från höger eller vänster, jag tror även att de kan meddela avståndsangivelser i stil med: ”Någon nalkas dig på hundra meters avstånd på höger sida, se upp, han kan vara farlig. . .” Ljuden bildar de genom att med hjälp av muskler bringa olika hudmembran i svängning. Troligen uppfattar de dem på samma sätt.

Nu hördes ett brummande som steg och föll i

växlande intervall.

– Det är signalen till parningslek, sa Alcazar torrt.

Sefrem såg in i de stora ögonen framför dem. Hur mycket vet du om oss? tänkte han.

– En sak slår mig. Även om bokameran är sönder, så har vi ju filmer. Du ska kanske kunna få se boets insida ändå. Ursäkta mig ett ögonblick.

– Längst in har du barnkammaren.

Nu var det 3D igen. Sefrem hade en stark, fysiskt påtaglig känsla av att han satt i en jordkula på havets botten. Bläckfiskarna hade nämligen spacklat igen korallen med en blandning av gyttja och något sekret de själva utsöndrade och som fått det hela att stelna.

Barnkammaren var som ett rum för sig. Genom en öppning såg man två bläckfiskbarn. De sköt fram genom vattnet med stötvisa rörelser, hit och dit.

– Närmast barnkammaren finns ett sovrum. Förresten, som du ser finns det bara en väg till barnkammaren och den är förhållandevis trång. Om boet utsätts för angrepp så är det första de hemmavarande gör att mura igen den öppningen. Meningen torde vara att ungarna ska undgå upptäckt. De kan själva gräva sig ut. Det gör de när de blir hungriga... I sovrummet sover de som inte är ute och samlar

mat. Vaktposten är alltid densamme. Han halvsover ofta på sin post, men vaknar så fort någon vitt-ring eller vibration avviker från det normala. Man lurar honom svårligen. Sedan finns här några förgemak. Ett används som proviantförråd.

Bilden slocknade.

Sefrem reste sig upp.

– Jag har tagit upp en massa värdefull tid för dig, sa han. Det har varit enormt intressant.

– Vi ställer alltid upp för VF, sa Dr Alcazar. Ett rent nöje.

– Finns ert forskningsmaterial här offentligt tillgängligt? undrade Sefrem.

– Våra rapporter skickas till alla vetenskapliga institutioner. Det är det sedvanliga.

– Det innebär att man får gå via någon institution om man är intresserad?

– Ja, vanligen. Men vi medverkar ibland i mer populära sammanhang; i turistfilmen om Batak har vi till exempel bidragit med en del bilder och sakkunskap.

– Jag förstår.

Alcazar tittade nyfiket på honom.

– Det är klart att om någon VF-expert visar intresse, så kan vi väl stå till tjänst med material ur vårt arkiv, sa han tveksamt.

– Åh tack, sa Sefrem, inte nu i alla fall. (Han var nöjd med att ha sonderat läget.) Jag hoppas jag får komma tillbaka någon gång.

– Du är alltid välkommen, sa Alcazar.

De skakade hand och skildes och Sefrem hittade själv ut ur labyrinterna av vita korridorer. På en grasmatta utanför väntade hans blåvita helikopter. Han hade mycket snabbt lärt sig att flyga den, precis som Hjalmar Wrede förutspått. Eftersom den var datastyrd var den också idiotsäker. Gav man den felaktiga instruktioner tog en automatik över medan texten "Misstag" blinkade på instrumentpanelen.

Han hade emellertid ännu inte kommit över sin rädsla för att vara ensam långt ovanför marken, och därför tog han rutinmässigt en tablett innan han gav sig av.

Luft under vingarna

Häri den subtropiska zonen fanns det rikaste och mest mångskiftande växtlivet. Till det här klimatet – torrt och med klarblå himmel när inte monsunregnen drev in från oceanen utanför – hade bebyggelsen företrädesvis också koncentrerats.

Det förvånade honom varje gång han flög över landskapet att se hur snabbt människor kunde helt förvandla en värld. Det fanns ingenting främmande här. Det fanns åkrar, byar – jordbrukskooperativ – skogar genom vilka löpte bruna streck i perfekt geometri: brandgator. Runt smärre sjöar låg sommarstugor och mer luxuösa villor; han såg från sin upphöjda plats i skyn hur småbåtar rusade fram, de tycktes stå stilla med vita skumränder bakom sig.

Ibland blev han nyfiken och gick ner på låg höjd, hundra meter. Då lade de märke till honom och vinkade.

En gång överraskade han ett sällskap flickor som låg och solbadade, nakna allihop. Han såg dem långt uppifrån, flög i en vid cirkel och gick ner på låg höjd, strax över trädtopparna. När han fräste fram över

dem så att de kände vinddraget bara vinkade de ogererat. Han bekämpade lusten att landa där och flög vidare...

Det mest negativa han kunde se än så länge var att Batak som alla andra idyller kunde bli en smula trist i längden.

Det fanns inget svårbemästrat i hans uppgift här. Den bestod i att vara en utkik som ropade "Allt väl!" med jämna mellanrum. Behövdes en sådan person? Kommer han inte att känna sig överflödig?

Det skulle bli bättre med tiden, intalade han sig. När han fick fler vänner.

Det slog honom att Hjalmar Wrede skulle ha sin stora trädgårdsfest i morgon med början tidigt på kvällen. "Klädsel: Exklusiv" hade det stått på det sirliga inbjudningskort som kommit med ordonnans.

Hjalmar Wredes uppgift bestod i att vara social och den skötte han uppenbarligen mycket väl. Han hade fortsatt att vara lättillgänglig, men Sefrem fann honom ändå förbryllande.

Wrede var en sådan person som man kan komma på intim fot med mycket snabbt, men när man väl gjort det så undrar man: Har han inte mer? Är detta allt?

Han hade absolut ingen känsla av att ambassadören bedrev något dubbelspel.

Det fanns ingen antydning till något dubbelbottnat hos honom.

Och det var just det som fick Sefrem att undra.

Den vackra fru Wrede var sin mans raka motsats. Hon hade japanskt blod i ådrorna, långt svart hår, en aning sneda ögon. Hon var liten och spröd, talade inte så mycket, hälsade på en gäst med intagande, diskret artighet och bjöd denne genast något att dricka. Det fanns ändå inget undfallande hos henne, snarare tvärtom. När hon stod bredvid sin man så intog hon sin plats med självklar värdighet.

Tillsammans var de två ett oslagbart team. De gäster som inte föll för Hjalmars burdusa hjärtlighet måste av nödvändighet intagas av Namikos serena gästvänlighet.

Kanske var det just för att de var så omaka, samtidigt som de var varandras komplement, två bitar som passade ihop precis. Han hade inte kunnat låta bli att känna en uppflammande avund gentemot Hjalmar.

Ambassadörsvillan låg strax utanför Sife i en liten park som hörde till. Parken var i sig själv ett konstverk med växter från många olika världar, stensatta gångar i intrikata mönster, sol och skugga.

Sefrem såg fram emot festen, trots att han normalt avskydde fester och brukade känna sig utanför.

Han hoppades få bekanta sig med litet fler människor. Även om det inte blev några djupare kontakter skulle det bidra till att bryta den isolering han ännu kände. Hjalmar skulle förvisso presentera honom för alla och han hade ju ett betydande ämbete. En titel att dölja sin föga festliga personlighet bakom.

Han började förstå, inifrån, det viktiga och fördelaktiga med att ha en titel. Grimaserna fick han ha för sig själv, privat.

Han passerade en mera oländig, klippig region, där sanden lyste i ockrarätt och där ingen civilisation trängt in.

Han såg en skugga som rörde sig där nere. Vad var det? Något levande?

Men han brydde sig inte om att gå ner och se efter, utan fortsatte hemåt.

Han hade ägnat en vecka åt intensiva studier av Bataks djur- och växtliv. Han hade rekvirerat bokfilmer från ambassadens bibliotek och kopierat valda delar, fört in uppgifter i sin D-15, ställt upp provisoriska ekvationer. Men så slog det honom en dag att han hade det fruktansvärt tråkigt. Varför satt han här ensam och studerade boklig information, när han kunde ge sig ut som VF-översynsman och titta på den empiriska verkligheten?

Sedan dess hade han flugit omkring och tittat på

landskapet, längre och längre bort från Sife. I den mån han såg något intressant lagrade han en hänvisning i D-15 för vidare referens. Den var faktiskt en användbar sak.

Sin inbyggda radio använde han mest till att lyssna på nyhetssändningarna. Det var en egendomlig upplevelse att fräsa fram över Bataks skiftande yta och samtidigt stå i direktkontakt med det interstellära nyhetsflödet. I går hade det långdragna dramat på Chryseis fått sin avslutning efter en period av kulminerande hopplöshet, när den av Folkets röst som gisslan tagne ambassadören från T. Ceti fem slutligen återlämnats. Han släpptes ut ur en strax därefter självdestruerande farkost på fem hundra meters höjd över Fredsplatsen i centrum av huvudstaden. Kroppen slogs flat mot platsens betongyta. Folkets röst, en underjordisk terrorgrupp som tidigare bland annat bombat Världarnas Hus på Chryseis, hade inte fått igenom sitt krav: Att T. Ceti två och tre skulle återlämnas till de föga begåvade humanoiderna där. Vilken värld skulle i så fall ha tagit emot de sex miljarder människor som redan bodde där? Något skäl att misstänka cetianerna för dådet fanns dock inte. De var oförmögna att planera något sådant. Bakom det hela låg fanatiska medlemmar av människosläktet. Anhängare av en extrem ideologi.

Än så länge hade ingen ur terroristgruppen kunnat gripas levande. Det var förståeligt om opinionen var chockad och allt starkare röster fordrade införande av undantagslagar.

Sefrem såg nu det bekanta landskapet runt Sife breda ut sig under honom – åkrar, jättearealer med fruktträd (importerade, inte hämtade ur batak-flo-
ran), parker.

Han såg också den höga klippan strax utanför staden. När han fokuserade sin skärm på den såg han något i luften och det var inte stora fåglar. Han kom ihåg vad Hjalmar sagt om anhängarna till drakflygarsporten. Plötsligt nyfiken beslöt han sig för att ta en omväg runt klippan på säkert avstånd och titta närmare på fenomenet.

Människor som offrade livet för en stunds spänning, som kanske ville få en känsla av enhet med naturen, när de kastade sig ut och svävade ner mot marken. Olyckor hade inte förefallit ovanliga.

Klippan växte fram, den var verkligen en udda och imponerande formation. Han såg restaurangen på toppen och mindes när han, nyss utsläppt från sjukhuset, suttit där med Hjalmar Wrede.

Några hundra meter ut stannade han helikoptern och hängde där, avvaktande.

Man hoppade ut en och en med jämna mellanrum.

Drakarna var målade i bjärta färger, citrongult, karmosinrött, purpur... många hade sinnrika dekorer i slingrande mönster.

Just nu hoppade någon ut i en skarpt lila drake. Sefrem hisnade där han svävade, skyddad av avancerad mekanik, när han såg hur den okände greps av den uppåtströmmande vinden och fördes in över klippans topp ett tiotal sekunder. Skulle han svepas åt fel håll, in över Sife? Men denne drakflygare behärskade tekniken. Han lät i stället vinden bära honom uppåt och tillbaka igen ut från klippan – nu på högre höjd.

När han sedan lämnade den uppåtgående luftströmmen föll han hisnande rakt ner.

Sefrem tänkte, han är förlorad!

Men efter några hundra meters fall hade flygaren fått upp en hastighet som han utnyttjade till att påbörja en långsam klättring uppåt igen, tills han nådde sin nya banas apex och svävade ner mot marken långt borta och en säkert lyckad landning.

Den som hoppade ut härnäst såg ut som en stor fågel... eller kanske mer som en flygande ekorre. Det var något bekant över gestalten.

Sefrem riktade skärmens kamera åt det hållet och tog in en närbild.

Det var Katten!

Hon hade spänt vingar på ryggen och på armar och ben hade hon styrfenor. Vingarna var bruna som läder och spän-des ut av träribbor undertill.

Hennes dykning förde henne inte uppåt, kanske luftströmmen försvagats. Hon gled nedåt med enastående elegans och med en tränad dykares fulländade hållning. Plötsligt gick hon i spiral och Sefrem tänkte, hon har tappat kontrollen. En vinge vek sig för henne.

Men hon bröt spiralen med en lätthet som var förbluffande och svävade utåt, utan att förlora höjd längre, i en cirkel som förde henne tillbaka till klippan. Då såg han något som fick honom att tappa andan – hennes tidigare grönskiftande päls bytte färg som om hon var en kameleont, den slog över i gult och orange och rött, färgerna välldes fram ur hennes inre, som ett uttryck för hennes känslor. Strax före klippan vände hon och föll åter utåt i en brant dykning, men nu var det som om hon inte ville bryta den. Sefrem manövrerade helikoptern sidledes med henne. Det var ett par hundra meter emellan dem. Hon var blå nu, nej, turkos. Hon skiftade som om vågor av färg sköljde genom henne. Hon är vacker, tänkte han. Det är en fantastisk upplevelse att se henne så här, fullkomligt fri...

Nu bröt hon dykningen, knappt hundra meter över

marken, och utnyttjade åter farten till att stiga uppåt i en spiral. Såg hon honom? Han fick ett intryck av att hon hälsade honom, bjöd honom att följa efter.

När hon gick ur spiralen lyste hon åter i orange och solstrålarna fick de yttersta håren i hennes päls att lysa som om hon var elektrisk. Åter dök hon, men nu för att landa. Sefrem följde henne i helikoptern.

Hon satt böjd över resterna av den högra vingen när han kom. Området var naturskyddsområde och kuperat, evigt grönt, med buskar, träd och mjukt gräs. Hon smälte in mot bakgrunden nästan fullkomligt, som om det var hennes egen hemplanet.

Sefrem stannade på fem meters avstånd, osäker på sig själv – och på henne. Hon var ett vilddjur, en stor katt. Han kände henne inte.

Där hon satt kastade hon plötsligt ifrån sig en bruten träribba och sade med sin djupa, hesa röst: – Åt helvete med det!

Sefrem kunde inte låta bli att dra på munnen. Hon vände sig mot honom.

- Hej, människa, sa hon.
- Hej, Katt, sa han. En olycka?
- Vingen slog i när jag landade.
- En riskfylld sport det där.

Hennes tunga stack fram. Han såg att den var

ljus skär. Hennes ögon var outgrundliga springor.

– Jag säger som en av era skämtsamma flygpionjärer, när en dam frågade honom om han inte var väldigt rädd när han satt där långt uppe i luften. Han svarade: ”Uppe i luften är man fullkomligt trygg, madam. Det är när man ska landa som det kan bli riskfyllt.”

Sefrems ögon flackade över platsen. Han såg en gräsklädd upphöjning och satte sig på den.

– Synd på din drake i alla fall.

– Drake? Ah, jag förstår. Det gör ingenting. Kanske jag lagar den, kanske jag bygger en ny.

Han såg bort mot klippan.

– Du flög längre, sa han, än någon av de andra.

– Man måste utnyttja den luft man har under vingarna till bristningsgränsen, svarade hon. Annars är det bättre man stannar på marken.

Det fanns en outtalad spänning i luften. Aggression? Sefrem ville bryta den. Hon var den första intelligenta utom-jordiska varelse han någonsin talat med. Ögonblicket föreföll honom mycket betydelsefullt. Hur mycket kunde han inte lära av henne? Hon var intelligent och uppenbarligen väl bevandrad i hans egen kultur. Själv visste han mycket litet om hennes egen.

– Du räddade mitt liv, sa han. Jag hoppas jag

någon gång får tillfälle att återgälda det.

Sedan bet han sig i tungan.

Vad var det han sagt?

– Jag menade förstås inte...

Hennes pupiller vidgades och blev mörka den tid det tar att släppa ut ett andetag.

– Det var vackert sagt, svarade hon, vackert för att komma från en människa. Ta inte tillbaka det.

– Nej, sa han, det gör jag inte.

Tystnad.

Där borta hade en ny drakflygare tagit steget ut i luften och förts uppåt. Han svävade högre och högre, försvann nästan ur sikte.

– Ju varmare luften blir, desto mer stiger den, förklarade hon. Han klarar sig om han inte råkar in i ett kallare lager. Åter såg hon ner.

– Du kan inte flyga hem med de där vingarna, sa Sefrem. Får jag ge dig lift?

– En lift? sa hon frånvarande. Jag förstår. Tack. Du är vänlig.

Hon såg uppåt igen. Sefrem följde hennes blick. Uppe i luften svävade draken fortfarande med en människa hängande undertill. Draken var röd och gul – som en eld. Människan undertill var en färglös grå punkt som man knappt såg.

Det var ett ögonblick av triumf. Människan hade

besekrat naturen och njöt av sin seger. Hon hade svävat högre än någonting annat.

– Tyvärr... sa Katten tyst.

Ett ögonblick senare var det som om draken där uppe törnade emot en osynlig vägg, samtidigt som en lika osynlig hand tryckte ner den mot marken. Den tappade balansen, vek sig. Gick in i spiral.

Flygaren hade inte en chans att bryta spiralen. Han slog i marken något hundratal meter bort.

– Herregud, sa Sefrem och reste sig. Jag måste...

Katten sa:

– Du kan inte göra någonting. Det kommer snart en ambulans från sjukhuset. Klubben har alltid läkare med. Han visste vad han gjorde. Han försökte sätta höjdrekord. Det fanns ingen elegans över hans flykt, bara denna lust att komma högst.

– Du såg att han skulle... innan.. .

– Man måste kunna bedöma vindarna.

– Och han är död, menar du?

– En katt kunde ha överlevt det fallet med litet tur, svarade hon. Men inte en människa.

Snart kom en ambulans flygande runt klippan. Röda lampor blinkade och sirentjut fyllde luften.

Den sjönk ner och landade.

Katten hade rest sig. Hon var inte fullt så lång som Sefrem. Trots att hon gick upprätt hade det va-

rit fel att säga att hon var en humanoid. Hon var katt.

Sefrem tänkte, hon är inte chockad, inte upprörd, det finns inget medlidande. Hon bedömde bara kallt hans flykt som oelegant. Hon är annorlunda. Kan jag förstå henne? Vill jag det? Eller menade hon något helt annat? Att det är viktigare att flyga med full kontroll och elegans än att försöka slå rekord.

Han ville komma härifrån, bort från denna plats för mänskligt nederlag och tragedi.

– Du erbjöd mig lift, sa hon. Jag tackar ja. Det är vänligt av dig.

– Din drake...

– Den kan ligga kvar här. Jag hämtar resterna i morgon.

– All right, sa han. Då åker vi härifrån.

Katten och människan

Rotorbladen surrade. De rundade klippan och Sife låg framför dem, administratörernas jungfruliga idyll.

– Vart kan jag ta dig? sa han. Sen fick han en idé och ändrade sig:

– Förresten, kan vi inte åka hem till mig? Jag kan bjuda på en drink... eller något annat.

Katten satt och såg ner mot marken – de flög på låg höjd – och strök med ena tassens mot låret. Tassen var ett mellanting mellan djurtass och hand. När hon ett ögonblick fällde ut klorna, vilket helt irrationellt skrämde honom, såg han att hon kunde använda klorna till att gripa med, som förlängningar av de korta fingrarna. Hennes blick var smal, ett ögonblick tycktes den honom fylld av hat.

– Varför det? sa hon.

Vad skulle han säga nu? Ge upp sin ide?

– Jag tycker det kunde vara intressant att prata, sa han. Jag har aldrig lärt känna en... katt förr, det måste vara berikande för intelligenta medlemmar av två så olika slakten att tala med varandra. Åt-

minstone för mig, avslutade han lamt och artigt.

Rotorbladen surrade.

– Du är kanske upptagen? sa han.

Klorna drogs in. Hon såg direkt på honom.

– Nej, jag är inte upptagen. Jag blir sällan bjuden hem till någon.

– Då säger vi det, sa Sefrem.

Han lät servon sköta landningen på hustaket. Motorerna slogs av. Hon manövrerade snabbt dörrhandtaget på sin sida och gled ut, i detta ögonblick mest lik en panter. Slog igen dörren.

I den direkta solen var det hett.

Han gick före, förbi solfångarna som försörjde huset med kraft. Takluckan öppnades när sensorer kände hans unika doftmönster.

Genom en svängd trappa kom de ner i hallen.

– Välkommen hem, sir, sa husdatorn. Är det något jag kan göra?

– Jag säger till i så fall, sa Sefrem.

– Utmärkt, sir.

Det var tyst.

Sefrem hörde sina egna steg men inte hennes. Hon såg sig om med vidgade pupiller. De var i undervegetationen av en skog. Hon var ett rovdjur... Herregud, tänkte han. Hon är ju civiliserad, räddade livet på mig. Sluta med de där dumma fantasierna!

– Vad får jag bjuda på? sa han.

Hon stod vid ingången till vardagsrummet. Vred på huvudet åt hans håll. Han såg att håret i nacken var en aning längre, mjukare. Som på en kattunge.

– Det är varmt i dag, sa hon. Ett glas vatten, om du vill vara så vänlig.

– Inget annat? svarade Sefrem häpet.

– Ni har gott och kallt vatten. Vad kunde vara bättre?

– Nej, det är klart. Hubert, ett glas iskallt vatten åt vår gäst. Ett glas lemonad åt mig.

Hubert var hans namn på husdatorn.

Sefrem hämtade de två fyllda glasen i köket och återvände in.

Hon tog emot sitt, grep om det med till hälften utspända klor och drack långsamt, sedan hon smakat på det med sin skära tungspets.

Sefrem tömde sitt lemonadglas i ett svep.

– Ska vi inte slå oss ner, sa han. Under tiden kan Hubert laga till något att äta.

Han brukade laga sin mat själv, för det gav händerna något att göra medan han tänkte. Men i dag kunde en smula uppsättning vara lämpligt.

– Och nu undrar du vad jag äter, sa hon. Fanns det inte en skynt av ironi i hennes röst?

– Vad du skulle vilja ha, rättade han. Vad som

kunde smaka. Så får jag hoppas jag har det hemma.

– Jag är grym mot dig, sa hon. Men jag är ju ett rovdjur, inte sant?

Hon satt i soffan nu, skimrande djungelgrön mot dess brunsvarta läder.

– Rovdjur är ofta lekfulla, improviserade Sefrem. Har du något önskemål?

– Jag äter precis detsamma som du, sa hon. Strikt sett är vi inte rovdjur. Vi äter vissa grönsaker.

– Då ska jag be dig dela min enkla måltid, sa Sefrem. Jag har inte direkt någon lyx att bjuda på.

– Det skulle heller inte passa till din personlighet, sa Katten.

Sefrem kastade en förvånad blick på henne.

– Nej, kanske inte.

– Du har inte varit länge på Batak? sa Katten.

– Nej, sa Sefrem. Du räddade livet på mig samma dag jag kommit hit.

– Har de funnit dem som överföll dig? frågade hon.

– Nej. Man har sagt mig att det är lönlöst att leta. Dessutom skulle det inte gå att få fram giltiga bevis.

– Samarbetar de med er polis?

Hennes fråga överrumplade honom. Möjligheten fanns ju, men det hade han inte tänkt på.

– Hur så? sa han lamt.

– Bara ett infall, värjde hon sig. För mig verkar det egendomligt att de inte är uppspårade för länge sen. På min värld skulle de ha varit vittrade och dödade inom en dag. Sociala brott kan inte tolereras.

– Kanske det... sa Sefrem långsamt och tankfullt. Någon vid tullen tipsade om mig som ett lämpligt offer. Kanske var det därför jag kvarhölls så länge i tullen. Så de skulle hinna placera ut en lockfågel. Och polisen är mutad eller samarbetar aktivt.

– Det sa jag inte, invände Katten snabbt.

– Nej, det säger jag. Inte för att jag kan göra något för att ta reda på om det är sant. Men det är en kuslig möjlighet som skulle förklara polisens totala kraftlöshet. Förresten – vad menar du med ”vittra”?

– På vår värld är en doft lika tydlig som ett fotografi hos er. Den som har känt en doft räknas som ögonvittne.

– Åhå. Jag förstår. Kanske är det det som är problemet. Vi människor har inte ert förfinade luktsinne.

– Ni beter er ofta som blinda, sa Katten.

– Hela vår historia är en enda kamp där vi övervinner våra stora fysiska begränsningar, sa Sefrem. Vi har inte särskilt bra syn, vi har ett medelmåttigt luktsinne, vi är inte snabba och inte starka. Vi måste

kompensera oss för det genom att bygga maskiner som gör åt oss vad vi inte själva klarar av. Kanske är det därför sport och idrott utövar en sådan fascination på oss. Där kan vi se människor, som genom flitig träning kan prestera sagolika resultat. På så vis övervinner vi vårt handikapp. Men dessa idrottsmän är ju samtidigt hårt specialiserade. Den som kan kasta långt är inte snabb när det gäller att springa. Den som lyfter trehundra kilo relativt norm-G är fumlig och hjälplös i direkt strid. Det är socialt meningslösa prestationer, vars enda värde ligger på det symboliska planet.

– Vi tävlar inte på det sättet, sa Katten. Hos oss är det viktigare att vara skicklig än att imponera genom kvantitet. Men skicklig kan man vara på så många olika sätt. Det går inte att mäta lika lätt som era idrottsresultat.

– Vi människor är mycket förtjusta i det enkelt mätbara, sa Sefrem. Det har fört oss mycket långt, det måste erkännas. Men man måste inse att tillvaron har andra dimensioner än det mätbaras. Vi lär oss att manipulera tillvaron effektivt genom att förändra den och mäta resultatet av förändringarna och sedan systematisera detta med hjälp av abstrakta teorier. Men ibland undrar jag om vi på det sättet kan komma universum närmare rent filosofiskt.

– Tack, Sefrem, sa Katten mjukt. Du har hjälpt mig att se en sak, som förklarar mycket.

– Vad då?

– Varför ni behandlar er omgivning som en fiende som måste besegras, snarare än tämjas och göras till en vän, en bundsförvant. Det kan vara som du säger, att ni lider av er dåliga fysiska utrustning. Samtidigt gör ert bristfälliga luktsinne att ni upplever universum ofullständigt. Det måste jag komma ihåg i min rapport. Du är en ovanlig människa, Sefrem.

– Är jag?

Han var förvånad. Som person hade han alltid upplevt sig själv som beklämmande ordinär.

– Du ser sammanhang, förklarade hon.

– Det beror väl på mitt yrke, sa han. Jag är ju ekolog.

– Ekolog?

– Ja, det är ett slags vetenskap. Men vi sysslar inte så mycket med mätresultat som med strukturrelationer. Det gäller att träna sig i att upptäcka vissa mönster i det biologiska och ekonomiska spelet.

Hon satt inte på svansen, den låg bredvid henne på soffan och piskade till ibland helt lätt. Han betraktade den fascinerat.

– Mönster... ? Är det vad du arbetar med här på Batak?

– Delvis. Min uppgift är att se till att VF-stadgorna följs här. Jag är ett slags övervakare, anställd av VF direkt. Ti-digare var jag vetenskapsman på heltid.

– Övervakare... sa Katten. En inte avundsvärd uppgift.

– Tja, hittills har jag inte haft några problem, sa Sefrem. De satt tysta.

– Vad gör du själv här? sa han.

Det hade skymt ute.

Sedan de ätit, varvid hon roat sig med att imitera hans bruk av kniv och gaffel, hade de suttit och pratat.

Hubert hade fått laga te och Sefrem hade burit in det.

Hon ryckte till. Var frågan taktlös? Det slog honom att hon kanske måste övervinna en hel rad av sociala tabun för att kunna sitta här tillsammans med honom. Men om han var taktlös var det i alla fall oavsiktligt. Han hoppades att hon förstod det.

– Jag gör ingenting, svarade hon. Jag arbetar inte. Jag är helt oberoende. Min uppgift... påminner om din en smula.

– Åh?

– Vi har emissarier på alla världar. På de flesta är vi minst ett par stycken. Men jag är ensam på Batak.

– Du nämnde en rapport...

– Ja. Emissariernas uppgift är att studera människornas beteende på de världar de invaderar. Även att helt enkelt lära känna er så väl som möjligt. Förstå varför ni beter er som ni gör. Bakgrunden är svår att förklara. Jag menar inget personligt om jag säger att vi ser er som ett hot. Men om vi kan lära känna er bättre, kan vi kanske hjälpa er.

– Ser ni oss som fiender?

– Nej, det är tyvärr tvärtom. Ni ser oss som fiender. Vi ser det inte så. Vi vill hjälpa. Det svåra är bara att ni inte anser er behöva någon hjälp.

Sefrem såg mänskligheten för sin inre syn. Det var så sant.

– Det finns ett drag av självtillräcklighet hos oss, sa han. Den som tar emot hjälp av någon anses ha erkänt en form av underlägsenhet.

– Underlägsenhet? Jag förstår inte.

– Du förstår ordet?

– Ja, men inte sättet att tänka.

– Jag kan tyvärr inte förklara det bättre.

– Det kanske klarnar för mig, sa Katten. Som emissarie är det min uppgift att leva som en människa, att bli en människa. Här är jag mycket fjärran min egen värld och sättet att leva där. Jag minns som i en dröm första gången jag tog med mig mina

ungar ut för att lära dem jaga. Jag hade en make också, jag minns honom. Jag har tvingats avlägsna mig från det, så just nu är jag hemlös överallt. Jag är inte längre en riktig Katt, men inte heller en människa.

Sefrem kände en fläkt av hennes ensamhet.

Hennes uppgift var ohyggligt svår.

– Vad för slags hjälp behöver vi? frågade han.

– Ni behöver lära er att leva, sa Katten.

Catworld

Hon berättade för honom om sin värld. Det fanns en stolthet hos henne, som inte fick förväxlas med patriotism. Han märkte hennes längtan tillbaka.

Catworld är en planet med två stora kontinenter. Båda täcks mest av tät djungel ur vilken bergstoppar höjer sig. På denna tropiska värld fungerar skogarnas sammanflätade kronor som ett skydd mot värmen, som vid ekvatorzonen kan nå upp till nittio grader C i den direkta solen. Det gör att all fuktighet inte avdunstar. Under jorden, i humusskiktet av multnande nerfallna växtdelar, lever också ett rikt djurliv.

Katterna levde i den subtropiska till arktiska zonen. Här var djungeln annorlunda, mindre tät. Dagsvärmen översteg sällan fyrtio grader. I skuggan av trädkronorna levde djur jämförda med vilka katterna själva var som små råttor. Livet på Catworld var hårt, och de mindre djuren hade fått utveckla sin intelligens för att kunna överleva. En samhällsbyggnad hade följt.

Katterna premierade skicklighet, eftertanke –

alla rent estetiska egenskaper. De var också konstnärligt lagda. Sina bostäder inredde de med stor elegans uppe i träden. Här uppe hade de inga fiender, fränsett de fågelliknande varelser som försökte snappa åt sig nyfödda och halv vuxna ungar. Under årtusendenas lopp hade en komplicerad kultur växt fram. Katterna sjöng – det var ett av deras främsta uttrycksmedel – men de ägnade sig också åt skulptur och litteratur. Förmågan till mimicry – att ändra utseende och färg – hade de stor nytta av när de var nere på marken för att jaga, både för att smyga sig på bytet och själva undvika att bli ett byte för större rovdjur.

Någon uppfattning om världsrymden hade katterna däremot inte förrän det första rymdskeppet landade – utsänt från en post vid Betelgeuze, den obeskrivliga giganten.

Förbluffande snabbt assimilerade de den revolutionerande tanken om andra befolkade världar. Lika snabbt organiserade de ett motstånd mot varje försök till mänsklig bosättning på Catworld.

Efter några decennier genomdrevs att katternas planet förklarades som en oberoende värld. Då tilläts människorna att upprätta en ambassad. Ett slags kulturellt utbyte kom till stånd. Djärva människor med de gamla upptäcktsresandenas blod i ådrorna

levde tillsammans med katterna – på deras villkor – och katter for ut till människornas planeter.

Men människorna kände sig mestadels olustiga i närvaron av en katt. Kanske var det, som Sefrem fått henne att tänka, fysiska komplex som överväldigade människorna. En fullvuxen katt kunde med största lätthet hoppa tjugo meter utan sats, klättra som en apa, se i mörker där en människa var blind, spåra dofter likt mänskliga precisionsinstrument, smälta in mot en bakgrund och bli nästan osynlig. Trots frånvaron av maskinkultur var katterna minst lika intelligenta som människorna. En av deras konstarter var den rena matematiken, där de hunnit så långt att de till och med kunnat lösa vissa problem som mänskliga matematiker gett upp hoppet om. Många misstänkte att katterna avsiktligt sållade all information de släppte ut.

Att de visste mycket mer.

Sefrem tyckte sig få detta bekräftat. Samtidigt som han kunde förstå mänskliga kollegers irritation över katternas undvikande attityd och artiga vägran att samarbeta på andra villkor än sina egna, fick han stor respekt för den integritet som katterna visade prov på. Deras egen civilisation hade knappast förändrats sedan de fått kontakt med den från Jorden utgående civilisationen. En del av de männi-

skor, som bott tillsammans med katterna på Catworld för att studera deras kultur inifrån, modifierade i stället starkt sitt beteende och flyttade över sin lojalitet gentemot katt-kulturen. Det orsakade förstas en politisk misstänksamhet.

Den bästa historiska parallellen Sefrem kunde hitta var hur Japan reagerat på 1600-talet. När shogunen Tokugawa fick höra talas om hur europeiska kristna uppfört sig i Mexiko och Peru föredrog han att stänga Japan för de kristna och så förblev det till 1820.

Europeerna såg detta med stor misstänksamhet och ofta kom perioden 1600-1820 att ses som en nergångsperiod i Japans historia. Och det var den kanske ur en europeiskt influerad synvinkel. I själva verket var den japanska kulturen under Tokugawa och hans efterträdare överlägsen den europeiska på flera områden. Lika gärna som att framhålla grymheterna och de sociala orättvisorna – som om Dickens England var mycket bättre! – kunde man framhålla förfiningen, den högtstående konsten, matkulturen och en hygienstandard som fick även en överklasseuropé att framstå som en stinkande och lusig barbar.

Katterna hade kanske det som japanerna saknat, en förmåga att behålla sin integritet, tänkte Sefrem.

När isoleringen gentemot västvärlden brutits blev Japan snabbt kulturellt besekrat, om än inte helt utplånat. Kulturöar fanns kvar medan överklass-japanskor utsatte sig för operationer för att få mer europeiska ögon, medan en amerikansk-påverkad stadskultur byggdes upp och den ursprungliga musik-traditionen mest levde kvar i form av litet udda toner i en i övrigt tyskimporterad musik.

Utan att isolera sig hade katterna lyckats motstå all påverkan. Historiskt sett var det unikt.

I stället såg sig människorna tvingade att isolera sig gentemot katterna. Ingen katt fick bosätta sig permanent på någon värld inom VF-federationen. Fem år var maximum, sedan måste varje diplomat och emissarie återvända. Några sådana restriktioner fanns inte på Catworld. Många hade föredragit att stanna där, men de hade assimilerats av katt-kulturen. Man kunde inte tala om mänskliga kolonier.

Hon kunde berätta för honom om fall där en man och en kvinna avlade barn med varandra, trots att mannen var förenad med en honkatt och kvinnan med en hankatt i motsvarighet till ett äktenskap. Ingenting förhindrade sexuellt umgänge, men däremot var de genetiska skillnaderna för stora. Problemet löstes genom att mannen och kvinnan alstrade

barn, helst flera, så att de kunde uppfostra ett i vardera familjen.

När hon berättade om detta, lät det fullkomligt naturligt och rimligt.

Sefrem kunde dock inse det enorma motstånd som måste uppstå, när sådant kom till mänskliga myndigheters kännedom.

Katten hade varit på Batak i två år nu.

Inbjudningskortet han fått låg ute i hallen. När hon skulle gå - efter att ha avböjt fortsatt skjuts - fick han syn på det.

Kanske var det i ett anfall av generositet, kanske var det för att han avskytt tanken på att gå dit ensam. På kortet stod det tydligt "Sefrem Ibrahim med sällskap". Om han ville ta någon med sig, så var det tillåtet.

- Du, sa han, vill du inte följa med?

Han räckte henne kortet.

Hon tog det mellan två klor, försiktigt, och läste det.

- Jag? sa hon. Jag är inte inbjuden.

- Det är ett tråkigt förbiseende, sa Sefrem. Men som mitt sällskap.

Hon gav honom kortet tillbaka.

- Du kommer nog att ångra dig, sa hon.

– Varför det?

Han var enträgen, för när han väl fått en idé skulle det vara så. Dessutom borde hon, som Catworlds enda representerant här, ha blivit inbjuden till denna diplomatiska trädgårdsfest, särskilt som den ägde rum hos VF-ambassadören Hjalmar Wrede.

– Följ med, sa han igen. Isen måste brytas någon gång. Hon nickade.

– Det ska bli ett nöje, sa hon.

Sefrem tittade plötsligt på henne.

– Jag vet ju inte vad du heter, sa han.

Det var mörkt i hallen där de stod, nej, inte mörkt, skumt. Endast inbjudningskortet glödde svagt där det låg, och hennes ögon.

– Jag har många namn, sa hon. Hos mina vänner är jag känd som...

Det började nästan som stavelsen "Neo-" men övergick i ett kelet rytande, återhållet, men omöjligt för honom att uttala.

– Jag vet att du inte kan säga det, sa hon.

– Tyvärr, sa han.

Det var pinsamt.

– Kalla mig vad du vill, sa hon. Vad har du kallat mig hit-tills, i dina tankar?

– Katten, sa han.

– Minin, spann hon. Jag är den enda katten här

på Batak. Det passar. Jag tycker om det.

Och så var hon borta.

Diplomatfesten

Papperslyktor glödde skära, röda, gröna och blå i skymningen. Där de gungade lätt i kvällsbrisen, rörde de sig som lysande insekter inne bland träd och buskar.

Solen hade nyss förlorat sig på andra sidan Bataklotet men marken och luften utstrålade fortfarande dagsvärme. Kvällsbrisen förebådade svalka.

Medvetet eller omedvetet längtade människor efter denna.

De drack sig svala.

De klädde sig i sidentunna dräkter.

Ibland var deras kläder nästan obefintliga.

Sommaren löste alla hämningar och kulturella förbud nu när den kulminerade.

Ingen undrade över att en delegat från en puritansk vintervärld sprang omkring i underbyxor och visade att han hade hår på bröstet.

Man tittade på honom och läppjade på eller tömde sin isdrink och sade något om hur avskyvärt fascinerande de senaste typerna av plastkirurgiska kosmetikingrepp var och kanske man borde ändå för det

gällde ju att följa med sin tid och visserligen kunde man säga att det var dekadent men hade folk inte sagt det en gång om ångmaskinen också och man lever ju bara en gång, eller vad tycker du?

Ja, i kväll var nästan allting tillåtet utom - tydligen - att vara Katt.

Hjalmar Wrede stirrade en tiondels sekund med mållös förvåning på Sefrem när denne kom med sitt sällskap, en förvåning som övergick i öppet ogillande innan en ansträngd mask av artighet föll på plats.

– Välkommen, sa han till Sefrem. Jaså... du kom inte ensam ändå.

- Nej, sa denne, upprörd över Hjalmars attityd. Jag tog med mig en vän. Hon...

– Ja vi har träffats, avbröt Hjalmar Wrede kort och vände sig mot några andra gäster, som anlände åtföljda av en servofläkt utklädd till örn, en för länge sedan utrotad jordisk fågelart. Den fläktade sval luft på dem. Sefrem tittade. För några hundra år sedan skulle inte Hjalmar ha hälsat dem välkomna.

De var mörkhyade.

Katten tog emot sin drink och höll den mellan klorna.

– Du behöver inte hålla mig sällskap, sa hon. Gå omkring litet. Jag är tacksam för chansen att kunna observera.

– ... vi har bara varit här ett halvt år... ja det är ju väldigt tomt och ensamt, det måste man säga... men luften är ju så ren och det ska vara hälsosamt, sägs det ... och naturen är så underbar... min man älskar att jaga...

– ... Jaså, vet du inte det? Det går mycket snabbare om du telegraferar direkt till Wigo efter planor... man kan få det reläat via Chryseis... Min läkare sa till mig att det är viktigt för ens psyke att ha en harmonisk omgivning, och sedan vår trädgård vuxit till sig har jag blivit mycket lugnare...

– det menar du inte? Men herregud, jakt är det enda fritidsnöje som finns på Batak. Du måste komma ut till mig en dag. Vi har satt upp ett hus på en av öarna i tredje arkipelagen. Vänta bara tills du får se min båt! Den har allt. Masersökare, bioanalytiker, men jag kör helmanuellt förstås. Annars är det ju ingen sport...

– ... du förstår att jag var orolig för min man. Han bara skrattade åt det förstås. Men jag tyckte det var hemskt, så jag gav mig inte förrän han fick förflyttning hit. Det sägs att det bara är på de folk-tätaste världarna som det är någon risk. Det är ju

publicitet de är ute efter när de kidnappar diplomater, inget annat... Var det inte för hemskt med den här människan från T. Ceti nu senast! Vi har säkert träffat honom personligen, för jag kände bestämt igen hans namn när jag hörde det... Tänk, ena dagen så sitter man så här och har det trevligt tillsammans med goda vänner, och näs-ta dag kastas man ut från ett flygplan flera hundra meter över marken... Och myndigheter och polis är verkligen för släpphänta. Ett samhälle måste kunna försvara sig mot terrorister... Ja, det finns ju de som råkat ut för ännu värre, ... sadistiska sexorgier... men det tystas bara ner... så vi lämnade Chryseis...

– ... men det mest fantastiska är när man fått in den i ett hörn av revet och den inte kan komma undan. Då är man ensam med den, och den väger femton ton och tentaklerna kan vara femtio meter långa, de bara skjuts ut... Det gäller att vara så nära som möjligt när man ger den nådaskottet... Det är en härlig känsla, ... du har den mitt framför dig, de stora ögonen stirrar på dig, ... den liksom vet, ... då trycker du på knappen.

– ... de har ingen intelligens alls. Det dyker alltid upp svärmare och mystiker, som tror på det de vill

tro på. Den nyktra verkligheten bryr de sig inte om. Batakvalen är ju inte ett däggdjur som den gamla jordvalen. Den är en stor och rätt primitiv fisk, helt enkelt... äh, det är bara en massa reflex-beteenden. Till och med myror... Bara tanken att tillskriva batakvalen ens ett däggdjurs intelligens är absurd... den saknar ju till och med hjärna... nåja, den har en valnöt nånstans, men...

– ... de vilda batakerna? Nej, de finns i ett stort reservat på norra kontinenten. De lever ett slött liv, vad jag vet, plockar nötter från träden, ingen civilisation alls, bara något slags hjordbildning. Vi studerar dem inte. På de sista tio åren är det vad jag vet bara en person som gett sig dit upp... en präst som reste dit för att missionera, och som kom tillbaka med en ny religion i stället. Komplet galen, men harmlös. Ganska lustig person faktiskt. Han kanske rent av dyker upp här i kväll... Nej, det vi studerar är de batakerna som arbetar i malmutvinningen. Dels övervakar vi deras hälsa och tar olika prover, dels ger vi beteendevetenskaplig hjälp om det uppstår någon oro... Nej, det är inte fråga om några uppror, det är de för dumma för, utan olika slag av rastlöshet... Även mycket enkla djursamhällen kan visa prov på sånt. Bäst är det när de får arbeta i lugn

rytm... Det finns mycket noggranna psykologiska undersökningar, gjorda redan på ett tidigt stadium av C L Pyrrhon, den berömde behavioristen. De visar att batakerna trivs bäst om han får arbeta hårt. Sysslöshet gör dem stressade – det bara låter paradoxalt... Men även om de inte är särskilt intelligenta, så blir man på något vis fäst vid dem. Du skulle vara med och se när de dansar... det är både tjuvigt och skrämmande... så... så irrationellt...

– God kväll Sefrem Ibrahim, sa en sval röst med en mild accent till honom där han stod och sökte med blicken efter Katten. Han vände sig om. Bredvid honom stod Namiko Wrede, klädd i en lätt sari med blommönster. – Jag tror att du undviker mig, fortsatte hon.

Hon var mycket vacker och han kände ett sting av avund gentemot mannen. Men vad menade hon?

– Förlåt, sa han.

Hon stack sin arm under hans.

– Jag hade tänkt presentera dig för en del vänner, sa hon och drog honom med sig med hjälp av psykisk snarare än fysisk kraft. Men du bara gömmer dig...

– Inte gör jag det, sa han. Det är en mycket trevlig fest ni ordnat och...

– Nu talar du inte sanning, Sefrem. Den är fruktansvärt tråkig, men vi får göra vad vi kan av den. Det har i alla fall kommit en del intressanta människor hit. Och inte bara människor visst. Hjalmar sa att det var du som tagit med dig Katten...

– Ja han verkade rätt misslynt för det, sa Sefrem med artigt understatement.

– Bry dig inte om Hjalmar, sa hon vårdslöst. Jag vet inte varför han varit sur hela dagen. Men nu fyller vi på ditt glas, kom här. Och så ska du ha en tallrik med tilltugg. Så. Nu följer du med här, så ska jag presentera dig...

Senare gick Namiko också bort till Katten, som satt för sig själv och betraktade människorna med sina stora, gåtfullt skimrande pupiller. Hon ansträngde sig i alla fall att vara artig och behandlade Katten som en gäst, men denna bara svarade enstavigt och kort. När Sefrem senare under kvällen sökte efter henne, visade det sig att hon redan gett sig iväg. Får söka upp henne senare, tänkte han. Hon är ett fynd för varje interstellär ekolog. Men jag förstår om hon kände sig oönskad och utanför. Den satans Hjalmar...

Nästa morgon vaknade han med en lätt baksmälla. Han var inte van att dricka så mycket sprit, men det

hade varit så varmt så man drack den för svalkans skull.

Gud ske lov hade han inte varit allvarligt berusad, vad han mindes.

Egentligen avskydde han ju sådana här fester.

Men Namiko hade presenterat honom för en del personer, vilkas bekantskap skulle bli mycket värdefull för honom. Caspar Lestavi, PR-chef för batakvalfångstbolaget CEBA Interstellär, hade inbjudit honom att följa med på en fångst-tur när han ville. Han hade träffat en psykolog, som var anställd vid en av Theor-koncernens gruvor. Denne hade berättat intressanta saker om batakernas, de märkliga urinnevånarnas, beteende. Han skulle göra upp en färdplan snarast och besöka några olika gruvor. Det ingick även i hans arbete som översynsman.

Han mindes en musiketnolog, Haakon Landstroem, som sade sig ha kommit hit för att studera batakernas musikkultur. Sefrem hade förvånat frågat: – Har de någon sådan då?

– Utan tvivel, blev svaret. Just nu är jag bunden av mitt stipendium till att arbeta vid gruvan i Mello, adjungerad närmast till psykologerna där. Men en dag hoppas jag få tillfälle att resa upp och se hur de vilda batakernas kultur ser ut.

Sefrem hade även träffat en präst. Landstroem

hade berättat för honom att prästen, som kallades fader Mulligan, ryktesvis levte fem år bland de vilda batakerna. Mulligan hade rest dit som missionär, men nu hade han återvänt för att predika batakernas svårbegripliga trädreligion för sitt eget folk. Det var förståeligt om batakerna, som tydligen var beroende av de jättelika träden i reservatet för sin existens, knöt vissa primitiva riter till dem, men varför människorna – som inte åt nötter – borde göra detsamma hade fader Mulligan inte lyckats klargöra. Kort sagt, han hade blivit utskrattad och förhånad och ingen hade lyssnat på hans domedagsprofetior.

Ibland kunde han fortfarande fås att bidra till underhållningen, men denna kväll hade han gått omkring dyster och surmulen och muttrande för sig själv.

Senare i samma vecka spelade han det märkliga spelet ”golf” med Hjalmar. Denne ville nu skyla över. Det var ju inte så att han personligen hade någonting emot katterna, men situationen var litet spänd. Han hade inte velat ha något intermezzo på festen, ifall någon av gästerna tog illa upp. Och han var tvungen att se det hela realpolitiskt. Det var viktigt att gästerna från VF-medlemsvärldar – människor alltså – kände sig hemma och trivdes på Batak, men

mindre viktigt att en enda besökare från den endast adjungerade planeten Catworld, som saknade ekonomisk betydelse, fick vara med. Han förklarade att han tyckte sådana situationer var tråkiga. I framtiden, när katter och människor kom bättre överens, skulle de säkert gå att undvika.

Medan de slog omkring den lilla bollen på det vidsträckta, gräsbeväxta området med dess små anlagda sjöar, trädklungor och buskage, funderade Sefrem över vad Hjalmar sagt. Var hans kovändning uppriktig, eller var det kanske Namiko som bearbetat honom? I alla fall var det svårt att vara arg på en person som Hjalmar en längre stund. Man kapitulerade inför nya floder av burdus hjärtlighet.

Sefrem gjorde den reflektion som de flesta människor förr eller senare tvingas göra – att en sortering av människor i strikt onda och goda inte är möjlig. Man fick ta Hjalmar Wrede som han var, ont med gott.

Urinnevånarna

Den dagen fick de återigen in en batak som hade uppenbara svårigheter att gå. Flexibiliteten i knäleden var starkt nedsatt. Varelsen, som påminde om en gigantisk urmänniska på flera sätt, gick med en underligt stel gång. Benen var som stylvor. Det fanns också något plågat i det grova ansiktet.

Nemmeys kollega på jourkliniken, Dr Ricardo Pays, skakade på huvudet. Det var en arbetsledare som förde in batakerna. Denne hade ramlat nere i gruvan. Om man tittade noga, syntes det färskta skrubb-sår här och var på humanoidens kropp.

– Okej, sa Pays, led in honom i undersökningsrummet.

När de undersökte batakerna, för säkerhets skull efter en sedativ injektion, fann de att skadorna av fallet bara var ytliga. Nemmey desinficerade dem, medan han letade efter tecken med vars hjälp han kunde bestämma humanoidens ålder. Det var inte lätt. De blev fullväxta vid cirka 20 år och därefter förändrades de mycket litet. En ålderskillnad på tio år var inte synbar.

Vissa försjunkningar i benstommen, resulterande i en något slapp hållning, en lätt deformation av fotknölna, ögonens insjunkning i hålrummet under pannbenet, samt händernas utseende, skrovliga och slitna, gjorde att Nemmey kunde säga med rätt stor säkerhet:

– Han är också gammal.

– Ja, muttrade Pays, det brukar de vara. Det kan vara en ålderdomskrämpa, ett slitage, lika gärna som en sjukdom. Men vad vi vet är att vi inte kan bota det.

Pays tittade på patienten, som låg på ett operationsbord. Batakerna stirrade med sina öppna ögon rakt upp i taket, som om den såg förbi det ut mot en för människan fördold metafysisk rymd.

Nemmey svarade: – Jag läste Wirtthofs rapport i *Medica Subhumanis* förra månaden. Det finns flera virusformer, som under den här sjukdomen utvecklas i malign riktning. De angriper vävnaderna och bryter ner strukturen. Men de här virusformerna förekommer under patientens hela liv och är då uppenbart harmlösa. Wirtthofs slutsats blev att sjukdomen består i ett åldrande som gör att motståndskraften mot virusangrepp plötsligt upphör att fungera. Möjligen en lymfoid rubbning fast inget experimentellt bevis finns för det än. Virus som under pa-

tientens tidigare liv hållits i schack blir nu aggressiva. Varför de främst angriper benen är okänt.

– Det är den bästa teori vetenskapen fått fram, sa Pays. Jag anser den riktig.

– Kanske det, sa Nemmey vagt.

Även om teorin var mycket plausibel var den ett stycke vag spekulation. Att anse den säkerställd ansåg han vara ovetenskapligt. Men det sa han inte högt.

– Och vi kan inte bota dem, sa Pays.

Innebörden av detta var fullt klar.

Nemmey reflekterade med en grimas:

– Är det en människa vi inte kan bota, är det likväl vår plikt att hålla henne vid liv så länge som möjligt, även om det bara innebär ett förlängt och meningslöst lidande. Bataken har det på sätt och vis bättre. Han slipper lidandet. Han får en spruta.

Pays sneglade på honom.

– Du har sett det fortsatta sjukdomsförloppet, antar jag. De blir galna. Nervsystemet angrips. Tvångsbeteenden. Nemmey hade sett det. Han hade också varit med om en operation, då något ljushuvud tänkt sig att sjukdomen kunde hejdas i ett tidigt stadium om man amputerade benen. Den batakens blick när han vaknade och fann sig utan ben hade varit obeskrivligt hemsk. Han hade dött inom en timme.

– Om vi bara kunde kommunicera med dem, sa han.

– De saknar verbal intelligens, sa Pays definitivt. Alla försök att lära dem ett språk har misslyckats. Och deras egna grymtningar kan man inte kalla för språk.

– Jag ska inte döma, jag är inte lingvist.

Nemmeys svar misshagade Pays.

– Vi har lingvister här i Mello, sa han. De har inte fått någon kontakt. Det enda vi kan göra är att få batakerna att förstå att de får mat om de arbetar. Då arbetar de. Och så övervakar vi deras hälsa, spjälkar ett ben, syr igen en repa i skinnet. Det här är en jourklinik, ingen jäkla forskningscentral.

– Nej, just det, sa Nemmey.

En sköterska kom inspringande.

– Doktorn, sa hon, vi har ett sjukdomsfall nere i gruvan. En människa – arbetsledaren Coyo Soares. Magsmärtor, säger de över intercomen.

– Fan, utbrast Pays. Okej, jag kommer. (Vänd mot Nemmey och bataken) Kan du avsluta den här?

– Javisst.

– Okej.

Ricardo Pays försvann ut.

Nemmey gick till ett skåp och tog mekaniskt fram en ampull. Han tog en engångsspruta och fyllde den

med 15 milliliter klar vätska. Med sprutan i handen gick han bort till batakerna, skulle sticka in den i låret, men hejdade sig. Han såg på den utsträckta, människoliknande varelsen. I det första sjukdomsstadiet blev de frånvarande och apatiska. I senare stadier hade han sett hur de klöste mot väggarna i sjukrummet för att få utlopp för spänningarna när nervsystemet bröts ner. Det var den accepterade uppfattningen.

Men plötsligt slog en tanke Nemmey. *De kanske också vill komma ut.*

Ännu en tanke slog honom. Här hade han ett unikt tillfälle att bedriva litet forskning själv. Det var ju forskare han egentligen velat bli. Han hade bara inte varit rik nog att kunna köpa sig en forskartjänst.

Han gick bort till tvättfatet och tömde sprutan där, omsorgsfullt. Sedan kastade han den i avfallskvarnens stål-tratt.

Ur en annan ampull fyllde han en ny spruta, en atropinsammansättning, egentligen avsedd för helt andra syften.

Men den skulle även häva batakens letargi.

Han gjorde injektionen och väntade.

Nu bröt han mot reglerna, men herregud, man måste få gå utanför rutinen någon gång. Han gjorde

ju ingen skada. Kom han på något skulle läkarstationen i Mello bli berömd, åtminstone inom humanoid-medicina kretsar.

Kanske skulle han rent av kunna få en sponsor.

Tillbaka till verkligheten ditt kålhuvud, tänkte han. En sak i sänder.

Nu började batakens ögon att få mer liv, de flackade, sökande.

– Det är ingen fara, sa Nemmey.

Kanske den kunde uppfatta hans trygga tonfall även om den inte förstod språket.

Ögonen fästes på honom.

– Kan du röra på dig? sa Nemmey. Han grep batakerna i nacken och tryckte på, så den skulle förstå att den borde sätta sig upp. Långsamt lydde den. När han såg de majestätiska musklerna i bröstkorgen tänkte han åter, vilken tur för oss att de är så fredliga.

Nu satt den upp.

Den verkade fortfarande något omtöcknad.

– Nu ska du inte bli rädd eller svimma, sa Nemmey med samma trygga läkartonfall, utan nu kommer du med här. Jag vet att det gör ont i benen, men det kan inte hjälpas. Du får i alla fall en respit.

Han fick den att stå upp och den följde honom. Stationen var tom, sköterskorna – de två i tjänst –

hade följt Pays ner i gruvan.

– Så, sa han. Nu går vi ner här...

Bataken följde honom på stela ben.

Valfångarna

– Det är den slående likheten med en jordval, som gett "Batakvalen" dess namn, förklarade marinbiologen Vassar Mu-hammed för Sefrem Ibrahim.

De tittade på en 3D-plansch som visade yttre kontur och inre anatomi.

– Några fiskfjäll finns inte, utan skinnet är slätt och läderartat. Som du ser här är det flerskiktat. Mellan det yttre och de inre skikten ligger späckceller. Det här mellanskiktet – han pekade – har en mycket smidig konsistens och när det bearbetats blir det en populär läderprodukt. Här under finns ett outvecklat skikt epitelceller. Valen ömsar skinn men vi vet inte hur ofta. Troligen mellan fem till tio år långa intervall. Den yttre huden flagar då av i stora bitar. Det fettlager som nu kommer i dagen skyddar det undre skiktet medan detta hårdnar. Den är sannolikt ömtålig för angrepp även av mycket mindre djur under den här perioden och det finns en teori att den då gömmer sig i kaviteter på havsbotten.

– Det är alltså en fisk? sa Sefrem.

Vassar slog ut med händerna.

– Så nära en jordfisk man kan komma på en främ-

mande värld. Det finns tillräckligt många organisatoriska likheter. Här ser du gälarna. Här ser du blodkärlsanhopningen för upptagning av syre. Men gälarna har också en bardfunktion. De silar vattnet och mikroorganismer, alger och annat samlas upp. Detta material tjänar som föda. Här är gången ner till magen och en slags tunga som transporterar det dit ner.

Sefrem betraktade planschen och kunde inte låta bli att känna en beundran inför naturens sinnrikhet som konstruktör. Ändå fanns det något slumpartat och planlöst över allting.

Någon underbyggnad för en religiös slutsats hade han aldrig lyckats se.

– Batakvalen påminner något om en stor jordhaj, sa Vassar. Nosen är trubbig som på en bardval, men den långdrag-na, smalnande, uppåtgående stjärtfenan är hajlik, liksom placeringen av de övriga fenorna. Det lär ha funnits en jättehaj på Jorden, men jag har ännu inte fått hit rekvirerade uppgifter om den. Men vi kunde lika gärna kalla den ”batak-haj” som ”batakval”, om man ser till det funktionella. ... Här ser du könskörtlar och njurar. Vi vet ännu inte riktigt hur parningen går till. De har två kön, och det här ska vara ett honexemplar. Här är äggledaren, men den mynnar inte i vad man antar som ett slags

livmoder. Den leder ut i ett sidorör i analgången. Möjligen sker befruktningen ute i vattnet. Men i så fall simmar någon unge in i livmodern den här vägen, och växer sedan där. Det är en intrikat mekanism, som troligen fordrar lugn och ro. Därför är den också svår att observera. Honan föder en levande unge, det vet vi, för vi har fått in exemplar med en halv vuxen unge i livmodern.

– Hur är det med nervsystemet? undrade Sefrem. Det förefaller mig avvika radikalt från en fisks...

Vassar tittade förvånad på honom, som om han inte tilltrött Sefrem att kunna göra en så fackmässig observation. Sannolikt tilltrötte han bara utexaminerade marinbiologer detta.

– Ja ... just det, det är det mest slående kanske. Här framme i huvudet skulle man vänta sig en hjärna, och det finns en, men den är mest en liten knöl på ryggradens förlängning. Till och med en jordhaj skulle överglänsa de här djuren. Sedan finns det en del ganglier på olika platser. De styr olika organfunktioner. En del är större än själva hjärnan som du ser. Så är det hos mycket primitiva djur. Jordens forntida jätteödlor till exempel.

– Så den är inte vidare intelligent?

– Det kan den ju knappast vara. En torsk hade varit intelligentare. Den sammanlagda volymen av

de här ganglierna är väldigt liten jämfört med totala kroppsvolymen.

– Jag förstår. Vad är det där?

Sefrem pekade på en i utkanterna något suddig grön kontur, som markerade något organ strax bakom gälsystemet. Trådar förband det med ryggraden och med det lilla gangliet i "huvudet". Blodkärl mynnade och gick ut.

– Det vet vi inte, sa Vassar och han såg ut som om det berörde honom pinsamt att Sefrem frågade om just det.

De var på väg ut i Sydhavet öster om den kontinent där Sefrem hittills uteslutande uppehållit sig, och som helt enkelt kallades Södra kontinenten. Det var där de rikaste naturfyndigheterna fanns och det bästa klimatet. Denna kontinent skildes från den sk Norra kontinenten av ett hav som kallades Medelhavet, eftersom det till sin form något påminde om Jordens Medelhav. Det var dock öppet i båda ändarna. Utanför Södra kontinenten låg här en populär övärld. Medelhavet var turismens hav.

De hade gått ut från hamnstaden Lokus på Södra kontinentens östkust och styrt mot sydost. De hade girat runt Galingwes rev, en gigantisk formation som spärrade vägen för större fartyg. Dess längd var 120

mil. Enligt geologer var det en bergsrygg under vattnet, som byggts på av koraller, dvs Bataks motsvarighet till koraller.

Deras fartyg var en valfångstbåt, ett gigantiskt skepp på 789 000 ton. Det ingick i en total flotta om tjugotre lika stora moderfartyg. Från moderfartygen utgick fem ubåtar, som spårade valen och fångade den.

Dessa var mycket mindre och hade sju mans besättning vardera.

Fartyget, Batak Scanner, var något av ett flytande hotell, åtminstone innan de nådde vattnet öster om revet. Här fanns två restauranger, en för däckspersonal och en för befäl och ubåtsbesättning. Sefrem tillhörde som bolagets gäst den övre kategorin, liksom de gästforskare – Vassar Muhammed och andra – som medföljde. Alla studerade inte batakvalen. Genom att följa med Batak Scanner kom man emellertid ut i södra delen av Storhavet, som det kallades, öster om revet.

Det fanns tre kontinenter på Batak. Den tredje var mindre än de andra och skildes från dem av ett enormt hav. En del svärmare trodde att här fanns en sjunken fjärde kontinent, men några belegg för det hade man inte fått fram. Mer nyktra forskare var intresserade av Sydhavet och Storhavet som gigan-

tiska reservoarer för planetens livsformer. Batakvalen och T-bläckfisken var bara två av dem.

Den här gången medföljde en grupp om sju personer som tänkte ge sig ner på minst fem kilometers djup i en liten batysfär. Andra forskare samlade alger, plankton, kräftdjur och fisk. De mätte havsströmmarnas temperatur. De skic-kade ut radiostyrda missiler med 3D-kameror som inventerade djupen bit för bit.

Sefrem kände sig något utanför och undrade vad han egentligen gjorde här.

Det är en känsla man kan få när man saknar en konkret uppgift. En upplevelse av att man bara är i vägen.

Men han samlade hela tiden data och lagrade i sin D-15, allt han hörde som verkade det minsta intressant. Det gav honom i alla fall en illusion av att vara verksam.

Och han slog sig i slang med de forskare som verkade nå-gorlunda tillgängliga, fick dem att berätta om sitt specialgebit.

Ibland när han stod högst uppe på övre däck och såg ut över det väldiga blå havet, där vågorna just nu rörde sig jämnt och där vinden bara var en sval bris och himlen blå med vita cirrusmoln, tänkte han, att det här måste vara som det en gång var på Jor-

den. Närmare kan man nog inte komma.

Han hade aldrig varit på Jorden, men han var uppväxt i en kulturtradition som gick direkt ut från Jorden, kände dess historia och forna fauna och han hade läst dess litteratur och sett dess filmer, såväl svartvita från 1900-talets bör-jan, som senare färgfilmer och dessutom de första försöken till äkta 3D.

Därför kunde han få en nästan religiös känsla inför sceneriet. Sefrem Ibrahim, egentligen jordmänniska, fick ett slags indirekt kontakt med sin egentliga ursprungsvärld. I dessa stunder tyckte han nästan att han började älska Batak, uppleva den som "Världen".

Frånsett restauranger fanns det en kabaretlokal, musikrum (fem stycken), salonger, soldäck... Allt detta var nödvändigt, då fartyget skulle vara borta tre månader.

På de större däcken spelade besättningsmännen olika bollspel, klassisk fotboll och basket. Det skulle till och med finnas en bowlinghall, men den hade Sefrem inte sett.

Galingwerevet rundades söderifrån. Vissa delar av det stack upp ovan vattenytan. Det skulle finnas milslånga områden där man kunde gå torrskodd. Han hörde också att det fanns en forskningsstation pla-

cerad inom ett sådant område. De måste verkligen leva isolerat.

De rundade det med flera mils marginal, men i uppmonterade däckfasta kikare kunde man se det avlägsna svallet av bränningar, som slungades upp i luften, vitt skum. Här på sydsidan sluttade revet brant där det tog slut, som om en jätte huggit av det med en jätteyx. Sondningar visade ett djup på flera kilometer bara en mil ut från revet.

Här ankrade Batak Scanner.

Det skedde elektroniskt. En servokompass stabiliserade sig relativt planetens magnetlinjer och gav signaler till en auto, som kompenserade för växlande strömmar. Utan att något ankare höll fartyget fast låg det stilla.

Detta skedde bland annat för att batysfären skulle kunna göra en provnedstigning, mest för att testa apparaturen.

Fyra man rymdes i klotet men bara tre steg in.

Samtidigt som andra forskare lade ut nät, silade vatten eller manövrerade sina fotomissiler, försvann klotet i vattnet. Sefrem följde intresserat dykningen tillsammans med de andra i gruppen. Hundra meter. Första testet. Allt OK. Femhundra meter. Andra testet. Allt OK.

– Vi går ner till två kilometer direkt. Här ser helt

enkelt fantastiskt ut. Kamerorna går hela tiden.

Sefrem önskade nästan att han fått följa med. Nästa dag fortsatte valfångstbåten uti Storhavet. Plötsligt blev sjön grövre, men fartygets stabilisatorer klarade den mycket bra. Två gånger gick ubåtar ut och kom tillbaka med beskedet:

– Inget att rapportera.

När de efter fjorton dagar ankrade igen, var det åter med tanke på batysfären. Men samtidigt kunde nu ubåtarna göra mycket längre utflykter.

– Rakt under oss, förklarade Greg Johnstone, ligger vad som troligen är Storhavets djupaste punkt. Tolv kilometer! Det är en spricka som sträcker sig sextio mil och vi är nånstans över dess mitt.

Han sneglade på Sefrem och grimaserade fram ett leende inuti det gråsprängda skägget. (Han var endast ca fyrtio år gammal, men väderbiten.)

– Det är tur, sa han, att de fortfarande letar efter val och inte har hittat något. Jag hoppas det dröjer. För sen kommer vi i andra hand.

Johnstone och hans team av djuphavsfolk varde mest tillgängliga ombord. De påminde Sefrem om sjömän som han sett på gamla filmer. Eller rättare: En underlig blandning av sjömän och forskare. De var som bergsbestigare, något galna, fast omvänt. Det som eggade dem var tanken att dyka djupt ner,

så djupt som det över huvud taget var möjligt. Deras gud hette Cousteau.

– Egentligen har vi inte tillstånd att gå ner mer än högst fem kilometer, sa Johnstone.

Han spottade på däckets.

– Men det ger jag fan i, sa han. Går det bra så går vi ner till botten. Har du lust följa med?

Frågan kom som en fullständig överraskning för Sefrem, som stammade fram ett:

– Va?

– Vi har plats för en extra man, sa Johnstone välvilligt. Det vore väl en upplevelse för en VF-observatör? Och det är ingen fara. Betty är lika trygg som mammas mage, tryggare faktiskt.

– Får jag tänka på saken? sa Sefrem osäkert.

– Javisst. Vi går väl ner i morgon på en testdykning någon kilometer. Går det bra kommer vi upp några timmar och sen dyker vi igen. Och då...

Sefrem tänkte och tänkte, fast han undermedvetet redan bestämt sig. Det gällde att övervinna latent fobier mot att vara instängd på havsbotten i en liten instrumentfylld låda, omgiven av gud vete hur många atmosfärers tryck. Men med dagens teknik måste det vara föga riskfyllt. Och vilken upplevelse sedan. En sådan chans skulle han kanske aldrig få mer.

Han sov och drömde att han var på havets botten och tittade ut genom en bildskärm. Någon simmade förbi... det var Fridi Berman. Han tänkte, omöjligt! Hon kan inte vara här. Djupet är ju åtta mil. Men hon kom tillbaka. Plötsligt förvandlades hon och var Katten. Då såg han något vidrigt havsodjur närma sig.

Kattens blick blev vädjande.

Hon ville bli insläppt.

Odjuret kom närmare...

Men han kunde inte släppa in henne.

Odjuret kom närmare...

Han vaknade kallsvettig. Jag följer med, tänkte han. Om Johnstone bara visar hur säkerhetssystemet fungerar. Så blev det också.

Det hade djuphavsexperten ingenting emot.

Genom en yttre kamera kopplad till sina skyddsglasögon såg han hur de sänktes ner mot havsytan. Milde tid, tänkte han, vad har jag gett mig in på? Han hade svält en tablett mot klaustrofobi, och hoppades den skulle verka. De satt med ryggarna mot varandra, Johnstone, Aili, Carlsson och han själv. De tre hade instrument av olika komplexitet och manöverorgan. Själv hade han bara sina glasögon

och möjligheten att rikta den yttre kameran.

Tillsammans hade de 360° synfält och allt som de såg registrerades och lagrades.

Vattenytan kom upp emot dem.

– Nu, sa Johnstone.

Ljusflimmer och töcken medan de passerade havsytan. Efter någon sekund sjönk de ner genom havet och han riktade kameran uppåt och såg hur de avlägsnade sig från ytan och den skugga som var Batak Scanner.

När han sedan såg sig om i vattnet förvånade det honom hur ljust det var. Ett fiskstim – om det nu var fisk – myllrade ett tiotal meter bort. Det kändes som om han svävade ute i vattnet och iakttog dem. Bara andetagen från de andra och enstaka repliker från dem erinrade honom om att han satt inomhus. De sjönk sakta. Hastighet: Fem meter på tio sekunder. Det sa Aili högt. Djup under havsytan: Tjugofem meter.

Men de skulle ner till *tolvtusen* meter.

Havsytan var fortfarande synlig, han kunde till och med se solen.

En större rödstrimmig fisk kom in i synfältet. Sefrem använde zoomen för att fånga in den.

– Ser du något intressant? sa Johnstone till honom.

– Ja, verkligen, sa Sefrem.

– Inga obehag?

– Nej.

– Fint. Vi ökar sjunkhastigheten nu och går ner till tvåhundra meter. Där stannar vi en stund.

Någon direkt känsla av att sjunka hade han inte, men lju-set förändrades, blev grågrönt och dunklare.

– Tvåhundraen, sa Carlsson.

– Vi ligger stilla.

– Du har en förstärkare som kan kompensera för ljusförhållandena, förklarade Johnstone. Det är reglaget till höger som det står 010 på. Manövrera det helt enkelt för bästa sikt.

– Tack, sa Sefrem. Gode gud! utbrast han sen.

– Vad är det?

– Vi är omringade av något slags manet.

Han tyckte sig känna hur fångstslöjor omringade honom och började suga ut näringen ur hans kropp.

– Den upptäcker snart att Betty är oätlig, sa den andre kallt. Annars får vi ge den en stöt.

De slapp detta. Sikten klarnade och slöjorna försvann. Sefrem manövrerade reglaget och synfältet blev tydligare.

– Jag ser en ubåt komma in, sa Aili.

– Fan, utbrast Johnstone, har de hittat ett valstim kanske de vill lätta ankar genast. Maxfart rakt

ner. Jag tar kontakt med vårt folk... Hallå, Zinghor? Jo, allt är okej. Vi dyker nu från tvåhundra meter för full fart. Jag stannar först på tvåtusen meter. Vi bör kunna se själva sprickan då. Klart slut.

– Är det verkligen första gången någon dyker ner i den? frågade Sefrem.

– Javisst. Hur så?

– Jag tänkte bara på att Batak varit koloniserad en hel del år nu.

– Sant, men de första decennierna på en planet har människan inte tid med sådana här extravaganser. Ingen av oss är från Batak. Vi har varit här ett år. Förra året var vi uppe vid Nordpolen och gjorde en del magnetiska fältmätningar.

– Vad gjorde ni innan ni kom hit?

– Då var vi på T. Ceti fem, en ganska jordlik planet, inte så mycket som den här dock. Vi var nere på två mils djup. Det pågår rätt skrämmande saker i skorpan på den världen. Kontinentaldrift. Fy fan om manteln spricker! Jag tycker det är för mycket folk där.

– Maxfart, sa Aili. En meter i sekunden. Sonarskrämmaren är på så vi inte hamnar på ryggen av en val eller något annat jättedjur. En T-bläckfisk eller liknande.

– Så de finns här med? undrade Sefrem.

– Nästan överallt, sa Aili.

– De har rena undervattenscivilisationen, om du frågar mig, sa Johnstone.

– Var med på jakt en gång, sa Carlsson som hittills suttit tyst. I en sån där tvåmanssub. Det var för jävligt. Den hade inte en chans. Och så se de där stora ögonen titta på en, anklagande, som om den förstod...

– De ska ju vara ointilligenta, sa Sefrem vagt.

– Nåja, sa Johnstone, men om du frågar mig... äh, det är som med valarna...

– Två tusen, sa Carlsson.

Sefrem tänkte, det är ofattbart. Allt detta vatten som omger oss och trycker ner oss. Jag känner ingenting. Han kände det bara intellektuellt, därför att han visste.

Det var skumt nu. Han hade reglaget på maximum, men det fanns så litet grundljus att förstärka att resultatet blev otillfredsställande.

– Det är mörkt, sa han.

– Inget problem, sa Johnstone. Koppla över till kombine-rad värme- och sonarkamera. Den omvandlar ekon till ljus, Bettys dator sköter detaljerna.

– Vilket reglage är det?

– Det står 05 och 03 på knapparna. Bara tryck in dem.

– De anropar oss, sa Aili.

– Fan, sa Johnstone. Jag tar det... Hallå, Zinghor? Johnstone här, tvåtusen meter, allt perfekt... Vad? Valstim? Och de vill lätta ankar om tre timmar. Fan heller. Vi hinner inte upp till dess... Vad säger han? Hälsa honom då att vi har VF:s högste representant med oss här nere. Vi ska ner och upp igen. Det kommer att ta tio timmar. All right. Vi ropar vid femtusen. Slut.

Johnstone skrattade nöjt.

– Vad händer? sa Sefrem.

– Vår gode kapten hotade att ge sig iväg utan att vänta på oss om vi inte kom upp genast, sa den andre med ett belåtet kluckande. Men det hotet kan han knappast genomföra i och med att du är med oss här nere.

Jaså, tänkte Sefrem, du hade en baktanke med att bjuda med mig. Men han hade börjat vänja sig vid att människor nästan alltid hade dolda baktankar med vad de sa. Och det hela var mycket lärorikt. Han förlorade inte något på det.

När Sefrem såg neråt nu, började han skymta havsbotten. Det var som om de svävade i en tät atmosfär ovanför ett främmande landskap, som låg flera kilometer under dem. Han erfor en lätt svindel.

Att han kunde se botten berodde på sonaren, att han såg olika organismer omkring dem i vattnet berodde på värme-kameran. Det här var precis som när han suttit i akvariet i Capiscar och tittat på en simulerad djuphavsmiljö.

Frånsett att detta var den helt autentiska verkligheten.

– Ekon, sa Aili. Bläckfiskstim kanske.

– Sakta in, sa Johnstone, så vi kan se vad det är. Ja min själ! Du har rätt.

De såg åt var sitt håll, men eftersom stimmet passerade dem på ömse sidor, fick alla en möjlighet att se.

Sefrem studerade djuren. De fanns i alla storlekar, från det väldiga till det som inte kunde vara mycket större än hans knutna hand. Och dessa små – ungar? – de hängde fast i de störres tentakler och följde med passivt.

– Ser ni, sa Carlsson, det är en hel familj som är ute och emigrerar. Ungarna är med.

Sefrem räknade till fem större djur på sin sida, några medelstora och ett halvt dussin ungar.

– Det är som om de förstår att vi inte är farliga, sa Aili förbluffat. De väjer bara så de inte kolliderar med oss.

Sefrem såg hur djurens stora ögon rörde sig. Ett

ögonblick var det ett som tittade på honom. Trots avståndet mellan två världar med olika evolutionslinjer, kände han att den visste att han var där. Men hur kunde den veta det? Den såg ju bara ett metallklot.

Han skakade av sig den påträngande känslan.

Plötsligt var de försvunna.

– Vi dyker igen, sa Johnstone. Sprickan är rakt under oss.

Tolv tusen etthundra meters djup.

Siffrans innebörd var nästan obegriplig.

– Nu äter vi middag, sa Johnstone patriarkaliskt. Här har ni var sin låda och sked. Det är något slags stuvning. Under tiden får Betty samla de data hon hinner.

De satt på botten av en undervattensravin som var femtusent meter djup. En djuphavskanjon.

– Vi borde haft champagne, sa Carlsson.

– Här är gott om vatten, sa Aili och de skrattade alla åt detta simpla skämt.

– Mina vänner, sa Johnstone. Han hade plockat fram en flaska. Det här är bara vitt vin från Arcturus, men det får duga.

De hurrade, de anropade ytan, vännerna där uppe hurrade med.

– Vi börjar uppstigningen om tio minuter, sa Johnstone.

Det hade varit natt där uppe och ljusnade redan på nytt när de åter steg ut på Batak Scanners väldiga däck. Sefrem hade sovit mesta delen av uppfärden. Yrvaken såg han sig om-kring. Jag får i alla fall uppleva en hel del, tänkte han.

Fartyget satte sig i rörelse.

Full fart mot nordost.

Ett och ett halvt dygn senare saktade de in. Ubåten som siktat valar hade positionsbestämt stimmet till den här trak-ten.

– Hur kunde den sikta dem på det avståndet? frågade Sefrem Vassar. De stod båda på en sidobrygga.

– Den siktade dem inte egentligen, sa denne. Den hörde dem.

– Hur då?

– De ger helt enkelt ifrån sig en del ljud. De talar, så att säga. De lågfrekventa ljuden fortplantar sig långa sträckor.

– Som bläckfiskarna? sa Sefrem.

Vassar betraktade honom förvånat.

– Jag har varit i Capiscar, sa Sefrem.

– Jaja, jag förstår. Det är något liknande, ja.

En siren genljöd genom Batak Scanner.

– Ah, sa Vassar Muhammed. Ubåtarna ska gå ut nu. Nu börjar det. Ska inte du följa med?

– Givetvis, sa Sefrem, fast hans tonfall var tveksamt. Om det går...

– De kan ta två forskare per ubåt, sa den andre. Och du har säkert förtur.

Ubåtarna var tjugofem meter långa och spolformade som atmosfärraketer. Mitt på kroppen satt fyra styrfenor. Han såg också intagen framtill, där vatten sögs in för att sprutas ut baktill och därigenom driva fram farkosten.

Luckor täckte instrument och sensorer.

Ubåtarna låg var och en på sitt band nere i djupet av Batak Scanner. Man fick gå in via en smal metallbryggs, som sedan fälldes undan. De ubåtar som skulle ut gled nerför bandet. En vägg fälldes ner bakom. Utrymmet vattenfylldes av väldiga pumpaggregat. Från larm till dess att en ubåt kunde lämna moderskeppet behövde det bara gå fem minuter, om endast tränad personal deltog. Sådan brådska var det inte nu.

Sefrem skakade hand med sin ubåtskapten, en rödbrusig man som hette Nicholson.

– Välkommen ombord, sa denne. Nu ska du få åka!

Utom Sefrem medföljde en annan forskare, som han inte pratat så mycket med hittills. Han visste att mannen hette Pieter, men inte vad hans specialitet var.

Alla hade specialiteter. Utom han själv.

Hans specialitet, tänkte han ironiskt, var att inte ha någon specialitet.

– Här framme, sa Nicholson bakom dem när de gick in genom en smal dörr. De tog till vänster och stod på ett hårt gummigolv i en kabin med runda väggar.

Där fanns några stolar och längst fram en skärm i stället för fönster.

Nicholson pekade på två stolar och Sefrem och Pieter satte sig. Själv gick kaptenen längst fram och slog sig ner i en stol som var omgiven av manöverorgan. Efter honom kom en annan sjöofficer som slog sig ner på den återstående platsen. Denne började manipulera sin uppsättning av instrument. Skärmen tändes och blev ett fönster mot en tredimensionell verklighet.

– Alla poster besatta, sa han till Nicholson. Sefrem antog att han var styrman ombord.

– Bra, sa kaptenen.

En gonggong hördes tydligt överallt i ubåten.

Sefrem och Pieter log spänt mot varandra.

På skärmen såg de att ubåten rörde sig. Efter en halv minut stannade den. Ett skrapande ljud hördes.

Nu forsade vatten in. Ubåten gungade lätt.

– Vi fyller tankarna, sa styrman rutinmässigt till kapten.

– Det är bra, sa denne. Äntligen något att göra...

Ubåten rörde sig som en fisk i vattnet, kanske en dödligt farlig hajart, en främling som snabbt blivit alltför välbekant i dessa vatten. En utomvärlds fiende med skrämmande resurser.

Den lyssnade.

Den filtrerade vattnet på jakt efter dofter.

Den cirklade.

Nu uppfattade den något. Vittringen eller ljudet av ett byte.

Snabbt gled den iväg.

Orörlig var den, skrämmande som en insekt i sitt kitinpansar.

Ibland fälldes en lucka för, medan en annan öppnades. Om en fena rörde sig var det en vinkel som ändrades. Den dök.

Några kilometer bort lekte ett stim batakvallar. Det var ett tiotal fullvuxna djur med tre ungar. Dessa följde mödrarna med blind tillit.

Lågfrekventa vibrationer gick ut från flocken som ringar i vattnet och spred sig. Andra ringar nådde dem utifrån. En honval reagerade först. Hon tystnade och lyssnade.

Hennes nya pose var en signal till de andra. De lyssnade ock-så. Något nalkades.

Valarna grupperade sig med honor och ungar i mitten. De dök mot ett större djup.

Antingen av instinkt eller medvetet flydde de med förvånande snabbhet. De kunde gå mycket djupt. De kunde stanna där nere under lång tid.

Ungarna hade bitit sig fast i smärre fenutskott på mödrarna. Där hängde de kvar med all sin kraft.

– De har upptäckt oss! ropade Nicholson. Nu dyker de! Femton grader. Full fart! På dom bara!

Sefrems hand kramade armstödet, när golvet under dem föll undan.

Den främmande varelsen följde dem och därför var den fientlig. Den var så tyst den kunde. Därför var den fientlig. De dök ännu brantare. Sedan bytte de riktning, men fortfarande var de på väg mot djupen.

De höll samman. Men plötsligt ändrade gruppen riktning igen, utom den sista valen, som höll samma kurs och skilde sig från dem.

– Nu försöker de finta bort oss, ropade Nicholson. En lock-fågel fortsätter rakt fram, de andra viker av. Bernie, ge ho-nom en uppvaktning, snabbt!

Den fientliga fisken vek av och följde efter huvudgruppen, samtidigt som en mycket mindre fisk lös-gjorde sig från dess kropp och rusade efter den en-samma valen.

Snart hade den större fisken hunnit ifatt flocken och fler småfiskar skickades ut.

Metallhajen höll sig för god för att angripa.

De små gjorde det i stället...

– Målsökarna dödar dem inte, förklarade Nicholson. Vi mås-te ju bogsera dem i långsam takt till Scanner och vi måste ha dem färska. En mycket liten laddning exploderar och då delar sig målsökaren i fem identiskt lika projektiler. Dessa borrar sig in i skin-net på fem olika ställen, symmetriskt. Där injicerar de under tryck en kraftig dos bedövningsmedel. Inom en minut är den livlös.

– De har inte så stor chans att komma undan? sa Sefrem. Nicholsons ansikte klövs i ett belåtet leende.

– Ingen jävla chans alls, sa han.

På skärmen syntes en val, den flöt nu orörlig. De följde den i ubåten.

– Ser ni, utbrast kaptenen. Den har en unge. Vänta! Bilden förstörades något.

Sefrem såg ett appendix på den större kroppen. Ungen hängde fortfarande fast. Den skulle fortsätta att göra det.

– Utmärkt, sa Pieter. Fanns det inte fler ungar? Fler robotar skickades ut.

Linor genomborrade stjärtfenorna på de livlösa djuren. De bogserades samman till ett gigantiskt knippe. Den val som skilt sig blev nu förenad med de andra igen.

Ubåten började återfärden till Batak Scanner.

När Sefrem kom upp på däck, stannade han och såg sig om. På ömse sidor av det stora fartyget hissades valkroppar upp eller låg redan på däck, utsträckta i hela sin längd. Nu hade alla något att göra.

Roterande, vinande sågklingor löpte längs metallinor och snittade upp de jättelika djurens buk.

Människor stod beredda, män såväl som kvinnor såg han, och tog itu med det mer fackmässiga styckningsarbetet. Mörkt blod rann över däck, sam-lades upp i försänkningar och rann ner i kylbehållare.

Där Sefrem stod som förlamad, insåg han:

De är levande, allihop. De dödar dem inte först.
De är levande.

En sågklingas vinande dämpades när den sjönk ner i en vals buk.

Valkroppen ryckte till.

Sefrem stirrade på den som en besatt, sedan rusade han till relingen och kräktes.

Nästa dag landade ett flygplan på Batak Scanner. Det hade rekvirerats för att föra en sjuk besättningsman in till land för bättre vård.

När det visade sig finnas en plats ledig ombord, rekvirerade Sefrem Ibrahim den platsen återopande ett angeläget men ospecificerat tjänsteärende.

Flygplanet lyfte och flög mot land.

Honkatten

Fylld av djup ångest gick han fram och tillbaka i sitt hus. Det var inte oändligt. Han måste vända och gå tillbaka och sedan måste han vända igen – för sitta eller stå stilla kunde han inte. Den ångest som alltid varit hans hemliga livsvillkor hade nu brutit igenom ytan, liksom ett sjunket fartyg som i en storm, vars verkningar nått ända ner i de svartaste havsdjupen, slitits loss och flutit uppåt, varvid bogsprötet till sist naket sticker upp mot skyn, pekar på de sönderslitna molnen och tigger om utplåning. Men vem vill höra dess bön? Ingen vill ens se på det. Tomma luckor hänger som ett stripigt hår, överallt. Luckorna till lastrummen är förbommade och man kan bara hoppas det är för alltid...

Vad hade hans liv haft för mening? Varför var han här? Och inte fanns det någon möjlighet att komma bort till något bättre, värdigare och lyckligare.

Livet var bara illusioner, hägringar och lögner, spunna som ett klibbigt nät över en vallgrav av drunk-

nade förhoppningar.

Och just nu kunde han inte se det på annat sätt än att det var något fel på honom. Han var annorlunda, hade alltid va-rit annorlunda och skulle alltid förbli annorlunda.

Givetvis borde han försöka tänka rationellt, men han ville inte göra det just nu. Alla tankar var bara radband av tomma ord, lika tomma som någon religions löften.

Det var på det känslomässiga planet han måste försöka komma till ett accepterande av att han var den han var och att han var här, i detta universum, på dess villkor, i annat fall måste han gå under.

Men det ville han inte. Livet var det enda han ägde. Han måste klamra sig fast vid det. Men han hade svårt att acceptera både sig själv och sin tillvaro.

Konflikten var olöslig...

Där han stannade till några sekunder vid ett fönster såg han trädgården utanför. Det hade blivit kväll efter en dag med en aning av höstsvalka i sig. Han längtade plötsligt efter kyla. Svalkan i det daggiga gräset.

– Hubert, sa han högt. Lät hans röst inte egen-domlig?

– Ja, sir, svarade husdatorn. Vad kan jag göra, sir?

– Dra åt helvete, Hubert, sa han.

– Jag förstår inte, Sir.

– Du förstår ingenting, sa han och gick ut ur hu-set.

Världen var gigantisk och obegriplig, men här-inne bland träd och ormbunkar fanns det en avskild oas. Växterna var enkla och primitiva varelser, sä-kert lyckligare än han själv.

Han lade sig på magen i gräset och slöt ögonen. Stråna kittlade hans haka.

Det var gräs från Jorden. Det kom förstås inte direkt därifrån, men Jorden var dess ursprung. Män-niskan anpassar sig inte till sin miljö, hon omskapar den. Hon tog med sig gräset ut i rymden. Hon plan-terade det överallt där hon fann jord. Kanske före-drog hon det och kände tillgivenhet mot det för att det är så lättkuvat. Man kan så lätt tukta det och det bara växer, som om det älskar en tillbaka mer ju mer man går åt det.

Över huvud taget fanns det inte många växter i hans trädgård som kom från Bataks egen flora, om någon. Ormbunkarna kom från Cyberne. Av träden var några granar, även de av jordiskt ursprung.

De andra visste han ingenting om, bara att de inte kom från Batak.

Jag borde ta en tablett och sova. I morgon kom-

mer säkert allt att vara som vanligt. Sömnen återger en livsmodet, och ger en tillbaka förmågan att förlita sig på falska förhoppningar...

Gräset var nyklippt och doftade behagligt. Till huset hörde nämligen en trädgårdsrobot, som bodde som en hustomte i källaren och kom fram om natten, programmerad att plocka upp löv, klippa gräs, hålla ut gödning, övervaka tilläxten och så vidare. Han såg den nästan aldrig.

Han vaknade plötsligt med näsan nerborrad i gräsmattan. Hade han somnat?

Han sträckte på sig och rullade över på sidan. Han var inte ensam.

– Jag menade inte att väcka dig, sa Katten.

Hon låg utsträckt bredvid honom. Det hade mörknat ännu mer medan han sov – hur länge? – och hennes gröna päls var en mörk silhuett mot det skuggade gräset, bara ögonen lyste som strimmor, gula nu. På dagen fick de ett grönaktigt skimmer.

Var kom hon ifrån?

Han låg kvar, matt. Det var som om han sovit av sig sin ångest. Den hade försvunnit och lämnat efter sig en nästan behaglig trötthet.

Katten gäspade plötsligt och han såg hennes vassa vita tänder och kände en lätt doft av vilddjur.

Den var bara avlägset frän, inte påträngande, som parfym. Mysk. Hon var väl en renlig katt, badade ofta, borstade kanske tänderna. En civiliserad var else.

– Det var ett tag sen jag såg dig, mumlade han. Det hade varit på Hjalmar och Namiko Wredes trädgårdsfest. Han hade tydligen brutit mot etiketten genom att ta henne med sig dit, men det brydde han sig inte om.

– Du har varit bortrest, svarade hon. När hon talade så här tyst blev hennes röst ljusare, nästan kvinnlig.

– Ja, sa han. Jag kom hem i natt. Jag tänkte söka upp dig om några dar.

– Du verkar trött, sa hon. Ska jag gå?

Hon reste sig till hälften. Rörelsens utsökta mjukhet gjorde honom andäktig.

– Nej, sa han. Det är skönt att ha en vettig människa att tala med.

Sen tänkte han på vad han sagt och skrattade till.

Hon stödde sig på en arm och såg ner på honom med glödande ögon.

– Jag antar att det är en komplimang när du säger det, sa hon.

– Ja. Vi människor är rätt så påfrestande i vår

egocentricitet. Det högsta bevis på sympati vi kan ge en annan varelse är att ge den rangen av människa.

Hon såg på honom, forskande, tyckte han.

– Men där är vi rätt så lika, sa hon. Vi har ett uttryck som översatt lyder ungefär ”det där är en riktig Katt”.

– Vi är kanske inte helt olika ändå, sa han.

– Inte helt. Men jag skulle inte tagit det som en komplimang om någon annan än du hade sagt det.

Hon menade det.

– Har du kommit på något sätt att hjälpa oss människor? sa han. Vi kommer kanske att behöva det.

– Ibland, sa hon, har jag undrat om det ni behöver inte är att bli älskade. Ni är som barn som känner er ovälkomna och då svarar ni med att hata allt i er omgivning. Men jag hoppas vi hittar ett sätt att hjälpa er. Förr eller senare kommer någon att göra det, och det blir kanske en hjälp som ni helst skulle avstå ifrån.

– Skulle ni kunna älska oss? sa han. Har ni så mycket kärlek? Är ni inte rovdjur?

– Det är vi, men vi är inte oförmögna till kärlek för det.

– Och när du river ett byte? sa han – hänsynslöst utmanande.

– Då älskar jag det, sa hon, för det kommer att stilla min hunger och mina barns hunger. Ja, jag älskar det och samtidigt sörjer jag över det. Det är ett klassiskt motiv i vår litteratur, de ambivalenta känslor som jakten ger upphov till hos en sensitiv varelse.

Han mindes något hon sagt på sjukhuset vid deras första korta samtal.

– Du sa en gång, att när vi människor träffar er så blir vi rädda. Vi tror att ni vill äta upp oss.

– Ja, sa hon. Ni reagerar så.

– Skulle ni kunna det? sa han. Det var som om han hade lust att leka med elden.

– Ju intelligentare den varelse är som man jagar, sa hon lugnt, desto ambivalentare blir de känslor som jakten ger upphov till.

– Skulle du kunna äta mig?

Hon var tyst.

Vad tänkte hon på?

– Det kan jag inte svara på, sa hon sen. Men får jag inte komma med en motfråga? Under vilka omständigheter skulle du kunna äta mig? Under pressande omständigheter kan hungern driva en långt över det normala, inte sant? Jag har hört berättelser om isolerade människor, som dragit lott om vem de andra skulle äta upp. I er mest klassiska dramatik

serverar ni ibland kokta spädbarn.

– Förlåt mig, sa han nu, du behöver inte svara. Om jag verkar egendomlig, beror det på mitt pressade själsliv.

– Åh, sa hon, börjar du känna av problemen med att övervaka vad ni gör på Batak?

– Jag vet inte vad det är, sa han uppriktigt. Jag är desorienterad. Men hur har du haft det? Har jag bett om ursäkt för Hjalmar Wredes uppträdande?

– Nej.

– Då gör jag det nu, på mänsklighetens vägnar.

– Nöj dig med att göra det på dina egna, sa hon. Är du säker på att de skulle vilja ha dig till talesman?

– Du är så bitter.

– Nej, inte det. Försiktig. Jag går på lina, kan man säga så? Jag balanserar.

– Jag förstår. Det är nog rätt att inte lita på oss. Vi gör det egentligen inte själva.

– Hur är det med dig? sa hon. Kan jag lita på dig?

– I den mån jag kan lita på mig själv.

Nu spann hon. Var det ett skratt?

Hon sträckte ut en tass mot honom och rörde vid hans bröst. Den skjorta han burit löst under dagen var oknäppt och hade glidit upp utan att han märkt det. Han kände något vasst. Hennes skarpa klo. Hon

drog ett streck med den över hans bröst.

– Ni är så lustiga, sa hon. Hennes ögon hypnotiserade honom. Ni är så nakna.

Tankfullt drog hon ut strecket, det blev en obegriplig figur.

– Nej, sa hon mycket tyst, här har du ju päls. Några strån i alla fall.

Han förstod plötsligt vad det var hon gjorde, och han kunde inte protestera, för hon hade redan vunnit på förhand. Någonstans inom honom ropade en varnande röst som berodde på uppfostran och hämningar, men han hörde den inte.

Hon drog in klorna och strök över hans hud, mjukt. Han rös. Hon fällde ut dem igen och nästan rispade honom.

– Hade du inte en make? sa han men hade svårt att få fram orden.

– Han är långt borta, sa hon. Många ljusår. Och han har det bra. Han är inte ensam, som jag.

Han kände det som om han måste explodera, när hon böjde sig fram och han kände hennes tungspets, för det var en stor honkatts tunga, och ändå en kvinnas.

Han strök över hennes päls. Hon spann.

– Vi går in i huset, viskade han, härute kan någon se oss. Hon såg sig om, vädrade.

– Vi är ensamma här, sa hon. Men du har kanske rätt. Kom då.

Och inne i huset förvandlade hon honom till sin medaktör i en graciös balett, och han fick stark viltsmak i munnen när han kysste henne, vilket var en främmande och därför djupt eggande upplevelse. Han visste inte om katterna kysstes, men kanske de gjorde det.

Han pressade sitt ansikte mot hennes päls och undrade hur hon kunde vara så stark, hon var ju mjuk som en kattunge. Och när hon omfamnade honom höll hon igen som för att inte skada honom; ändå kände han en förskräckt glädje – nu visste han vad som skulle vara en död i skönhet.

Hon rev honom med sina tänder på armarna. Nu talade hon katternas språk; han visste inte vad hon sa, men han förstod det. Hon ville ha honom.

Han utforskade henne med händer och läppar, undrade om det kunde vara möjligt, och fann att hon inte var så olik en vanlig kvinna.

Han trängde in i henne och hon tog emot honom och slöt sina muskler om honom. Utan att kunna släppa hennes ögon med blicken älskade han henne på människors vis... tills han föll samman, över henne. En stund låg de stilla, hud mot päls och päls mot hud.

Men det var som om han inte kunde få nog av henne. Och hon uppmuntrade honom. De smektes. Hennes tunga gjorde honom vild igen. Men då sa hon:

– Nu ska jag lära dig att älska på katters vis...

Hon visade honom och det var enkelt och självklart. Hon lockade honom att bita i hennes mjuka nacke och han gjorde det, först tveksamt, sedan allt hetsigare. Och då – när han själv stod på gränsen – hände något fantastiskt. Hennes gröna päls exploderade i en kaskad av färger, vågmönster löpte igenom den, färgfält växte ut och krympte samman – som nebulosor i rött och turkos vilkas liv accelererades av en hittills okänd kosmisk dynamik...

Det var som när hon flugit sin drake flera hundra meter över marken, en vindarnas härskarinna, fullkomligt fri, fullständig, levande.

– Min gud vad du är vacker, utbrast han och bet henne, hårt som ett rovdjur. Som ett lejon stod han i henne, och hon var en lysande regnbåge, när han kom...

De låg bredvid varandra, och hon berättade om sin man och sina barn. Han berättade för henne om sina egna, alltid misslyckade historier.

– Kärleken är grym, sa hon. När jag var ung, bara en flicka, knappt könsmogen, älskade jag en äldre

man. Jag skulle ha gett allt för honom. Han var en mycket god man, så han förklarade varsamt för mig att jag var för ung för ho-om. Det var grymt av honom att vara så förstående och god. Mycket grymt...

– Du älskar honom än?

– Han är tusen ljusår borta, sa hon dröjande. Hennes röst var en viskning. Han är död. Där borta finns hans kropp... Ja, jag älskar honom än.

– Och din man?

– Det finns vänskap också, sa hon. Mellan oss var det bara en mycket djup vänskap.

Förfaret lockade hon honom till sig ännu en gång, och nu var allting stilla, han var som i trance. Efteråt somnade han liksom drogad.

Han vaknade mitt i natten och var ensam. Hon hade gett sig av utan att han märkt något. Huset var ödsligt, tomt. Vad har vi gjort? Älskar jag henne? Nej, det gör jag inte, det får jag inte. Kärleken är grym, men så grym får den inte vara.

Gruvan i Mello

Rotorbladen bredde ut sig som ett surrande och brummande paraply. Hustaken försvann under honom när han lättade och flög bort över Sife.

Det var hans enda möjlighet, att gräva ner sig i arbete. Att ta sig för så mycket att han inte hann tänka. Att träffa många människor. Ställa frågor till dem, lagra svaren...

Han förstod inte varför hon gjort det. Om det varit en lek, ett experiment – jag undrar hur det är att göra det med en människa? – eller något annat... Men hon hade ju sagt att hon var ensam. Och han var den ende som visat henne någon sympati... Det fanns kanske ingen enkel lösning...

Inom honom svallade hämningar, som nu kränkts, och fördomar, som han aldrig på förhand skulle trott sig om att äga. Tanken att han var pervers, att det var därför han aldrig blivit accepterad av någon kvinna av sitt eget släkte, att han därför måst söka sig till djuren.

Den överlägsne interstelläre ekologen resonerade med det upprörda överjaget. Hon var inget djur, hon

var om möjligt mer civiliserad än han själv och var inte han själv lika mycket ett djur?

Och hon hade suddat bort ångesten ur hans medvetande, den som han trots hade kommit för att alltid stanna kvar. Hon hade visat honom ett nytt sätt att leva.

Där han flög fram över landskapet på en knapp kilometers höjd, fantiserade han nu om att han kanske borde bli katt, att han egentligen varit menad till katt; men genom fel i planeringen hade han fötts i mänsklig gestalt. Han kunde följa med henne tillbaka till Catworld och lära sig hennes språk, det skulle nog gå, andra hade gjort det. Och leva där, med henne...

Desperat igenkände han detta som svärmiska fantasier, symptom på en begynnande förälskelse. Nej, det är inte så! Det är ett misstag. Förstår du inte hur olik hon är?

Men han var ensam här i atmosfären. Ensam och utlämnad åt alla sitt medvetandes nycker.

Han knöt handen och aktiverade sin radio på den lokala huvudrelästationen. Han fick sällskap.

– ... och fortfarande finns inga nyheter om vad som egentligen hänt. Det man kan förmoda är att polis och militär arbetar intensivt för att hitta en lösning. Attentatsmännen har tillgång till radio och

därför vill man inte bryta tystnaden. Stämningen på Chryseis är spänd. Det ryktas om en förestående massevakivering trots upprepade dementier. Och den fråga som ständigt tränger sig på är – hur kunde de komma så långt? Detta är radio Chryseis. Vi återgår till det ordinarie programmet, men bryter så snart något nytt händer i denna nya tragiska affär... Ni lyssnar till radio Chryseis. Över alla relästationer sänder vi nu en serie ekonomiska prognoser. Påkopplingskod T-O-T-O. Kompressionstal en miljon, enligt standard.

Efter nerräkningen följde ett kort knaster. Om han kopplat in sin dator hade han fått essentiella data om alla affärsföretag och börser i hela vintergatscivilisationen, komprimerade till några sekunders sändningstid.

Sefrem tänkte på vad han hört.

Samtidigt kontrollerade han sin kurs och korrigerade en avvikelser med tre grader. Enligt datorn skulle han anlända till Mello om två timmar och tjugotvå minuter med en felmarginal på tre minuter. Det var bara på grund av någon föreställning att han måste hävda sig som han utförde vissa saker manuellt.

Det måste vara "folkets röst" som är i farten igen, tänkte han. De har specialiserat sig på de tätbefol-

kade världarna och tydligen främst på Chryseis.

Det fanns smärre lokala terrorgrupper på andra planeter, men dem hörde man sällan talas om, eller de krav de ställde.

Senast hade man tagit en ambassadör från T. Ceti fem som gisslan och begärt att planeterna T. Ceti två och tre skulle utrymmas på människor.

Givetvis hade kravet inte uppfyllts och ambassadören hade slängts ner från hög höjd.

Vad var de för några?

Banditer? Eller idealister? Båda alternativen kan vara lika farliga.

Dessutom, insåg han, kunde man inte vänta sig att de skulle tillhöra någondera kategorin på ett entydigt sätt. Banditer kan förena sig med idealister och vice versa.

Han var i alla fall glad att inte befinna sig på Chryseis. Det lät som om läget var mycket allvarligt den här gången.

Han var naturligtvis bekant med den radikala teorin om utsugning, imperialism och kolonisering. Han visste också att det låg något i den. Människorna kan inte breda ut sig i vintergatan utan att påverka den. Hon kan inte bereda sig ett hem på främmande planeter utan att förändra dem. Att tro något annat vore grundfalskt.

Å andra sidan garanterade ju VF:s stadgor numera att värdefulla miljöer bevarades.

Men "folkets röst" var inte nöjda med det.

Att de inte förstod att de aldrig kunde få igenom sina krav?

De måste vara extrema fanatiker, besatta av en ide, som kanske tycktes dem romantisk och lämplig att dö för just på grund av sin orealiserbarhet.

Innan han anlände till Mello, ett gruvsamhälle nedanför en västlig bergskedja på första kontinenten, hade han fått veta vad det gällde den här gången. Attentatsmän ur "fol-ets röst" hade ockuperat en väte-helium-kraftstation på Chryseis och hotade spränga den i luften om mänskligheten inte inom ett halvt normår utrymde femton namngivna världar. Batak var en av de uppräknade planeterna.

Från luften var gruvan i Mello ett landskap av stora metallcisterner, uppställda som en serie bikupor, slagghögar och jättemaskiner, kranar och något som kunde vara ett kross-verk. Längre bort låg "staden" Mello inom ett artificiellt konstbevattnat område, som lyste egendomligt grönt i den övriga stenöknen. Grundvatten pumpades upp från tusen meters djup, mest för att förse människorna som arbetade här med en harmonisk miljö. Annars kunde de tänkas

söka arbete någon annanstans.

Sefrem satte ner helikoptern på en rektangulär landningsbana. Han steg ut. Luften var torr och hög och mycket varm.

Minsann, en mottagningskommitté. Han måste känna sig smickrad. Det finns inga katter. Inte någonstans. Han log och skakade hand.

- Haakon Landstroem, vi har träffats förut.
- Ja, jag minns det mycket väl.
- Buonar Cheverra. Jag är PR-chef här i Mello.
- Det ska bli intressant, herr Cheverra. Mycket...
- Gwen Landlyn, jag är chefspsykolog här.
- Enchanté.

Det finns inga katter. Du har drömt.

– Mister Ibrahim, ni måste vara hungrig, sa Cheverra. Vi stiger in i vagnen och åker till vår lilla restaurang. En lång resa från Sife och hit.

Hungrig? Ja, det var han.

– En lång resa, sa han, jovisst, men intressant. Jag har alltid min radio. Det är så fruktansvärt spännande att höra senaste nytt från civilisationens centrum, alla sprängningar, kapningar och andra våldsdåd, som ger livet en unik krydda, inte sant?

Han kände inte längre igen sig själv. Det finns absolut inga katter. Jag är VF-inspektör, inte kattexpert.

De tittade osäkert på honom. Tycker ni jag är underlig? Om ni bara visste hur rätt ni har!

De steg in i en rund vagn. Cheverra manövrerade ett reglage från sin plats i centrum och de for iväg i riktning mot en grupp glas- och stålskimrande byggnader. Säkert kontors- och forskningscentra.

Han igenkände nu Landstroem som den sympatiska musiketnologen på Hjalmars party. Jaså, han var här? Men vad gjorde han här? Aha, det var alltså hit han var knuten... och studerade bataernas musikkultur. Så kuriöst.

– Jag förstår att du syftar på de senaste händelserna på Chryseis, sa Landstroem med sin djupa, milda röst. Sefrem nickade.

– Det är horribelt, svettades Cheverra. Man undrar vad polisen gör. En dag har vi dem här, sanna mina ord.

– Det tror jag inte, sa Sefrem, det är en glest befolkad värld. Den lockar nog inte särskilt.

– Man kan aldrig veta, sa den knubbiga mannen. De är ju förryckta.

– Nja... jag undrar det, sa Landstroem. Cheverra gav honom en vass blick.

– Jag ser det etnologiskt, förklarade Landstroem. Ur vanlig moralisk synpunkt kanske man kan säga att de är för-ryckta. De bryter mot gällande normer.

Men de är säkert inte irrationella. Du tror väl inte de har mina sympatier?

– Nej, retirerade Cheverra, givetvis inte.

– Och vad säger en psykolog, försökte Sefrem.

Gwen Landlyn log distant.

– Vi beteendeforskare föredrar att välja någorlunda lättskötta och tacksamma studieobjekt, sa hon. Jag tror inte vi skulle rå på en grupp terrorister.

De stannade utanför en byggnad.

– Här är huvudadministrationen, förklarade Cheverra. I huset till höger finns forskningscentra för läkare och psykologer. Från taket, där restaurangen ligger, har vi utsikt över det mesta. . . Vi har tur, faktiskt. Chefen för Theor Interstellor på Batak är här i dag. Han har uttryckt önskemål att få träffa er.

– Jaha, jag förstår, sa Sefrem vårdslöst.

Han önskade sig plötsligt långt härifrån. En ensam sandstrand med både sol och skugga och havet framför, och inte en människa i närheten. De sköter ju det här alldeles utmärkt utan min hjälp, tänkte han. Vad gör jag här?

– Vore det inte enklare att använda robotar? avbröt Sefrem Cheverras flödande förklaringar av hur allt i Mello gick till.

– Robotar?

– Ja, i stället för batak. De fordrar inte läkarvård, ingen särskild hänsyn. Och de kan säkert arbeta ännu bättre.

– Visserligen, svarade den knubbiga PR-mannen, men robotar behöver tillsyn också, eh? De går sönder, eh?

– Och batakerna har inget emot att arbeta, sa Gwen.

– Men det tycks som om de bråkar ibland? sa Sefrem.

– Stress, sa hon, är vanliga fenomen, även bland primitiva varelser. Vi har bemästrat dem.

– Det finns ju en ekonomisk faktor också, sa Landstroem lugnt. Robotar är dyrare.

– Jaja, man måste samväga många faktorer, skyndade sig Cheverra att påpeka.

De hade ätit men satt fortfarande kvar i restaurangen. Det var eftermiddag nu. Bergen lyste grå-röda i solskenet, där de tornade upp sig, tre tusen meter höga.

Man bröt en åder av theor+ som löpte med början några hundratal meter under markytan. Batakerna iförda plastskyddskläder som de dresserats att bära – att förklara något för dem gick inte, sa Gwen – arbetade i tretimmarsskift. Sedan utfordrades de.

Maten var dopad med en låg dos prochlorperazine för att minska stressen när de fördes samman i större grupper, vilket man måste då och då. Batakerna var med sin väldiga kroppsstyrka väl lämpade för brytningsarbetet. Däremot sköttes upptransporten av mineralet maskinellt och gigantiska pump-anläggningar skötte luftrening och luftförsörjning till schakten.

Uppe på jord togs mineralet om hand av jättelika maskiner, skötta av ett fåtal människor.

Tjugo gruvor arbetade dygnet runt på Batak.

De höll mänsklighetens interstellära civilisation på fötter.

Theor+ var det enda realistiska skärmaterialet i de interstellära rymdskeppen och det var mycket sällsynt, en supertung atom som var absolut stabil, atomnummer 183, omöjlig att analysera tillfredsställande ens med högnivåalgebraiska metoder.

Dessutom var det essentiellt i mindre sammanhang, i vissa kraftverk. Omvandlat i joniserad gasform hade det kusligt ovetenskapliga egenskaper, som de mest skärpta kolomorfer brydde sina huvuden med. Och man skulle velat anlita matematiker från Catworld, men dessa vägrade att samarbeta.

Vilket bara kunde tolkas som ett tecken på egentlig fiendskap.

– Jag förstår, sa Cheverra plötsligt högt.

Sedan lyssnade han som mot en andevärld. Han hade väl en inopererad comenhet i örontrakten.

Efter en halv minut slappnade han av och log ursäktande.

– Det var chefens sekreterare, sa han. Chefen önskar träffa dig vid middagen i kväll. Det går väl bra?

Sefrem nickade och log inom sig när han tänkte på vad som skulle hänt om han sagt – nej, tyvärr är det omöjligt. Då hade säkert Cheverra måst rusa ut och skjuta sig.

– Jag tänkte stanna åtminstone till i morgon, sa han. Det finns ju en hel del att se. Inte bara yrkesmässigt. Jag tycker det är intressant personligen.

Gwen Landlyn, som hade en retinakopplad klocka, aktiverade denna med en blinkning.

– Ni får ursäkta mig, mina herrar, sa hon. Arbetet kallar.

– Så är det, sa Sefrem. Vi ses väl igen?

– Säkert, du är välkommen in när du vill. Om du är intresserad av batak.

– Jag är intresserad av det mesta, sa Sefrem. Utom katter, för katter finns inte. Men gud vad hon var vacker. Jag blir galen.

Detta sista sa han dock inte högt. Det kunde ha

gjort ett egendomligt intryck.

– Åh, jag har själv en konferens om en halvtimme, sa Cheverra.

Nu var hans feta ansikte ett enda stort bekymmer. Vad skulle han göra av gästen? Vad skulle han hitta på?

Landstroem kom till undsättning, kanske inte medvetet.

I alla fall sa han:

– Om du är intresserad, Sefrem, så kan jag guida dig runt i eftermiddag, i lugn och ro.

Sefrem kände sig lättad. Landstroem hade han redan arkiverat som en möjlig själsfrände.

– Utmärkt, sa han. Så kan du berätta mer för mig om batakernelnas musik.

Cheverra tittade från den ene till den andre. Var detta ett lämpligt arrangemang? Men det fanns inget alternativ.

– Utmärkt, sa han. Ta då väl hand om mister Ibrahim. Han är en mycket betydande person. Tyvärr... jag måste rusa – vi ses i kväll.

– Är du anställd av bolaget? frågade Sefrem.

Landstroem tände en cigarett, en arkaisk vana med tanke på de mycket effektivare stimulantia som nu fanns i form av t ex tekuber med minimala biefekter.

Han blåste ut rök.

Sefrem bekämpade en hostning.

– Nej, det är jag inte alls, sa Haakon. Men jag får hålla mig väl med dem, annars kan de kasta ut mig ganska lätt. Jag är här på ett stipendium.

– Stipendium? Det kan inte vara lätt att få.

– Det ska gudarna veta. Jag har haft otrolig tur. Men å andra sidan så gynnas en så okontroversiell forskning som min. Man är mycket mer restriktiv med anslag till en forskning, som hotar ekvilibrium. En planet är en komplicerad tingest. Det finns många känsliga intressen.

– Jo, jag vet, sa Sefrem. Vad visste han, än?

– Men en musiketnolog, sa Haakon, det är kuriöst nog. Jag kan röra mig ganska fritt här. Och mina banbrytande forskningsresultat kan publiceras i Interstellära Musiketnologiska Institutets skriftserie utan risk för censur. Den är det ju bara några musikforskare som håller sig å jour med.

– Censur, sa Sefrem. Finns det censur?

– Inte officiellt, sa Haakon undvikande. Men man blir ju inte populär om man säger impopulära saker, så att säga. Nå... ska vi resa på oss?

– Gärna.

De lämnade restaurangen och åkte ner i en ilsnabb och gravitationskompenserad hiss. Detta var

Theor Interstellär. Här fanns resurser.

– Nå, vad vill du titta på? frågade Haakon när de kom ut i det fria.

– Det vet nog du bättre än jag, sa Sefrem. Stenkrossarna såg jag från luften, jag tror det räcker. Du har ingen musicerande batac nånstans?

Haakon log.

– Nej, inte det. Men jag har inspelningar, som är rätt så intressanta.

– Det låter intressant, sa Sefrem. Upprepandet av den andres ord lät säkert enfaldigt, men han brydde sig inte om det och Haakon såg enbart glad och förtjust ut.

– Äntligen en människa som vill lyssna på dem, sa han. Du är fördomsfri, Sefrem. Ta dig i akt. Vad sysslade du med förresten, innan du kom hit? Ekolog nånting har jag hört.

De gick mot en annan byggnad.

– Interstellär ekolog, sa Sefrem. Jag var lärare vid en akademi på Isztwar.

– Och vad sysslar en interstellär ekolog med? undrade Haakon.

– Om du frågat mig för ett år sen, hade jag trott att jag kunde svara på det, sa Sefrem självironiskt. Sedan dess har jag börjat inse att olika vetenskapliga specialiteter är okommunicerbara. De kan inte

förklaras, utan bara läras ut, vilket tar tid. Jag kunde ge dig en två timmars introduktion, men det jag sa skulle bara orsaka en serie missförstånd. Mycket esoteriskt, säger jag i stället. Har att göra med aspekter på interstellära ekologier, samhällen, in- och utflöden, nyckelepisoder. En tvärvetenskap. .

– Jag förstår, sa Haakon. Det är ett problem det här med kommunikation mellan forskare. Vi griper ofta in på var-andras områden, men eftersom vi talar olika språk förstår vi inte varandra. Och därför uteblir de nyttiga synteserna.

– Just precis, sa Sefrem. Just precis. Och vet du, har du märkt hur vi försöker lösa problemen? Jo vi tänker oss att de ska försvinna genom att alla andra lär sig tala just mitt språk.

Haakon sneglade på honom.

– Det har du kanske rätt i, sa han.

Batakernas sång

– De här rummen tillåter man att jag använder, sa Haakon och gjorde en gest.

Det var två ganska små rum. De var i våningen ovanför psykologernas avdelningar.

– De står ändå tomma, tillade han.

Sefrem såg att det stod en säng i ett hörn, nödtorftigt skyld av ett överkast. Sov mannen här?

Här fanns också en del apparatur.

– Slå dig ner, om du kan hitta någonstans att sitta. Här är tyvärr en enda röra, sa Haakon. Min fru fick inte följa med.

– Så du är gift?

– Jodå. Är inte du?

– Nej, utbrast Sefrem häftigare än han menat.

– Åh, det är inte så farligt, svarade den andre med sitt orubbligt lugna tonfall. Låt mig se här... vad ska vi börja med? Jo jag vet – gruvsången... det är egentligen inte en sång utan en serie variationer över några återkommande intervall på en skala som inte är så enkel som man skulle kunna tro, med tanke på batakernas berömda ointelligens.

Sefrem hittade en låg pall och sjönk ner på den.

– Det tog litet tid innan jag lärt datorn att filtrera bort allt oväsen, så man får sången i någorlunda ostörd form. Helt bra kan det tyvärr inte bli. Lyssna nu, så här låter det utan filtrering...

Ett fruktansvärt larm fyllde rummet. Borrmaskiner drevs in i väggarna. Slamrande vagnar for förbi.

– Med filtrering låter det så här...

Allt oljud försvann, rättare, dämpades till ett tunt brus. Och mot dess bakgrund hörde Sefrem några egendomliga ljud – *oaaaa oaaeee ooooo oomeeaaa eeeeeoo oowaaaa...*

– Är det batakerna? frågade han.

Den andre nickade.

– Det är synd att jag inte är musikalisk, sa Sefrem.

– Det låter alltid illa första gången man lyssnar på ett främmande folks musik. Man måste känna till skalformerna, uttrycksmedlen.

Haakon grep ett instrument av enkel typ. Sefrem kom ihåg att det hette gitarr, ett uråldrigt stränginstrument från Jorden.

– Jag har stämt om den här så gott jag kunnat efter deras intervallsystem. Riktigt bra är det nog inte. Men det här är huvudmelodin i gruvsången...

Han spelade några monotona toner i en viss rytm. Sefrem uppfattade så småningom att det lät som en rudimentär melodi.

Haakon nynnade den.

Med sin djupa röst lät han nästan som en äkta batac.

– Lägg märke till hur primitiv den är, sa han sen. Det är en outvecklad musik av ett folk i fångenskap.

– Fångenskap?

– Ja, mer eller mindre. De valde inte själva att komma hit.

– Och de sjunger så här i gruvan?

– Ja. Jag vet inte vad det är. Kanske det kan sägas vara ett slags arbetssång.

– Det här är ju fantastiskt, sa Sefrem. Har du spelat det här för psykologerna?

Haakon nickade.

– Vad sa de?

– Jag fick en lång lektion om bisurr och annat organiserat ljud hos lägre livsformer. Det bevisar ingenting om existensen av en kultur.

Plötsligt mindes Sefrem vad Alcazar sagt om T-bläckfisken, som bevisligen kommunicerade. Han berättade för Haakon.

– Det var intressant, sa denne. Så de har ett språk?

– Av något slag, ja. Och så bygger de bon och upp-

fostrar barn.

– Men de saknar givetvis intelligens?

– Man anser det.

– Det är intressant, sa Haakon, med alla dessa myter som vi bygger upp vår civilisation på. Och som vetenskapen gör sitt yttersta för att bekräfta...

Han åt middag med Leon Bolár, chefen för Theor Interstellär på Batak. Denne var en medellång korpulent man. Hans auktoritet över omvärlden var imponerande. Alla människor sprang benen av sig, bara han sade något.

Sefrem satt mitt emot honom och de åt bläckfiskstuvning med mängder av okända, men läckra tillbehör.

De drack vin – utsökt bouquet.

– För mänskligheten, sa Bolár.

– För mänskligheten, upprepade Sefrem artigt.

Han erinrade sig vad Katten tyckte om mänskligheten. Men han fick inte tänka på henne. Hon fanns inte.

– Och för theor+, sa Bolár.

– Givetvis, sa Sefrem.

– För utan theor+ ingen mänsklighet, sa Bolár.

Plötsligt stoppade han handen i fickan och tog vårdslost fram en stenbit, som han höll upp.

– Har du lärt dig att älska theor+? sa han.

– Jag förstår inte, sa Sefrem.

– Theor+, sa Bolár, är det som garanterar vår existens. Våra kommunikationer. Allt. Därför måste vi älska det och vara beredda att offra allt för det. Känn!

Han gav biten till Sefrem, som tog emot den.

– Det där är 98-procentig theor+, sa Bolár. Tung för sin storlek inte sant? Behåll den. Du får den. En gåva från Theor Interstellär. Lär dig att älska den... som ditt eget kött och blod, ja ännu mer. Bär den alltid med dig, så den blir en del av dig, en fetisch. Inte dumt va, en fetisch? Jag har alltid ett par bitar på mig. Dyrare än guld. Mänsklighetens blod. Du kan vara utan guldringar på fingrarna eller hur? Men vad gör du utan blod? Det här är ditt blod. Älska det.

Bolár reste sig.

– Nu måste jag gå. Intressant att mötas.

Myternas tvångströja

Nästa dag stod Sefrem och Haakon tillsammans på en balustrad över en gård, vars stenläggning glittrade.

– Dansen, sa Haakon, är egentligen min idé. Psykologerna tog upp den på sitt beteendeprogram och den blev en stor succé. Batakerna härmade villigt och nu gör de egna variationer. Samtidigt har de blivit mer harmoniska.

– Din idé?

Haakon log generat.

– Nja, olika folk i fångenskap har alltid använt musik och dans som tröst och för att hålla uppe sin identitet och moral. Från judarna i fångenskap hos babylonierna till negerslavarna långt senare.

– Och...?

– Jag nämnde något om det där. Psykologerna hade just då en revoltunge att tampas med. De tog fasta på idén och det fungerade. Det är förstås en patetisk syn att se dessa bjässar dansa. Det de och vi skapar är en sekundär kultur, Ersatz, inte något genuint. Jag blir mer och mer intresserad av att åka

upp till batakernas skogsland och studera dem där.

– De äter nötter och dagdriver och är beklagansvärda jämfört med de här som får arbeta, sa Sefrem med en ansats till sarkasm. Det är vad jag fått höra.

– Jag med, men jag börjar undra... fast säg det inte till någon, särskilt inte till Gwen Landlyn. Det är det vanligaste felet en ”överlägsen” kultur gör, när den stöter på en ”underlägsen”. Den underskattar den primitiva kulturen och ser inte dess komplexiteten och raffinemang. Man gör inga egentliga undersökningar, man förutsätter bara att de så kallade primitiva är beklagansvärt kulturlösa. Se på buschmännen på Jorden, eller australnegern. Dessa människor som in på 1900-talet räknades som sämre halvmänniskor, hade en imponerande kultur, baserad på delvis mycket avancerade begreppsbildningar. Särskilt minns jag något australnegerna sade om sina sångare. De ansåg inte att de komponerade sånger. Alla sånger finns, sa de, och ”kompositören” bara upptäcker något redan existerande. Det här är ett prov på platonistiskt tänkesätt, som en kultur utan intellektuell bas verkligen inte är kapabel till.

– Och du tror batakerna kan vara något analogt?

– Tror och tror; jag vill se innan jag uttalar mig.

– En sund attityd, instämde Sefrem.

Nu öppnades en port och batakerna marscherade in

på led. Sefrem stirrade nyfiket, för det var första gången han sett en batak sen mötet i sjukhuskorridoren. De rörde sig med en viss slöhet, stannade väldresserat mitt på gården.

– Sedan danserna började har de kunnat minska dosen av prochlorperazine, sa Haakon. Där ser man hur mycket ett kulturellt inslag kan betyda, även om det är primitivt och artificiellt. Jag måste studera deras egen musik.

Sefrem knuffade på honom med armbågen. Gwen Landlyn var på väg.

Hon ställde sig bredvid dem. Hon bara nickade åt dem, tog upp en visselpipa samt blåste tre skarpa signaler.

Batakerna började röra på sig. Den förste började med en vaggande gång, liksom hoppande från ben till ben. De andra följde honom, snabbare och snabbare. Ledet rörde sig runt gården som en mångfoting. Men allteftersom det blev livligare och livligare, började vissa batakerna improvisera självständigt, kastade med armarna, rullade med huvudet och utstötte rytmiska läten.

Gwen stod med armarna i kors, iförd vit rock, och iakttog belåtet skådespelet.

Dansen blev vildare och vildare.

Ledet bröts upp i klungor.

Batakerna hoppade och vrålade.

Och plötsligt var allt kaos. De hoppade på vägarna och försökte klättra ut. De rullade runt på stenläggningen och slog i den så det dånade. De till och med rök samman inbördes.

Gwen Landlyn tappade fattningen.

– Vad fan tar åt de satans... (hon vände sig till Haakon och Sefrem) Ni får gå in, för vi måste nog lägga ut gas här. De är ju tokiga i dag.

När Sefrem och Haakon stod inomhus, sa Sefrem:

– Tokiga?

– Även människor i fångenskap blir tokiga, sa Haakon. Visst är de tokiga. De lever inte i sin naturliga miljö. Här paraderas de genom växthus en gång om dagen, det är allt.

– Anser du att de är intelligenta?

Haakon tittade ner i golvet. Sen nickade han.

– Trots vetenskapliga bevis för motsatsen? sa Sefrem.

– Vetenskapliga bevis, sa Haakon. Det vetenskapliga beviset består i att de inte vill tala med oss. Men behöver det bero på bristande intelligens? De är lättlärd och vanligtvis fogliga. Det tar vetenskapen som ett tecken på dumhet. För övrigt är deras nervsystem så likt vårt, att man till och med kan transplantera mellan en batak och en människa. Men så är

det med de myter en civilisation baseras på. Vetenskapsmännen gör sitt bästa för att verifiera dem och bevis för att myten inte håller ignoreras eller misstänkliggörs. De batak som är här är säkert mer eller mindre fördärvade och rubbade. Men är det deras fel?

– Jag funderade på det här i natt innan jag skulle somna, sa Sefrem. Såvitt jag kan se är det en moralisk fråga. Det är vår moraliska skyldighet att handla utifrån förutsättningen att batakerna har något slags intelligens, låt vara avvikande från vår. Det är inte en sak som först måste bevisas vetenskapligt, det är en fråga om moral – att erkänna att andra varelser än människan kan ha värdighet, kultur, rätt att leva på det sätt de själva valt. Jag genomgick en kris i natt, tror jag. Det står inte rätt till på Batak.

Han stod tyst och tänkte på bläckfiskarna, som kunde kommunicera, valarna som tog hand om sin avkomma och kunde planera avledande manövrar mot en fientlig ubåt, och nu på batakerna som dansade och sjöng och var olyckliga i fångenskap – trots att beteendeforskarna i vetenskapens namn ivrigt försäkrade det motsatta.

Jag har varit blind, tänkte han. Haakon har rätt när han talar om myter. Och myterna våldför sig på oss. De är omöjliga att genomskåda utan att man

genomgår en själskris. Myten försäkrar oss att allt vi gör är rätt och riktigt, den dövar vår skuld, legitimerar våra handlingar och vår egocentricitet.

Terroristerna

Det är fantastiskt, tänkte han, hur bunden man är av de värderingar som ens omgivning har. Hur reagerar man när det borde vara uppenbart att det är den omgivande världen som handlar fel? Man grips av självförebåelser, känner sig missanpassad. Det hat och förakt, som borde vändas utåt, vänds i stället inåt och blir självdestruktivt. Man litar inte tillräckligt på sig själv, tror inte nog på sitt eget omdöme. När det blir konflikt mellan det egna omdömet och de gängse åsikterna i samhället, väljer man nästan alltid att förtränga sitt omdöme. Är det för att människan är en social varelse som hon reagerar så? Behovet av att passa in i mönstret är så stort att det segrar över förnuftet och den egna moraliska intuitionen. För ingen ska påstå att man inte har en egen sådan, att allt är förvärvat och socialt.

Hur reagerade jag efter valjakten? Jag protesterade inte, jag blev bara sjuk – inåt. Och det utlöste en psykisk kris, där hela mitt liv syntes mig meningslöst. Varför? Kanske för att jag inte längre hörde hemma i det sociala mönstret. Men jag förmådde

inte heller kritisera det. Så dels kände jag mig totalt ensam, dels överförde jag skulden till mig själv.

Och nu är det annorlunda. Hur? Varför?

Det förlösande var kanske när jag insåg att frågan om batacernas intelligens delvis är en fråga om moral. En fråga om vad man bör förutsätta i en situation där man vet mycket litet. Ska man förutsätta att de främmande varelserna är ointelligenta och ta sig rätten att behandla dem som lägre varelser bara för att de inte kan protestera?

Eller ska man vara generös och säga: De är kanske intelligenta, ge dem en rejäl chans, studera dem men låt dem leva på sitt eget vis. Hur många batakter var det han sa finns i gruvarbete på olika platser? Tjugotusen? Trettiotusen?

Kan jag lita på deras siffror?

Där han satt uppe i atmosfären på väg tillbaka till Sife insåg Sefrem Ibrahim att hans ensamhet var större än någonsin. Han kunde inte lita på någonting som han själv inte omsorgsfullt verifierat.

Han kände ingen ångest just nu, men den skulle säkert komma senare. Hur skulle han kunna hävda sig mot ett samhälle med interstellär spännvidd? Hur skulle han kunna göra sig hörd? Han hade aldrig varit någon dynamisk natur, så kunde han bli det nu? Det negativa svaret var givet, självklart. Han

borde öppna dörren och hoppa ut ur helikoptern.

Men han gjorde det inte.

Han visste inte varför.

Han bara valde att fortsätta mot Sife.

Det var inte mod.

Det var något annat.

Man kan inte förklara vad det var. En människa är något oöverskådligt komplicerat.

Han borde ha varit beredd på det värsta nu. Ändå kom nyheterna från Chryseis som en chock för honom. De skar sig rakt in i honom som en kniv, och en stålhand höll fast i dess skaft och vred långsamt om...

– ... vi kan kanske vänta oss en förklaring senare till att polisen lyckades bryta terroristernas ockupering av kraftstation C-14. För tillfället står inga uppgifter att få utöver den kommuniké som i sin korthet lyder: *Polis och militär övertog i dag på morgonen 4/7 2776 kontrollen över kraftstation C-14, varvid samtliga terrorister dödades. Av de totalt nio ockupanterna var sex människor och tre katter. Samtliga bedöms ha varit medlemmar av Folkets röst. De har identifierats...* Några kommentarer från Catworld har än så länge inte stått att få.

– Och nu tror du att jag är en av dem? sa Katten.

Hon var rasande. Pälsen glänste iskallt blå. Sefrem nästan vacklade bakåt.

– Jag... jag vet inte.

– Och du är en människa, sa hon, och anser att du är civiliserad?

– Jag är ingenting, sa Sefrem, knappast längre människa.

Och så kom han på något att säga, som kunde tänkas försona henne med vad han sagt.

– Tror du att jag skulle ha sökt upp dig om jag verkligen innerst inne trott dig vara en livsfarlig terrorist?

Svansen piskade.

Hon förblev isblå.

– Du är min älskare, sa hon.

Det kom djupt ur halsen på henne. Dunkelt förstod han vad hon menade.

– Jag har sårat dig, sa han. Förlåt.

Hon gick bort till fönstret och såg ut. Hon bodde på ett hotell i centrala Sife. Rummet var ganska trångt, bara en sovplats. Han hade fått intrycket att hon mest sov utomhus. Rummet verkade inte mycket använt. Men hon fanns här när han kom hit i dag, upprörd, ivrig att få svar på frågor som tornat upp sig inom honom.

Han tänkte, hon försöker behärska sig, bli lugn.

– Jag var oartig enligt era normer och kanske även enligt våra, sa han. Men jag var upprörd. Förlåt mig de förhastade orden. Jag insinuerade inte någonting, jag ville bara fråga. Nyheten kom som en chock för mig.

Hon snurrade runt. Omgiven av ett ispansar, full av hetta och vanmakt under skalet.

– Tror du inte att den gjorde det för mig också?

Det kunde innebära en chock att hennes fränder medverkat i en sådan här kupp, det kunde också komma som en obehaglig överraskning att de misslyckats. Och hon var så känslig för nyanser i det han sade, till och med nyanser som han inte själv var medveten om.

– En chock, fortsatte hon, en svår chock. Jag är inte civiliserad själv just nu. Jag måste nå behärskning.

– Varje fråga jag kommer på, sa Sefrem hjälplöst, kan tolkas som en insinuation. Men jag vill ju bara veta hur du ser på det här, vad du vet och hur du tolkar det som inträffat. Om jag valt fel ögonblick...

– Nej, sa hon skarpt. Just nu är alla ögonblick fel, så därför får vilket som helst bli det rätta. Sätt dig ner. Jag måste få tänka.

Han satte sig på kanten av en låg soffa.

– Vi har sändebud på flera världar, som du vet, sa hon och bemödade sig att tala med behärskning. Han nickade.

– Några har kommit till den slutsatsen att våld är den enda möjliga lösningen, ett våld riktat emot er inifrån.

– Men vad skall det uppnå?

– Uppenbarligen att människorna skall överge främst de planeter där det finns någorlunda intelligent liv.

– Det måste innebära att tiotals miljarder människor blir hemlösa, sa Sefrem. Även om man tog femtio år på sig och försökte lokalisera beboeliga världar, där det helt saknas varje form av intelligent liv. Inte ens om man ville, är det möjligt.

– Jag vet det, sa hon och hennes päls gled mot grönt. Men den som drabbas av sjukdomen fanatism vill gärna utföra det omöjliga. Och jag förstår dem. Jag förstår den som bryter samman, övergiven av allt förnuft och isolerad bland främlingar som idogt planerar sin egen undergång.

– Det är inte min sak att försvara mänsklighetens handlande, sa Sefrem. Men tror du själv på en sådan undergångsvision. Vi är ju nästan kusligt framgångsrika. Värld efter värld erövrar och tämjs.

– Hittills har ni varit framgångsrika, sa Katten.

Ni har kanske haft tur. Tänk om ni en dag stöter på något som är er överlägset och som bestämmer sig för att hejda er expansion. För ni är ett hot, förstår du, mot alla levande varelser i universum. Vi på Catworld kan inte hejda er med fysiskt våld, vi är för få. Men så blint som ni går fram, kommer ni en dag att trampa någon annan, eller något annat, på tårna. Och då får ni skylla er själva.

– Men finns det något alternativ?

– Ja, det finns alternativ. Att leva i harmoni med omvärlden. Att leva i symbios med andra varelser. Vi katter är rovdjur, vi dödar för att själva leva. Men vi bedriver inga utrotningskrig som ni. Vi försöker förstå och lära känna.

– Tro mig, sa Sefrem, jag förstår dig fullkomligt.

– Gör du?

– Ja. Nu gör jag det.

– Säg inte att du har vaknat till insikt?

– Jo.

Han tvekade.

– Jag har tänkt tillbaka. Nu förstår jag att du ofta gett mig vinkar om vad som pågår för att hjälpa mig på traven. Men jag var blind. Jag såg inte, för jag ville inte se. Vi människor ser tillvaron genom ett nätverk av myter men vi vet inte om det. Därför är det ibland så fruktansvärt svårt att frigöra sig

från dem. Man kanske måste chockas till att börja se. Allt var så bra på ytan. Jag kunde inte tänka mig att man hela tiden systematiskt struntar i de konventioner som VF enats om. Än så länge har jag inte så mycket data men det ska jag börja skaffa. Jag tror inte det blir särskilt svårt ens.

– Du trodde på en värld, där du själv blev plundrad och nästan slagen till döds och där polisen sa sig inte kunna göra någonting åt saken.

– Ja, sa Sefrem. Det verkar inte klokt, men jag gjorde det. Chocken som behövdes fick jag under valjakten. Men det tog tid innan jag kunde använda den konstruktivt. En annan avgörande upplevelse var att se gruvan i Mello, med myriaderna av batakere som arbetare, övervakade av beteendeforskare. Hela ens moraliska intuition säger ju att de har någon form av intelligens, låt vara främmande för oss. Jag vet inte hur intelligenta valarna är, men de står väl på samma nivå som ett jordiskt däggdjur.

– Men Sefrem, sa Katten, de saknar ju hjärna. Du har väl sett anatomiplanscherna.

– Jodå, och det finns också ett mystiskt organ, som man säger sig vara oklar över funktionen hos. Eftersom valens beteende är intelligent, vore det en rimlig slutsats att det här okända organet ersätter en hjärna till funktionen, kanske i samverkan med

andra för oss okända mekanismer. Men den zoolog jag talade med var nästan illa berörd av att ens tala om saken. Det skulle punktera myten för honom om människans överlägsenhet och ett dussintals andra myter. Det skulle framför allt hota valfångstnäringen eftersom VF-stadgan skulle medföra att all fångst måste inställas i avvaktan på att man utreder graden av djurens intelligens. Och trots att han är en så kallad objektiv forskare är han allierad med fångstindustrin. Där finns lojaliteterna. Något liknande kan gälla T-bläckfisken, vars beteende också har intelligenta anslag. Och batakerna – ingen vill ju studera deras kultur! Utom en präst som anses galen.

Katten, nu helt grön, gick emot honom och stod framför honom. Han erinrade sig deras natt och kände en primitiv eggelse efter mer, men han tvingade bort den.

– Du har verkligen vaknat upp, sa hon.

– Du visste allt det här, sa han. Du kunde ha sagt till mig tydligare hur det låg till.

Ögonen lyste till hos henne.

– Hur mycket skulle du ha förstått? sa hon.

Tonfallet var retoriskt.

– Du har nog rätt, sa han. Man måste se det själv för att kunna tro det. Får jag byta samtalsämne?

Lovar du att inte bli upprörd?

– Jag ska försöka, sa hon, balanserad och liksom leende.

– De katter som sägs ha deltagit i aktionen på Chryseis agerade helt privat, anser du det? De hade inget mandat från er regering, eller motsvarande?

– Observatörerna är bara menade som observatörer, sa Katten. En observatör får inte ingripa i skendet. Dessutom var det en majoritet människor med. Vad driver dem?

– Kanske har fanatisk idealism och skurkaktig brutalitet ingått förening som så ofta förr. Det finns kanske en ekologisk förklaring till de här fenomenen, men jag saknar data för att börja leta efter den. Det sociala trycket i alltför täta samhällen, ett växande behov av protest mot en i någon mening onaturlig livsföring. I de flesta samhällen finns olika slags rebeller. Ställer man samman en del sådana faktorer är det som hänt inte alls överraskande, om man ser det intuitivt. Och någon annan möjlighet finns inte just nu. På tio års sikt kanske man kan hitta några formler för det hela, men vad har man för glädje av det. Det gäller att prioritera det som är viktigt. Och här gör "folkets röst" i själva verket den sak en otjänst som de säger sig kämpa för – de avleder uppmärksamheten från de egentliga frågorna. Samti-

digt får deras agerande mängder av människor, som känner sig personligen hotade till liv och lem, att sluta upp på samhällslets sida. Man ropar på lag och ordning och till sist blir även en fredligt framförd, saklig samhällskritik stämplad som förräderi. Det har hänt och det kan hända igen.

Han tystnade, förlägen. Han hade eldat upp sig som aldrig förr på en lektion i sitt avlägsna förflutna vid akademien. Katten var också tyst och tankfull.

– Vad tänker du göra? sa hon sen.

– Om jag bara visste det, sa Sefrem. Enda möjligheten är – tror jag – att försöka vädja till de bättre och insiktsfullare delarna av mänskligheten. VF-stadgorna drevs säkert igenom av folk som menade att de skulle följas. Jag kan utarbeta en detaljerad rapport och skicka den med en begäran att ett antal undersökningskommissioner sänds till Batak. I bästa fall sker det. I sämsta fall har jag rört om i grytan. Jag kan satsa på att verka för att VF-stadgorna inte bara följs, utan skärps. Något snabbt avgörande kan jag inte hoppas på.

Han suckade.

– Jag behöver mer fakta, sa han. Jag tänker eventuellt resa upp och studera batakerna i reservatet.

– Då borde du kontakta fader Mulligan, sa Katten.

– Han är kanske inte helt galen?

– Det får du avgöra själv.

– Ja, man ska främst lita på sitt eget omdöme.

Han borde gå nu. Han tvekade, sedan sträckte han ut en hand och strök sakta över hennes päls. Den kändes elektrisk.

Hennes tass rörde vid hans ansikte, infällda klor.

– Akta dig, sa hon. Ditt liv blir farligt nu.

– Sköt om dig själv, sa Sefrem. Vi ses.

När han vände om för att gå, snubblade han nästan och föll. Med vindsnabbhet var hon där och hjälpte honom.

– Är du sjuk? frågade hon oroligt.

– Nej.

Han andades ut.

– Jag bara snubblade. Benen är litet stela. Jag har nog fått träningsvärk. Det har varit väldigt mycket spring de senaste dagarna.

Han kom ut i luften på landningstaket.

Jag är ingen hjälte, jag är inte det! Varför kunde inte den här bördan ha anförtrotts åt någon starkare!

När han flög hem, kom han att tänka på sin företrädare; denne hade mist sin post efter en skandal.

Han insåg att det kunde vara viktigt att veta ex-

akt vad som hänt, och bestämde sig för att forska i saken. Det fanns så mycket att göra, helt plötsligt.

Så överväldigande mycket.

Ekologisk analys

Han satt med sin terminal i handen och arbetade med de data han hittills samlat in, mer eller mindre slumpvis. Nu tog han ut dem, funderade på dem, grupperade dem i kategorier och fann att enkla sitwell-extrapoleringar kunde göras på en del av dem med åtminstone nittiofemprocentig säkerhet. Härigenom fick han en mycket klarare bild av vad som fattades.

Det vore meningslöst att anlita officiella register över fångster, eftersom de registren säkert skulle överensstämma med de kvotregler som VF fastslagit. Andra officiella register kunde däremot ibland vara nyttiga, till exempel över antalet fångstfartyg, mängden anställd personal, antal månader till sjöss och liknande. Om han kombinerade detta med sina egna intryck av framgångsrik jakt och förutsatte en rimlig men inte överdriven fiskelycka, skulle han få fram siffror över fångsterna som mer överensstämde med verkligheten.

De behövliga uppgifterna skaffade han lätt hemifrån. Sedan gjorde han en serie extrapoleringar på

materialet och fick fram siffror.

Fångstsiffrorna överensstämde inte med de officiella. Det hade han inte väntat sig heller.

Men att skillnaden skulle vara så stor...

Chockad ägnade han resten av dagen åt att skaffa in upp-gifter om valarna, den uppskattade totala populationen, observerade frekvenser av valstim med mera. Han fick kom-lettera med allmänbiologiska rön som visat sig ha generell räckvidd hittills rörande behövt livsrum. Han stoppade in en rimlig hypotes om den stress valarna måste utsättas för under jakten. Bland annat kunde man förmoda att det ledde till störningar i fortplantningen, som ofta är en känslig mekanism, och som man visste var det hos batakvälen.

Sedan tillämpade han de fångstsiffror han tidigare fått fram och lät sin maskin göra en serie prognoser. Det resultat han kom fram till gav honom ännu en chock.

Efter tjugo år räknat från nu skulle batakvälen vara utrotad.

Sex dagar senare anlände Sefrem Ibrahim åter till Sife efter en resa till Medelhavet. Han hade studerat den populära sporten bläckfiskjakt på nära håll, intervjuat såväl turister som bofast folk som bott

här hela sitt liv. Ställt frågor som "Har det blivit svårare att jaga de sista åren?" eller "Hur överlistar man en bläckfisk?" Svaren hade arkiverats i hans D-15.

Han började få underlag för sin rapport. Genom att sammanställa uppgifter från skilda håll och jämföra dem med varandra, kunde han få en allt mera exakt bild av verkligheten. Han hade nu användning för alla sina formella kunskaper i ekologisk analys, kunskaper som han hittills endast tillämpat på det förflutna. Nu använde han dem på den omedelbart tillgängliga verkligheten.

Hans moraliska indignation hade ersatts av en rent vetenskaplig lidelsefullhet.

I stället för att leta fram data ur gamla källor och analysera dem, tog han sina data från samtal med turistguider, fiskare, turister, broschyrer... Han sammanställde dem och gjorde extrapoleringar och jämförde resultatet med andra insamlade uppgifter. Så småningom tätnade mönstret. Sannolikheten för bildens riktighet förhöjdes. Han rörde sig med felmarginaler på endast halva procent.

Han undersökte också attityderna till bläckfisken. Det visade sig att den jagande turisten upplevde bläckfisken som en aktiv och farlig motståndare, att erfarna jägare med viss respekt berättade historier

om dess slughet... Allt detta pekade på att den som kom i kontakt med bläckfisken upplevde den som intelligent. Och ju mer material av det slaget han kunde få ihop, desto artificiellare skulle varje försök att bortförklara detta med hjälp av termer som "instinkt", "betingad reflex" och liknande verka.

Han noterade följande reflektion: Strikt taget kan man inte ens bindande bevisa att ens medmänniskor är intelligenta. Det finns en uppsjö av hypoteser med vars hjälp man kan bortförklara alla tecken på intelligent handlande som något annat. Sett ur min synvinkel kan alla människor jag möter vara själslösa automater, som bara skickligt programmerats för att lura mig. Man kan inte vederlägga en sådan tanke med hjälp av fakta. Det är ett moraliskt avgörande som ligger till grund för att jag anser mina medmänniskor intelligenta på samma sätt som jag själv. Det är inte bara så att den åsikten är den mest sannolikt riktiga, utan den är etiskt och moraliskt överlägsen alla andra. Det går inte heller att bindande bevisa att T-bläckfisken är intelligent. Men när en tillräckligt stor mängd fall av intelligent beteende observerats, blir hypotesen att de är intelligenta moraliskt överlägsen.

Vetenskapen är inte bara en fråga om ett kallt insamlande av givna fakta.

Alla uppgifter sätts i relation till olika slag av normer. Själva påståendet att någonting är ett faktum baserar sig på en serie normer.

Därför är frågan om vetenskapens objektivitet så oerhört problematisk.

Full av tankar och med en känsla av att han åtminstone hade halva råmaterialet till sin rapport färdigt, anlände han alltså till Sife, där husdatorn – Hubert – meddelade honom att fru Namiko Wrede sökt honom för en halvtimme sedan.

Sefrem kastade sig på sängen och pustade ut.

Han var dödstrött. Benen värkte efter allt spring – och så den långa hemresan då han måst sitta stilla. Även det är en påfrestning för musklerna, som helst vill ha något mittemellan. En smula ansträngning och en smula vila.

Namiko Wrede?

Han mindes henne späd och graciös och med mandelfor-made ögon.

Hur gammal?

Trettiofem?

Säkert något äldre än han själv i alla fall, men en ålder som bara tagit sig uttryck i mognad.

En kvinna som slösat bort sitt liv på en karl som Hjalmar. Men vad visste han om det? Vad visste han

om deras samliv?

Förhållandet man – kvinna är så komplicerat.

Att grubbla över det är som att dyka ner i en djup sjö...

Vad ville hon?

Han sträckte på sig, bekvämt, inte alls fylld av ångest, nej, självsäker. Han hade arbetat och funnit lösningar, nu kunde han koppla av. Med vad?

Med att ligga så här och fundera.

Ville hon bara bjuda honom på ett nytt garden party?

Usch... !

– Hubert, sa han plötsligt, ring upp fru Wrede åt mig är du snäll.

– Ja, sir.

Trettio sekunder senare annonserade Hubert:

– Fru Wrede, sir.

Han hade ingen bildskärm här och kunde inte se henne. Rösten förmedlades genom hela huset. Hans svar var tydligt för henne om han så viskade där han låg.

– Fru Wrede, sa han. Ni hade ringt.

– Ja. Men kalla mig Namiko är du snäll, Sefrem.

– Jag trodde japaner var formella av sig.

– Inte på det sättet som du tror. Dessutom är vi långt från Japan nu.

– Ja, det får man säga, svarade han nonchalant där han låg. Du hade ringt mig?

– Ja, sa hon, jag har ringt flera gånger, men du är alltid ute på dina resor.

– Jag har varit borta i sex dar, sa Sefrem. Vid Medelhavets blå vatten.

– Jag är avundsjuk. Då har du fått bada och fiska.

– Inte alls, jag bara inspekterade litet.

– Javisst, du är inspektör.

– Ja.

– Nå...

Vart ville hon komma?

– Då kanske jag kan hoppas att du tar emot min inbjudan?

– Din inbjudan?

– Att inspektera mitt hem i kväll, kanske över en drink. Uppriktigt sagt så har jag tråkigt.

– Jag trodde ni alltid hade huset fullt.

Hon skrattade.

– Då trodde du fel. Hjalmar är på tredje kontinenten – inte för att jag vet varför. Och som vanligt har han lämnat mig ensam.

– Så du är diplomatänka?

– Ja, Sefrem, det är ett bra ord. Nå, kommer du, eller ska jag bli tvungen att koppla på nöjes-elektroniken?

– Genast? sa han.

– Varför inte? Vi kan ta en drink, äta litet, prata litet. Jag har inte fått se så mycket av dig, Sefrem. Du är en otillgänglig natur.

– Jag har bara haft en del att göra med att sätta mig in i arbetet, sa han undvikande.

– Nå, men kom då. En inbjudan är utfärdad.

– Jag måste duscha först, kom precis hem. Jag är trött, så särskilt spirituellt kommer jag inte att vara.

– Säg inte det, sa hon. Allting är relativt, och jag har mest Hjalmar att jämföra med.

Hon serverade honom egendomliga smårätter och försökte lära honom äta med pinnar, vilket misslyckades. De skrattade åt det tillsammans.

– Mina föräldrar var mycket traditionsbundna, sa hon. De hade helst sett att jag gifte mig inom en japansk släkt. Men jag ville komma ut och se mig om, så Hjalmar kom bokstavligen som en skänk från ovan, när han landade i sitt rymdskepp.

De satt på kuddar på golvet, omgivna av bildprydda sidenskrämmor, som skapade ett extra rum i rummet.

Han fick ris och fisk och saker som han inte kunde identifiera. Och så fick han saké.

– Jag skickar efter det ibland hemifrån, sa hon.

Det är dyrt, men Hjalmar tycker inte om det, gudskelov.

Sefrem smakade försiktigt. Det var inte så starkt som han väntat, och det hade en aromatisk, rökliknande smak. Till färgen var det gulvitt som något oren sprit.

Han säg på Namiko, som roat sig med att klä sig japanskt i kväll. Hur autentiskt kunde han inte bedöma, men han tyckte allting var charmerande och lustigt.

Under måltiden, som varade länge, talade de om sig själva och sina liv. Sefrem med viss försiktighet och Namiko med allt större oförsiktighet. Hon hade följt med Hjalmar för att komma ut. Kanske hade hon också varit förälskad i honom. Det var så länge sen, svårt att minnas. Först till Chryseis, sedan till Canopus och så hit.

Nu kände hon sig mest som fånge igen.

– Kunde du inte följa med din man ut på hans resor? sa Sefrem naivt.

Hon såg på honom med sina mandelformade ögon.

– Det skulle nog vara litet pinsamt för mig, sa hon, med tanke på alla de affärer han har, en i varje stad minst.

Sefrem svalde sin bestörthet. Sedan insåg han snabbt att detta kanske var precis vad man kunde

vänta sig av den burdust hjärtlige och ytlige mannen. En mask av pålitlighet, som dolde en fundamental opålitlighet, grundad i en total egoism.

Han kände genast medlidande med Namiko.

– Du vill inte skiljas? sa han.

Hon suckade.

– Vad skulle jag då göra? Jag är utbildad till ambassadörshustru, det är allt.

Hon log intagande.

– Jag bryr mig inte om honom längre, sa hon. Vårt äktenskap är en affärsförbindelse. Jag förströr mig på egen hand så gott jag kan.

Och Sefrem förstod vad hon menade, vad denna måltid med sin exotiska prägel, en smula saké och intim konversation var ämnad att leda fram till. Och eftersom han mist sin oskuldsfullhet, begrundade han det hela och fann det vara ett utmärkt arrangemang. Namiko var en vacker kvinna, han hade känt dragning till henne så fort han såg henne första gången, fast han då genast förträngt den. Och hon var en människa, kanske kunde hon hjälpa till att utplåna Katten ur hans erotiska drömmar? Det skulle vara bättre att drömma och fantisera om ambassadörens sköna hustru än en vildkatt från en främmande värld, mindre omstörtande och farligt.

– Det är skönt här hos dig, sa han. För första

gången på mycket länge kan jag koppla av.

– Jag har tyvärr ingen shamisén, sa hon. Men när hon snäppte med ett finger fylldes luften – som en doft – av avlägsen musik.

De böjde sig mot varandra, båda i full förståelse om vad de ville, och kysstes lätt. Det var en beröring av läppar. En plötslig minnesbild av Fridi Berman fick Sefrem att rycka till. Namiko såg på honom, leende som en ros.

– Vad var det Sefrem?

– Ingenting, sa han, ingenting.

Och så var hon i hans famn och kyssarna blev hetare och djärvare. Hennes tungspets var liten och smal, så olik Kattens, tänkte han. Medan den lekte med hans löste hon upp sina kläder.

Hon var så späd, tyckte han, så olik.

Varsamt lade han henne ner på golvet och tog av sina egna kläder. Sedan stod han på knä mellan hennes lår, och hon låg där och såg allvarligt på honom.

När han bottnat i henne, slog hon benen om hans rygg och skrattade som ett barn som fått en present.

Hon var en människa, ingen katt. Det fanns inga katter mer.

Och han var en människa som hon, och människor begår ibland misstag, men det skulle rättas till,

alltihop. Och så skulle det bli bra.

Det som återstod för honom nu var att ta en titt på hur batakerna levde i vilt tillstånd. Några intressanta observationer därifrån skulle ge den rätta snärten åt den rapport som växte fram i hans tankar.

Han hade ännu inte besökt den norra kontinenten, vars subtropiska zon upptogs av väldiga skogar, där batakerna enligt ryktet drev omkring i flockar och levde på nötter, kanske olyckliga att inte även de blivit uttagna till arbete i någon gruva. I varje fall om man fick tro Gwen Landlyn och hennes kolleger.

För att förbereda sig sökte han upp fader Mulligan. Han hittade denne till sist i ett halvt förfallet hus utanför en förort till Batak City. Det var ett hus som saknade all komfort; det erbjöd möjligen ett skydd mot vinden och utrymmen att stapla saker i, en sovplats, men inte mycket mer.

Prästen var hemma, ute i en odling av växter som Sefrem inte kände igen. Han var klädd i en sliten svart kostym och hade början till en flint, i vilken huden lyste brunbränd och mörk genom det glesa, nästan vita håret. Utan att märka Sefrems ankomst – han hade satt ner helikoptern hundra meter bort och gått till fots – fortsatte han sitt mödosamma

arbete. Händerna var seniga och slitna men hade kvar sin styrka. Ogräs rycktes upp och kastades i en hög. Sefrem stannade och hostade.

Fader Mulligan drog upp en stjälk som var överväxt med vassa törnen. Han gjorde det med sina bara händer, lugnt och eftertänksamt, som om han fortfarande inte hört Sefrem.

Men sedan vände han sig om. Hans blick var fast, men det han sade lät som en ramsa från en galning.

– Jag såg en dåre, fast var han rotad. Men plötsligt måste jag ropa ve över hans boning.

– Fader Mulligan?

– Fallet, fallet är det stora Babylon; det har blivit en boning för onda andar, ett tillhåll för alla slags orena andar och ett tillhåll för alla slags orena och vederstyggliga fåglar.

– Jag kommer för att fråga om batakerna, sa Sefrem hjälplöst.

– En tillsluten lustgård är min syster, min brud, en tillsluten brunn, en förseglad källa. Såsom en park av granatträd skjuter du upp, med de ädlaste frukter, med cyperblommor och nardusplantor... Ja, jag kommer till min lustgård, du min syster, min brud; jag hämtar min myrra och mina välluktande kryddor, jag äter min honungskaka och min honung,

jag dricker mitt vin och min mjölk. Batakerna, säger du? Vem är du som vill fråga om batakerna? Är du människa? Men ingen människa bryr sig om batakerna, trots att de är Guds barn. Många är hans grenar och väldig hans mångfald. Hans rötter genomtränger jorden och den som vill lyssna kan höra hans röst överallt. Batakerna, säger du? Vem är du?

Sefrem sade osäkert:

– Mitt namn är Sefrem Ibrahim. Vi har träffats, hos Hjalmar Wrede.

Fader Mulligan tittade tveksamt på honom. Tydligt kände han inte igen Sefrem.

– Det sägs att du bott bland batakerna i många år. Jag har kommit för att höra dig berätta, sa Sefrem och försökte falla in i den andres högtravande stil.

– Berätta? Han talade, men vem lyssnade? Han ropade, men vem hörde? Och likväl hörde Saulus, när blixten slog honom. Är du Saulus?

Mannen är galen, tänkte Sefrem. Ska jag svara ja eller nej? Han sa:

– Det är jag som är Saulus. En röst kallade mig hit för att jag skulle höra sanningen om Bataks folk.

Fader Mulligans haka sjönk nedåt i häpnad. Ögonen förblev visionärt stadiga. Efter en stunds – för Sefrem utomordentligt spännande – tystnad sa han:

– Vik hädan, frestare. Du har kommit för att be-

spotta och begabba mig. Vik hädan!

Han tog ett steg mot Sefrem, som om denne var en livsfarlig demon.

– Fader, sa denne desperat, känner du inte igen mig? Saulus!

Mulligan stannade upp. Han vände blicken mot skyn och pekade uppåt.

– Överallt kan du höra deras sång. Överallt lovprisar de Trädets gudomliga makt. Vill du höra dem lovprisa sin fader, vill du höra dem sjunga hans lov – res då till Landet där han bor. Res nu och lär av vad du ser och du skall bli frälst. Och när du sedan kommer åter och berättar vad du sett, då skall du bli begabbad och bespottad. Då skall stenar kastas mot dig så snart du försöker tala. Då skall du förstå att Herren prövar sina utvalda mycket hårt. Huru länge skolen I bedröva min själ och krossa mig sönder med edra ord? Jag måste lägga handen på munnen. En gång har jag talat och nu säger jag intet mer; ja, två gånger, men jag gör det icke åter.

Han vände sig om och böjde sig över växterna och drog upp ogräs med sina seniga fingrar. Sefrem förstod att han inte skulle säga mer och gick undrande sin väg.

I batakernas land

Batakerna rörde sig som skogsgudar i frihet, banade sig väg på marken under de gigantiska valv som de höga trädkronorna bildade, och genom vilka solljuset trängde ner som genom väldiga, grönschatterat målade kyrkfönster, följde stigar eller bröt ny mark med hjälp av sina väldiga kroppskrafter. Man kunde ha tagit dem för gorillor om de inte gått så upprätt; dock inte rakryggade som människor utan med en svängd, smidig hållning som höll det övertunga axel- och skulderpartiet i fullkomlig balans. Det som verkat groteskt i en sjukhuskorridor eller på en gård i Mello, det var naturens egen självklarhet här. Batakerna levde på nötter, och det var svårt att se något utvecklat samhällssystem - vilket inte behövde betyda att det inte fanns något. Men att de var intelligenta varelser det var fullkomligt klart, åtminstone sedan han sett dem ta hand om ett stormskadat träd. Det hade varit stormvarning över området dagarna innan han flög över Medelhavet, och tydligen hade det här trädet välts eller knäckts av stormen där det stod i utkanten av de enorma, vidsträckta skogarna av

hundra meter höga träd.

Men ett sällskap om femton batakter, män och kvinnor och några ungar som mest såg på, tog hand om det skadade trädet. De grävde hål i marken och byggde väldiga stöttor av material som de tog från redan döda och ihåliga träd, och fick till sist med enorma ansträngningar av sina samlade krafter och en icke oäven planeringsförmåga ner det skadade trädet i jorden. Hålet fylldes igen och marken trampades till samtidigt som den begöts med vatten. Därefter väntade de vid trädets rot, runt dess stam, tills det – uppenbarligen – blev klart att det skulle klara sig. Då försvann de inåt skogen igen. För Sefrem hade världsbilden åter rubbats – detta var mer än han väntat. För honom hade det räckt med en rudimentär glimt av intelligens, det var vad han trott sig skola möta.

Men här fanns en organisation, en moral, kanske en religion centrerad kring träden. Inte egendomligt i så fall, eftersom träden gav batakerna deras viktigaste föda, nötterna. Man kunde se dem växa i stora klasar långt uppför stammen.

Senare, efter flera veckor, fick han se dem klättra uppför de magnifika stammarna. Episoden med det skadade trädet hade avslöjat att deras styrka var ekologiskt funktionell, inte en ”freak” som fackter-

men löd för en onödig egenskap hos ett levande väsen. Vetenskapsmän, om de nu borde hedras med det namnet, som studerat batakerna på avstånd, hade sett deras kroppsstyrka som en ”freak”; det var fel. Batakerna och träden hörde samman. Och det fordrades en avsevärd styrka för att kunna klättra uppåt kanske sextio meter och kasta ner nötter, en uppgift de starkaste batakerna tydligen turades om att utföra.

Ibland var de ända uppe i kronorna, där svagare grenar böjde sig under deras tyngd.

Sefrem, som höll sig på avstånd, hisnade.

Han hade valt att studera ett speciellt område, snarare än att flyga omkring och bara få snapshots.

Han hade undrat hur de skulle reagera inför honom, men de ignorerade honom fullständigt, bara han inte kom för nära. Då drog de sig undan. Någon nyfikenhet gentemot helikoptern visade de inte. Han hade satt den i en glänta, med varningssystemet på. Den fick stå orörd och obesökt.

Själv gjorde han längre och längre utfärder, kände sig säk-rare och säkrare på deras fredlighet. Nu kunde han komma inom hörhåll och deras sång förbryllade honom mer och mer. För de sjöng och han kände igen skalformerna som Haakon demonstrerat, det var bara rikare varierat här – det lät friare och faktiskt

gladare. Variationerna var fler, han lagrade dem och analyserade dem med sin D-15 och upptäckte att vissa mönster återkom oftare än andra, något slumpartat var det inte fråga om. Det hade han heller inte väntat sig, inte nu längre.

Hans så länge bortglömda studier i ekolingvistik kom tillbaka, han fick intuitioner och aningar. Det var inte bara fråga om ett glatt musicerande för ro skull, det var knutet till bestämda situationer, och sedan han lekt med tanken om en ceremoniell uppsättning sånger, slog honom den långt mer radikala och revolutionerande idén, att det inte var sång alls, inte en fråga om musik:

Det var ett språk!

Melodierna hade innebörder; deras kombinationer och variationer hade innebörder, blev uppmaningar, påståenden, frågor och berättelser.

Det skulle fordra tiotals år av forskning för att komma detta språks grunder på spåren, men han blev mer och mer viss om att det i huvudsak var så.

De talade inte i ord, inte i ljudkombinationer av klusiler och vokalljud, fixa sådana, som fått betydelse, utan i melodier.

Inte egendomligt att psykologerna inte lyckats upprätta förståelse. Språkprinciperna var så helt olika. Även om man har två mycket främmande språk

kan man börja kommunicera om språken bygger på likartade grundidéer. Men om de inte gör det? Då förstår kanske inte den ene ens att den andre försöker kommunicera.

Hans hjärna exploderade.

Han lyssnade på dem med mikrofoner, spelade in och databehandlade kombinationerna. Strukturinnehållet var självklart även om betydelseinnehållet måste vänta på sin tolkning.

Batakerna var intelligenta, de hade ett språk och en egen kultur.

Enbart detta skulle med dagens VF-stadgor räcka för att sätta Batak under karantän i avvaktan på en utredning, som kunde ta decennier. Batakerna skulle få lämna gruvan, få återvända till sina skogar. Man skulle försöka etablera kommunikation med dem i deras egen miljö. Valen skulle fridlysas och även T-bläckfisken.

Batak kunde räddas. Den var en av de få världar, som man börjat kolonisera efter det att paragraf 5 instiftats.

Tess Califer

För inte så länge sedan, ett halvår kanske, hade varje flyttning eller miljöombyte för Sefrem Ibrahim inneburit en stor psykisk påfrestning, en revolutionerande omstörtning av de linjer efter vilka han orienterade sig. Nu var han så uppfylld av sin upptäckt och vad han gjorde, att det inte föreföll honom egendomligt att han en dag befann sig på en helt annan värld, Kazyäe, efter en veckas resa. Under tiden ombord på stjärnskeppet, hade han arbetat med sina insamlade data, spårat trender.

T-bläckfisken höll exempelvis på att emigrera från Medelhavet ut i de stora haven.

Tendensen var tydlig.

Även i haven förekom flyttningar nu, som tio år tidigare var okända.

Bläckfiskkolonierna sökte uppenbarligen efter tryggare boställen.

Balansen var rubbad, planetens djur kämpade förtvivlat för att återuppnå ett ekvilibrium.

Sefrem gjorde upp flödesdiagram nu, korrelerade isolerade data, testade hypoteser mot materialet och

fick mer och mer struktur på det. Han visste att hans rapport måste göra ett vetenskapligt intryck när den kom. Det räckte inte att bara säga sanningen.

Sedan övergick han till att gå över vad han nu visste om de vilda, nej, fria batackerna. Då anlände han till Kazyäe, även den en nyöppnad värld. Här skulle hans företrädare på posten som VF:s översynsman finnas, om han fortfarande levde. Sefrem ansåg att han behövde träffa mannen, innan han själv skickade sin rapport, höra efter vad som egentligen hänt ur dennes synvinkel då han måste begära avsked.

Han hade gjort det – hade Sefrem fått fram genom att utnyttja nyhetsbyråernas dator – inte avskedats, efter en skandal som hade att göra med förbjudna narkotiska medel. Att se något sådan sägas om Tess Califer hade varit uppskakande. Kunde det vara sant?

Det narkotikum som varit inblandat här var en hallucinogen av särdeles otrevligt slag, som ursprungligen utvunnits ur en växt just på Kazyäe. Det var förbjudet men smuggeltrafiken var lönsam. Tess Califer skulle ha varit huvudman för denna på Batak.

Med primitivt flyg kom Sefrem från rymdhamnen till huvudstaden Kazyäe City.

Här skulle Califer finnas, om han ännu levde.

Den sista bild Sefrem sett av honom hade framvisat en narkotikaskadad, härjad, tidigt åldrad man.

Kazyäe hade dåligt utbyggda kollektiva transportmedel, men det fanns taxi. Sefrem tittade på den adress han rotat fram och visade den för chauffören.

Denne skakade på huvudet.

– Vad?

– Inte de distrikten. Prova någon annan!

Sefrem sa:

– Jag kan betala bra.

– Prova någon annan!

– Jag kan betala mycket bra, sa Sefrem.

Chauffören kliade sig i pannan, där svettiga och smutsiga hårtestar hängde ner.

– Hundra pund, sa han.

– För helvete! utbrast Sefrem.

– Prova nån annan.

– Okej för helvete, hundra pund, men kör nu, jag har bråttom.

Chauffören tittade menande på honom och körde. Det gick upp för Sefrem att mannen tog honom för narkotikaslav, att det var därför han pressat honom, ”vetande” att Sefrem var desperat att komma till de rätta distrikten. Sefrem hade också bråttom, men av en helt annan orsak.

De körde genom staden och bilden förändrades när de lämnade de smäckra vit- och gulskimrande hotellkomplexen i centrum och kom ut i förortererna – här var det mest uppsmällda skjul av plåt och trä, smutsiga barn jagade varandra i bråten; en del såg undernärda ut, deras föräldrar var narkomaner. Sefrem tänkte, det är inte sant, inte nu, inte i modern tid.

Chauffören stannade farkosten,

– Hit kör jag. Inte längre. Vill inte ha trassel med certifikatet.

– Är det långt kvar till adressen? sa Sefrem.

– Rakt fram hundra meter, sen till höger femtio meter. Där finns en sidogata.

– Tack, sa Sefrem, betalade och steg ur.

Här skilde han sig verkligen från mängden. Han undrade plötsligt om han skulle bli påhoppad av rånare eller desperata dårar. Orolig skyndade han uppför gatan medan taxin försvann bakom honom i ett moln av stoft. Ja, gatan här var bara jord, trampad och torr. Solen var rödare än på någon värld han hittills besökt, och het.

Han såg barnen och tänkte – vilket liv har ni framför er? När han räddat Batak, kanske Kazyäe stod i tur. Och han som inte trott att han hade någon uppgift. Det fanns alldeles för många.

En sak i sänder.

En kvinna låg mitt på gatan och pratade och sjöng för en obefintlig, kringstående publik. Hon var klädd i brokiga kläder, hopsnodda av olika tygsorter.

Män blängde misstänksamt på Sefrem genom portgångar och nedrebottnfönster. Och överallt barren, frukter av hopplösa förbindelser i en hopplös del av världen.

– Vad ska du här? sa en man hårt till Sefrem, när han såg ner i den lilla sidogata, som var hans destination. Mannen kom snett bakifrån, som en utsänd vaktpost.

Sefrem ryckte till. Skulle han be mannen sköta sina egna affärer? Men han ville inte ha en kniv i magen, han ville träffa Califer och snabbt komma härifrån.

– Jag söker en gammal bekant, sa han. Tess Califer. Mannen blängde misstänksamt på honom. Han hade ett djupt ärr i kinden, ögonen var gulaktiga, han var senig och ådrorna sprängde sig ut genom armarna.

– Tess Califer? upprepade han. Sen skrattade han. Gamle Tess är i sjunde himlen, eller sjuttonde. Försök bara. Tredje trappan till vänster.

Han gick sin väg.

Sjunde, sjuttonde, sjumiljonte... Tess Califer hade transcenderat dem alla och som en spjutspets av glödgat stål borrat sig genom alla dimensionsbarriärer in mot sanningens absoluta centrum, som var en skalbagge på hans arm.

Han satt och stirrade på den, när Sefrem kom in i det ruckliga rummet och märkte inte att någon anlände.

Skalbaggen var Gud, det förkroppsligat Gudomliga, liksom hans egen arm var Gud och det Gudomliga. Men just nu insåg han, nej, såg åskådligt och med glasklar tydlighet, rummet, staden, planeten, solsystemet, galaxen, metagalaxen... Den var centrum, fokus för allting, och när den rörde ett tunt ben störtade vintergator samman och imperier gick under. De matematiska proportionerna var essentiella för att det hela skulle fungera, exempelvis sju (ben), ett förhållande mellan längd och bredd på 3:2 och fasettögonens slipning. Insekten sög hans blod nu, det var underbart, på så vis tjänade han Gud. Han blev Guds substans.

Sefrem väntade tålmodigt i timme efter timme, medan hans forne kollega gick igenom stadium efter stadium, från den kontemplativa extasen till ångestkrampen, då han satt stel av skräck och såg saker.

Den magra kroppen plågades av ryckningar, som ingen borde kunna överleva. Och när det hela matades, tiggde människovrakat bara om mer. Då försökte Sefrem få kontakt med honom.

– Du ska få mer, sa han, Tess Califer, hör du mig? Tess Califer? Califer?

Mannen stirrade nu tomt uppåt.

Sefrem fick en idé.

– Batak, sa han. Batak. Hör du? Batak!

Ögonen rörde på sig, försökte fokusera honom. Läpparna skulle formulera något, men det blev bara ett omänskligt gnällande.

Sefrem rös i djupet av sin själ.

Skulle han alls få något ur Califer?

– Tess, sa han, jag är Sefrem Ibrahim, din efterträdare på Batak. Vad hände där? Hur hamnade du i detta?

Ögonen irrade; fanns det inte en glimt av medvetande i dem nu?

– Vatten? sa Califer plötsligt.

Sefrems ögon flackade, han såg en karaff och tog den. Förde den till Califers läppar och hällde litet mellan dem. Mannen sög i sig vätskan. Hans mun måste vara dammtorr, en bieffekt av medlet.

– MTP, sa Califer nu, mer MTP, annars dör jag, hör du det, annars dör jag!

Sefrem sa:

– All right, mer MTP, men sen. Svara först på några frågor. Hur kom du hit?

Tystnad. Califers ögon roterade i sina hålor, fästes sen på Sefrem.

– Vem är... ?

– Sefrem Ibrahim, din efterträdare på Batak.

Califer sjönk tillbaka igen, men ögonen var nu stadigt fästade vid Sefrem.

– Jag har sett Gud, sa han. MTP har visat mig Gud, det satans skitet. Vet du, en gång, och du ska torteras på sjukhus i ett halvt år för att bli kvitt begäret, två gånger och du är obotlig. Jag är obotlig!

Ett hest kraxande som kanske var ett skratt. All tanke var inte borta. Sefrem hoppades.

– Vad hände dig på Batak? sa han, gång på gång.

– Batak, sa Califer sen. Gud finns på Batak. De jävlarna...

– Hur blev du beroende av MTP?

Nu förvreds Califers mun i ett grin.

– De smugglade in det i min mat, sa han. Listigt. Det behövs bara en koncentration av ett tusendels gram per milliliter. Jag skulle rest långt åt helvete första gången det sa pang och Gud kom och världen blev ett paradiset och ett inferno, men jag trodde inte... jag förstod inte... Och sen hände det en gång till, och

nu kom insikten och den fulla förståelsen och jag kunde inte längre leva utan det. Förstår du det? Hur ska du kunna förstå det? Vem är du?

– Din efterträdare på Batak.

– Jaså, . . . de fick dit en olycksfågel till. Stick åt helvete. Du har inte en chans.

– Vad hände med dig? Vem gjorde det?

– Vem?

Åter det hessa skrattet.

– Vem? Den som blivit mer och mer missnöjd med mina rapporter, som börjat innehålla obekväma sanningar. Åh de jävlarna, de har mördat mig och visat mig Gud. MTP, jag måste ha det. Konvul... det börjar snart.

– Har du något här?

– Sprutan... sprutan...

– Några frågor till. Vad var det du kom på. Gällde det batakerna?

Califer tittade på honom, blicken var plötsligt fullkomligt intelligent.

– Vet du, sa han, hur den satans Pyrrhon bevisade vetenskapligt att batakerna föredrar att arbeta i gruvan framför att vara sysslolösa och fria?

– Nej.

– Haha. Så här. Han isolerade två batak i var sin, totalt kal cell. Den ene fick mat på bestämda

tider, den andre fick bara mat sedan han utfört något enkelt arbete. Det visade sig att den totalt sysslolöse blev konstig, och den sysselsatte trivdes förhållandevis bättre. Därmed var det vetenskapligt bevisat inom ramen för etablerad beteendevetenskaplig metodik, att batakerna vantrivs i sysslöst tillstånd. Så de trivs alltså bättre i gruvorna. Är det inte roligt? Haha!

– Gick det verkligen till så?

– Jo, den berömde, klassiske Pyrrhons klassiska försök... MTP för fan, jag måste ha det... annars kommer alla helvetets favoriter och visar sig för mig, du kommer aldrig att förstå det... mellanfas just nu... men jag märker dem, i utkanterna... jo, sen planterade de MTP i huset och skickade dit polisen... Vem skulle tro mig? Jag var totalt misskrediterad! Vem! Tror *du* mig? Det är jag, Tess Califer, den berömde MTP-smugglaren på Batak aaaaaaiiiiiiii...

Skriket var så ohyggligt att Sefrem, som hade en stor skräck för sprutor, ändå grep den, satte den i mannens armveck och tryckte in kolven.

Det blev tyst efter några sekunder.

Sefrem såg på sprutan, den var smutsig, full av vad som liknade vanligt vatten. Vad gjorde Califer när det tog helt slut? Vad levde han på här? De hade tvingat honom att begära avsked. Kanske fick han

en liten pension för syns skull. Vem tror på en pensionerad narkoman?

– Vilka var de? ropade Sefrem över barriären som upprät-tades mellan dem nu.

Califer rörde på sig.

– Var det VF eller bara lokalt på Batak?

– På... Batak... inte VF... Gud bor på Batak. Träden... Förstår du inte, vi är hotade, mänskligheten är hotad... randen av en vulkan... de tar över, de tar över, de tar över de tar över de tar ö ...

Gutturalt ljud, tysthet.

Tess Califer såg mot taket som var himlen, penetrerad av tusentals olikfärgade ljuskäglor, mångdimensionellt sannare och verkligare än den ständigt skiftande enahanda verkligheten, han såg det Enda, det verkliga, det som Parmenides drömt om, han var i Gud och han var Gud, han var det Enda, och Sefrem förstod att det inte fanns mer att göra utan att han måste gå.

Det stod klart för Sefrem Ibrahim under återfärden till Batak att det misstag Tess Califer gjort var att han successivt sänt in en serie alltmer obekväma rapporter. Det hade gjort någon grupp på Batak, som ville ha möjligheter till ohämmad exploatering, kapabel att gillra en fälla för Califer.

Califer hade varit naiv och trott sig kunna komma med öppen kritik.

Sefrem fick inte göra om detta misstag...

Jag är ingen hjälte, men om jag någonsin måste göra något så är det det som jag nu planerar. Och fan vet, jag kan komma in i historien på kuppen på ett helt annat sätt än om jag bara fortsatt att skriva fackuppsatser för vetenskapliga oran. Illusions of grandeur, mitt i alltihop. Varför inte? Vad är livet annat än ett slumpartat förlopp, där man råkar be-finna sig? Man får göra det bästa möjliga av situationen och inte inbilla sig, att det bästa sättet att leva är att undvika risker. För då lever man resultatöst och kan till slut bara förbanna sig själv, långt in i evigheten, för att man hade chansen men var för rädd att ta den. Det är inget fel att vara rädd, det är en tillgång att vara rädd, att bo i ett hav av osäkerhet och tvivla, tvivla, men man får inte låta sig förlämas, man måste sträcka ut handen och gripa efter det som bjuds och inte vara rädd för att göra en insats – bara för att andra då kommer att håna en för misslyckandet. För det gör de, det kan du vara säker på. Den frustrering, den besvikelse och ångest de själva känner inför egna misslyckanden och krossade ambitioner, den tar de ut på den medbroder

eller syster som de borde sluta i sin famn med förståelse. Men du ansvarar inför dig själv, inför ditt eget öde, inför den moral som du känner inom dig. Inte inför människorna.

Det är lätt att förstå att människor genom tiderna behövt en gud, någonting absolut de kunnat förankra sina handlingar i och knyta sina moraliska känslor till, något absolut, ett ankare i universums tyngdlöshet. De har inte kunnat vara ensamma, helt ensamma, med avgörandena, och de har tydligen upplevt att moralen är något absolut, inte dikterat av de omgivande medvarelserna. Kant ansåg att Guds existens måste postuleras för moralens skull; man kan förstå honom. Det fordrar en fruktansvärd enighet och alstrar en enorm ensamhet att handla helt på egen hand med en intuitivt upplevd moral som enda rättesnöre. Det är omöjligt, men det måste ändå göras, för annars blir allt annat meningslöst. Och ändå, detta som är så svart är egentligen fullkomligt självklart.

Det är det enda jag kan göra; jag tror inte på någon gud, även om jag i svagare stunder skulle vilja det, bara för att slippa ensamheten. Därför är jag särskilt svag i mitt ödes stund; ty för den som tror på sin gud är allting exakt och precist och nästan matematiskt självklart. Jag kommer att tvivla hela

tiden, uppleva det som en förmåtenhet att vilja ingripa i hela det komplicerade skeende som är historien, trots att jag egentligen vet att jag gör rätt – tvivla på det jag är säker på. Den mest plågsamma av alla paradoxer. Men jag kommer att kunna säga att jag gjorde något, att jag gjorde så gott jag kunde och bedömde läget med alla till buds stående medel. Och då kan det inte ha varit meningslöst, även om det säkert inte kommer att ha gjort mig lycklig.

Jag måste sluta söka lyckan, det ser jag nu. Andra föds till lyckliga liv men jag är inte en av dem. Jag är ingen hjälte men jag skulle ha behövt vara det.

”Anne”

Kattens röst sa:

- Jag har hittat henne nu.
- Vem? undrade Sefrem, som låg på sin säng efter en upprivande session med sina prognoser.
- Hon som kallade sig ”Anne”, sa Katten. Genom henne blir det lätt att spåra upp de andra...
- Men hur... ?
- Jag mindes doften, och fick vittring på den igen. Hon kallade sig nu ”Beira” och var sällskap åt en affärsman från en annan planet.
- Är han inblandad?
- Det tror jag inte. Kanske följer hon honom några dagar och låtsas vara förälskad innan de slår till.
- Ja, alla kanske inte är lika snabbt avverkade som jag.
- Jag kan hitta henne igen, sa Katten. Nå?
- Jag är ledsen, sa Sefrem. Vi har ändå inga bevis.
- Vittringen är bevis nog.
- Vilken domstol här skulle godta det? Det här är inte Catworld. Du glömmer det.

– Ja, du har nog rätt. Jag är för ivrig.

– Hur såg hon ut nu?

Katten beskrev kvinnan, som doftade som ”Anne”.

– Fantastiskt, sa Sefrem. Bara du kan säga att det är samma person. Med transplanthud kan hon ändra fingeravtryck och anletsdrag som hon vill. Och hon är en god psykolog. Hon valde namnet ”Anne”, som låter som godheten själv för mig. Och hon gjorde inga erotiska inviter. I stället vädjade hon till min beskyddarinstinkt. Ja, herregud. Men du...

Han bytte plötsligt samtalsämne.

– Ägnar du dig fortfarande åt drakflygning?

– Ibland...

Hon lät förvånad över hans tvära kast.

– Bra, just nu är jag mer i behov av avkoppling än av att påminnas om en obehaglig episod ur det förflutna. Kan vi ses vid klippan om en halvtimme?

– Ja. Om du vill.

–Då ses vi där.

Klippan kastade en lång skugga över landskapet.

– Du förstår, förklarade han, det slog mig att mitt hus kanske är avlyssnat.

– Kan de göra det? sa hon med sin hesa röst och ögonen var vilt djungelgröna.

– Jag antar att det är enkelt. Men jag har inga

bevis. Jag vill bara vara försiktig.

– Det är säkert klokt av dig, Sefrem.

– Du vet var hon är?

– Ja, jag vet vilken staden är. Jag återvände hit snarast. Jag tror inte hon har lämnat den. Än.

Sefrem gjorde en gest mot helikoptern.

–Då flyger vi dit.

Kattens pupiller drogs samman som av förvåning.

– Jag tyckte du sa att er juridik inte hjälper här.

– Ja, det är sant. Men jag vill ändå träffa henne, om det går att ordna.

Hans handlande var i Kattens smak.

Hon sa: – Då ger vi oss av genast.

De tog plats i helikoptern och den lyfte mot skyn som en surrande insekt.

Medelhavsbeltet innehöll inga stora städer med gruvor eller industrier. Ändå fanns här omfattande bebyggelse, koncentrerad till tätorter i vikar och bukter. Orterna hade fantasinamn som Roma, Venezia och till och med Hawaii. Det här var turisternas paradiset.

Katten dirigerade honom till en plats som helikopterns dator identifierade kartografiskt som – Firenze.

– Vi måste ha tag i henne ensam, sa Sefrem.

– Naturligtvis, log kvinnan från Catworld. Om du kan ta in kanal 4 på privatbandet, så anropar jag dig med min vristradio, när du kan komma.

– Kanal fyra? Ja, men, behöver vi ingen kod?

– Säg något, sa hon snabbt. Hon var ivrig, redan på väg ut på jakt.

– ... Kalla mig Vargen, sa han. Och du... Tiger? Hon böjde huvudet, en nick.

– Vänta här.

Hon gled ur helikoptern och försvann i det höga gräset i riktning mot bebyggelsen, som var flack, luxuös och präglad av villaområden. Härifrån gick det inte att se vattnet, men det fanns helt nära, dess salt kändes i luften.

Katten var borta, försvunnen som en leopard i gräset. Han satt ensam kvar, och undrade vad han skulle göra med "Anne" när han fick tag i henne. Vad kunde han göra?

Där han satt insåg han efter någon timmes tid att det fanns något han kunde göra. Pumpa henne på information.

– Vargen kom. Tiger kallar Vargen. Kom.

– Vargen här. Kom.

– Fällan är gillrad. Ta en fix, och kom.

Hans dator pejlade in henne, och gav platsens

belägenhet.

- Fix klar. Kom.
- Klart slut.

Han kände inte igen henne. På något löjligt sätt hade han väntat sig det, trots allt. Fullkomligt desorienterad stirrade han några sekunder på den mörkhyade, korpsvarta kvinnan. Hon sa:

- Vad vill ni?

Hon lät inte ovänlig, bara ointresserad. Som om han kommit för att sälja något hon inte ville ha.

- Jag vill ha upplysningar, sa han.
- Upplysningar?

Hon tittade på honom.

– Jag skulle vilja veta varför du valde just mig till offer, sa Sefrem. Berodde det på en ren slump, eller var avsikten att misskreditera, eventuellt avrätta VF:s nykomne observatör?

Hon tittade på honom med en helt ny blick, blixtnsnabbt försökte hon slå igen dörren.

Han satte foten emellan. Katten hoppade fram och gav till ett hotfullt rytande. Den avsedda effekten var enbart psykologisk. Den uppnåddes också.

Den mörkhyade kvinnan ryggade baklänges.

En ursinnig Katt är en skräckinjagande uppenbarelse.

Sefrem drog upp dörren och trängde sig in och Katten följde honom. Kvinnan såg sig omkring. Hennes blick flackade utmed väggarna, som om den letade efter ett tänkbart försvarsvapen eller vädjade om hjälp.

– Sitt ner, sa Sefrem, förvånad över sin lugna kommandoton. Han var inte van att vara i överläge. Plötsligt förstod han vilken berusning makten kan ge sina utövare. Det skrämde honom djupt.

– Vi är inte ute för att hämnas, förklarade han. Bara för att få en del upplysningar.

Hon såg från den ena till den andra.

- Jag förstår inte vad ni talar om.

– Det gör du visst det, sa Sefrem. Du bad mig om hjälp ute vid rymdhamnen, sedan lockade du mig med till en mörk park där jag slogs halvt ihjäl och mitt kreditkort tömdes enligt någon illegal metod.

Plötsligt skrattade "Anne".

– Tänker ni döda mig? sa hon. Eller frampressa en bekännelse? Men enligt Priehmel versus Staten enligt artonde prejudikatbokens sjätte kapitel är varje inspelad bekännelse ogiltig. Jag kommer att hävda att ni syntetiserat den. Och om ni dödar mig, så lever ni inte länge själva. I dag kan man inte längre undgå att lämna spår. Jag har inflytelserika vänner.

- Jag tror dig, sa Sefrem. Du är skurken, men du

kan vända lagen till din fördel. Men det enda jag vill ha är upplysningar. Det spelar ingen roll vad du säger, som du själv påpekade kan vi ändå inte åberopa det inför domstol. Men se det så här – du berövade mig en stor summa pengar och nästan mitt liv. Att jag får några enkla frågor besvarade i gengäld kan inte vara mer än rätt.

Han satte sig på en stol. Katten förblev stående. Outgrundlig.

Kanske funderade hon över människornas obegripliga juridik.

– Vi kan använda våld, sa Sefrem, kallt. Visserligen bjuder det på grund av uppfostran mig emot att slå en kvinna, men min vän här har inga sådana fördomar.

Katten fällde ut klorna och log.

– Vad vill du veta? sa kvinnan som verkat så hjälplös och bortkommen den aftonen i det förflutna.

– Var det med någon särskild avsikt som just jag valdes ut? sa Sefrem.

Hon ryckte på axlarna.

– Det vet jag inte. Jag... fick ett tips. Eller kalla det en order. Kalla det vad du vill.

Det kunde vara helt naturligt att skicka en lockfågel när ett stjärnskepp just kommit in fullt av utomvärlds idioter. Det kunde också vara så att han

varit speciellt utvald. Kanske någon inom tullen samarbetade med...

– All right, sa han. En sociologisk fråga. Varför sysslar du med det här? Finns det inga bättre sätt att tjäna pengar på än att slå in huvudet på stackars turister?

Hennes ögon flammade upp.

– Stackars turister... ? Vad gör de här? De kommer hit för att plundra oss på litet av det som rätteligen skulle vara vårt. Det är förbannat synd om de rika djävlarerna.

Han hade råkat beröra en punkt som upprörde henne. Han skulle kanske kunna locka ur henne någon information trots allt.

– De kommer hit för en välförtjänt semester, sa han. Är det inte så? Vad ont gör de er? Vad ont har de gjort dig?

– De knäckte min far, sa hon hårt. De fick familjen satt i konkurs. Min mor dog utblottad. Min far dränkte sig.

– Och det var turisternas fel?

Medvetet framställde han sig som en oförstående dumbom. Det retade henne som beräknat. Hon måste visa att hon hade rätt.

– Min far tillhörde den första generationen av kolonister, sa hon häftigt. Han mutade in en lott vid

Medelhavet och försörjde sig som fiskare. Så småningom gifte han sig och fick barn. Han var gammal redan då. Men så kom turistbolaget och ville expropriera hans mark och hans fiskeområde. Det ville de ha för att bygga en turistkoloni. Ett semesterparadis. Han kämpade i rätten men förlorade naturligtvis. Domstolen var ju köpt av bolaget. Vi tvingades gå från marken och eftersom han gått till rätten fick han inte ens någon ersättning. Man hittade på en olaglighet i hans ursprungliga landförvärv. Som en usling drevs han bort. Han var gammal. Mor fick gå på gatan i Corbu för att försörja oss. Då dränkte han sig. Strax efteråt blev mor sjuk. Hon dog. Jag var femton då, det äldsta barnet. Vad skulle jag göra? Men jag var vacker och någon tog hand om mig.

– En förbrytarorganisation?

Hon hånlog och det var ett fult leende.

– Kalla det vad du vill, turist.

Det sista lades till som en överlagd förolämpning.

– Så nu hämnas du? sa Sefrem. Och hämnas på helt oskyldiga människor.

– Ingen är oskyldig, sa hon. Ingen.

Hennes liv hade inte tillåtit några illusioner.

– Du måste tjäna mycket pengar, sa Sefrem.

– Om du vill veta det, sa hon, så är det dyrt att hålla en bror i skola på Isztwar.

– Isztwar?! Men där betalar hemplaneten...

– Inte i vårt fall, sa hon. Men min syster är gift nu och klarar sig själv.

Sefrem tänkte på hur han kämpat för livet på sjukhuset och sade:

– Rena familjeidyllen då, numera.

– Jag är ledsen om de slog till för hårt, sa "Anne", men det kunde inte jag hjälpa. Normalt skulle du bara behövt få en lättare hjärnskakning.

– De hade kanske order att slå till litet extra hårt i mitt fall, sa Sefrem insinuant.

– Det vet jag ingenting om i så fall, sa hon. Planeringen sköter inte jag.

– Vem? kunde Sefrem inte avhålla sig från att säga.

Kvinnan log.

– Du skulle bli förvånad om jag avslöjade det. Men jag kan inte. Inte för att jag inte vill, men inte ens under hård tortyr skulle någon få det ur mig. Hypnotisk betingning.

– Högt uppsatta? se Sefrem.

– Kanske det, sa hon.

Det fanns inte mycket mer att tillägga. Sefrem beslöt att de skulle ge sig därifrån.

– Tror du jag talat sanning? sa kvinnan avslutningsvis.

Han tänkte efter.

– Jag tror det, sa han. Du har ingen anledning att ljuga just nu. Jag kan bara använda de här magra uppgifterna helt privat. Inför domstol betyder de ingenting.

– Nej, just det, sa hon vasst.

Ett ögonblick, sa Sefrem, ska du få se något.

Han vred på huvudet och skilde håret med händerna.

– Mitt ärr, sa han. Jag låg för döden i två veckor. Tänk på det, när du leder nästa offer till slaktbänken.

Hon vände sig bort.

– Vi går, sa han till Katten.

De stannade utanför huset.

– Att hon inte förstår, sa Sefrem, att det är samma slags folk hon arbetar för nu som dödade hennes far!

– Ju mer jag ser av er människor, sa Katten, desto mer förstår jag hur litet ni förstår. Är du nöjd nu?

– Nöjd? Nej, men jag har fått veta en hel del, som kan hjälpa mig att sätta kött på statistikbenen och formlerna. Man måste gå till botten med problemen och inte hänga upp sig på en enstaka oförrätt. Här gäller det att rädda en hel värld.

– Det är det viktigaste för dig? undrade Katten.

– Jag tror det.

– Jag hade annars tänkt fråga dig om en sak. Det

dröjer inte länge innan jag måste lämna Batak och återvända hem till min värld, Catworld, som ni kallar den.

– Ja... sa han undrande.

– Jag ville fråga dig, om du vill följa med mig dit, sa hon. Av alla människor jag träffat är du kanske den som har mest av Katt i dig, trots att du egentligen inte alls är ett rovdjur.

Gode Gud! tänkte Sefrem. Hon erbjuder mig... ja, det skulle kunna gå. De är balanserade, moraliskt överlägsna oss. De har en enastående kultur, som mycket få människor någonsin fått en inblick i. Jag kunde göra det, jag kunde lämna mänskligheten bakom mig, söka äventyret och den personliga lyckan.

Han stod på en pelare från vilken två smala linor utgick, det fanns inget skyddsnät och han måste välja. Man måste färdas framåt, det är det grundläggande villkoret. Det kallas Tiden. Man kan bara inbilla sig att man står stilla.

– Tack, sa han. Men... det finns så mycket som jag måste uträtta här först.

– Jag förstod att du skulle säga det, svarade Katten. Det hedrar dig. Men du ska veta en sak... erbjudandet kommer att stå öppet mycket länge.

Och han kände det som om tillvarons grundlägg-

gande prin-cip är den att allt måste göras så svårt som möjligt.

”Sjukdomen”

– Jag heter Nemmey, sa besökaren och räckte fram sin hand, och jag är läkare. Jag är egentligen på väg till en rymdhamn, för jag har fått snabbförflyttning, men det är några timmar kvar till start och jag tycker det är några sa-ker du bör veta. Jag kommer från Mello, jag var läkare där.

– Åh, sa Sefrem, då förstår jag att jag kände igen dig. Jag måste ha skymtat dig där vid mitt besök.

Nemmey såg motvilligt smickrad ut.

– Du är VF-kontrollant, sa han frågande men ändå konstaterande.

– Ja.

– Och oberoende av lokala myndigheter?

– Ja.

– Bra, sa Nemmey, och sjönk ner i en stol.

– Jag såg dig när du besökte Mello, fortsatte han, men jag ville inte kontakta dig där. Dessutom visste jag inget bestämt då.

– Visste vad?

– Om batakena, sa Nemmey.

Sefrem stelnade. Han fick som ett varsel att nå-

got revolutionerande skulle inträffa.

– Du... har studerat batakerna... ? sa han. Förresten, får jag inte bjuda på någonting medan vi pratar?

Nemmey skakade på huvudet.

– Jag bör nog inte stanna för länge och säga för mycket, sa han. Ja, jag studerade batakerna, det vill säga en batak. Jag trodde det var harmlöst, även om jag bröt mot reglerna litet. Jag ertappades och nu förflyttas jag. Tydligen är det någon sanning som är obekvämt. Jag tycker du bör få en skiss av vad jag vet.

– Det bör jag nog, sa Sefrem. Vad är det?

– Batakerna drabbas när de blir äldre av en mystisk fotsjukdom, sa Nemmey. De blir stela och får en lustig, forcerad gång. När sjukdomen fortskrider sprider den sig uppåt och lederna blir till sist immobiliserade. Slutstadiet är en petrifierad, ja, uttorkad kropp, som dör av vad som påminner om avancerad näringsbrist. Dessförinnan har batakerna haft vilda utbrott, varvid man måste spänna på den en metallflätad tvångströja.

– Jag tror jag hört talas om det någon gång, sa Sefrem. Har det någon betydelse?

Nemmey log blekt.

– Medicinerna fascinerar ju alltid av problem, sa

han. Problem måste lösas. Man undrar varför och så vidare. Det finns en omfattande spekulativ litteratur om den här fot-sjukdomen. Man trodde till exempel att ett studium av batakerna skulle kunna medföra nya rön inom humanpatologin, med tanke på vävnadsaffiniteten mellan människa och batak.

– Jaså, sa Sefrem, vävnaderna är lika?

– Ja, i mycket hög grad, hos en frisk batak. Hos en sjuk blir det genast annorlunda. Den här sjukdomen liknar inte något som den mänskliga medicinen råkat på tidigare. Exempelvis ökar den spontana halten askorbinsyra i den sjuka organismen. Som du kanske vet är människan ett av de mycket få djur med jordiskt ursprung, som inte själv kan syntetisera askorbinsyra. Vi intar det genom födan, minst 60 milligram per dag. Bataken syntetiserar hundra milligram per dygn, men under sjukdomen ökar produktionen upp mot ett gram och mer.

– Sjukdomen rubbar kanske en viktig balans, sa Sefrem vagt. Han förstod egentligen ingenting.

– Kanhända. Nå, vi fick in en sjuk batak och då brukar de numera bara avlivas. Mello är ingen forskningscentral, förstår du. Vi desinficerade sår och skrev ut antibiotika. Avlivandet av sjuka batak bedöms som humanitär åtgärd. Jag tog tillfället i akt när ingen såg det och förde denna batak till en

isolerad avdelning, låst, oanvänd, i husets källare. Där observerade jag den i smyg, tog vissa prov, analyserade och mätte. Det är de resultaten jag i korthet vill berätta om innan jag reser. Var snäll och hänvisa inte till mig i framtida rapporter. Jag medger att jag är feg. I princip har jag blivit mutad, dvs erbjuden en högre position utomvärlds. Ändå... det är märkligt det här med batakerna... du har väl större möjligheter...

– Men exakt vad kom du på? sa Sefrem.

– Plasman blev dag för dag uttunnad och den kemiska kompositionen ändrades. Lederna ossifierades och detta påverkade senor och till sist även muskelfvävnader. Sjukdomen ändrar helt enkelt på cellernas struktur.

– Det kan man förstå med tanke på lamheten.

– Ja. Det finns ett virus med i spelet, det har länge varit känt. Lustigt nog är det ett virus som finns hos baturen under hela dess liv, först när sjukdomen bryter ut blir det malignt.

– Aldern kanske medför minskad motståndskraft?

– Det finns till och med medicinare som påstått det, sa Nemmey, men det är ju så uppenbart vansinnigt.

– All right. Vad händer mer?

– Som jag sa så ändrades den kemiska samman-

sättningen, tydligen under inverkan av viruset, som bröt ner delar av ursprungscellernas kromosomer och styrde om förloppet.

– Vanligt vid de flesta virussjukdomar om jag minns rätt, sa Sefrem. Han tyckte fortfarande Nemmey var vag och hade svårt att komma till saken.

– Ossifieringen visade sig bero på att cellväggarna delvis ändrade form, som om cellen omorganiserades för att fylla nya funktioner. Jag analyserade deras sammansättning. Proverna visade för var dag ökande halter av polysaccharider, omvandlade proteiner samt lignin. Cellvävnaderna blev mer och mer ospecialiserade. Ju längre processen pågick desto svårare blev det att skilja en cell i magsäckens slemhinna, till exempel, från en muskelcell i benet. Ytterhuden förgrovades och jag uppmätte ökande halter av succinyl CoA och glysin. Till sist fick jag fram den intressanta substansen $C_{55}H_{72}O_5N_4Mg$. Vid det laget hade jag slutat att se det hela som ett sjukdomsförlopp. Sjukdomsförlopp innebär en nedbrytning av organismen mot förintelse. Vad vi hade här varen omorganisering rätt och slätt. Vidare, när baturen började tyna, gav jag den injektioner av kvävesalter. Den blev märkbart bättre då. Fötterna var nu skrovliga och det växte oregelbundna bihang på dem.

– Förlåt, sa Sefrem, vad var det där för en formel?

– $C_{55}H_{72}O_5N_4Mg$?

– Ja.

– Det är formeln för klorofyll.

– Dog batakerna?

– Ja, men jag undrar vad som hade hänt om jag tillåtits plantera den i ett hål i marken.

Sefrem stirrade på Nemmey som en galen.

– Du menar... ?

– Jag menar ingenting, experimentet avbröts. Nu har jag sagt vad jag kom för att säga och jag måste ge mig av.

Han reste sig.

– Men herregud, sa Sefrem.

– Jag ska till Meome nu, sa Nemmey. Jag blir överläkare vid en epidemiologisk station, som även är forskningscentrum.

Någonting dök upp i Sefrems huvud.

– Ni behandlade alltså batakerna i Mello, sa han.

– Nja, penslade sår och spjälade ben och gav sprutor. Inget djupare.

– Första gången jag såg en batak var på sjukhuset här i Sife. Jag tyckte det var litet konstigt att de gav den så fin vård. Så ni renritt... ?

– Vård? De vårdar inga batakerna där. De kanske

har några för experimentsyfte och som donatorer, men...

– Donatorer?

– På grund av organaffiniteten kan det ibland vara en fördel att transplantera vävnad från en batak till en människa. Särskilt nervvävnader, eftersom de artificiella neuronlänkarna än så länge är rätt så problemfyllda. Ursäkta mig, jag måste skynda. Säg inte till någon att jag berättat det här för dig, men jag tyckte det var min plikt.

Sefrem tittade på honom, stumt.

Klorofyll och lignin?

De skakade hand och Nemmey försvann. Sefrem stod en stund och tänkte.

– Karlen måste vara galen, sa han sen, högt men ändå som för sig själv.

Men tyst tänkte han på vad Nemmey sagt.

Jag undrar vad som hänt om jag tillåtits plantera den i ett hål i marken.

Exploatörerna

Tre dagar senare flög Sefrem till Batak City. Han landade på en plattform i centrum och tog en hiss ner till Interstellära Telegrams reception varifrån han skickade en rapport till sin närmast överordnade på Chryseis samt en kopia till VF-kongressens eget kansli.

Rapporten var på tjugotusen ord, inte hans längsta prestation, men säkert hans mest ambitiösa och den som skulle bli hans tyngst vägande.

Batak City med sin interstellära atmosfär föreföll honom nu som en tydlig perversitet, en cancer-svulst på planetens yta. Han mottog sina två kvittneser sedan han betalat en summa som nästan ruinerade honom för att få iväg de två exemplaren av rapporten. Sedan återvände han upp i solen, steg in i helikoptern och satte automatiken på femtusen meter.

Han steg till väders och Batak City försvann. Han såg inte neråt. Han såg åt sidorna, ut över landet, mot horisonten och himlen.

Han hade gjort det.

Nu fick vad som helst hända.

När han åt frukost nästa morgon, mottog han ett samtal. Det var från en person han träffat i Mello, PR-mannen Cheverra. Han lät nervös, som alltid.

– Jag har fått i uppdrag av min chef, sa denne, att arrangera ett sammanträffande. Bolár besöker just Sife och vill bjuda på middag för att diskutera en del saker. Han beklagar att han hade så bråttom i Mello.

Vad kan det vara? tänkte Sefrem. Han kände en lätt olust, men kunde inte gärna säga nej.

Det slog honom att Bolár möjligen ville muta honom. Det var Theor Interstellär, som var det inflytelserikaste bolaget på Batak. Troligen hade man sin hand med i spelet litet varstans. Han mindes Tess Califers berättelse. Ja, kanske de verkligen ville köpa honom för att försäkra sig om att han bara skulle skicka neutrala och bekväma rapporter. Det var skrattretande i så fall. Han hade redan skickat sin rapport.

Det hade inte varit en ordinarie rapport enligt tidsschemat.

Det hade varit en extraordinär rapport med påskriften *Brådskande*.

– Går det bra genast? sa Cheverra. Bolár har bråttom.

– Det är litet tidigt för middag än, sa Sefrem lugnt, med ett skratt på läpparna. Men okej.

– Då hämtar vi er genast, sa Cheverra.

Fem minuter senare anlände en farkost med två man för att hämta Sefrem, och sedan denne snyggat till sig följde han med och fördes till det största och mest luxuösa Sifehotellets takvåning, där Leon Bolár höll hov, omgiven av Cheverra och en del andra personer, som när de presenterade sig för Sefrem visade sig representera Bataks industriella toppskikt.

– Ah, min gode Sefrem Ibrahim, utbrast Bolár, slå dig ner, ursäkta vår brådska. Men så är det ju i affärer, man måste handla utan tvekan, inte sant?

Sefrem nickade.

– Det är en oförtjänt ära, sa han kallt, att få uppta en del av er dyrbara tid.

– Du är en betydelsefull person, Sefrem Ibrahim, sa Bolár generöst. Slå dig ner. En drink? En matbit? Man ska inte försumma sin kropp och dess behov.

– Men inte överdriva heller, sa Sefrem vaksamt. Jag har precis ätit frukost, tack. Ni ville diskutera något med mig?

– Sefrem Ibrahim är en effektiv person, sa Bolár som till en kringsittande publik. Jag gillar det. Vi ska säkert komma överens.

– Det får man hoppas, sa Sefrem. Rörande vad, exakt?

– Det är viktigt att industrin och näringslivet har goda re-lationer till VF, inte sant? VF tillkom ju inte direkt i syfte att sätta käppar i hjulet för mänskligheten, sa Bolár. Inte sant? Det är viktigt att vi förstår varandras synpunkter, kort sagt, avslutade han.

– Det där låter en smula vagt i mina öron, sa Sefrem, men goda relationer är ju eftersträvansvärt.

– Just det. Bra. Du vet vad man ska veta om theor+, inte sant, sa Bolár.

Sefrem nickade.

– Det vet väl alla.

– Ja, just det. Utan theor+ inga rymdskepp, ingen interstellär handel, ingen industri, inget...

– Ursäkta mig, sa Sefrem, men teoretiskt sett kan man mycket väl ha en lokal industri utan theor+.

Jag utmanar honom, tänkte han förvånat. Varför? Vill jag redan ha en öppen brytning?

– Theor+ är mitt liv, sa Bolár oberört. Jag tjänar mänskligheten genom att förse den med theor+ till ett acceptabelt pris. Störningar i theor+brytningen är något jag måste und-vika – eller gå under. Rubbningar i kostnadsnivån likaså. Vi är ekonomer tillsammans i det här rummet, vi vet hur känslig ekonomin är för störningar. Ett pris upp här, så rakar femton andra priser upp någon annanstans. På det kan stora bolag gå under, tusentals människor stäl-

las utan arbete.

– Å andra sidan så händer sådant hela tiden, sa Sefrem. Men nya bolag bildas och nya arbeten skapas.

– Du tänker progressivt, sa Bolár, det är bra. Men här gäller det stora saker. Tänk om tusen bolag går under och tusentals miljoner människor ställs utan arbete? Tänk om en hel planet placeras under karantän?

Han går rakt på sak, tänkte Sefrem. Men jag manövrerar åt sidan och låtsas inte märka.

– Som VF-representant kan jag försäkra, sa han, att en karantänperiod enligt VF-stadgan inte är någon katastrof. Alla essentiella verksamheter fortsätter, inga liv spills. Men det är också fråga om en balansgång mellan de ekonomiska värdena och andra värden.

– Finns det andra värden? sa Bolár. Vilka är de?

– Miljövärdena, sa Sefrem, kulturvärden...

– Du är idealist? sa Leon Bolár. Själv kan jag bara se att miljövärden också är ekonomiska värden och det är förstås kulturvärdena också. De regleras av tillgång och efterfrågan. Egentligen finns det inga motsättningar, det är ni idealister, som...

– Vem talar om motsättningar? sa Sefrem.

Inom sig var han iskall.

– Jag talar förstås fullkomligt hypotetiskt, fortsatte han, men eftersom du verkar orolig för vad som skulle hända, om Batak kom under karantän, kan jag försäkra att det inte skulle behöva störa teor+utvinningen. Om man införde industrirobotar som övertog de infödda batakernas arbete skulle driften kunna fortsätta.

– Och hur skulle det påverka prisnivån? sa Bolár.

– Den skulle stiga med några procent, sa Sefrem.

– Tre och en halv procent, sa Bolár.

– Okej, sa Sefrem.

– Det kan inte accepteras, sa Bolár. Det gäller inte bara Batak. Det gäller alla de världar som köper teor+. Vi skulle få en femtonprocentig inflation i hela federationen endast på något år.

– Det låter något överdrivet, sa Sefrem.

– Det ena drar med sig det andra, sa Bolár. Den exakta siffran enligt min ekonomiske konsult, Wernher här, är...

– Femtonkommatrettiotreprocent, sa Wernher snabbt.

– Men situationen är ju helt hypotetisk, sa Sefrem.

– Jag förstår inte hur du kan säga det, sa Bolár, med tanke på din rapport.

Tankarna surrade hos Sefrem. Hade Bolár place-

rat ut folk i VF-sektionerna på Chryseis, som redan informerat honom tillbaka?

– Hur vet ni något om min rapport? sa Sefrem. Jag belade den med sekretess.

– Ge honom den, du, sa Bolár till en annan man i sällskapet, hittills okänd för Sefrem. Denne reste sig och lade en pappersbunt framför Sefrem, som utan att titta visste att det var en kopia av hans rapport.

– Så ni har spioner inom VF?

Cheverra hostade nervöst. Sefrem tänkte, han har fått mig att tappa masken. Satan!

– Spioner? Inom VF?

Bolár tittade med uppenbar och uppriktig förvåning på Sefrem.

– Du tror väl inte att den där rapporten med sina lögnar, falsifieringar och överdrifter nått VF? Du trodde väl inte att vi kunde låta den lämna Batak?

Det svindlade för Sefrem.

– Vad me... ?

– Jag litade inte riktigt på dig, Sefrem Ibrahim, sa Bolár. Givetvis har du stått under övervakning. Givetvis studerade vi rapporten, liksom dina andra förehavanden på vår planet.

Er planet?

– Ni har alltså en illegal hemlig polis, som bryter

mot lagar och förordningar, sa han sammanbitet. Ni kontrollerar Interstellära Telegrams receptioner. Det här är fantastiskt!

Bolár log lugnt.

– Westman här är chef för Interstellära Telegram på Batak, sa han. Han handlar enligt sina instruktioner. Vet du inte att Interstellära Telegram är ett affärsföretag som alla andra? Som skulle drabbas det också?

– Som säkert har inteckningar i valfångstbolaget, sa Sefrem.

– Fel igen, sa Bolár. Men givetvis har man ekonomiska intressen att bevaka.

– Ni har alltså förklarat krig mot Världarnas Förbund, sa Sefrem. Tänker ni mörda mig? Annars tänker jag ta första skepp till Chryseis och personligen leverera rapporten.

– Ni ser, sa Bolár med ett trött konstaterande tonfall, han är obotlig. Jag trodde vi skulle kunna förklara hur allvarligt läget är, men han vill inte förstå. Han är fast besluten att fortsätta på sin väg som förrädare mot mänskligheten.

– Det är nog inte jag som är det... sa Sefrem.

– Inte? Var finns egentligen din lojalitet? Hos några ointelligenta humanoider, som lika gärna kan göra skäl för sig som bara käka nötter. Du som um-

gå mer med Katter än med människor!

– Det finns bara en Katt på Batak.

– Men så umgås du desto intensivare med henne.

– Batakerna är inte ointelligenta, fortsatte Sefrem. Min rapport visar det.

– Din rapport går emot den samlade vetenskapens erfarenhet, sa Bolár.

– En vetenskap som inte är intresserad av annat än att bekräfta det ni vill att den ska bekräfta, som stelnat i konservatism och som är helt antropocentrisk. Som blundar för de enklaste fakta. Som...

– Hör på honom, sa Bolár. Är det inte skamligt? Antropocentrisk säger du. Vetenskapligt kvasispråk. Säg du människocentrerad. Och förklara sen varför det är något fel att vetenskapen är människocentrerad? Är det inte vår vetenskap? Ska den inte tjäna mänskliga syften? Du talar som en förrädare mot ditt släkte. Fy fan. Och jag som trodde att vi skulle kunna nå en överenskommelse.

– Vetenskapen ska tjäna sanningen, sa Sefrem, och därmed tjänar den bäst mänskligheten, även om sanningen ibland kan vara obekvämlig för en del personer. I själva verket vill jag rädda mänskligheten undan en katastrof.

– Hör på honom, sa Bolár. Nu börjar han predika domedagen också. Halleluja!

– Vad för slags katastrof? föll en ur det eljest tysta auditoriet in.

Rösten lät sansad. Sefrem chansade på det. Om han kunde splittra deras opinion.

– Det gäller batakerna och träden, sa han. Det gäller att vi står inför något helt okänt och oförklarligt...

– Han syftar på den där idioten Nemmeys ideer, sa Bolár. Spela upp det där. Han knäppte med ett finger.

Sefrems inspelade röst sa:

”Karlen måste vara galen.”

– Slugt, sa Bolár. Den lille Ibrahim försökte lura oss. Men han tog med alltihop i rapporten. Alltihop! Allt vansinne den där Nemmey kokat ihop.

– Jag misstänkte faktiskt att mitt hus kunde vara avlyssnat, sa Sefrem. Man gör så gott man kan. Jaså, Nemmey är en idiot. Ni har väl tagit honom under effektiv behandling nu för att han sökte upp mig. Som Califer söker han kanske sjunde himlen i ett MTP-rus?

– Califer var en idiot, sa Bolár. Och en skurk. Han fälldes i domstol.

– Och jag misstänker att ni försåg den med ”bevisen”?

– Jag kunde stämma dig för de orden, sa Bolár,

givetvis spelas allt det här in. Men det behövs inte, du har redan dömt dig själv. Vem skulle lyssna på dig i VF? Vem? Finns det någon i VF i dag efter de senaste händelserna, som skulle lyssna på en terrorist– och kattsympatisör?

Väggen framför blev tredimensionell och Sefrem stirrade med en växande känsla av förnedring och skräck på bilden. Det var han själv och Katten, fotograferade i hemlighet i ett av deras mest intima ögonblick. Det var så ohyggligt att se det så här. Det som varit vackert, och spännande och riktigt, ett möte mellan två främmande men ändå på många sätt nära individer, förvandlades och blev groteskt och fult.

Det var följdriktigt, han hade bara inte dragit de fulla konsekvenserna. Sedan han kommit hem från samtalet med Califer hade han misstänkt att han kunde vara övervakad, men inte tänkt så långt som att han kunde ha varit det hela tiden, med dolda kameror i huset, överallt.

– Ni säger att ni vill mänsklighetens bästa, fick Sefrem fram. Med sådana här metoder?

– Ändamålet helgar medlen, sa Bolár. Vi visar inte någon hänsyn mot förrädare. Så vem skulle lyssna på dig inom VF – eller någonstans över huvud taget – om vi bara släpper ut en bråkdel av det bevismaterial vi har?

– Katten är ingen terrorist, ni glömmer det, sa Sefrem. Hon är inte skyldig till någonting.

Bolár log.

– Det menar du inte, sa han. För oss är alla Katter tänkbara terrorister. Vilken människa litar på en Katt? De hotar oss, och allt fler börjar inse det.

– Vi hotar dem!

– Var finns din lojalitet, Sefrem Ibrahim? Hos Catworld eller hos mänskligheten? Det börjar bli klart att svaret blir – inte hos mänskligheten.

– Ni glömmer att VF har en ambassad på Batak, sa Sefrem och spelade ut sitt sista kort.

– Då är det bäst vi släpper in den gode Hjalmar Wrede, så kan vi titta på en annan upptagning tillsammans med honom, sa Bolár.

Hjalmar Wrede kom in genom en dörr, tittade med egendomligt förvånad min på Sefrem. Han hade kallats hit och visste ännu inte varför.

Bolár knäppte och väggen blev åter en tredimensionell bild. Sefrem visste på förhand, hade en kuslig föraning.

De stirrade på honom och Namiko Wrede, nakna och i orgasmens jublande slutfas.

Hjalmar stirrade på scenen och ögonen svällde på honom, ådrorna styvnade. Bilden försvann.

– Din satans...

De hindrade honom från att kasta sig över Sefrem. Bolár hade några vältränade män till hands.

– Jag beklagar, Hjalmar, sa han, men jag tycker du borde veta det här. Det visar vad vår VF-övervakare går för, inte sant?

Sefrem var stel.

– Men, ville han ropa, Hjalmar har en älskarinna i varje stad, bedrar Namiko dagligen...

Men han insåg att om han sade det högt, skulle Hjalmar kunna stämma honom för förtal. Han kunde inte bevisa något.

Hjalmar, en perfekt kränkt oskuld, något lugnare, vände sig mot Sefrem.

– Jag behandlade dig som en vän, ditt kräk, sa han... varför? Kan du säga det? Varför?

Vad kunde Sefrem säga inför denna fantastiska uppvisning av dubbelmoral, skenhelighet och sårad fåfänga? Han teg.

– Efter det här, sa Leon Bolár, hoppas jag du inser att du lugnt bör avgå från din post och lämna Batak utan vidare kommentarer. Vi kommer att släppa vårt material om dig över hela federationen om du inte håller dig lugn utan fortsätter att lägga dig i Bataks inre angelägenheter. Hjalmar här kommer säkert att godta din ansökan. Vi har skrivit ut den åt dig, faktiskt. Du har bara att skriva på. Ge

honom den!

Ett papper lades framför Sefrem. Även i elektronikens tidevarv avgjordes centrala saker genom skriftliga dokument.

– Du är oskadliggjord, sa Bolár. Jag hoppas du inser det. Du kan bara göra dig själv skada i fortsättningen. Du har själv tvingat oss till de här åtgärderna.

Sefrem såg sig om.

– Det finns inte en förnuftig och rättskaffens människa här, sa han. Ni är kompletta idioter allihop. Ni tror att sanningen kan utplånas genom att en människa tystas. Historien säger att ni har fel.

– Håll käft och skriv på, sa Bolár, eller ska vi behöva ta till hårdare metoder?

– Tortyr? sa Sefrem. Jag förstår. Ändamålet helgar medlen. Och ni tror kanske verkligen att ni tjänar mänskligheten. Kan ni vara så inskränkta?

Han tittade på dem och insåg att det kunde de. Han skrev på.

– Såja, sa Bolár. Hjalmar Wrede, där är hans avskedsansökan. Han får tjugotusen interstellära pund som avgångsvederlag.

Det är inte för min skull utan för er egen, tänkte Sefrem, för att hålla skenet uppe.

– Sefrem Ibrahim, vi är färdiga med dig nu. Dina

saker är flyttade från VF-övervakarens hus till ett hotell i stadens utkant. Hotell... ?

– ... Arken i Sife, fyllde en av hantlangarna i.

– Arken i Sife, verkligen. Det låter tjusigt. Jag skulle vilja ge dig ett råd, Sefrem Ibrahim. Återvänd till Trier och skaffa dig något jobb där. Du kan alltid bli småskollärare. Men försök inte lägga dig i världens affärer mer. Du vet vad som händer då. Vi har varit hyggliga mot dig. Vi kunde ha varit ännu mer drastiska, men jag är ingen vän av överdrifter. Du bör lämna Batak snarast. Nästa skepp till Trier går tyvärr inte förrän om en månad har jag hört, men missa det inte. Bolár vände sig bort.

– Kasta ut honom, sa han, om han inte lämnat rummet inom en minut.

Sefrem reste sig, krossad, och gick ut. Ingen såg efter honom.

Offret

Han satt på sitt nya hotellrum och undrade över vad han skulle göra, om det fanns något annat alternativ än själv-mord. Det skulle lösa många problem, tänkte han, att inte behöva kämpa mer. Han hade varit en mygga som försökt välta en elefant. Han hade underskattat sina motståndare fullkomligt. Han hade trott att han inte längre var naiv och ändå hade han varit det. Naiviteten såg ut att vara hans livs-öde i ett nötskal. Själv-mord? Men något hejdade honom. Ett slags trots. Han skulle avvakta. Kanske någonting ändå skulle dyka upp, en lösning, en möjlighet...

Han knäppte på den lokala sändaren, sjönk ner och stirrade på väggen, som återgav nyhets-sammandrag från hela federationen, från enstaka viktiga världar, och från Batak. Han satt där i timmar. Det mörknade och blev kväll. Han ryckte sig loss ur sin apati och tänkte kontakta Katten, för sedan ”mänsklighetens” självutnämnda representant stött ut honom och proklamerat honom som ”förrädare”, var Katten den enda som återstod. Men hon

var oanträffbar.

Han sjönk tillbaka i sin apati. Timmarna gick. Sov han? Kanske ibland. Han såg knappast på det ständiga nyhetsflödet, hade det mest på för att slippa känna sig helt ensam, som en distraherande fond.

Men plötsligt bröts sändningen på det sätt som var ty-piskt, när något nytt hänt.

– Vi bryter den ordinarie sändningen för ett chockerande aktuellt lokalreportage. Längre har vi från Bataks horisont sett ut på en federation, där värld efter värld drabbats av terrorismens hydra – och vi har tänkt: sådant händer inte här! Nu när det har hänt här också, är det med chock och bestörtning vi tvingas meddela bilderna från katastrofplatsen i Dagenstadt.

Han stirrade plötsligt på resterna av ett stort hus, som var till hälften söndersprängt. Helikoptrar kretsade runt omkring. Klagan och gråt mixades skickligt in med motorbullret från maskiner som röjde.

– Men något terroristerna inte visste om var att en kamera uppfångade allt, sa speakern upphetsat. Vi kan alltså visa de unika bilder, som kommer att fälla gärningsmannen.

Scenen skiftade. Huset var helt. Människor var på väg in eller ut.

– Vi gör en detalj förstoring här, sa speakern.

Kameran fångade in en gestalt uppe på hustaket. Man kom närmare och närmare. Sefrem flämtade till. Det var Katten! Hon lade något på taket, sedan hoppade hon ut i en drake, som greps av vinden och fördes bort. Då kom explosionen, som med en våldsam knall krossade stora delar av huset, slungade omkring bråte och lik. Draken försvann i ett rök-moln. Det var en effektfull sorti. Men just då hade Sefrem intuitivt uppfattat så mycket att han ropade:

– Det är inte hon! Era förbannade ... det är en utklädd människa! Det är bedrägeri.

Samtidigt insåg han att det var han själv, hans förbannade själv, som dömt henne till döden, när han sagt till Bolár:

– Katten är ingen terrorist!)

För säkerhets skull hade de bestämt sig för att göra henne till en sådan i det allmänna medvetandet. Han såg det klart inom en blixtrande sekund. Inte nog med att de kunde definitivt kompromettera honom, de kunde ge ett bidrag till den politiska riktning som förespråkade omedelbar invasion av Catworld.

– Det syntes tydligt på filmen att förövaren av detta illdåd var en Katt, mässade speakern. Och det finns för närvarande endast en Katt på Batak. Och

vi fick just in bilder, som samtidigt går ut över hela federationen av mänskliga världar.

Det var hon. Och han visste ... hon hade inte en chans. En hel värld jagade henne. Att hon var oskyldig spelade ingen roll. Hon hade framgångsrikt lurats i en fälla.

Hon var formidabel i sitt raseri, ett rovdjur som vet att det är fångat och att man inte har den minsta avsikt att ta det levande. Någon rättegång ville ingen ha; hon måste dödas under flykt. Sedan skulle det enda vittnet vara en viss Sefrem Ibrahim, en person som försökte hävda att en hel värld sett fel, när den såg en ”katt” som placerade ut bomben.

Vem skulle tro honom, sedan det blivit känt att han varit hennes älskare?

Alla hade ju sett det med egna ögon!

I sina sista stunder var Katten en varelse som måste slå alla med skräck och häpnad, där hon flydde med gigantiska språng längs en gata, in i en park, förföljd av helikoptrar och skyttar med antigravaggregat på ryggen. Hon utmanövrerade dem, lurade dem åt fel håll, hon var lysande, ändå hade hon inte en chans. Hon kom ut ur parken som en grön blix, löpte över gatan i två språng och var inne bland byggnaderna, där det var svårare för dem att skjuta ohämmat med

tanke på all publik som strömmade till, gamar som ville bevittna slakten.

Plötsligt stannade hon och gav till ett rytande, som ekade. Det var fullt av raseri, smärta och hopplöshet. De samlades runt henne – men hon lurade dem en sista gång. Hon bytte färg och flammade i orange och hoppade trettio meter rakt ner, studsade mot en halvmeterbred avsats och for rakt igenom en del av åskådardhoppen. När polismännen eller soldaterna spontant gav eld mot henne, riktade de den mot sina egna. Människor sårades och föll, panik bröt ut, kaos.

Men nu hade de henne i en återvändsgränd och hon visste det. Hon stannade och snurrade runt och röt igen, och rytandet var fullt av trots och triumf.

Sedan bröt det löst och Sefrem blundade men tyckte ändå att han såg det, genom ögonlocken, samtidigt som speakerns förhatliga röst sa:

– Denna episod kommer utan tvivel att få politiska efterverkningar...

Trädets röst

Någonting tvingade honom att överleva, någonting större än han själv.

Ingen brydde sig längre om honom.

Han tog sig till en hamn vid Medelhavet och där köpte han en amfibiefarkost, i vilken han under tre dagar färdades från kontinent till kontinent. Den teori om batakerna som Nemmey skisserat måste undersökas, innan han lämnade Batak. Det var en otrolig, väldig, kosmisk teori, som om den var sann måste revolutionera hela ens världsbild. Medelhavet var stormigt de här dagarna, men han kom över det och fortsatte att färdas över land upp mot de stora, mystiska skogar där Bataks urinnevånare levde, de som inte tvingats till arbete i gruvorna än.

I all sin komplexitet sade teorin något mycket enkelt – batakerna var blivande träd, och träden var åldrande batak.

Batakens liv i skogen utgjorde en ekologisk cykel, där allt samverkade. Under sitt ungdomsstadium var batak en humanoid, som starkt erinrade om en primitiv människa. Detta stadium, då den vand-

rade omkring i grupper och livnärde sig på trädens nötlika frukter, innefattade också fortplantning, såvitt man visste analogt med människan. Men när batak blev äldre började dess kropp undergå förändringar, som först märktes i stelhet i benen, den sk sjukdomen. Under inverkan av ett virus omvandlades kroppens kemi och blev mer och mer lik en växt. När batak var mogen för det, slog den rot i marken och växte kanske så småningom upp till ett gigantiskt träd. Och detta var kanske dess vuxenstadium. Nu försörjde det de yngre batakerna, gav dem skugga med sina grenar, och dessa i sin tur vårdade sina äldre släktingar och – som Sefrem tidigare sett, en episod som nu förklarades – kunde ta hand om och omplantera stormskadade medlemmar av skogens stora familj.

Allt detta stred så mot mänskliga förväntningar att ingen kunnat eller velat förstå vad som hände de åldrande batakerna, utan man hade föredragit att införa praxis att bara ge dem en spruta och avliva dem. I den mån någon kommit nära sanningen, kunde han påräkna att bli avpolletterad av Theor Interstellär, som inte tolererade några fakta, som kunde tänkas störa den billiga gruvdriften.

Människan hade ur kosmisk synvinkel bara varit på Batak ett ögonblick.

Inte länge nog för att tvingas se sanningen.

När skulle det ske?

Och hur?

Frågor tornade upp sig inom honom.

Var träden en degenererad form, eller en högt utvecklad form?

Om batakerna hade en viss intelligens, hur var det med träden? Men så formulerade han det fel. Han borde säga: Om batakerna i sin ungdomsfas har en viss intelligens, hur är det sedan den blivit vuxen och gått in i det stationära tillståndet? Har intelligensen försvunnit då? Den behövs kanske inte längre. Eller har den utvecklats vidare?

Och det aktiva viruset? Var det i själva verket kanske inte ett virus i den bemärkelse människorna trodde, utan en organisk del av batakernas kropp, en slags fri genetisk faktor?

Tänk om batakerna ursprungligen varit ett slags människor, men invaderats av ett egendomligt virus, som i stället för att göra dem sjuka tvingat dem in i ett symbiotiskt liv, där de tvingades leva sin mogna tid i form av stora träd, eller kvasiträd, och att detta förhindrat uppbyggandet av en mer teknisk civilisation i mänsklig bemärkelse. I så fall – kunde viruset tänkas angripa människor också?

Kunde han få några svar?

Han övergav sin farkost i skogsbrynet och gav sig in bland träden. Det var höst och lövkronorna hade fått en annan färg, grönbrunt som ibland bröts till rostrött.

Men de stora löven föll inte av. Kanske gick de bara in i vila under den kallare årstiden för att nästa vår återfå sin klargröna färg. Hur klarade ung-batakerna vintern?

Svaret fick han då han mötte några som släpade på stora säckar med nötter. Säckarna hade de flätat av någon bast. De samtalade inom grupperna på sitt märkliga, sjungande sätt och brydde sig inte om honom. Han blev inte rädd. Han hade klart för sig att de var helt ofarliga, åtminstone om man inte hotade dem.

Man kunde ströva i dagar utan att se en kringvandrande batak, så han beslöt sig för att följa gruppen. Eftersom de färdades långsamt klarade han det.

Marken under träden var mossig och mjuk, ibland snubblade man på någon uppstickande, längs marken löpande rot, men det fanns inga risiga buskage och snår att forcera. Däremot växte det ibland gräslika växter, en del som stacks, andra som fortfarande kunde blomma. Luften här var rik på syre och han kände en egendomlig frid, som han inte kunde förstå.

Batakerna hade ett läger, som han kom till senare samma dag. Sefrem stannade på avstånd. När han såg att de tappat en stor nöt ur en säck, tog han den och tog hål på det hårda men tunna skalet med en vass stenflisa. Innanmätet var en hel måltid. Först ett skikt kolhydrater i form av stärkelse, sedan en ”efterrätt” av halvflytande, vitaminrik sockerlösning, erinrande om fruktsoppa, i vilken flöt hårda mandelformade frön som av smaken att döma innehöll mycket protein.

Den nöten räckte för honom i två dagar, under vilka han inte rörde sin medtagna proviant.

Batakerna förberedde sig lugnt för vintern genom att lagra nötter i jordhålor, som de grävde upp med sina kraftiga trefingrade händer. Där skulle de också få skydd. Eftersom det här var en subtropisk zon, skulle det inte bli särskilt kallt och trädkronorna skulle ge samma skydd som de på sommaren gav mot solen.

Märkte de hans närvaro?

I varje fall ignorerade de honom.

Men ibland hittade han en och annan nöt. Antingen var de inte så noga med räkningen, eller också var det meningen att han skulle hitta nötterna.

En i batakfamiljen var gammal och gick redan stelt

och konstigt. De andra behandlade denneதாக med påtaglig respekt och aktning. Sefrem hade mer och mer börjat förstå deras beteende, om än inte deras språk.

Den gamle batakens togs om hand och fick vila, medan de andra tog hål på nötter åt den och även hjälpte den att äta. Så kunde man tänka sig att en primitiv stam tog hand om en gammal hövding, som snart skulle dö. Vad skulle nu ske?

När Sefrem levte – med om inte hos – batakerna i sex dygn, reste sig den gamle batakens plötsligt upp och vandrade bort, i skogen, mycket långsamt och på mycket stela ben. De andra följde den försiktigt på avstånd. På ännu längre avstånd följde Sefrem.

Länge varade vandringen, tills den åldrade batakens nådde en plats, där skogen stod något glänsare och där det kunde vara plats för en trädkrona till utan konkurrens om utrymmet. Här stannade den.

Med bävan såg Sefrem hur den långsamt böjde sig och med stela armar grävde ett hål i marken. Med uppehåll för vila tog detta fem timmar. De andra hjälpte inte den gamle batakens, de höll sig på trettio meters avstånd.

När de fem timmarna hade gått och hålet var stort nog, steg den ner i hålet som en sömngångare

och den sista rörelse den gjorde var att skrapa en del jord på plats intill sig. Sedan var det som om den föll i dvala.

De andra batackerna väntade. Sedan smög de fram och klappade till jorden runt dess fötter. De satte sig i ring och vakade i skift, medan natten föll och det blev mörkt. Sefrem somnade femtio meter längre bort under ett träd och drömde en egendomlig dröm.

Han drömde att någonting tog honom i besittning och talade till honom och detta någonting var inte ett träd, det var mer som om det var hela skogen som talade till honom.

Nu har du sett en av oss födas.

Var det inte en underbar syn ?

Det var en gåtfull och märklig syn.

Ja, för dig och även för oss.

När han undrade hur skogen kunde tala med honom fick han följande svar:

Du finns mitt ibland oss, du dricker vårt syre och du äter våra frukter. Du känner dofterna.

Och så manades det fram en bild för hans inre syn, hur träden på ett komplicerat sätt kunde utbyta budskap med varandra, och eftersom han var här – och eftersom de nu lärt sig hans språk – även med honom. Sporer kunde överföra meddelanden som

kodats i deras DNA. Doftpartiklar kunde göra det samma.

Budskap kunde också utbytas, när rötterna från olika träd växte samman.

Men du saknar än så länge rötter.

När han vaknade på morgonen, hade de andra batackerna försvunnit och lämnat kvar sin orörlige frände.

Driven av nyfikenhet och kanske mer än bara nyfikenhet smög Sefrem fram, närmare och närmare.

På tio meters håll såg han att batackens ögon nu var slutna, som för alltid. Ögonlocken växte samman med resten av ansiktet, vars hud var grov och – om han vågat känna på den – hård och redan kall. Men inte död. Under den och i den pulserade ett nytt liv. Näringsämnen togs upp ur marken, och ombyggnaden av kroppen fortsatte. Om tio år skulle den redan vara tjugofem meter hög, täckt av skrovlig bark, lövprydd och fruktbarande.

Sefrem besökte den flera gånger de följande dagarna. Om nätterna samtalade han, eller drömde att han samtalade med skogen omkring sig igen.

Jag var här en gång förut, men då talade ni inte med mig.

Det är sant. Vi märkte dig, vi observerade dig. Du lärde oss något nytt.

Vad?

Vad som hänt våra barn, som ditt folk förde bort. Det är en sak. Vi lärde oss mycket mer.

Vad?

Hur vi måste handla för att överleva.

Har ni alltid funnits på Batak?

Nej, vi minns att vi drev som sporer. Hur kan sporer minnas, undrar du? Ändå minns vi. Vi har funnits på många världar, men de minnena är dunkla nu och svåra att väcka till liv. När vi kom hit, måste vi hitta ett värddjur. Det fanns inget lämpligt, men vi tog bostad i ett mindre djur, och modifierade dess gener. Nu lever vi i symbios, föder varandra och är ett och det samma.

Finns det något hot?

Ja, det vet du. Ni.

Och hur ska ni kunna överleva det hotet?

Vi kan lära oss att samarbeta. Det är möjligt och bevisat nu, i och med dig.

Hur?

Du är redan en av oss. Det är ingen tvekan. När du reser, snart, blir du vårt första sändebud. Det skall komma fler och fler.

Vad kan ni ge oss, och vad kan vi ge er?

Ni kan ge oss liv. Vi kan lära er att leva. Ni är oroliga, ni söker frid och harmoni. Vi kan lära er att se den. Känner du inte det redan?

En annan natt frågade han: Hur var det med fader Mulligan ?

Vi misslyckades med honom. Vi lyckades bara rubba hans förnuft. Vi har misslyckats med andra. Men vi lyckades med dig. Du är vår stolthet och triumf.

Efter fjorton dar återvände han till civilisationen i sin amfibiebil efter att åter ha korsat Medelhavets vindpinade yta. Biljetten till Trier var beställd och väntade. Han lämnade allt bagage kvar på hotellrummet och tog bara med sig pengar. I en atmosfär raket blåstes han några dagar senare upp i omloppet runt den jungfruliga värld han kommit till bara några korta månader tidigare, full av förväntan och oro. Efter tio timmars väntan avgick det klotformade skeppet mot stjärnorna i enlighet med kolomorfins grundsatser.

Han tillbringade resan för sig själv, ensam med sina tankar. Vem var han? En ambassadör?

Inte längre fullt mänsklig?

Om nätterna drömde han i egendomliga bilder

att han var miljoner år gammal. Minnena, om de var något sådant, var så egendomliga att de knappast gick att förstå när han vaknat igen.

Var han en profet som skulle sia om en ny era, eller förtruppen till en regelrätt invasion?

Men det var kanske bara befogat att Universum skyddade sig mot människorna, tog hand om dem och gjorde något nytt av dem.

Hade de inte när allt kom omkring dömt sig själva?

Ibland sörjde han över detta, och han mindes även och sörjde över Katten, men då vaknade inom honom röster, som visade det hela ur evighetens perspektiv och han såg att han bara borde känna glädje att han alls fått träffa henne. Var inte allting förgängligt? Förvandlades inte allting så småningom till minnen?

Den stelhet han känt från och till i benen hade blivit en stickande smärta, när han lämnade rymdhamnen på Trier och steg ut i solen. Han hade inte aviserat sin ankomst, ingen mötte honom. Det var här han fötts och hit återvände han nu, helt följdriktigt.

Han färdades med allmänna transportmedel, inte i riktning mot någon stad utan utåt landet.

En dag gick han längs en väg på kontinenten

Kopernikus och den vägen kantades av barrträd, som importerats från Jorden. Han stannade och såg mot solen och det kändes rätt, så han lämnade vägen och gick in i skogen. Hans gång var egendomligt vacklande och hans blick världsfrånvarande och stel.

Han tänkte på mänskligheten och om den skulle bli bättre och lyckligare nu. Om människorna skulle kunna lära sig att samarbeta bättre både med varandra och med den värld de levde i. Utan tvivel förestod enorma förändringar i mänsklighetens liv, men det var kanske förändringar som var nödvändiga för att det skulle bli någonting av den.

Människorna hotar oss, tänkte han, så vi måste helt enkelt ta hand om dem. Och tillsammans kanske vi kan bli någonting ganska enastående, när all deras odirigerade och missriktade vitalitet förenas med vår uråldriga visdom och klokhets, när deras aktiva men planlösa liv i nuet balanseras av vår känsla för långsiktiga sammanhang, när deras shortsiktiga egocentricitet modereras av vår för årmiljoner sedan vunna insikt att allt liv vinner mest på att finnas i symbios och ständig kommunikation, tillsammans.

Några skogsarbetare hittade honom två veckor senare. Han var fortfarande tydligt igenkännbar, men hans ögonlock hade växt samman, där han stod, fast rotad i marken, naken, men utan att frysa trots sin nakenhet. Skrämnda tillkallade de en överordnad, som i sin tur tillkallade några vetenskapsmän. Dessa greps av skräck inför det okända, och befallde honom uppgrävd. I och med att rotningsprocessen avbröts tynade han bort inför deras ögon som ännu ingenting förstod.

Men han var bara den förste ambassadören, senare skulle det komma många fler. Och hans minnen var för all framtid bevarade i de sporer, som han redan hunnit sprida i luften.

En roman som utspelas cirka år 2 700 kan förefalla som en prognos om framtiden. Men om romanen egentligen är en prognos, varför används då historiskt tempus? Det borde ju vara tempus futurum. ”År 2776 kl. 07 på morgonen, enligt Galaktisk Standardtid, kommer en person att. . .” Så ser aldrig framtidsromaner ut. I själva verket påminner de mer om historiska romaner i sin uppbyggnad, något som är litet paradoxalt, åtminstone ytligt sett.

Det är strängt taget omöjligt att göra prognoser i den naiva bemärkelsen att man presterar en mängd förutsägelser. Såväl framtidsforskning som framtids-litteratur, vilken är en stor gren av vad som kallas science fiction (SF), ägnar sig i stället åt att dra ut olika trender. Vad skulle hända om den här trenden drogs ut? frågar man sig. Vad skulle kunna ske? Men medan framtidsforskaren bör vara något av en torr vetenskapsman, är SF-författaren poet och visionär och det är hans rätt. Den attraktionskraft som SF utövar på växande skaror över hela världen är en poetisk kraft – det är stjärnornas, de främmande planeternas, de suggestiva möjligheternas poesi som

utnyttjas, en poesi som ibland kan ha det nyktras övertygelsekraft (Arthur C Clarke) eller det nästan orimligas förföriskhet (Jack Vance eller Ray Bradbury).

Om framtidsberättelser inte är prognoser, vad är de då? Med den engelske författaren Brian Aldins – ”det följer att vår bild av framtiden - våra många bilder av framtiden – i själva verket, är karikatyrer av nuet”. Karikatyrer eller speglar, antingen medvetet eller omedvetet.

Därför kan man använda SF som ett medium att komma nuet inpå livet, samtidigt som man använder det som vision och fantastisk dröm, där det skenbart omöjliga kan få gå i uppfyllelse.

Ja,, skrev ”Jungfrulig planet” under intryck av en våldsam reaktion inför vad mänskligheten håller på att göra med sin egen värld och de livsformer som delar den med henne. Någon form av exploatering av naturen måste alltid till, vi måste odla, ingripa och även slakta, men måste vi göra det på detta sätt? Måste vi blint utplåna art efter art ? Måste vi jaga valarna med krigsfartyg och torpeder för att förvandla deras döda kroppar till bland annat hundmat?

Förstör vi inte på litet sikt mer och mer för oss själva?

Och så växte Batak fram, den jungfruliga plane-

ten som människan koloniserar – och genast sätter i gång med att våldta. De officiella myterna som förklarar att allt är bra, och Sefrem Ibrahim som kommer dit, först i god tro, sedan oförmögen att inte reagera. Och det väldiga etablissemanget, han finner sig stå i motsatsställning till. Andra teman lades till dessa, frågan om inte en av människans största dumhet är att hon alltid vill framhålla sitt avstånd från djurriket och växtvärlden, tron att vi kan leva i något slags ekologisk splendid isolation. Detta exemplifierar vi dagligen, i våra bostadsområdens sterilitet, i vårt förakt för den orörda naturen, och det där drabbar oss själva, vi förlorar en inre harmoni, blir rotlösa, aggressiva, även inbördes. Trädet blev en symbol för något vi inte kan vara utan, en naturmystik kom att präglade SF-visionen.

Den rotlösa och insiktslösa mänskligheten tas om hand. Och därmed aktualiseras en viktig fråga: Är vi som släkte verkligen kapabla att ta hand om oss själva? Eller kommer vi att fortsätta med att såga av den gren vi sitter på? Tiden är inte mogen för vare sig pessimism eller optimism. Tiden är mogen för kamp – mot de destruktiva krafterna inom mänskligheten själv.

Mot känslolösheten och den kortsiktiga egoismen och den antropocentriska självgodheten.

PS 2008.

Till det tråkiga hör att ovanstående fortfarande är mer aktuellt än någonsin, fast det gått 30 år. Romanen är pessimistisk, kan det tyckas, men behöver inte ses så.

Jag tycker fortfarande det var synd att Katten måste dö, för hon är en av mina mest charmerande skapelser, men det gick inte att undvika. Dramaturgin har sin egen logik.

Apropås förutsägelser så förutspådde jag här trots allt "personatorn", fast den är en kapsel inopererad under huden, och mycket små musikspelare. Tanken att det skulle kunna finnas superstora men ändå stabila atomer har jag senare sett diskuterad på fullt allvar inom fysiken. Här figurerade den mest som en rationalisering – det behövs rejäla vetenskapliga genombrott om SF-litteraturens rymdresande ska kunna bli av. Nog vore det skoj.

Låt oss bara hoppas de vi möter är vänligare än vi själva.

Skönlitterära böcker av Bertil Mårtensson

Detta är verkligheten (Verdener Uden Graense) 1968
Skeppet i Kambrium 1974 *Finns i Läs en bok*
Samarkand 5617, 1975
Adolf och javamännens gåta 1976
Jungfrulig planet 1977 *Finns i Läs en bok*
Mah-jongmorden 1976
Växande hot (Sherlock-priset 1977)
Mordet på dr Faust 1978
Sadisterna 1979
Deral Bågslytt 1979
Vakthundarna (dikter) 1979
Vilse (noveller, med Steve Sem-Sandberg), SFSF 1979
Maktens Vägar: Vägen bort 1980
Maktens Vägar: Vägen tillbaka 1980
Maktens Vägar: Vägen ut 1983
Kontrakt med döden 1985
Förvandlas (noveller) 1986
Det gyllene språnget 1987 *Finns i Läs en bok*
Vingmästarens dotter 1992
Maktens Vägar: Vägen bort (2 rev. upplagan) 1997
Maktens Vägar: Vägen tillbaka (2 rev. upplagan) 1997
Maktens Vägar: Vägen ut (2 rev. upplagan) 1997

Bertil Mårtenssons trilogi "Maktens vägar"
(ISBN 978-91-977705-0-7)
finns nu komplett som eBok på
<http://www.elib.se/>

Vill du köpa någon av Bertil Mårtenssons
böcker,
tryckt på papper,
gå till sidan KÖP EN BOK i menyraden

